

בעזרת השם יתברך

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומרי-אמונים

ס פ ר

כתבי - קודש

אמרות טהורות וכתבי קודש ומילי דחסידות

סיפורים ועובדות אמיתיים מהבעש"ט הקדוש

ותלמידיו ותלמידיהם הקדושים, ורובם מרבותינו הקדושים

- אדמור"י השולשילחא קדישא -

- "לעכעוויטש קוברין סלאנים" -

- זיעועכי"א -

נאספו ונלקטו ונרשמו ע"פ שמיעה וע"פ ראייה

ע"י האי חסידא ופרישא דחילא וטמירא הרה"צ המפורסטם כקש"ת

הרב ר' משה מידנער זצוק"ל

נעתק מכתבי הרה"ח ר' אהרן יוסף לוריא הי"ו מסבריה

מזקני חסידי סלאנים שהעתיקו מכי"ק של הרה"צ רמ"מ הנ"ל

פעיה"ק ירושלם חובב"א

שנת כל דכפין ייתי וייכול לפ"ק

* * *

כל הזכויות שמורות למו"ל

ואין רשות להעתיק מהספר אפילו חלק ממנו

המלים והלשון באידיש בספר זה שונה
בהרבה מקומות מלשון האידיש המדוברת אצלנו.

כמו כן ישנם הרבה מקומות ששני מלים
מתחברות למלה אחת, במקום שנים, בלשון
האידיש המדוברת.

כנראה שבמקומם הי' ביטוי לשון כזה.

העתק מן הכתבים אשר נמצאו באמתחת הכתבי קודש של הרה"ח המפורסם
 בין אנ"ש הר"ר משה מידנער ז"ל בן בתו של מרן יסוד העבודה זי"ע אשר רשם
 לעצמו מאמרים יקרים וסיפורים אמיתיים מהבעש"ט זי"ע ותלמידיו הקדושים
 ורבותינו הקדושים זי"ע הלעכעו יצער זי"ע ובנו הקדוש הר"ר נח זי"ע
 והקאבר ינער זי"ע.

כ ל ל י ם

כל מקום שנרשם מארי דכיא זי"ע הוא הלעכו יצער זי"ע.

כל מקום שנרשם רי"ח זי"ע הוא הגאה"ק ר' יחיאל מושער תלמיד המארי דכיא.

כ"מ שנרשם ש. ר"ת שמעתי אשר שמע שלא מפי החסל"א זי"ע.

כ"מ שנרשם אדמו"ר זי"ע הוא מרן חסד לאברהם זי"ע.

וכן כל המאמרים סתם הם של מרן חסד לאברהם זי"ע.

וכן כל הסיפורים המובאים הם אשר שמע מפי מרן חסל"א זי"ע חוץ ממקום
 המפורש ממי שמע.

כ"מ שנרשם אדמו"ר שליט"א הוא אדמו"ר מוהר"ר שמואל זי"ע נכד בעל יסוד
 העבודה.

כ"מ שנרשם הקדוש הוא הר"ר שלמה קארלינער זי"ע.

כ"מ שנרשם רמ"מ מטבריא הוא הרה"ק ר' מענדילע מוויטעפסק זי"ע.

כ"מ שנרשם רמ"ק זי"ע הוא הרה"ק ר' משה מקאברין זי"ע.

כ"מ שנרשם הר"נ זי"ע הוא הר"ר נח בנו של הלעכו יצער זי"ע.

כ"מ שנרשם הר"מ מלעכוין הוא הרה"ק ר' מיכלי לעכו יצער ז"ל חבירו של
 הר"נ זי"ע.

כ"מ שנרשם הר"ז הוא הרבי ר' דושא זי"ע.

כ"מ שנרשם סתם הלעכו יצער זי"ע הוא עפ"י רוב על הר"נ זי"ע בנו של מארי
 דכיא זי"ע, ועדיין אני מסופק בזה.

כל זה נראה לענ"ד מהמשך לשון הכתבים דברי המעתיק בס"ד אהרן יוסף לוריא
 בהרה"ח ר' צבי שליט"א בן חנה רבקה.

התחלתי בהעתק ר"ח אלול תרצ"א, פעה"ק טבריא.

לזכרון - לחיזוק: אות - ת"ח - ש"צ -

מחשבות - א - ב - סמך -

אמונה - ג - ה - ו - ז - ח - ט - יוד - יא - יב - יג - יד - שמו -

שמחה - ד - כ - כ"ז - נ"ג - נ"ד - נ"ה -

שפלות - ד - טו - כ"ח - כ"ט - ס"א - ס"ב - ס"ז -

אל האמין בעצמך - טז -

יראה - יז - כג - כ"ד -

צלם אלקים - י"ח -

בעש"ט זי"ע - יט - כ"א - כ"ב - כ"ה - כ"ו - ל"א - ל"ב - ל"ג - ל"ד -

ל"ה - ל"ו - ל"ז - ל"ח - ל"ט - מ' - מ"א - מ"ב - מ"ג -

מ"ד - מ"ה - מ"ו - מ"ז - מ"ח - מ"ט - נוך - נ"א - נ"ב -

שבת - למד - ס"ג -

משיח - נו -

חשובה - נ"ז -

תאות - נ"ח - ע"א -

תפלה - נ"ט - ס"ח - ס"ט -

התחזקות - ס"א -

ב"ה התחלתי בדר"ח אלול תרצ"א

שמועות טובות ואיזו דברים הנרשם בזכרון אשר יעלו נא לזכרון טוב לרחמים ולרצון.

(א)

כל מעשיך בספר נכתבים. כי יש ג' בחינות ספר. סיפור. סופר. ספר הוא בחי' מוחין חב"ד (בחי' מושכל). סיפור הוא בחי' מדות הלב בחי' מורגש חג"ח. סופר הוא בחי' מעשים בחי' נה"י, בחי' מוטבע. וזהו שתזהר מאד במעשיך כי כולם בספר נכתבים שמיד נרשמו במוח שהוא ספר ומגיע ע"י הפגם מחשבות פסולים ח"ו כי האדם קומה שלמה וכלולים זמ"ז. והבן. -

(ב)

כל המקבל עליו עול חורה (להתדבק בהשי"ת) מעבירין ממנו עול מלכות הם הרהורי מינות ומחשבות זרות שהם נגד קבלת מלכותו ית"ש ועול דרך ארץ הם התאוות מכונה דרך ארץ (כידוע) -

(ג)

בשם הצדיק מקוברין, בשם הצדיק מרוזין, אמונה איז דביקות. -

(ד)

בשם הר"נ זי"ע דער בעש"ט זי"ע איז אראפ געקומען אויף דער וועלט אריין טאן אמת-ע שפלות אין אמת-ע שמחה. דער היפוך פון דעם איז מר"ש אין הוללות. -

(ה)

בשם הבעש"ט זי"ע נאך אלע מיינע השגות נעם איך זיך צי פראסטע אמונה איך בין א נאר אין גלייב. וסיים הר"נ זי"ע הגם שנ"א פתי יאמין לכל דבר. הלא כ' שומר פתאים ד'. -

(ואו)

בשם מארי דכיא זי"ע אל אמונה לשון תוקף אמונה.

(ז)

רי"ח זי"ע בשם מא"ד זי"ע בכל ביתי - ובכ"ז - נאמן הוא - נעמט ער זיך מיט אמונה.

(ח)

הקאבריינער זי"ע בשם מא"ד זי"ע ונאמן הוא בעל מלאכתך. ע"י עבדות
ויגיעה קומט מען צי אמונה.

(ט)

בשם מא"ד זי"ע יגיעת ומצאת (תאמין) - מה תמצא - תאמין זה
אשר תמצא. -

(יוד)

בשם הנ"ל ישראל מאמינים בני (לשון הבנה) מאמינים זיי גלויבין
אז מי דארף גלויבין.
עוד בשמו. אלע גלויבין אז אאיד זאגט איך גלייב גלויבט ער
מיטין מאהל. - נוסחא אחרת. אלע יודין גלויבן אז איוד זאגט מיטין מויל
איך גלויב. גלויבטער. -

(יא)

בשם מא"ד ז"ל שומר אמונים "אל תקרי שומר אמונים" שהיא בחי'
גבוה ואין כל אדם יכול לבוא לזה אלא "שומרים אמן" זיי חזרין אמונה.

(יב)

בשם מא"ד זי"ע. אבדה האמונה, למה ממני ונכרתה מפיהם ווייל
זיי חזרין ניט.

(יג)

בשם הנ"ל. ואמונתך סביבותיך מיט קיין זאך קאן איך דיר ניט
ארום נעמין לבד ע"י אמונה.

(יד)

ומצאת א"ל נאמן לפניך. מתחילה האט ער זיך גינעמין מיט אמונה
וכרות עמו הברית, בחי' תענוג.

(טו)

הבעש"ט אמר בשעת איך האלט בא מיינע גרעסטע השגות זעה איך אז
סיז נישטא אזא חוטא ופושע וויא איך בין.

(טז)

הבעש"ט אמר לו ידעתי שיהי' אַן־מרים לאחר פטירתִי איִז־מח וואלט איך לאזין שפילין (מרוב שמחה).

(יז)

הבעש"ט קודם הסתלקותו נתלבש ביראה כ"כ אז די בעטיל האט גיצימערט אינטער אים.

(יח)

הבעש"ט הי' מגדל שני דובים קטנים, פ"א נכנס ר"ד אצלו וכו' ואמר ר"ד מאחר שהרבי אמר עלי שיש לי צלם אלקים בשלימות רשאי אני מעתה לאכול, ול"צ להתנהג בסיגופים. (עי' סימן נ"ב).

(יט)

ר"ר ברוך זי"ע נכדו כשהי' תינוק הי' ישן עם הבעש"ט ביחד. פ"א לא רצה כ"כ ללמוד אצל המלמד וסיפר המלמד וכו' וא"ל ר"ב וכי איני יודע שאתה הולך ממני בחצי הלילה ואתה לומד עם אחי' השילוני וגם אני רוצה ללמוד עמו, ומאז והלאה לא לקחו עמו לישן.

(כ)

כשהי' הבעש"ט בסטאמבול אירע לו וכו' ונתעצב מעט והראה לו הנביא כמה צירופים של די'ן שנעשה עי"ז בעולמות ומיד התחזק בשמחה והמתיק אותם לרחמים.

(כא)

כשהי' הבעש"ט בסטאמבול נכנס אצל הגאון המשנה למלך שהי' הרב שם אז וסיפר לו גודל הגלות שסובלים ישראל מן השר של פוילין (בשמים) ונכמרו מאוד רחמי המל"מ, והטה ראשו לאחוריו והתאנח. ואמר הבעש"ט ער האט אגרויסין ריס גיטאן דעם שר פון אַרט. וסיים אדמו"ר בכ"ז לא ראה זאת המשנה למלך רק הבעש"ט.

(כב)

הבעש"ט עשה ג' פעמים תחיית המתים בהייו.

(כג)

הבעש"ט לבש פ"א הקיטיל שלו בעריו"כ, ונעשה קמט בהקיטיל ויגש הרה"מ זי"ע לפשטו ואחזו להרה"מ יראה גדולה עד שלא היה ביכולתו לסבול ונחאחז במסענדיר, ואמר רבוש"ע לא ידעתי אשר רבי יש לו כ"כ יראה ממך. ועי"ז ניצול.

(כד)

אחר פטירת הבעש"ט זי"ע, אמר תלמיד אחד, בבי מסר לי סוד תחה"מ. אולי טוב להחיותו, ושאלו אותו החברים אם ביכולתו להוריד אותה הנשמה עצמה או לא וכו'.

(כה)

פ"א ישבו תלמידי הבעש"ט אחרי הסתלקותו וסיפרו הנפלאות שעשה הבעש"ט ואחד מהם אחזו שינה וראה את הבעש"ט, וא"ל וואס פאר אַטובה טוט איר מיר, וואס פאר אַטובה האט איר. בעסער חזר-ט מיינע יראה שעבדתי להשי"ת ויהי' טובה אלי ולכם.

(כו)

הבעש"ט אמר מיט מיר איך איינעם איז אריין גאָן לעוה"ז טייערע נשמות וכו' היינט וואלט איך פאר זיי אביסערע ציבאלע ניט געבען.

(כז)

בעה"ב אחד משל הבעש"ט נכנס אליו וא"ל רבי גרויסע עבדות קען איך ניט, גוט מיר אזעלכע עבדות שיהי' לי עוה"ז ועוה"ב, וא"ל אתן לך שתהי' שמח בחלקך. וא"ל רבי עס איז דאך גאנץ שווער. וא"ל הבעש"ט דאס מייך איך טאקע.

(כח)

תלמידי הבעש"ט פ"א התפללו בכל המדות דקדושה, ובכ"ז ראו שלא עלתה למעלה, וא"ל הבעש"ט לפי שלא היתה הכנעה שלהם כראוי לפי ערכם. והבן.

(כט)

בביהמ"ד של הבעש"ט הי' פעצירניק () א"י פ"א בערב יוה"כ נשתכר הרבה וישן עד אחר כל נדרי ועתאום שמע הקולות של הבעש"ט והלמידיו הקדושים, ונשבר לבו מאוד ונתיישב הלא הם עובדים את השי"ת כל השנה ובכ"ז הם צועקים כ"כ וכו' ואמר הבעש"ט שהוא פתח השעריט בהכנעתו. ועשה לו הבעש"ט איזה מלבוש. וסיים הר"נ זי"ע ועכ"ל אחר יו"כ איז ער גיווארן דער איגינער פעצירניק.

(למד)

הבעש"ט אמר שהיה זמן וואס ער האט גיהאריוועט אלע טאג אין זיין מדה היינו ביום א' אהבת ד', וביום ב' יראת ה', וכן בל הימים. ובשבת האט אים גילייכט אלע מדות. והבן,

(לא) ענין זה מובא בחולדות בקצת

שינוי

הבעש"ט הי' זמן אחד שמינו אותו על סערי גיהינם שיהי' עפ"י דעתו. ואמר המשל אל המלך שהי' לו שלושה עבדים והיו עובדים את המלך בהיכלו, פ"א נתפתו ר"ל והלכו אל הליסטים אויבי המלך, הנה אחד נתן מעצמו אל לבו מה עשה ושב, והשני לא עשה תשובה עד ששלח אליו המלך אחד מן השרים לדבר אל לבו להבינו ולהוכיחו עד ששב, והשלישי בכ"ז לא שב עד שצוה המלך לדון החייבים והמורדים בפניו בכדי שישוב מן הפחד והעונש שרואה בהם, וסיים הבעש"ט זי"ע א זאת על עצמו.

(לב)

מא"ד זי"ע אמר על הבעש"ט זי"ע אלו הי' בימי האבות הי' מסוים ואמר הקאברניער זי"ע מהו מסוים כמו שמסיימין מגן אברהם, כן היו מסיימין (מגן ישראל).

(לג)

הבעש"ט בדרך נסיעתו הי' בכפר אחד וביקש ממנו הבעה"ב שיהי' לו ב"ז וא"ל הבעש"ט זי"ע אם ישמור שלא יבלבלו אותו בשמו"ע יהי' לו ב"ז ועמד הבעה"ב אצל הפתח לשמור ובכ"ז בסוף השמו"ע נכנס ערל אחד ולאח"כ א"ל הבעש"ט ב"ז יהי' לך רק יהי' הרבאטע מפני שבסוף נכנס הערל.

(לד)

אחד ביקש מן הבעש"ט בנים והבטיחן. פ"א א"ל רבי הבטחתם לי כ"פ ועדיין א"ל בנים רצוני שתבטיחו לי על עוה"ב שלכם. ואמר הבעש"ט כן, ונעשה רעש בב"ד של מעלה כי ה' עקר בשבע, וכו' וקיבל הבעש"ט ע"ע לעבוד השי"ת בלי עוה"ב. ובשכ"ז החזירו לו.

(לה)

רי"ח זי"ע סיפר בעה"ב א' שנעשה סומא ר"ל לעת זקנתו ועי"ז נטלו בניו נכסיו והי"ל צער גדול מזה ובא להבעש"ט וא"ל פתח ירך והניח הבעש"ט ידו הק' בתוך יד הסומא כמי שנותן איזה דבר וא"ל קמוץ ירך עד שתבוא לביתך ותתן זה לתוך ויבשל לרפואה ועשה כן ונתפתח. ולא ה' כ"א אמונה לבד.

(לו)

הבעש"ט ציוה לאחד שה' חביב אצלו וה' חולה וא"ל הבעש"ט¹ שישמור א"ע שלא יכנס למרחץ שנה תמימה, ובסוף השנה נכנס וכו' ונפטר, ומיהרו הרחיצה והלוי' שלא ידע הבעש"ט מזה כדי שלא יקפיד עליו ושאל הבעש"ט מהו הלוי' וסיפרו לו וציוה להחזירו וכו', ובש"ק אכל עם הבעש"ט בקערה אחת.

(לז)

הבעש"ט נתראה בחלום לבנו שה' עומד על ההר ונפל בעמק ונחפרק לאברים והאיברים לפרקים, וא"ל בזה האופן עבדתי להשי"ת בחיי.

(לח)

מא"ד סיפר לבנו הר"נ זי"ע כי הבעש"ט בשעת אמירת ישתבח ה' זקנו מתחלק לי"ג חלקים, וא"ל זעסט מיין קינד אז אאיד שלאפט נישט צי וואס ער קאן צו קומען.

(לט)

הקאברנינער זי"ע אמר מי שהכיר את הבעש"ט והכיר אח"כ את רמ"מ מויטעפסק זי"ע מטבריא אמר אויף דעם ערשטין בליק אז ער האט די צורה פון בעש"ט. ומי שהכיר את רמ"מ זי"ע והכיר אח"כ את הר"נ אמר ג"כ שיש לו אותה הצורה של רמ"מ זי"ע להראות שהכל קשר אחד.

(מ)

בימי הבעש"ט הי' חנוני אחד ואמר עליו הבעש"ט שעומד עליו שלישי העולם וסיים אדמו"ר זי"ע וכו'.

(מא)

פ"א הראו להבעש"ט שבעה"ב יש לו חלק עמו בג"ע ונסע לשם ונסתכל בו הרבה ולא ראה בו כ"כ קדושה, ואח"כ ראהו שהוא רץ אל הנהר והלך אחריו וראהו עומד על שפת הנהר על דף קצר אין האט זיך גישאקילט כדי שיפול בנהר וחזר. ושאלו הבעש"ט ע"ז, וא"ל שקודם אכילתו מתמרמר לבו וכו' ולכך רץ אל הנהר על הדף אולי יפול בתוכו ויטבע ואח"כ כיון שאני רואה שהשי"ת נותן לי חיים א"כ צריך הוא לאכול בע"כ, כן מתנהג תמיד.

(מב)

הקדוש ר"נ קאטיווער הי' מדבר על הבעש"ט שלא בפניו, וכשהי' יחד פא"פ היה ביניהם אהבה וחיבה גדול פ"א הלכו וכו' ואמר הבעש"ט שהוא אמת מה שטוען סגנב וכו' (?) וא"ל הר"נ להבעש"ט ניסע יחד בעולם ואחם תגידו לי מחשבות ב"א ומעשיהם שאתם מכירים בפרצופיהם ואני אוכית אותם ונחזיר כה"ע בתשובה. וא"ל הבעש"ט אני אלמד אתכם שגם אתם תכירו מחשבות בנ"א ולא תצרכו אלי ולא רצה וכו' ואח"כ כשיצא מן הבעש"ט א"ל בנו של הר"נ, הבעש"ט רצה ללמד אותך דבר נפלא כזה, למה לא רצית, והשיב לו הר"נ וכי שכליות אני רוצה אלמלי וכו'.

(מג)

הבעש"ט עשה עליות נשמה והי' אצל ההיכל של בעלי תשובה של הר"נ זי"ע הנז' ורצה לכנוס לתוכו ואמרו שישאלו את הר"נ אם יתן לו רשות ושאלוהו ואמר בודאי מה זו שאלה? יכנס. ונכנס אל ההיכל ונתישרו בעיניו מאוד הבע"ת שלו ובקשו הם מהבעש"ט שישאר עמם, וא"ל הבעש"ט מה יאמרו העולם עלי שהבעש"ט מת מיתה חסופה, ואמרו הם וכי אתם תשגיחו על דברת בנ"א שבעולם השפל, ועלה בדעתו שישאר שם. וסיבב הקב"ה שהכירו בו אנשים בפניו וכו' וסיים הקא"ב זי"ע זעט מען הגם שבעוה"ז הי' ביניהם מחלוקת שאול ודוד שם הי' להם אהבת דוד ויהונתן.

(מד)

הבעש"ט אמר על הר"ג זי"ע שהוא פתח סערי תפילה בעולם ובעת התפילה הי' נוזל דם מאזניו. ובימי אלול הי' מתפלל ערבית בחדר סגור בחושך מלובש בחכריכין כדי לעורר יראה פשוטה הגם וכו'.

(מה)

הר"ג זי"ע הי' מעמיד עצמו מתחילת יוה"כ עד סופו על מקום אחד, והי' עומד כך בתנועה אחת בלי שום נדנוד, ובמוצאי יוה"כ הי' רפואתו לחמם דמו שיכניסוהו לאמבטי של מים קרים והי' לו יסורים גדולים מזה והי' מתעלף היו מראין לו האתרוג וכו'.

(מו)

שני אנשים מקרובי הבעש"ט הי' להם ענין להתפשר ולא רצה הבעש"ט להתערב בזה וא"ל שיעמדו לפני הרה"מ והוא ידונם, וישב הבעש"ט ג"כ מרחוק וחשש הרה"מ אולי יהי' ח"ו הסיית דעת מפני כבוד הבעש"ט ואמר הרה"מ איין מאל זענין מיר ב"ד זאגין מיר וכו'. והלך הבעש"ט.

(מז)

להרה"מ הנז' נשאר אצלו פאציילקי מן הבעש"ט לאחר פטירתו ופ"א ראה עליו מעט טאבאקע מן הבעש"ט שנשאר עלי' מחייו ואחזו כ"כ יראה עד שנתעלף וכו'.

(מח)

הבעש"ט הי' בעיר א' והתארח בביתו של גביר א' שהי' שקוע בנאוף ד"ל ושאלוהו למה לא נתארח אצל הרב והשיב מפני שזה הגם וכו' הוא מכיר בחשבונו ונשפל בעיניו וכתוב השוכן אתם בתוך שומאותם משא"כ הלמדן זה מתגאה וחושב א"ע וכו' וכ' תועבת ה' כל גבה לב ומאחר שאין הקב"ה דר אצלו גם אני וכו'.

(מט)

הבעש"ט התארח אצל אחד וציוה להביא מעד וכו' ואמר אחז"ל פחד קסה יין מפיגו כן יין קסה פחד מפיגו.

(נון)

ר"ד מתלמידי הבעש"ט הי"ל חזנות על ימים נוראים בעיר א' ובליל ר"ה שחה משקה הרבה וחזן העיר שהי' שם הוכרח לילך מהשולחן לישן שיהי' לו הכנה למחר, ותמה בלבו הלא תלמידי הבעש"ט נזהרים מאוד בחצות והר"ז קרוב לחצות ועתה הולך ר' דוד לישן ואיך יקום. ואח"כ כשהגיע השעה של חצות נאנח ר' דוד בקול עד שנפל החזן מן הספסל מפני הפחד, ואח"כ ערב יוה"כ כשהלך מתפילת המנחה אמר שילך לשמוע את תפילת החזן ושמע שאומר אשמנו בניגון מלב עמוק. ואמר ר"ד רבוש"ע וכו' (אם לא חטאו ישראל מאין הי' לך אשמנו טוב כזה) ואח"כ שחה ר"ד הנ"ל משקה הרבה בסעודה המפסקת וכשהלך להתפלל החזיקוהו אנשים ובאמצע הדרך אמר שעדיין צריך עוד משקה והולוכוהו וכו' ואח"כ כשנכנס בביהמ"ד בפתח סמך ראשו על הכותל ונפל עליו פחד גדול ונשתנו פניו כמו הצמ"ג ימים ואמר שהבעש"ט גילה לו שם הממרך וכו'.

(נא)

בשם הק' מבארדיטשוב זי"ע. חמש מאות שנה בקשו נשמות של צדיקים לפני הקב"ה שישלח נשמתו של הבעש"ט לעוה"ז להאיר וכו' ולסוף לא נתרצה עד שנתנו לו ס' גיבורים.

(נב)

ר"ד מתלמידי הבעש"ט הי' דרכו להתענות משבת לשבת פ"א נכנס אצל הבעש"ט והבעש"ט הי' מגדל דוב קטן קשור בחבל והתחיל הדוב לצעוק מאוד וא"ל הבעש"ט סילך מזה מפני שעתה יש לו צלם אלקים בשלימות וכתיב ומוראכם וחוכם וכו' לכך נפל פחד גדול על הדוב, ואמר ר"ד מאחר שרבי אמר לי שיש לי צלם א' רשאי אני מעתה לאכול (עיי' סי' י"ח).

(נג)

חזן א' הי' אומר הוידוים ביו"כ ראשמנו בניגון של שמחה ושאלוהו וא"ל שיט לו קבלה מאביר שהי' ג"כ חזן לומר כן. ואמר מכל שהי' מקום זבל לפני פלטרין של מלך וציוה המלך לבער הזבל ולנקות המקום, ובשעה שמפנים הזבל הגם שהוא דבר מגונה מ"מ נהנה מזה המלך מאוד, שמנקים המקום ומטהרים אותו. (עיי' לעיל סימן נון).

(נד)

בשם הבעש"ט זי"ע. ברוך הגבר אשר יבטח בד'. גם בעניני עוה"ז
ע"י הבטחתו נקרא ברוך, אמנם והי' (לשון שמחה) כאשר ה' מבטחו שהוא
בוטח בעניני עבודת ה' ואמר אדמו"ר (חסל"א) זי"ע איך יוד דארף מען
האבין מער בטחון וויא איך בעה"ב. ובזוה"ק צדיק ככפיר יבטח ובדא
איתחקף ודאי וכו'.

(נה)

בזוה"ק. אלמלי הוי ידעי ישראל רתימותא דרחים להו קוב"ה הוי
שאגין כארי אבחריו וכו'.

(נו)

בשם הרה"מ זי"ע מדוע לא בא בן ישי? והתירוץ גם תמול גם היום
אל הלחם שואגים רק בגשמיות. כן אמר רי"ח בשמו.

(נז)

בשם הרה"מ זי"ע אוילים מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו ואינם
מזדככים ע"י התעניתים שלהם כי מיד לאחר התענית כל אוכל, שהם משלימים
תאות נפשם באכילתם ועי"ז תתעב נפשם.

(נח)

מעשה בגארדין דוקטור מחלמיד הרה"מ זי"ע במעלי שבתא עמד פ"א
אצלו והמגיד הי' לעת זקנותו חלש מאוד והתפלל במסתו וראה הדוקטור הנ"ל
שהי' מוטל באויר על המטה ד' טפחים ואומר הודו והי' קשה לו לסבול
(מרוב פחד) עד שאמר הרה"מ זי"ע כל אוכל תתעב נפשם וכו' ויצעקו וכו'
וברח. ואמר הדוקטור שמעת ששמע מהרה"מ כל אוכל וכו' ניסל ממנו תאות
אכילה לגמרי ובטל ממנו.

(נט)

פ"א נכנס לפניו הדאקטור גארדין וא"ל ר' אני ארפא אתכם בגוף
ואתם תתנו לי רפואת הנפש והסכים. א"ל הדאג רפואה"ג צריך להיות ע"י
שליח בו"ד וצריך זמן. אבל רפואת הנפש אחת יכולים ליתן לי מיד. וא"ל
הרה"מ וכו' וא"ל הד"ג רבי אזוי דאוונין קאן דאך די זייל ארויס וכו'.

(סמך)

פ"א נכנס לפניו הדאקטור הנ"ל וא"ל רבי עס קלאפט נאך מחשבות מן המעשים לא טובים שמקודם וסיפר לו הרה"מ המשל מאחד שהי' שיינקיר והיו הערלים רגילים לדפוק בחלונותיו אודות היי"ש, ואח"כ השליך זאת ונעשה חנוני והי' עדיין איזה גויים טועים לדפוק בחלונותיו ואומרים לו תן לנו יי"ש והוא משיב להם טועים אתם אין אני שיינקיר עתה אין בין שוין גאר אקרעמיר וד"ל.

(סא)

בשם הבעש"ט זי"ע משל מן המדינה שרצו להגיע אל המלך כתר מלכות והי' המלך על כסאו ברום מעלה מאוד שלא יתכן לאדם להגיע אליו מה עשו עמדו האנשים זה ע"ג זה אחד על חבירו עד שהגיעו הכתר מלכות אל המלך ומובן כי העליון אין לו להתנשא שהוא הגיע הכתר למלך שהרי הוא בעצמו לא הי' ביכולתו וכו' והתחתון ג"כ אין לו ליפול בלבבו, שהרי מבלעדו לא הי' ביד העליון להגיע אל המלך. וא"כ יש לו ג"כ חלק בהגעת הכתר (משל זה מובא בתולדות).

(סב)

כליל תפארת בראשו נתת לו. משל למלך כשרוצה לפשוט הכתר אינו מניחו בראש איזה שר כי יכול לסעות בעצמו שהיא בשביל מעלתו כ"א תולהו במסמר שאי"ל טעות. והבן. ש.

(סג)

בשם הבעש"ט זי"ע. ענין תענוגי ש"ק ויו"ט עד"מ בני המלך שנשבו בידי הליסטים והי' משעבדים בהם במלאכות מזהמות פ"א הגיעם אגרת מהמלך אשר יקרבם ויגאלם מידיהם ועוד אהבתו אליהם. ורצו לשמוח מאוד באהבת המלך ולא יכלו להראות שמחה מפני הליסטים. מה עשו נתנו להליסטים הנאתן ושיכרו אותם. ובעוד שהם עסוקים בשלהם לא מיחו ביד בני המלך ושמוחו הם באהבת המלך (ג"ז מובא בתולדות).

(סד)

הרה"ק ר' זושע זי"ע כשהי' נער הי' תנועתו כשראה אשה הי' אומר וכו' וא"ל רבו אין לומר על בת ישראל א קלויסטער גייט. כ"א א קויל שטרויא גייט... וכן עשה.

(סה)

כאשר הי' ר' זושא זי"ע בבית הרה"מ והי' זמן וכו' ר"ל פ"א ראה
 אותם ר"ז נוסעים זו"נ באמצע הדרך ורץ אחריהם במקלו. וא"ל וואס טוט
 איר אין רעבענס שטאט צאו מכאן עד שהוציאם מכל העיר. ונכנס לפני הרה"מ
 וסיפר לו שהוציאם על שהעیزו להיות בעיר שלכם, וא"ל ווייטער לא תפגע
 עמהם שהוא סכנה טשעפען זיך עמהם ר"ל. וכו'.

(סו)

כאשר הי' ר' חייקא אמדורר זי"ע בבית הרה"מ זי"ע פ"א זכה לאור
 שהביט מסוף העולם ועד סופו ודרך ר"ח על כל דבר שינוי שנעשה אצלו
 השתנות הי' מתענה עלי' לברר שהוא מקדושה. והתחיל הר"ח להתענות ע"ד
 האור עד שנכנס אצל רבו. וא"ל אז מיוהעט מסהע"ס דארף מין פאסטין בתמי'
 ופסק מלהתענות ע"ז. ופ"א אמר הר"ח מקאריץ זי"ע לאחר נעילה עדיין ר"ח
 מאמדור עומד ומתפלל ובוקע רקיעים.

(סז)

בשם הרמ"מ זי"ע מטבריא (ויטעפסקיר) כ' בזוה"ק מאן דקטיל חויה
 יהבין לי' ברתא דמלכא דא צלוחא. חויה הוא גיאוח וא' אנא הוינא קטיל
 חויה ויהבי לי צלוחא.

(סח)

בשם הר"מ הנ"ל. אני הולך להתפלל ע"ד המוכה שחין שהולך להיכל
 של מלך וכו' מע ווארפט אים ארויס אין ער קריכט נאך אמאל וכו'.

(סט)

בשמו הנ"ל. כשאדם מתפלל ונופל בלבו גיאוח טעשה דבר מה הר"ז
 סימן שהשליכו אותו מהיכל המלך, כי לפני המלך לא ניכר טוע לפני דל השוה
 ומסוה וכו'.

(ע)

בשמו הנ"ל. שלפני הסתלקותו התאנח ואמר אוי מפניות אוי מגיאוח.
 ואמר הר"ז זי"ע מהו פניות שלו. ח"ו על פניות ב"א כי במה הוא. כ"א
 כונתו פניות על רוב ההענוג בעבודתו והבן. וסיים הר' מיכלי זי"ע

מלעכעוויטש על הר"נ זי"ע שאמר בודאי פניות כפשוטו לא יתכן. מזה ניכר שהוא פרי צדיק באמת. וד"ל.

(עא)

בשמו הנ"ל. ועם מנאפים חלקך. מיט דיין אייגינעם חלק... ביסטו א נואף... וד"ל.

(עב)

בשמו הנ"ל. לא ידעתי מיט וואסער א עובדא זיך שטעלין פאר גב"ה במעשים הנראים לפני ב"א וכו' אולי עם ק"ש שעל המטה וכו' וסיים אדמו"ר זי"ע וכו'.

(עג)

בשם הלובלינער זי"ע. שאמר לאחד דו מאכסט צו אַגרויסין פסיק אין לא תנאף. והכונה ע"ד שנו' בזוה"ק דאי לא כתיב פסיק בין שני התיבות אפילו באנתתי הוי אסיר.

עוד אמר אני יודע י"ג בחינות בלא תגנוב השיכים אלי ולעבודתי.

(עד)

ולנצח נצחים. פי' לנצח היצה"ר בניצחון של קדושה. וסיים בשם הר"מ מטבריא זי"ע כל המדות יש להם הפסק בעת מוד"ק אבל נצחון מדה שאל"ה שנגד כל התגברות הרי צריך נצחון.

(עה)

בשם הר"מ זי"ע מטבריא. ענין היצה"ר הוא שנים העושים ביניהם סימן שאם יאמר לחבירו שיעשה דבר פלוני יבין כונתו שלא לעשות וכל מה שמדבר הוא על הפכו. וד"ל.

(עו)

לא בגבורת הסוס יחפץ. הגם שהוא לוקח א"ע עם גבורות לעבודתו אבל הוא כמו סוס בלא ישוב הדעת. אין הקב"ה רוצה בזה. וכן לא בשוקי האיש שהוא בחי' נצחון שהוא מסוד השוקיים אבל הם שוקי האיש. והבן. כ"א רוצה ד' את יריאיו יראה מתוקה שהם מייחלים לחסדו ויודעים שאלמלא הקב"ה עוזרו וכו'.

(עז)

בשם הר"מ זי"ע. גירוי התאווה בא מפני שהנפש אצולה מלמעלה מעולם
התענוג ואחר שבא לעוה"ז ועובד השי"ת בתענוג ומתיקות י"ל להנפש בחי'
שלה. ואל"כ לפי שדרכה בתענוג מושך אותו לתענוגי הגוף.

(עח)

הר"נ זי"ע פלעגט חזערין דיא שפלות פון ר' שמעלקא זי"ע וסיפר
שאמר אחיו ר"פ זי"ע בעל "הפלאה" אבי הוליד שני בנים אחד מלאך ואחד
איש וסיפרו זאת לפני הר"ש זי"ע ואמר ייע ייע אבי הוליד שני בנים אחד
איש ואחד סוס. - הר"ש זי"ע הי' מקנא לחייט אחד ואמר שהוא יקר מפני
שנהנה מיגיע כפו ואין לו כבוד. אבל וכו'.

(עט)

ר"ש זי"ע מיום עמדו על דעתו האט ער זיך ניט אַ קראץ גיטאן.
ואמר לא ידעתי מה טובה עשה לי הגוף אז איך זאל אים קראצצען. ופ"א דחק
עליו ר"ב זי"ע וכו'.

(פ)

ולזקנתו אמר קשה לי לסבול הגוף מיר ווייזט אויס אז סי שלעפס
זיך מיר נאן אטארבע מיט קישקעס.

(פא)

הר"ש הנ"ל קודם בואו העירה לרבנות העלילו על יהודי אחד בעידי
שקר ודנו אותו למיתה והעתירו היהודים מן השר להמתין על הרב ובבואו
וכו' ואמר אם אמת הדבר אני מסכים אבל מי יודע האמת והאדם אין ביכולתו
לדון כ"א על פי עדים. א"כ, יראה הקב"ה אמתת הדבר ויצא רעם והרג
העדים.

(פב - פג)

כאשר נסעו ר"ש הנז' ואחיו ר"פ אל הרה"מ וביניהם היו ספקות
ברבנות מי יהי' בפ"פ ומי יהי' בנ"ש וטרם שעתחו הדלת אמר הרה"מ ר"ש
הרב מנ"ש יכנס ואח"כ אמר ר"פ הרב מפ"פ יכנס וכו' וא"ל למה הוצרכתם
לנסוע אלי ודיבר עמהם בפילפול תחילה ובתוך הדברים שחק קצת הרה"מ
ואמר שנדין ע"ז בלילה בג"ע ואח"כ אמר להם מי שמתפלל בעולמות

העליונים וכשהוא אומר יוצר הוא בהיכל היראה וכשאמר אהבה רבה הוא בהיכל האהבה ואחר התפילה נדמה לו במחשבתו שעשה עבודתו ופעל דבר מה ער האט עפ"י גיטאן. נעמט מין די גאנצע עובדא ומעגילין אותו ומשליכין אותו (בנוקבא דתוומא רבה) אל החיצונים ר"ל (והי' מכוין ברוה"ק אל סוג העבודה של הר"ש זי"ע) וכשמעם זאת נפלו ארצה ואמרו להרה"מ יפה אמרתם מה הי' לכם לנסוע אלי שהי' לנו לילך ברגלינו אליכם. - ועוד אמר להם הרה"מ זי"ע כשמניחין תפלין של יד ומברכין אשר קדשנו במצותיו וציונו ואין הלב מרגיש קדושה ממצוה זו היאך מניחין אח"כ תפילין של ראש. והבן.

(פד)

הרה"מ זי"ע טרם הכירו הבעש"ט ז"ל הי' לו גילוי אליהו ודירתו הי' אצל הנהר. ובקיץ הי' שומע הקולות מן הצפרדעים בלילה ולא הי' יכול לישן באומרו הם הבע"ח הנמוכים אינם שוקטים מלומר שירה לפני השי"ת ואני אישן. והוכרח לעקור דירתו משם. -

(פה)

שני תלמידי הרה"מ זי"ע פ"א יצא אחד מהם מן המקוה ופגע בחבירו וא"ל אחי מה יהי' מן העבירות שלנו. והשיבו חבירו פאר די עבירות זארג איך גאר נישט ס'איז פאר האץ תשובה, אבל מה יהי' מן המצות שלנו באיזו פנים אנו עובדין לפני מלך הכבוד. -

(פו)

בשם הרה"מ זי"ע. שחה לעפר נפשינו וכו' כי כל המדות הנפולות יש להם עלי' בקדושה. כגון אהבה רעה יקח עצמו לאהבה קדושה. וכן יראה והתפארות וכו' משא"כ עצבות שהיא מיסוד העפר החמרי לא יתכן להעלותו וזה שחה לעפר וכו' דבקה לארץ וכו' וע"כ מבקשים קומה עזרתה לנו וכו'.

(פז)

ר"מ זי"ע כשהי' בצפת א' שקטה לו ליטן מפני הקולות המכריזים מן השמים על התשובה כי שם האויר צלולה.

(פח)

מהנ"ל. לשון הקודש. התיבות הם כך בשרשם למעלה. ויכול לעורר
המדה למעלה ע"י אותו התיבה ולכך הוא סגולה לשמחה לחזור כ"פ בפיו שמחה
להמשיך שמחה וד"ל. -

ר' ישראל פאליצקער אמר אז איך וויל שמחה זאך איך שמח נפש
עבדך האב איך שמחה. -

(פט)

סיפר המעשה מר' ר' ישראל פאליצקיר וחבירו ר' עזריאל שהי'
עסוקים יחד בעבודת ד'. ור' עזריאל הי' שיינקיר וכל פעם בעת שפיתח
הי"ש לתוך הכלי והי' מעיין אז בחוה"ל שכת מן הי"ש והי' נשפך לארץ
וכו' ואח"כ הראו לר"י ארון הקודש וכו' עק שהראו להם דיוקן אחד שיתדבקו
לצדיק שיש לו צורה ההיא והתחילו לנסוע יחד לגדולי הדור עד שיגיעו
לאותו הדיוקן והי' רע"ז מטפל בעסקי העגלה ועד שבאו לר"א הגדול וכשראה
ר' ישראל צורתו הקדושה אמר שהוא דוגמא לאותו הדיוקן שהראו לו ועדיין
אינו אותו הצלם ממש. ואמר להם ר' אהרן זי"ע שיסעו להרה"מ ובבואם נכנס
ר"י וראה עליו אותו הדיוקן יצא והגיד לר' עזריאל שעמד עדיין בחוץ
ומרוב שמחתו נכנס מהר עם כלי הסוס בידו להרה"מ. ושהה רע"ז בבית הרה"מ
זמן רב וכשבא ממנו שאלוהו מה לקחת אצל רבך ואמר דבר זה קבלתי שקודם
התפילה צריך להיות רוח לבבו של אדם ונפשו נשפך לפני ד' ע"ד אדם שקם
עליו רוצח להרוג את נפשו ר"ל הלא נפשו משתפך ולבבו נרתח כאש להנצל
מידו. עד"ז צ"ל לב ישראל קודם התפילה להנצל מידי היצה"ר ור' ישראל
הנז' זכה לעת זקנותו שהי' שומ"ע ב"ק ישראל אשר בך אתפאר.

(צ)

סיפר מקדושת בעל תולדות יעקב יוסף זי"ע שהי' אב"ד טרם הכיר
הבעש"ט ואח"כ משהכירו אמר שקודם שראה את הבעש"ט לא ידע עדיין מהו
יר"ש. ולכן עלה בדעתו להחזיר כל הד"ת שהורה טרם שהכיר את הבעש"ט
שחייב את החייב (ע"ד שאמרו חז"ל ביאטיה המלך יעו"ש) וכן עשה ופרסם
הדבר ובאו לתובעו עד שפ"א לא הי' לו מה ליתן לאותו החייב ורצה ליתן
לו הסו"ת וכו' ודחקה לו הדעה וביקש מהבעש"ט שיתן לו רשות ליסע ולדרש
בעירות. ולא הסכים לו הבעש"ט והפציר בו כ"פ עד שנתן לו רשות בתנאי

שלא יאמר דבר מה ששמע מפי הבעש"ט וקיבל עליו כן. ופ"א מרוב התלהבות בתוך הדרשה שכה וביקש לאמר דבר ששמע מפי הבעש"ט. ונראה לו צורת הבעש"ט ונזכר. ומאז פסק מלדרוש עוד ברבים.

(צא)

הבעש"ט ע"י ענין אחד נגזר שהוא בעצמו יקח האנשים הראויים להחדק בו. ופ"א ה' בשדה עם כל תלמידיו ונסע שם ר' יוסף ונתן לו הבעש"ט שלום עליכם ר' יוסף כאילו הכירו הגם שלא ראהו מעולם. וא"ל הבעש"ט לר' יוסף למה אתם מתענים כ"כ והשיבו להכניע את החומר. וא"ל הבעש"ט האם בתעניות יכנעו את החומר. והראה לו על התולדות שהי' עומד בשמו"ע תחת האילן ומתפלל מנחה וא"ל ע"י תפילה וויא דער איד דאוינט דער מיט איז מען מכניע דעם חומר, ונתקשר בו ר"י הנז' והי' הבעש"ט מקרבו ביותר מפני רום נשמתו וחשש הבעש"ט מפני הקנאה ח"ו והראה לתלמידיו את מעלת נשמתו של ר"י הנז' ע"ד שדיבר לפניו תורה שהוא בעולם הגבוה למעלה מנשמתם ועי"ז נודמו כולם והוא לא נדרס רק מפני הפחד נשמת מן השולחן ועמד אצל הפתח וכשפסק הבעש"ט לדבר ניערו כולם ועי"ז הכירו על ר"י הנז' שהוא גבוה מהם שלא נדרס. וכשנפטרה אשתו של ר"י א"ל הבעש"ט סלא ימהר לעשות שידוך וא"ל איר האט אפשר מורא אים נעם אייך אויף מיר. ואמר הבעש"ט אם יבוא מלך המסית בדור הזה ויוצרך שיהי' לו נביא וכה"ג יהי' ר' יוסף הנביא שלו ובעל התולדות יהי' הכהן גדול שלו.

(צב)

הבעש"ט הי' לו קרוב ואמר עליו שהוא צדיק גמור רק מפני שטבעו נוטה למר"ש קשה לו לדבר עמו. -

(צג)

אצל ר' גרשון קיסיווער הי' אדם אחד פשוט ותומך ת"ח ובעל מעש"ט והי' מדבר לפרקים עם ר"ג ואח"כ נפטר אותו אדם ונראה לר' גרשון הנז' ושאל לו מה עמו בעולם הנשמות וא"ל שטוב לו מאוד וזכה להיות בג"ע ובהיכל שלו שם הנשמות בבחי' אילן וענפים ופירות והוא ראש האילן ושאר החברים תחתיו אמנם יש לו בוסה גדולה כי הנשמות שתחתיו הם ת"ח ופוחחים לדרוש בתורה והוא שלמעלה מהם אינו מבין שיחתם וביקש מר"ג

שילמוד עברו משניות ועי"ז יעשה לו טובה והבטיחו ר"ג ללמוד בעדו ואחר כך נראה אליו עוד הפעם והחזיק לו טובה בעד לימוד המשניות כי עתה הוא אומר תורה והם אינם מבינים דבר. -

(צד)

סיפר המעשה מר' נפתלי כ"ץ זי"ע שהי' בעיר אחת בעשי"ת ונכנסו אצלו נכבדי הקהל וראו שהכינו לפני' סעודה גדולה ונפלא בעיניהם. וא"ל הר"נ זי"ע אני מבין שאתם תמהים הלא עתה ימי תשובה ואני אוכל ואתם בודאי מתענים. וא"ל כך. והשיב להם הנה הסדר אצלכם כך. אתם קמים בחצות לילה ויש לכם מרירות על גלות השכינה ואח"כ אתם לומדים ונדמה לכם שהטבתם מעט לעשות והוקל על לבבכם כי הלא כבר עשיתם דבר טוב. ואח"כ מתפללים והוקל יותר על לבבכם ואח"כ לומדים ונעשה לבבכם שלימה ואתם חשובים בעיניכם לבעלי עבודה ומעש"ט לכך יש לכם כח להתענות אבל אני כאשר אקום בחצות לבבי נשבר כי רואה באיזה פנים אמרתי תיקון חצות לפני השי"ת צי אזוי דארף איודין פאר נעמין דאס הארץ אויף גלות השכינה ואני רואה אז אויף דעם תקון חצות דארף איך מאכין א נייעם תקון חצות ונשבר לבבי מזה מאד, ועל כן אני רץ ללמוד אולי ארפא את לבבי ואחר הלימוד רואה אני הפנים של הלימוד שלי ובאיזה יחוד הלב למדתי וכו' ונעשה נשבר ביותר ואני מתפלל וכו' איז מיר די הארץ זייער צי בראכין על כן מוז איך עסין ואין לי כבר כח להתענות. וד"ל.

(צה)

הר"נ הנ"ל ציוה לעשות לו בגד משולש, התחתון יפה מעט והאמצעי יפה מאוד והעליון גרוע מכולם ואמר הטעם כי התחתון הוא בשביל עצמו רצונו שהיה נאה קצת והעליון הוא לפני ב"א ודי שהי' גרוע לפניו, והאמצעי שהוא לפני הקב"ה כביכול צ"ל בחכלית היופי. - והבן. -

(צו)

עוד מהנ"ל שהי' מתנהג במלבושי כבוד ביותר. על הקאלדרעס שלו הי' טרעסין של זהב. ופ"א נכנס אצלו פון די קרמע ריקענס (בעלי מר"ש) והסתכל במלבושיו ביותר וא"ל ר"נ זי"ע אתם תמהים והלא אחז"ל יאה עניותא לישראל פאר שטייט איר איך האב זייער פיינט זיך פירען בכבוד ... וד"ל.

(צז)

סיפר מן הרמ"מ זי"ע מטבריא שהי' אצל הרה"מ, שלחו הרה"מ לרייסין להעיר לבות בנ"א לתשובה. ונתעכב שם איזו שנים וכשבא משם סאלו הרה"מ על שלוחו ואמר הרמ"מ הי' מקומות שהחזיקו אותי ללמדן גדול ואיזו מקומות אמרו עלי שאני צדיק ואני בכ"מ האב איך געוויסט וואס איך בין והשיבו הרה"מ בודאי כן צ"ל כי "מאלע וואס מענטשין קענין זאגין" וכו'. ושאלו עוד מה עשית שם וא"ל רמ"מ זי"ע איך האב דערוויסט ציריסינע קאפטעניס מיט גאנצע הערציר האב איך איביר געניצעוויט-טיהי'—גאנצע קאפטעניס מיט ציריסינע הערציר והבן. —

(צח)

סיפר מהנ"ל כשקבלוהו למגיד במינסק נתנו לו הכתב של מגידות והי' כתוב שם שבחים ותוארים, ואח"כ חתום כל פני הקהל וקרא הכתב הזה בפני כולן עם כל התואר והשבחים. והי' נפלא בעיני כולם מה שקורא בפניהם השבחים שכתבו עליו וכו', וא"ל כשיבוא לעזה"ב וישאלוהו מה עשית בעזה"ז יאמר הלא כתבו עלי שאני צדיק וחסיד וחתמו כולם ע"ז ויעידו שהוא אמת רק אם ישאלוני הלא אחז"ל אדם נאמן על עצמו יותר ממאה עדים. ויאמרו לי מענדיל וואס זאגסטע אליין וזאסטע גיטאן אויף דער וועלט. וואס וועל איך ענטפערין? וד"ל. —

(צט)

כאשר הגיד הרמ"מ הנז' דרשותיו הגביה אותם ואת ערכם וא"ל שהקב"ה אוהב מאד את ב"י ורוצה מאוד לקרב את כל או"א מישראל. והיאך לא נתבייש להתרחק וכו' ובכו השומעים ביותר. ואמרו זה הוא מגיד כי המגיד הראשון היה אומר לנו שאין אנו חשובים כלל פלעגט ער אונז אראפ ווארפין, פלעגט אונז פארשטאפט ווערין די הערצער. ומגיד הזה הייבט אונז, ער זאגט אז מיר זענען זייער טייער בא גאט ב"ה ווערט אונז צי גאסין די הערציר ואמר הרמ"מ כי המגיד שלפניו הי' בו ניצוץ של ירמי' הנביא ע"ה רק ע"י שהי' מפיל אותם וכו'.

(ק)

בשם הרמ"מ הנז' זי"ע. קדושים תהיו כי קדוש אני ואתם כביכול חלק ממנו א"כ יהי' מוכרח לבסוף שגם אתם תתקדשו, וא"כ למה לכם הגיהנם

והכיבוסים מוטב לכם קדושים תהיו. -

(קא)

אחרי נסעו ממינסק ע"י מלשינות כנודע ונתקבל לעיר אחרת, כאשר דרש להם הרמ"מ, אמר וויא קום איך צי זאגין אידען הלא וכו' כחייב עקוב הלב מכל ואנוש הוא "מי" יודיענו - ער איז אזוי פאר קרימט אז אבי ווער קאן אים שוין מודיע זיין. -

(קב)

בשמו הנז' כי התיבות של לה"ק הם כפי שורשם למעלה ע"כ טגולה לשמחה לחזור כ"פ תיבת שמחה. -
ובשם ר' ישראל פאליצקער זי"ע אז איך וויל שמחה זאג איך רבונו של עולם שמח נפש עבדך האב איך שמחה. וסיים בשם הקא"ב זי"ע שמח נפש עבדך. וואס וועט זיין די פעולה כי אליך ד' נפשי אשא. וועל איך קאנען מיינן נפש אויף הויבין צי דיר. -

(קג)

התנערי מעפר. טרייסיל זיך אָפּ פון דעם חומר שהוא בתי' עפר. קומי שבי ירושלים. הנשמה מכונה בשם ירושלים. והיא שבוי' בתוך הקליפות נוגה. להקימה משם, התפתחי מוסרי צווארך. הם התאוות שהט מוסרות של הצואר כי שורש התאוה במקום הוורידין, על ידי - על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים וכו' ועי"ז תתנער מעביות עפר שלה. והבן.

(קד)

בשם הקאבריינער זי"ע. הפותח יד בתשובה לקבל פו"ח - וא"כ צריך להתחזק מאד - אך אמנם - נבהלה נפשנו מרוב עצבוננו כי העצבות מאטים הלב שלא יתרכך ח"ו לתשובה. -

עוד בשמו שאמר בשם הזוה"ק עצבות איז דער אדר פון ס"מ. -
וסיים אדמו"ר זי"ע איני יודע היכן כתוב זה בזוה"ק - נאר ער האט אזוי גיזאגט. -

(קה)

בשם הקדוש. מיר איז גרינגער צי ריידין מיטין גרעסטין בעל
תאוו וויא מיט אמר"ש וסיים. שהקדוש לא היה חפץ ליגע במלבושים של הבעל
מר"ש. -

(קו)

פ"א הי' אצל הקדוש אחד פרומער בעל מר"ש ושבח אצלו ובכל מאכל
שהביאו אל השולחן הי' הי' הקדוש אומר גוט דעם פרומען קוגעל וכו'
וכדומה. וחשב הפרומער שהוא לשבח. והסיב איך בין גאר נישט אזוי פרום.
וא"ל הקדוש די פאר שטייט נישט אונזער לשון מיר רופען מר"ש פרום
ווייל מר"ש איז דער פארעם פון אלע עבירות ר"ל. - -
רמ"ק זי"ע ע"ד הצחות. והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים.
הוא פרום. וד"ל. -

מהנ"ל. מאמר צחות בלשון רוסיא. חאטציא ייא הו ליא. יאך דראב
טאנצויא איז דושים ראד. -

(קח)

בשם ר' זישא זי"ע. איך האב ליב אז די טרערין גייט מיר דורכין
שיך. - ש'. מא"ד זי"ע בשם ר"ז הנז'. ביסטו אשיך טו רין נישט. - ומא"ד
זי"ע הי' עומד כשאמר דבר זה. -

(קט)

ר"ז הנז' קיבל ע"ע פ"א בר"ה את היסורים של כל ישראל לבד מן
מוסרים ואפיקורסים ח"ו. והעמיד הס"ת והשופר לעדות עליו על קבלה זו. -

(קי)

רי"ח זי"ע בשם המא"ד. שלא יהיה דיבורך של שבת כדיבורך של חול.
וכי בדיבור חול הותר שלא לצורך אלא שהתורה ותפילה שלך בשבת לא יהי'
כבחול רק הגבה למעלה. - ש'.

- לחם משנה. יראה מכונה בשם לחם טצ"ל בשבת יראה משנה כפול
מן החול. ש'. -

(קיא)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. הרחמן הוא יזכינו ליום - צו אזא בהירות
 - שהוא כולו שבת והבן ! ונתפעל מזה החבדני"ק וכו'. - בשמו הנ"ל מזמור
 לתודה די ווילסט אַ אידש ווארט פאר גאט ב"ה האַראיי - ע"ד צחות -
 לשון שמחה.

(קיב)

הצדיק ר' אהרלע נסע ללעכויטש ובדרך ראה אחד מהנוסעים וביקש
 שיאמר לו דיבור מן הלעכויטצער זי"ע. וא"ל וילראו אותו כל אפסי ארץ
 אין אלע ארציות. והתחיל ר"א הנז' לצעוק ואמר וואס פאר אַ רזין
 דאורייתא דער איד האט דא גיזאגט. ואמר ר"א הנ"ל אלע צדיקים זענין אמת,
 לעכעוויטש איז דער אמתער אמת.

ובשם הר"ג זי"ע. צדק צדק תרדוף ומתרגמין קושטא קושטא וכו'
 זיכין דעם אמת, מיט אַ אמת. -

ובשמו הנ"ל. אז מי שטייט אויף דער ערד פאלט מען ניט.

(קיג)

בשם מארי דכיא זי"ע. כי הוא על ימים יסדה. - השי"ת יסד העולם
 על תשובה. ועל נהרות יכוננה אויף ליכטיגע דאוונינס וליכטיגע לערנינס.
 והי' אז איש אחד שמו ר' ישעי' חבאדניק ונתפעל מאוד מדיבור זה ואמר
 וואס זאגט איר ! והשיב לו הצדיק וואס דען האט איר גימיינט די וועלט
 שטייט אויף שייכאלאך.

(קיד)

בשם ר' איצעלע קאוידניווער ז"ל כשהי' קם בבוקר פלעגט ער
 חזרין שווער צי זיין אַ איד שווער צי זיין אַ איד נאר אז איך וועל
 וועלין וועל איך קענין. אז איך וועל וכו'. -
 בשם. וואס מינעמט שווערער איז גרינגער וואס מינעמט גרינגער
 איז שווערער. -

בשם. כדאי די העמד צי פאר קויפין אַבי אַ נגיד צו זיין. -

(קטו)

יצה"ר דומה לזבוב יושב על שני מפתחי הלב הם שמחה והכנעה
אמיחית והיצה"ר יושב על אלו מפתחי הלב אין לאזט ניט זאלין אויף קומען
אין איינעם. שמחה מיט מירות. -

(קיז - קיה - קיט)

רמ"ק זי"ע. אמאל דארפין זאגין קדושים תהיו איך מוז זיין
הייליג. -

רמ"ק זי"ע. קדש עצמן במותר לך. ביי דיר זענין זיי מותר
ובאמת זענין זיי ניט מותר. -

בשם מארי דכיא זי"ע. אשה - מי שאחזו תאות אשה - העצה - יראת
ד'. -

(קכ)

בשם הר"נ זי"ע. חרדה מסלקת הדמים. שכל התאוות הם
מרחיחות הדם. (אין זאלעווע אפילו זאגען דאס ווארט)
(כן היה רשום בהכתב יד).

רמ"ק זי"ע. תאוה נהי' אז מי ציברעכט א תאוה תערב
לנפש השכלית.

(קכא)

כי הוא אמר ויהי. זו אשה. הקב"ה ציוה ליקח אשה לפו"ר עכ"ז
הוא ציוה ויעמוד מי זאל זיך צי שטעלין של כ"כ כרצונו.

(קכב - קכג)

(בשם הלובלינער זי"ע) בשם הר"נ זי"ע. ווער עס קוקט נאר אויף
ליכטיקייט אין אז ניט וכו' הוא בחי' נואף, כמאחז"ל נואף אשה חסר לב
זה הלומד תורה לפרקים. והבן. -

בשם מא"ד זי"ע. עשרה נסיונות נתנסה א"א ועמד בכולם אין
עמידה אלא תפילה ער האט אויף איטליכעס זאך גאט גיבעטין. -

(קכד)

בשמו הנ"ל. עשרה נסיונות וכו' להודיע כמה חיבתו של א"א לפני המקום וז"ל אאע"ה האט האלט (ליב) גיהאט גאט ב"ה. -

(קכה)

בשמו הנ"ל. אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לך נוצרת שלא תחזיק טובה לעצמך.

(קכו)

בשמו הנ"ל. שתקות אנוש רמה לשון החרוממות.

(קכז)

במקום שאין אנשים השתדל להיות איש. איש הוא שפלות כמו והאיש משה ענו מאד כי כאשר הוא לפני הצדיק איז קיין קונץ נישט שפלות אבל במקום שאין אנשים. רי"ח בשם מארי דכ"א.

(קכח)

במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו אמר מי דארף חאזערין דיא גרויסקייט פון גאט ב"ה וחזריך להתיירא מאוד דארף מען ווידער חזריך די חסדים וגדל אהבתו לעם בנ"י והוא בחי' ענותנותו והבן. - ש'.

(קכט)

רמ"ק זי"ע. ויצ"ב ונכוון וכו' ונחמד ונעים ונורא. הכל אהוב עכ"ז צריך לידע אבער ונורא וד"ל. ש'.

(קל)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. אין אלע זאכין איז דאך אהאר שקר גאר חיי"עס (סכנות) נאר שמחה מעג מען מאכין תנועות פון שמחה עד שיעזרהו השי"ת ויתן לו שמחה אמיתית.

(קלא)

בשמו הנ"ל. אז אַ איד זאל ארומגעהן מיט דער שמחה וואס ער איז
אינד זאג איך אים צו אז ער וועט אפ געהיט ווערין פון כל ההזיקות
אפילו פון אַ עבירה. וכו'.

(קלב)

ויחלום לשון חיזוק עי"ז אשר איש ישראל הוא סולם מוצב ארצה
וראשו מגיע.

(קלג)

בזה יתחזק. רמ"ק זי"ע. - אומרה לאל סלעי די ביסט מיין טאלער.

(קלד)

את אשר הוא עושה הגיד לפרעה שהודיע לפרעה שכל ההוה ונעשה
בעולם הכל הוא ה"א עושה והכל מכחו ויאמר פרעה אחרי הודיע וכו' זה
הסוד אין חו"נ וכו'. ש'.

(קלה)

ועולתך דייך אויף בריינגיך שאתה מעלה את מעשיך לד' עי"ז
ידשנה סלה. רמ"ק זי"ע.

(קלו)

בשם מא"ד זי"ע. בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית. אַ איד דארף
נאר אַן הויבין אין ווייטער העלפט שוין השי"ת ועושה בעצמו. איז צו ליב
דעם אנהייב האט השי"ת באשאפן די וועלט וזהו בראשית בשביל ראשית הזה.

(קלז)

רמ"ק בשם מארי דכיא זי"ע. ומכה נפש בהמה ישלמנה דער וואס צי
ברעכט דעם נפש הבהמיות קאנער קומען צי אשלימות דער ווארט האט מיר
גיקאסט אַ קורנער טאפ בלוט. - והבוטח בד' חסד יסובבנו איז זיין
סיבה חסד. ש'.

(קלח)

רמ"ק זי"ע אמר מי דארף האריווען בעבדות והראי' מי דארף נישט וויא דער ארון שהי' נושא את נושאיו פין דעסט וועגין אין אנהייב האט מען גידארפט איין בייגין דעם קארג. - בשמו הנ"ל ומסגי למעבד טבוון וקשוט מען דארף אסאך טאָן. - ש"פ.

(קלט)

וחקננו בעצה טובה מלפניך זאלסט אינז געבין אזעלכע עצות מיר זאלין קאנען זיין מלפניך.

(קמ)

ה' איש מלחמה גאט ב"ה איז מיט דעם וואס ער גייט אין דער מלחמה.

(קמא)

רבות מחשבות בלב איש. אגרויסע בחינה נקרא איש שמחפש עצות אין להנצל מידי היצר אבל עצת ד' היא תקום ער זאל זיך מחזק זיין.

בשם מארי דכיא זי"ע. ראה מעשה ונזכר הלכה כשהוא בשוק ומגיע מעשה אסור לידו ועומד שמה בישוב הדעת וכשהוא סוגר א"ע בחדרו יתכן כי שבע תועבות בלבז. רק שלא בא לידו. - בשמו הנ"ל. נשאת ונתת באמונה דארף מען זיך גוט אינטער גארטלין.

(קמב)

בשמו הנ"ל. יושב בסתר עליון מי שהוא עומד תמיד בישוב הדעת יוכל להיות בסתר עליון.. ישוב הדעת איז די גרעסטע חסידות.. ישה"ד איז הכיר פון אלע חסידות.

(קמג)

בשמו הנ"ל. עזרה בצרות נמצא מאוד ווי ס'ז שלעכט דארטין געפינט זיך הסי"ת מער.

(קמד)

רמ"ק זי"ע. וירעו אותנו המצרים. די מצרים האבין אונז גימאכט פאר שלעכטע וואס נאך ויתנו עלינו עבודה קשה זייא מאכין אונז די

עבודה זייער שווער אמאל זאגין זיי בחומר וויא אזוי קאנסטי קומען דער
צו די ביסט אזוי פאר חומר'ט. אין אז ער הערט ניט אים זאגט ער אים
בלבנים די האסט ווייס גימאכט גוט גימאכט. - ש'.

(קמה)

רי"ח בשם מארי דכיא זי"ע. לא יתן לעולם מוט לצדיק מי שדבוק

לצדיק.

(קמו)

מן המיצר קראתי י-ה פון ענגשאפט טו איך דיר רופין ומה אני
קורא ענני במרחב י-ה אז דיין אלקות זאל ביי מיר ברייטער ווערען. ש'.

(קמז)

צרה ויגון אמצא ובשם ד' אקרא שאני מבקש אז איך זאל געפינען
איינגשאפט אין הארצין שיהי' לי מרירות וחרטה אמיתית. - ש'.

(קמח)

והי' במקום אשר יאמרו להם לא עמי אתם. כלומר שהולכים בהכנעה
ובחשבוך לא עמי מוטב שיהי' להם התחזקות ושמחה ויאמר להם בני א"ת אתם.

(קמט)

ושאבתם מים בששון פאר גיסין די הארצין פון שמחה אין זיסקייט
- כי בשמחה תצאו מכל רע, ועוד ובשלוש תובלון שתבואו אל השלימות.

(קנ)

בזוה"ק זאת תורת העולה היא המחשבה העולה על הלב העיצה על
מוקדה. ובמה שורפין אותה המחשבה עם האש קדוש אש אוכלה אש.

(קנא)

אש אוכלה אש כביכול ער עסט אידעשין פייער כח התשוקה של בנ"י
שהוא אש עולה מ"כ.

(קנב)

התורה ניתנה באש ר"ל זעם פֿייער וואס גב"ה האט צו אידען און
וואס אידען האבין צו גב"ה ע"י אלו האטים נתנה התורה.

(קנב)

בשם הקדוש מקארלין זי"ע. ותקם בעוד לילה די גאנצע תקומה פון
אַ אידין וואס ער לייגט זיך נישט אין פינצטערניש וזהו זכאה מאן דקאים
בפלוגחא דלילה. - וזהו העומדים בבית ד' בלילות.

(קנד)

בשמו הנ"ל. שפכו דמם כמים ועכ"ז הוא סביבות ירושלים ארום דעם
הארצין ואין קובר בתוך נקודת הלב.

(קנה)

רמ"ק זי"ע. נשיח בחוקיך מיר זאלין זיך איינבייגין בעת מיר
טוען דיינע חוקים.

(קנו)

בשמו הנ"ל. אל חט באף עבדך. אף, אויך. לשון טפל שלא יהי'
העבדות ד' טפל אצלנו.

(קנד)

בשמו הנ"ל. אמאל האט ער אגישריי גיטאן וואס טויג איין אייערע
שייכאליך וכל חכם לב בכס יבואו ויעשו את כל אשר ציוה ד' זהו עיקר
החכמה.

(קנח)

והבסיל בחושך הולך אפילו בשעה שחשך לו רוצה לילך בגדולות
ונפלאות ממנו והעיקר אז שיעמוד על מקומו חזק כברזל. והבן. ובשם הר"ן
זי"ע שזה בחי' המעפילים לעלות ואמר אדמו"ר זי"ע. שהוא כדוגמת אף
חזיר שלוקח א"ע לאהבה ואח"כ מטנף אהבתו בחמורת ח"ו. - וד"ל.

(קנט)

בשם הר"נ זי"ע. סימן לשפלות אמיתי הוא שמחה כי מי שלבבו נשבר
באמת כתיב אשכון אח דכא ומאחר שהשי"ת עמו עוז וחדוה במקומו ומזה י"ל
שמח'.

(קס)

רי"ח סיפר על מא"ד זי"ע. פ"א יצא במוצש"ק ופשט לבושי שבת
ואח"כ נכנס ולבש פ"ב בגדי שבת וכן הי' זמן הרבה בלילה ותמהו וא"ל
אשפענדילע פון שבת וואסארא זיסקייט דאס איז.

(קסא)

בשמו הנ"ל. אל יפול צרור ארץ אשפענדילע פון אַ אידין וועט נישט
פאר פאלין וועריין - ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו אין זיין טוב איז
קינמאל קיין חסרון נישא ולכך ואל יחסר לנו שגם אלינו לא יחסר שפעו
הטוב.

(קסב)

ב"י למעלה מן המלאכים וראי' שנתנה חורה מן השמים לארץ ומעלין
בקודש וכו'.

(קסג)

מיט אלע יודין האט השי"ת גיזאגט אנכי והראי' מלא תרצח ולא
תנאף וזה שייך גם לנמוכים.

(קסד)

לעולם לא אשכח פיקודיך. וויא אזוי קאנאין פאר געסין מהשי"ת
כי בס חיותני שבכל מה שאני רואה ומסתכל הכל יש בהם חיות מהשי"ת ואין
אשכח. ופ"א אמר פֿע שכהה כל גוים שכיחי א"י. -

(קסה)

בשם הק' זי"ע מקארלין שלא יהא לבך חלוק על המקום אויף דעם
ארט וואס די ביסט.

(קסה)

סיפור מצדיק א' בא"י שנסע בדרך והוקשה לו הדרך ושאל לבעל החמור אם נבוא למקום פלוני לעת ערב והשיבו אויב דער ארט וועט אונז יענסמאלט דארפין וועלין מיר אהין קומין.

(קסו)

בשם חסיד מאנשי הקדוש אמר אז מיר זיינען גיווען חסידים ביים קארלינער פלעגין מיר חזרין צו ווישין זיך מאמר העולם דער ערשטער ביסין איז איין עגבער אין היינט זאגין מיר דער ערשטער עגביר וכו'.

(קסז)

בשם הר"נ זי"ע. פאר צייטיגע גוטע האבין גיגעסין אויף יענעם עולם אין גישלאפין אויף יענעם עולם האבין זיי גידאווינט אויך אויף יענעם עולם מיר עסין אויף דעם עולם אין שלאפן וכו' דארפין מיר דאונין אויך בזה העולם ר"ל תפילה בזמנה. וסיפר על הר"נ שהי' דרכו לשחות בסעודה צלוחית שחר גדולה ופ"א טעו והביאו לו צלוחית זו עם שמן ושתה ולא הרגיש.

(קסח)

אז מיגייט ארום מיט חסרונות אפילו דאגת עונות קאן מען ניט קומין צו שלימות ע"ד קוב"ה לא שרי' באתר חסר וזהו כי עוני אגיד אדאג מחטאתי ובכ"ז ואויבי חיים עצמו.

(קסט)

בשם הר"נ זי"ע. הן ב"י לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה זיי זאנין גירעכט כי זה הגיע להם מפאת שפלותם והכרת ערכם אבל א"כ איך ישמעני פרעה איך יוכלו להכניע את היצ"ר בלתי שמחה,

(קע)

בשם - והי' אם שכח. אין והי' אלא שמחה עי"ז תשכח ח"ו את י"א. וזהו והי' אם שמוע עי"ז תשמע. יראה כל זכורך ולא מקצת זכורך שלא לפגום בריחו ח"ו.

(קעא)

בשם - והארץ היתה תוהו ויאמר א דארף אַ אַיד זאגין א' יהי אור
ויעזרהו השי"ת ויהי אור.

(קעב)

בשם - האומר אי אפשרי אלא היא בבגדה וכו' זהו על ענין הדביקות
שיהי' בלי לבוש.

(קעג)

שמועה טובה. כשהשי"ת עוזר לאדם אז ער דער הערש דעם טוב תרשן
עצם איז דאס מדשן דעם עצם פון איד. -

(קעד)

מי עסט מענטשין מיא טרינקט מענטשין מי זיצט אויף מענטשין
מי עסט שמות מיא טרינקט שמות מי טרעט אויף שמות. -

(קעה)

מפנק מנוער עבדו שמשדל שיהי' עבדות שלו ע"י תענוג עי"ז
ואחריתו יהיה מנין. -

זה היום עשה ד' ר"ל כל יום יש לו תכליתו בעולם וזה תכליתו
ביחוד נגילה ונשמחה בו.

(קעו)

כי יהודא גבר באחיו. אַ יוד שטארקט זיך צו ווישין זיינע
ברידער בתוך עמי אנכי יושבת זיצט דער אנכי.

(קעז)

זה אלי, אז אַ איד זאגט ער איז מיין גאט שמשדל להדבק
באלקותו כפי ערכו אומר הקב"ה ואנוהו אדור עמו (מלשון נוה) אבל מי
שומר אלקי אבי מיין טאטינס גאט כלומר שאינו מתייגע להשיג כ"א מעשי
אבותיו בידו מצות אנשים מלומדה אומר הקב"ה וארוממנהו איך וועל זיך
פון אים דער הייבין שלא ישרה שכינתו עליו.

(קעח)

מאת ד' היתה זאת יראה מכונה בשם - זאת - היא נפלאה בעינינו
היאך נבוא מיראה לשמחה זה היום וכו' ונשמחה בו. והתירוץ מאת ד' היתה
זאת ואצל השי"ת מקור האחדות ולכך כל מה שנכנס ביותר ליראה בא יותר
לשמחה.

(קעט)

בשם - לשמחה מה זו עושה ע"י הכנעה שהוא בחי' מה זו עושה
ומביא לשמחה.

(קפ)

מה אשיב לה' מאחר שכל חגמולוהי "עלי" כלומר לעצמי ע"ד כל מה
דעבדין לגרמיהו עבדין. - מה אשיב לד' מה אני יכול לעשות לפניו הלא
כל חגמולוהי יש עלי יש מלאכים ושרפים למעלה ממני העובדים לפני ד'
בדחו"ר מאוד למעלה בקודש אך אמנם דב"ז יש בידי לעשות לפני השי"ת מה
שאי"ז ביד המלאכים והוא כוס ישועות אשא ובשם ד' אקרא שאסחה בשמחתי
כוס ישועות לפני השי"ת וזהו אינו רק בידי בו"ד שהם יכולים לעשות נחת
רוח ע"י דבר גשמי כענין חנווגי שבת באו"ש ואינו למלאכים.

(קפא)

בשם הקאליסקיר זי"ע. לא תעשון אחי א' כסף וא' זהב ר"ל לא
תעשון אותי א' כסף וא' זהב שתהי' עבודתכם ע"מ לקבל פרס שאחזק לכם כסף
וזהב.

(קפב)

כשהמזל דוחק על האדם ח"ו, עצתו שיעשה חסובה ונעשה כברי' חדשה
ויוכל לשנות המזל.

(קפג)

שבת. בנ"י למעלה מן המזל שנא' ביני ובין ב"י ואין דבר מפסיק
ביניהם כי נגבהים למעלה. ש'.

(קפד)

רמ"ק זי"ע. המחגאה על חיות הקודש ועכ"ז ונהדר על המרכבה
זה האדם המורכב מד' יסודות.

(קפה)

בשם מא"ד זי"ע השם עבים רכובו אפילו די פאר גרעבטע עושה אויט
מרכבה לו ית"ש.

(קפו)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. חדל נא אין נא אלא לשון תפילה כשנאטם
לבו ח"ו ואינו יכול להתפלל. ומי יקום יעקב, מה הוא העצה לזה כי קטן
הוא ע"י קטנות והכנעה יפתח לבו. -

(קפז)

בשם - אל תשליכני לעת זקנה אין עת אלא תפילה שלא יתיימן
תפילתו אצלו.

(קפח)

בשם הר"נ זי"ע. בחורים וגם בתולות אפילו מי שלבו טעום כמו
קרקע בתולה יהללו את שם ד' ויוכל להוושע ולפתוח את לבו.

(קפט)

בשמו הנ"ל. לאל ברוך נעימות יחנו אלע זיסקייטין אוועק געביין.

(קצ)

אני ראשון. שהקב"ה עוזר לאדם תחילה ומעוררו שישוב אליו וח"ו
כאשר סר האדם מן הדרך ונפרד ואמר הקב"ה ואני אחרון שאין אני סר ממנו
עד שהאדם תחילה ונתגשם בעונותיו ובאמצע מה שאדם עושה הוא ג"כ בעזר ה'
ומבלעדי אין א'. ש'.

(קצא)

אחז"ל גבי טרה עשרים שנה וכו' מלמד שכולם שוים לטובה עם איז
איר שטענדיג גוט גיווען.

(קצב)

גוי אובד עצות המה זיי ווערין פאר פאלין מיט זייערע עצות
שכליות כ"א ואני בתומי אלך.

(קצג)

בשם ר"ז זי"ע. החדלי מאוד וואס ביסטו בא זיך אזוי וואלוויל.

(קצד)

החרשים שמעו והעורים הביטו לראות. וקשה אם הי' חרשים איך ציוה אותם הנביא לשמוע מאחר שג"ז שמצוה אותם לשמוע אינם שומעים וכן בעורים איך יביטו. והענין הוא כדברי החכמים שהתושים שבאדם מתחזקים ע"י השתמטם וכסאינו מסתמט עמהם הם נחלשים ומתרפים עד שאמרו שאם לא יסתכל אדם ז' שנים יתעורר מפני שנפסק כוחו וזהו החרשים שמתחיל בהם כח החרשות מפני שלא שמשו באזנם לשמוע. ע"כ מהרו ושמעו וכן העורים הביטו כדי לראות.

(קצה)

חשבתי דרכי איך האב גימאכט אחשיבות אין מיינע וועגיין דער מיט ואשיבה רגלי אל עדותיך וועל איך מיינע רגילות אום קעריין צי דיינע צירונג. והבן.

(קצו)

בשם רמ"ק זי"ע. שובה ישראל עד ה"א עד שתזכה לשמוע בלבך ותרגיש כי ד' הוא אלקיך ביז וואניין דוא וועסט דער העריין אז גאט איז דייך גאט.

עד ה"א שיהי' תפארתך כי עד לשון קד דייך צירונג. ועוד עד שתזכה לייחס לעצמך כי ד' הוא אלקיך כמושאחז"ל אצל בלעם תחילה א' ד' אלוקי ומשחטא לא' אלוקי.

(קצז)

זובח את יצרו ומתודה עליו. פי' תחילה זובח את יצרו בע"כ הגם שהתשוקה בלבו כופהו ע"ד בטל רצונך וכו' ואח"כ רואה תשוקתו כמה מאוסים הם ומתודה עליהם. -

(קצח)

אחז"ל וא"ל יזכור לו יום המיתה מה זה הכנעה ליצה"ר שהוא בחינתו. ואמר בשם הזוה"ק שיזכיר ליצה"ר יום המיתה שלו של היצה"ר עצמו

לעחיד שיהי' נפסק ובטל וא"כ כל כוחו איננו כ"א לפי שעה ואינן נצחיות
כ"א בעבודת ד'...

(קצט)

בשם רמ"ק זי"ע. אונס רחמנא פטרי' מי שמאנס א"ע למעלה מכוחו
לעבוד את השי"ת רחמנא פטרי' לשון פתיחה די רחמנות פון גב"ה עפינט אים.

(ד)

בשמו הנ"ל. שמעתיא בעי צלותא לערנען דארף דאווענין. וסיפר
עליו זי"ע שלמד בחורף בהשכמה בחדר מאוד מקורר מאוד והי' אוחז ידיו על
כלי המחמם והי' זב דס מאצבעותיו בשביל הקור ועכ"ז לא הפסיק מלמודו.

(רא)

בשם רמ"ק זי"ע. מברך על העיקר ופוסר את הספל שיקח א"ע אל
העיקר לעבודת השי"ת שהוא עיקרא ושרשא דכו"ע וממילא פוסר את הספל כל
הדברים הגשמיים הטפלים אליו.

(רב)

יהיו לרצון אמרי פי שכל מה שאני אומר ומתפלל יהי' זה ברצוני
מחוך נקודת לב.

(רג)

ד' צבאות עמנו וכו' הכינוי של ד' צבאות שהם המלאכים הנקראים
צבאות הוא ג"כ עמנו ב"י שגם ב"י נקראו צבאות שנא' והוצאתי צבאותי
וכו' וגם עלינו יתייחס שם ד' צבאות ועוד משגב לנו מה שאיננו למלאכים
ולשום ברי' זולתינו הוא אלקי יעקב סלה שיחד הקב"ה שמו עלינו שהוא א'
יעקב כמו שאחז"ל אלקי המלאכים והגלגלים לא נאמר אלא אלקי ישראל.

(רד)

בשם הקאליסקיר זי"ע. מי חרש כמשולם שהוא חושב א"ע לאדם השלם.

(רה)

בשמו הנ"ל. והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו, בה לא נאמר אלא
בו בעצמו בתוך לבו.

(רו)

רמ"ק זיע. הודו לה' כי טוב בשעה שטוב לך ועי"ז יומשך לך כי לעולם חסדו. הודו לד' ע"י אמונתו כי טוב שגם בחסרונו צפון חסד נסתם שהוא טוב ועי"ז זוכה להמשיך כי לעולם חסדו.

(רז)

לא תעשה לך פסל. לא תעשה עצמך פסול ביותר, כמאחז"ל אין הקב"ה פוסל לשום ברי'.
 פוסל לשום ברי'.

(רח)

יהי כבוד ד' לעולם לשון העלם והסתר בכדי שישמח ד' במעשיו שיעמוד אדם בנסיון. ש'.

(רט)

וזכרתם את כל - אשר נעשה ונמזד בעולם הכל מצות ד' בהשגחתו ומצות מלך הוא. ש'.

(רי)

מחז"ל מתוך מתוך ת' זוזא שויא שיכול להחגבר מן א' עד ת'. ש'.

(ריא)

מחז"ל נח מאמין ואינו מאמין, ואיך יתכן שהצדיק לא יאמין. ופי' הקדוש ר' מיכל מזלאטשוב זי"ע כי ע"י האמונה במחשבתו ממשיך הדבר והבן.

(ריב)

ויסאוהו במוט בשנים. טחלקו ועשו פירוד כמאמר העולם וואס צו גאט צו גאט אין וואס צו לאַט וכו' ובדבר הרשות ממלא תאוותו ונפרד מהקדושה וזהו בפרודא. ש'.

(ריג)

הנני ממסיר לכם לחם מן השמים. הנני משפיע לכם דעת זה שתבינו אשר לחם בא מהשי"ת. ש'.

(ריד)

צרה ויגון אמצא על בחינה זו של ובשם ד' אקרא כצועק על צרה
שלו מתוך נמיסת הלב. ש". -

(רטו)

מן המיצר קראתי י' לכך זוכה גם ענני במרחב י' כי בשעת הרחבה
קורא ג"כ לד'. ש".

(רטז)

בשם מא"ד זי"ע. סור מרע בשעת ועטה טוב בשעה שאתה עושה טוב
יהי' בעיניך כאילו סר מרע גלייך וויא די האסט קיין מאל קיין רע ניש
גיטאן ויעשה בשמחה.

(ריז)

תחי גפשי בזה שזכיתי ותהללך להלל אותך. -

(ריח)

לשמוח בשמחת גויך. מה שאני בכלל גוי קדוש שלך להתהלל בזה אשר
אנחנו נחלתיך - כמו חלב ודשן חטבע נפטי מזאת אשר ושפתי רגנות יהלל פי.

(ריט)

כי טוב חסדך מחיים יותר מן החיים זה החסד אשר שפתי ישבחונך.

(רכ)

הוא תהילתך שחתפאר בעבודתו ית"ש ואם אין לך זאת המדריגה וגבר
החומר המחשיך ח"ו עכ"פ הוא אלקיך. ובע"כ אתה צריך לעבדו ולבטל רצונך
מפני רצונו. ונגדלך והאין נוכל לגדלך הלא אתה א"ס כזאת אשר ונמליכך
זהו כביכול גדולתנו. גדלו וטובו מלא עולם ולמה אין לכאו"א דעת ומחד"ג
מפני דעת ותבונה סובבים הודו להשפיע לכאו"א כפי הראוי לו.

(רכא)

הקדוש זי"ע. כמה שנים לא אמר אנא עבדא דקוב"ה רק אמר אנא
געי למיהוי עבדא דקוב"ה עד שעזרו הסי"ת ואמר אנא עבדא וכו' והצדיק

ר' אשר זי"ע הי' זמן שלא אמר ברוך א' שבראנו לכבודו כי הצדיקים אמר
 שצ"ל שמחת הלב באמירתו זאת כאילו נכנס בכבשן האש וניצול ממנו והוא
 ר"ת ב' א' ש' ואח"כ שראה בעצמו שאינו אומר זאת ועדיין אינו במדריגה
 של שמחה כזו והתחיל לאמר... -

(רכב)

אתה הוא עד שלא בראת העולם ולא הי' שייך אז שום פני' ומחשבה
 לעשות דבר בשביל ברי' בעולם וכך אתה הוא משבראת העולם לא יתכן הוא
 כי איך עוד מלבדו.

(רכג)

ליחן דיין וחשבון. הדין הוא על החטאים, וחשבון הוא על המצות
 אם עשאתם כראוי בדו"ר.

(רכד)

ד' מלך וכו'. יש לדייק למה לא סדרם כסדר עבר הוה עתיד. והענין
 שהוא תפילה שאנו מבקשים שיהי' בחי' ד' מלך כאשר הי' ד' מלך כמו שאמרו
 חז"ל עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמנו בלבד שהי' הכל מיוחד כאחד ובודאי
 לא הי' ח"ו שום פירוד במדת המלכות שהי' כביכול מיוחד בעצמותו כן עתה
 שנחגלו המדות מעת בריאת העולם ויצאו לפועל לא יהי' ח"ו שום פירוד בין
 מלכות ובין ז"א שהוא המדות שלמעלה ויהי' מדת המלוכה מיוחד ודבוק בז"א
 כאשר ד' מלך שהי' הכל מיוחד וכמוס בו ית' ובחינה זאת בשלימות יתגלה
 כאשר ד' ימלוך לעולם ועד.

(רכה)

אם תקבלו את החורה מרצון פשוט מוטב ואם לאו שאין הלב שומע
 צריך להזכיר לעצמו יראת העונש וזהו סם תהא קבורתכם ח"ו וזהו על חרבך
 תחי'. ש'.

(רכו)

אחז"ל זכה נעשה לו סם חיים. פי' זכה שזיכך א"ע החומר שלו
 נעשה לו התוה"ק סם חיים סל תענוג ושמחה, לא זכה עכ"פ התורה נעשה
 סה"מ שמזכיר לו יראת העונש. ש'.

(רכז)

בשם מא"ד זי"ע. והשנה משובחת דער שינוי איז גוט אז כדת נפש
משיבת אז סיו מיט אַ הענוג.

(רכח)

נשאו את רדידי מעלי שומרי החומות שהם שומרים ומצפים על
שיתחממו בתאוותם ר"ל. ש"פ.

(רכט)

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. כהן איז עבדות אהאר עבדות זאל ביי
איין זיין אַ גאנצע מלוכה - וגוי קדוש אפילו מי שנעטה בחי' גוי יכול
לשוב ולהיות קדוש.

(רל)

המשמר שבת וכו' מוחלין לו פי' שמאירין לו הדעת וזהו מוחלין
אותיות מוח לו שמאירין לו מוחין דעבדות וזהו לדעת כי אני ד' מקדישכם
כי בשבת השי"ת מקדש הדעת של ב"י.

(רלא)

לעשות את השבת לדורותם. לדרתם כחייב, מע זאל מאכין שבת פאר
אדירה שידורו בשבת וענין הדירה הוא שהאדם הולך בכל יום בשוקים
וברחובות ואין דעתו מיושבת עליו עד שחוזר לדירתו כך יהי' משתוקק
ליכנס לשבת שהוא דירתו, אות היא לעולם דאס איז אַ צייכעניש אויף דער
וועלט.

(רלב)

בשם מא"ד זי"ע. האבות עשו סימן לבניהם שעשו רשימה בבניהם.

(רלג)

שמחם בבנין שלם. אַ בנין שלם איז אז דער בעה"ב וואנט אין
דערינען.

(רלד)

משוך הסדך ליודעין. א"ל יודעין לשון שבירה כמו ויודע בהם
אנשי סוכות אותם שהם נכועים לפניך כי הגדלות נמשך מחסרון הדעת מה

שלמעלה ממנו.

(רלה)

בשם הקאליסקער זי"ע. ככלה בין רעותיה משובצה כי הבת מלך אין
רשות לאדם זר ליגע בה משא"כ בעת החתונה שהיא כלה וכו'.

(רלו)

ויכולו השמים וגו' שבשבת צריך להחנער מכל הכוחות שהי' שקועים
בתאוות העולם וזהו ויכולו עס האט זיך גיקאנצעט השמים אלע שכליות
והארץ אלע תאוות וכל צבאם אלע מדות ונשלמו כולם מן עסקי העולם.

(רלז)

ע"כ ברך ד' את יום השבת. ומה ברכו ויקדשהו לשון קידושין מי
זאל האבין אַ גוט לעבען מיט שבת ולהיות פו"ר בו והבן. ואחז"ל כל מקום
שנאמר על כן מרובה באוכלוסין והבן.

(רלח)

הבו לה' כבוד. האט דרך ארץ פאר גאט ב"ה.

(רלט)

ע"כ באורים כבודו ד' מיט ליכטיגע דאוונינס מיט ליכטיגע
לצרנערס. ש'.

(רמ)

בשם רמ"ק זי"ע. אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות ובמקום א' אמרו
אלמלא שמרו ישראל שבת ראשונה נגאלין. פי' שישמרו שתי שבתות ויהי' הכל
כשבת ראשונה ע"ד בכ"י יהי' בעיניך כחדשים. (*) וסיפר מהצדיק ר' הירש
הארקער זי"ע שבכל שבת הי' אצלו כמו אילו להי' עדיין שבת בעולם ולא
יהי' עוד כ"א אוהו שבת של עתה ע"ד הבחינה הנ"ל וסיפר עוד מר' הירש
הנ"ל שהי' חולה גדול ופתאום נפל עליו זיעה והתחיל להתרפא. וסיפר שראה
שני צדיקים מחביריו שבעולם העליון ושאל אותם מה טובם וא"ל שטוב להם
שהם אצל רבם הקדוש ר' מענדילע זי"ע ואח"כ א"ל לר' הערש מה לכם בעולם
השפל בואו עמנו ונסא אתכם אצל רבינו ועלה בדעתו להתרצות ולילך עמהם
ואח"כ נתישב ואמר "אוואו וועל איך נעמין די שבתים פין דער וועלט די

*) אצלו מספרים זה על רמ"ק זי"ע שבת, יו.

יו"ט וכו' לא אלך עמהם" ונתרפא. וסיפר עוד ממנו שבתחילה כשהי' בחו"ל הי' סוחר עם שותף והי' בפרייסין ושם הולכות הנשים בפריצות וכו' והשותף הוצרך לעמול בנפשו שלא יבא לידי הרהור וראה על ר' הערש שהוא נמאס אצלו זאת עד שהקיא ושאלו השותף מאין לקחתם זאת והשיבו אצל רבי ואח"כ היו שניהם בשבת אצל רבם ר' מענדילע זי"ע והי' תענוג גדול ואמר ר' הערש להשותף היינטיגער שבת איז בעסער וויא פאראכטאגין שבת, ושמע זאת ר"מ זי"ע ואמר לו ר' הערש איר זאלט דאס זאגין? שבת איז נאר דער תענוג? אז אַ איד טוט ניש קיין מלאכה שבת האט ער שבת, והראי' מאחז"ל גוי שבת חייב מיתה וכו' איזה תענוג יש לגוי בשבת נאר וואס ער האט אוועק גילייגט די סקאורקע וכו'.

(רמא)

נשני א' את כל עמלי. כשעושיין עובדא סבא צריך לשכחו ולא להחשיב א"ע בשבילו כי הכל בכוחו ית"ש אבל הפרני א' בארץ חשבון שפלותו צריך להרחיבו. ש'.

(רמב)

בשם כלי יקר. ויוסף הי' יפה תואר ויפה מראה אע"ג שהי' בצער ושיעבוד וכו'. יעו"ש.

(רמג)

נעשה עי"ז ונשמע וועלין מיר דער העריין - נעשה ונשמע שהשמיעה עצמה אנו מקבלים אותה בבחינה נעשה ומחשבים אותו לעשיה והבן - עושי דברו לשמוע בקול דברו שישמע לבם במורגש.

(רמד)

הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו - ר"ל אם רואה שיצרו מתגבר עליו ואינו יכול לבטלו מפני יראה אמיתית לפני השי"ת עכ"פ יעשה ע"ד נורא בי עמרם ויפרוש מפני הבושה מב"א הגם שעה פורש רק מפני הבושה אבל תכלית כונתו לשמור את התורה. ש'.

(רמה)

טוב לנו וכו' ממותנו במדבר וכו' ויאמר להם משה התיצבו. פי' התחזקו ועי"ז וראו את ישועת ד' כי אשר ראיתם את מצרים היום - הוא למען - אשר - לא תוסיפו לראות עוד עד עולם וא"א להסיר הקליפה כ"א לעקרה משרשה ולכך היא מתחזקת עתה ביותר ועי"ז תנצלו מהם.

(רמו)

ויראו והנה מצרים נוסע אחריהם. שראו אחר כל העליות שזכו למוד"ג בליל פסח בכ"ז עדיין נשאר כח במצרים לרדוף אחריהם ועדיין המחשבות של המצרים וכוח הקליפה נוסע אחריהם ולכך ויראו מאד. לכך א"ל התיצבו וכו' התחזקו כנ"ל. י' ילחם לכם ר"ת השם המעלה נשמות לשרשם. רמ"ק זי"ע. ד' ילחם לכם ואתם תחרישוּן איר זאלט האקערין הארעוויך כשור לעול. ש'.

(רמז)

אז ישיר וכו' והי' אז בבחי' גבוה של כלות הנפש להשי"ת רק ויאמרו לאמר זיי האבין גיזאגט פיל מען קאן זאגין להכניס בדיבור של שיר ושבח להשי"ת אבל הן עצמן הי' למעלה מן המדות. והבן.

(רמח)

אז נבהלו אלופי אדום הם תאוות של כח הדם מחלק האם. אילי מואב הם המחשבות מחלק האב יאחזמו רעד.

(רמט)

אחז"ל קוהלת. שבעה הבליים נאמר כאן וכו' משל לאדם ששופת את הקדירה וכו' והבל השביעי אין בו ממש פי' אין בו תואר ומדה וממש כ"א בלתי לד' לבדו. והבן.

(רנ)

רמ"ק זי"ע. במדבר הזה יתמו. כשרוצה לבוא ע"י הדיבור של תו"ת אל השלימות והתמימות העצה לזה ושם ימותו שיקח א"ע למס"נ אבל במדבר הזה יתמו שחושב א"ע שכבר בא אל השלימות ונדמה לו שכבר הוא תמים במעשיו עי"ז ושם ימותו, ח"ו נופל ממך'.

(רנא)

רמ"ק זי"ע. ונחנו איש כופר. ומהו הכופר נפשו לד' במס"נ זהו כופר. ש'.

ובאלקי אדלג שור. על כל הסתכלות והשגות שלי ע"כ ודלוגו עלי אהבה ע"י אהבה יכול לדלג. -

(רנב)

על כל פשעים תכסה אהבה שצריך תחילה לכסות כח הסרחון ממעשים שעברו ובמה מכסין אותם ע"י אהבה ועי"ז יכול ליקח א"ע לתשובה. משל למלך שהוצרך לבא לעיר והי' כמה ב"א מכינים א"ע שילין המלך אצלם בתוך ביתם. מה עשו התחילו לנקות הזבל והאשפות הסמוך לביתם והתחילו לחפור האשפה כדי להשליכו ובחור כך בא המלך ולא הי' באפשרי שיכנס המלך אצלם כי מפני שהתחילו לחפור האשפה עי"ז נתגדל עוד יותר הסרחון ואחד מהם עשה בחכמה כי הבין זאת שאין בכוחו עתה לנקות האשפה לגמרי ולטהרו עד ביאת המלך. מה עשה חפר מעט כפי היכולת ואח"כ כיסה מלמעלה בחול כדי לכסות הריח ועי"ז לן המלך אצלו - והענין כיסוי החול מלמעלה הוא השמחה שמכסה על חלק הרע בשעה שעושה המצוה ובא להתדבק בהשי"ת וזהו ע"כ פשעים תכסה אהבה. והבן.

(רנג)

כי אתה אשר הכית רדפו מה שעזרת אלי שכבר הכיתי אותם איך האב זיי שוין צו שלאגיין. עתה רדפו עדיין.

(רנד)

אל תבוז לגנב כי יגנוב. ער גאנוויט זיך אריין בתשובה ובקדושה וכו'. והבן.

(רנה)

רמ"ק זי"ע. מי ווייזט אזעלכע אורות עליונים וכו' מהו ג"ע: גן שצריך לגנות עדונים תחתונים ועידונים עליונים ג"ע העליון רק בלתי לד' לבדו. והבן. ש'.

(רנו)

בשמו הנ"ל. ויעקב הלך לדרכו. פי' שהוא עשה עבודתו כדרכו בקודש ולא הסתכל על השגות ואורות כ"א בדרכו - רק ויפגעו בו מלאכי אלקים משמיא קא זכו לי'.

ויהי כאשר ראם ויאמר מחנה א' זה מתנת א' הוא מרצונו ית"ש ולא שאני קויתי ע"ז.

(רנז)

למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו. כאשר לא יהי' לכם שום חטא ואעפ"כ תחיראו.

בסתר המדריגה שלא להסתכל כלל לבוא למדריגה כ"א לעשות נח"ר לפני ד'.

(רנח)

ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר ועכ"ז והשיבו את האבן למקומה אבל ביעקב שהוא הצדיק כתיב ויגל את האבן ולא השיבו עוד. והבן. ש'.

(רנט)

וירא אדוניו כי ה' אתו. פי' שראה אדוניו את יוסף שהוא עומד בלבו לפני השי"ת ואינו מסתכל על אדוניו פוסיפר כי איננו חושבו כ"א לסיבה חיצונית לפרנסתו ועיקר מגמתו על סיבת כל סיבה וזהו כ' ד' אתו גב"ה איז מיט עהם ניט קיינער ולזה כל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו. ש'.

(רט)

בשם הק' מבארדיששוב זי"ע. אשריך ישראל מי כמון וגו' ואשר חרב גאותיך הגאווה דקדושה להתפאר בתהילות ד' ע"ד ויגבה לבו בדרכי ד'. והענין כי הגיאות היא מדה שבלב ובע"כ צריך להסתמש בה ולזה אם אינו רואה להעלותה אל מחצבתה יפול הנופל ממנה בגיאות הסמאה כי המדה תובעת חלקה ולכך צריך להעלותה בקדושה - ואם תחשוש פן ע"י הגאווה דקדושה תפול ח"ו בגאווה המאוסה. לא כן אדרבא ויכחשו אויבין לך ואתה על במותימו שהוא גאווה שלהם הנק' במה. תדרוך. -

(רסא)

השופר מורה על אמונה. דבק שברי שופרות פטול ר"ל שאמונתו בחקירות וריבוי טענות ואינו שופר שלם כאחד בחי' אמונה פשוטה והבן. וכן תקיעה שהוא קול פשוט מורה על אמונה פשוטה וכן מורה על תענוג מלטון נחקע ביבמתו וד"ל.

(רסב)

רמ"ק זי"ע אמר. איך האב ביז אהערצו ניט גיזאגט נאר איצטער אז איך האלט טויז ביין ברעג (קודם הסתלקותו) גאר ביין ברעג זאג איך דאס איך קאן טווערען בנק"ח אז דאס וואס אמענטסט טוט אַ ריר מיטען מינסטיין פינגער און אַ פינטעל מיטין אויג איז דאס אלץ מיטין כח פון גב"ה. אטרויא קאן מען ניט אויף הייבען אהן כח פון גאט ב"ה.

בשמו הנ"ל. כאשר האדם לוקח בידו כסף והולך לשוק לקנות איזה דבר אם יאמין ברור שהתפץ שמזדמן לקנותו הוא מהשגחת השי"ת והדעת שניתן לו לקנות ובאיזו סכום הכל מהשגחת השי"ת וכן אם מוכר איזה דבר יאמין שהדעת והסכום הכל מכוון והשגחתו יח"ש. בין איך איס ערב אז השי"ת וועט איס העלפין הגט ווער בין איך איך זאל ערב זיין דאך בין איך ערב. דער לעכויציר זי"ע האט מיר אַנגיזאגט איך זאל בויען אַ שטוב ונסעתי ללעכויטש כי לא ידעתי היאך לבנותו והייתי שם ש"ק ושכחתי לדבר מזה ואחר שנפטרתי לשלום נזכרתי ושלחתי אחד להזכיר מזה, האט ער מיר אַנגיזאגט וועסטו בויען אויף דער ערד וועט דאס האבין אַ קיום. וועסטו בויען אויפין קאפ לא יחקיים וכך הי'. אַזאך וואס איך האב גיקאנט טוען נאכין דאוונין האב איך ניט געטוען פארען דאוונען. אַזאך וואס איך האב גיקענט טוען מיט 2 שעה שפעטיר האב איך דאס ניט געטוען מיט 2 שעה פריער. עס איז אמצוה צו דער ציילין פאר בע"ב וויא השי"ת האט מיר גיהאלפין וואס זאל איך טאן איך האב קיין כח נישט.

(רסג)

בשם הצדיק מרוזין זי"ע. "אמר לט"ץ בימים נוראים שיחפלל בלי עצבות למע"ה וא"ל המסל מבן המלך שברח אל הליסטיים ופסע עמהם. ואח"כ נחתום ושב אל אביו ובכה מלפניו שיקרב אותו ולא האזין המלך אליו, להבין הי' חכם וחמה בלבו היתכן שאביו המלך בעל הרחמים לא יחפוץ לקרבו והשיב בדעתו כי זהו מפני עצבות שלו לפי שהוא מחלק האב וכאשר הוא

בעצבות מעורר כן עצבות באביו ונזכר עי"ז מה שחטא כנגדו ולכן אינו חפץ לקרבו מה עשה התחיל לעורר שמחה ושעשועים שזכה לבוא לפני המלך ושבוטח בחסדו שיקרב אותו ועי"ז קירבו וכו'.

(רסד)

בסם מארי דכיא זי"ע. טובו אלי ואשובה אליכם. עד"מ לבן המלך שנשבה לבין הליסטים ונתרחק הרבה מהמלך ואח"כ נתיישרה דעתו ונתן לבו לטוב אמנם נפל בלבו יאוש מפני ששיער גודל המרחק שנתרחק מן המלך ואם יחזור וילך בפסיעותיו הקטנים מתי יבוא אל המלך ושלח המלך להודיעו ע"י אוהבו דע כי גם המלך מצפה לתשובתך ומתגעגע עליך. אך כ"ז שלא התחלת ועתה כסם שאתה תתחיל לשוב ולהתקרב אל המלך כן גם המלך יתחיל להתקרב אליך בכוחו הגדול ומדי התקרבותך מעט המלך יתקרב הרבה עי"ז במעט זמן תתקרב יחד וזהו שובו אלי בכוחכם ואשובה אליכם ברחמים גדולים. והבן.

(רסה)

ונח מצא חן ולמה מצא חן בעיני ד' שהי' תמיד בלבו שהוא עומד לפני עיני ד' לכך מצא חן. -
ומצא חן ושכל טוב בעיני א' ואדם - בזאת תמצא חן ושכל טוב ע"י מה אשר אתה עוסק עם בני אדם תדע בלבך אשר אתה עומד לפני ד' ועיניו משוטטות בכל הארץ.

(רסו)

בסם רמ"ק זי"ע. על ענין המחשבות המשל מן השיינקער מי שיש לו בית טוב בלי חורים וסדקים ודלת טובה אינו מניח אצלו בביתו כ"א אנשים הגונים אבל השיכורים והגנבים סוגר הדלת בעדם אבל מי שביתו רעוע מלא חורים ודלתו שבורה אין בידו לסגור בעד השכורים כי נכנסים דרך החורים ע"כ אין עצה לפניו כ"א שישליכם מיד. בואם כ"פ עד שיעזרהו ד' שיתקן את ביתו אז ניצול מהם לגמרי.

(רסז)

ותן חלקנו בתורתך - כי בכל ענין יכולים לעבוד את השי"ת גם בעסקי עוה"ז לכן מתפללים שיהי' חלק העבדות שלנו ע"י התורה.

(רסח)

בזאת אדע כי חפצת בי כי לא יריע אויבי עלי - שלא יהי' לאויב שמחה על ידי.

(רסט)

מוסר ד' - הוא זה - בני - די ביסט דאך מיין קינד ובע"כ תחזור אלי - אל תמאס ותוכל להתקרב אלי הצדיק ר' אשר זי"ע מסטאלין אמר למגיד אחד בשעה שאתם מוכיחים את בנ"י ואומרים להם מוסר ה' - תזהרו אשר - בני אל תמאס - שלא תדברו עליהם קטוח ולא בגנותן של בנ"י וא"ל המגיד א"כ איך יתפרש סוף הכ' ואל תקוץ בתוכחתי וא"ל וכו'. בשם הבעש"ט אל נקמוח הופיע וכו'.

(ער)

ותבלענה הפרות הרעות וכו' שרוצה לבלוע את חלק השוב ומדת התשוקה שהי' לו לשוב. -

(רעא)

והכינו בשבע שני השובע. פי' שיכין א"ע וירשום בלבו בעת מוד"ג שלו כאשר הסי"ת מאיר לו הדעת לחזק בלבו אמונה וקבלת עומ"ס שיוכל לעמוד בטעת נפילת דעתו ומוד"ק שלו שלא יפול אז ח"ו בסני הרעב. והבן. וזהו ביום טובה הי' בטוב וביום רעה ראה. והבן.

(ערב)

בשם - ויסוד סיומא דגופא צריך לעשות סיום על הגוף כדי לזכות ליסוד דקדושה. ש'.

(רעג)

מחז"ל (שבת דף קי"ט ע"א) אשור היא לשון מהירות שתמהרו אל הברכה של שבת קודש והברכה של שבת נמשך מאות ה' של סם הוי' שיש בה ג' מילואים ה' ה' הא' אותיות ה'לא - והבן. (רמ"מ). אשרי נשוי פשע כסוי חטאה היאך יכולים לכסות לפני השי"ת והלא הכל גלוי וידוע לפניו אך זהו הכיסוי על כל פשעים תכסה אהבה ע"י אהבה מכסין על הפשע.

(רעד)

ויראוך עם שמש מבקשי פניך שמש הוא בחי' ברי"ק בזה תתיראו

מאוד. וימללו את גבורתך זיי וועליך צו רייביך די גבורות וימתיקו הכל לחסד, וישמעו רחוקים - ישמעו שהם רחוקים עדיין ביותר ועי"ז - ויבואו - להתקרב וישמעו רחוקים זיי זאליך דער העריך באילו הענינים שנתרחקו בהם ובאילו הפרטים שחטאו בהם ישובו ויבואו כמאחז"ל באותו מקום.

וישמעו רחוקים מה ישמעו שהם קרובים ויכולים להתקרב ועי"ז

ויבואו.

(ערה)

בשם רמ"ק זי"ע. גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם. פי' העבדות ומס"נ שעושים בעת מוד"ק שלהם המכונה מיתה גדולים מבחייהם בעת מוד"ג הנקרא חיים. והבן.

(רעו)

בשמו הנ"ל. אחז"ל הקב"ה מראה להן שכרם והם שביעים והם ישנים מחוץ שביעה ולמה צריך להראות להם שכרם בעוה"ז שכרם והלא הם סמוכים לביאתם לעוה"ב וסם יסלו שכרם - והענין הוא כי השבירה אינו אלא בדבר שלמות ומגיעו אח"כ העדר ח"ו אבל אין, אין בו שבירה מאחר שאינו יש אין לו העדר, והצדיקים מפני הכנעתם הם חמיד בבחינת אין לפני הטי"ת וא"כ מהיכן מגיעם השבירה שהיא המיתה רק שמראה להם שכרם והן שביעים ומתפעלים כרגע להיות בבחינת יש ועי"ז ישנין וכו'. ס"ל.

(רעז)

עצבות ועצלות מיסוד העפר ונמשך מהם תאות הגוף ח"ו וזהו שחה לעפר נפשנו זהו עצבות ועצלות שהן בחי' עפר דבקה לארץ בשגנו זהו תאות הגוף לכך אנו מבקשים קומה עזרתה לנו.

(רעח)

בשם הר"נ זי"ע. הזורעים בדמעה שהזריצו בתערובות ופגמו בברי"ק. העצה לזה ברינה יקצורו מיט א' אידיש ווארט קאנען זיי פאר טנידיך, וסיפר סר' יקותיאל הי' סבת בפרייסיין והי' מקומו בעלי' טבבית ולקח א"ע לשמחה עד שהי' מרגן ומרקד לעצמו והי' טם לפלא ונתאספו הרבה אנשים ואמרו זל"ז גייט זעט וויא דער איד דינט פלייסיג דעם לעבענדיקין גאט. ואחר שבת כשבא לפני מא"ד זי"ע א"ל המא"ד זי"ע די האסט מיט דער שמחה מכלה גיווען פון דיינע לייט יותר מן ע"י סיגופים.

(רעט)

בשמו הנ"ל. אם יהיה נדחק בקצה השמים - זהו פגם ברי"ק
המכונה קצה השמים משם יקבצך. -

(רפ)

בשמו הנ"ל. הפותח שער לדופקי בחשובה אגרויסער שער.

(רפא)

ונגע לא יקרב באהליך - לשון בהילו נרו שלא יהיה נגע מן האור
שלא יתמשך האהבה שלך באהבות מגונים וכן יראה וכל המדות.

(רפב)

אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יר"ש בלבד. - והלא אהבה
גדול מן היראה והענין כי אהבה שהוא חסדים יש בהם התפשטות ויכול
להתמשך בכמה מקומות ואפילו במקום הנמוך אבל היראה שהם הגבורות אינם
שורים אלא בכלי טהור וא"א להשיג יראה עד שיזכך החומר שלו.

(רפג)

בשם הר"מ (אולי ר' מיכלי) מלעכוין זי"ע. אבר חי מוליד, הולדה
בעבדות לא יתכן כ"א ע"י חיות וזענוג.

(רפד)

בשמו הנ"ל. להגיד בבוקר בעת מוד"ג שאז הדעת מאיר לו להכיר
בחסדי ד' ואמונתך בלילות בעת מוד"ק המכונה לילות ובכ"ז גם בלילות
הנז' צריך להיות בשמחה עלי עשור ועלי נבל ועלי הגיון בכנור.

(רפה)

רמ"ק זי"ע. איתא בזוה"ק משה ואלף נשמתיך מתפשטין השבת בעולם
הזה אריין טאן שבת אין דער וועלט. - ואין ספק אצלי אשר גם רבותה"ק
זי"ע הם מהאלף נשמתיך וסיים אדמו"ר זי"ע אין ספק אצלי שגם הרמ"ק מהם
רק שבחיו לא היה יכול לאמור זאה.

(רפו)

אחז"ל בכה רבי וכו' ולא עוד אלא שקורין אותו רבי מהו ולא עוד והענין כי רבינו הקדוש היה תמיד נכנע ולבו שבורה אך חשב מפני שכל העולם קורין אותו רבי מסתמא יש בו טוב וכו' ולזה בכה ולא עוד אלא שקורין אותו רבי וא"כ יכול להיות גם אצלי בשביל שעה אחת לבד זכיתי לקראני רבי.

(רפז)

פושעי ישראל מלאים (מצות כרימון) חרטה - והיאך מניחים היצה"ר זה - והענין ע"ד מים גנובים ימחקו כי באיסור יש יותר תענוג מהיתר ולכך היצה"ר חושש אם לא יתחרט ויהיה עובר ושונה נעשה לו כהיתר ויתבטל ממנו התענוג של העבירה לכך מניח לו שיתחרט על החטא כדי שאם יעשה פעם שניה יהיה לו חדשה ויעשה עבירה בתענוג ר"ל...

(רפה)

אחז"ל עבר ושנה הותרה לו ופרין הותרה לו ס"ד ומשני נעשה לו כהיתר. ויש לדייק מה היה דעת המקשה וכי סבור היה שהכוונה הותרה ממש, ומי החיר לו וע"כ שבלבו נעשה היתר וא"כ מאי פריך. והענין שזה עצמו מקשה אם נחעבה כ"כ עד שאינו מרגיש שיש בזה איסור ונעשה לו היתר ממש א"כ הותרה סלקא דעתך והלא כבר נסחלק ממנו הדעת ומה יש לדבר ממנו ובטפשי לא עסקינן ומשני נעשה לו כהיתר שאין לו הכנעה גמורה ובכ"ז יודע שהוא שקוע בזה והבן.

(רפט)

מגיד דבריו ליעקב. השי"ת הגיד לב"י דבר סוד ומהו הסוד חוקיו ומשפטיו תלויים הכל לישראל עם ווענט זיך אלץ אין אידען כפי המדה שב"י מעוררים למטה. ש'. -

(רצ)

ויעתר יצחק לד'. אחז"ל לשון היפוך כעתר הזה שמהפך התבואה כן הצדיקים מהפכין מה"ד למדה"ר והיאך יש בידם כח הזה להפך במדותיו של הקב"ה ווייל זיי מאכין זיך איבער המדות והתשוקות שלהם להשי"ת לכך יש בידם להפך גם מדות שלמעלה. ויעתר יצחק לד' יצחק האט זיך איבער גימאכט

צו גאט ב"ה. וויא דער הארט מען שוין איבער מאכין זיך צו גב"ה אין גאנצין.

(רצא)

לב נשבר גוף נשבר לא נאמר זהו מרה שחורה שגופו נשבר.

(רצב)

ויחנו לך כחר מלוכה הכתר הוא מן זיכור נשמות ב"י שהוא כלול מכל הגוונים ואילו שאינם זוכים להיות מן הכתר עצמו הם נכללים בתוך החללים של הכתר שהידור הכתר הוא ע"י החללים והבן. ש'. -

(רצג)

בשם ר"ר ברוך זי"ע. ד' אלקי שועתי אליך שאזכה להתקרב לאלוקתך ועי"ז ממילא ותרפאני.

(רצד)

כל הבא אל האוהל וכל אשר באוהל וכו'. אוהל לשון אור כמו בהלו נרו. מי שהוא חושב א"ע שהוא באוהל זה סימן וטמא שבעת ימים סימן שכבר טימא ז' מדות שלו שהמדות מכונה ימים.

(רצה)

רמ"ק זי"ע. והסר שטן מלפנינו ומאחרינו מלפנינו קודם המצוה שלא יהיה בעצבות אלא יעשה בשמחה. ומלאחרינו אחר המצוה שלא יתגאה אלא יהיה בהכנעה כהיאך אנפין וכו'. ש'. -

קודם קה"ת מברכין אשר בחר בנו לעורר השמחה ואחר קה"ת מברכין אשר נתן לנו תורת אמת לעורר הכנעה ולבדוק בעצמו אם הוא באמת, ולכן אומרים ברכה זו אחריו.

(רצו)

אגרא דכלא דוחקא. הכלות הנפש של הצדיקים והתענוג במצוה הוא השכר של הדוחקא שדחקו עצמם מאוד לעבוד השי"ת וע"ז מגיעם השכר. רמ"ק זי"ע.

(רצז)

רמ"ק זי"ע אגרא דכלה כשהשי"ת עוזר לאדם בבחי' כלות הנפש עי"ז
 יש לו הריוח דוחקא ער זאל זיך קענין דורך שפאריין בעתות הדחוקים לו
 כשהוא במוד"ק וע"י אור הרשימה שנקלט בו מאור מוד"ג זוכה לעמוד בעת
 הדוחק וההסתר.

(רצח)

ובשם מא"ד זי"ע. איך ווייס גיט פאר וואס וועט מיר קומען עולם
 הבא אז פאר איטליכעס מצוה וואלט איך מיין נשמה אוועק גיגעבין.

(רצט)

בשם מא"ד זי"ע. אונזער ש"ע איז דער רבי מאה פעמים ואחד קוקין
 מיר אריין אין אים מלבד ווען מיר דארפן צו אים. ש'.

(ש)

ואתן את הצמידים על ידיה וכו'. עיין פירש"י ז"ל ולמה באמת
 נתן לה הצמידים קודם שידע בת מי היא אלא שגם זה ניסה אותה מקודם אם
 יהיה לה התפעלות מן תכשיטין גופניים וכו'. עמיקא וטמירא, והסימן ע"ו
 ולא מילתא אושא אז הוא מתוך פנימיות הלב וד"ל.

(שא)

ענין החענית בלא תשובה והכנעה משל לאחד שהולך בשליחות אדוני
 או נוסע למסחר ורוכב על הסוס וכשבא אל מקומו אוסר את הסוס ואינו נותן
 לו לאכול אין ער אליין גייט שיכור'ן וד"ל.

(שב)

עיקר סימן התפילה היא הכנעה שאחר התפילה כי ההתפעלות שבשעת
 התפילה יתכן שיש בו חערובות היצה"ר ע"ד מאחז"ל אין יצה"ר שולט אלא
 במראות העינים רק כשנשאר רושם בלב אחר התפילה זהו העיקר וזהו אחזתיו
 ולא ארפנו כשהשי"ת עוזר לאדם צריך שלא ירף ממנו עד שהבאותיו אל בית
 אמי זהו תשובה בחי' אמא ואל חדר הורתי זה קבלת עומ"ש שהוא בחי'
 עמוסים מני בטן וד"ל...

(שג)

ג' יצרים יש בעולם, ממון, משגל, כבוד. וכבוד גרוע מכולט שאין לו הפסק כל ימי חייו.

(דש)

על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא. היינו מוצש"ק ומוצאי יו"ט ומוצאי חפלה ומעש"ט יסתכל בעצמו איזה רושם פעל בלבו מעשיו ומה שינוי לשבח הרשים בו המצוה שעשה וכו'. ש'.

(שה)

ובורא את הכל זה שמירת ברי"ק נק' כל מידת יסוד ובורא לשון בריאות ורפואה.

(שו)

כי ירא אנכי אותו על אות ברי"ק שלא יפגום בו ח"ו פן יבוא והכניז אם על בנים זהו על המחשבה בחי' אמא בחי' בינה. על בנים עם המעשים בחי' בנים.

(שיז)

סולם מוצב ארצה וגו' זה שמירת ברי"ק שהוא מגיע השמימה ומלאכי א' עולים ויורדים בו. והבן.

(שח)

ענין שמירת ברי"ק. כמו חרוזים של מרגליות הנחלים על קשר אחד שבסופם וכשיתיר הקשר וכו'. -

גם אמר דאיתא בחז"ל כי ירך השור נתלה על גיד אחד ונסבל כל השור עליו ואם נפסק הגיד צריך כמה חבלים לתלותו והלואי שיחזיק.

(שט)

ואמר בשם רמ"ק זי"ע (שפ"א אמר). מפני היד השלוחה במקדשיך זהו ברי"ק מכונה מקדשיך שפגם בידו ח"ו. ואמר בעצמו - ידו של אדם הוא רשותו כח הבחירה נקרא רשותו. וכו'.

לא תגע בו יד הוא בענין ברי"ק אם בהמה אם איש וכו'.

(שי)

כשהנשמה באה לעולם העליון מוליכין אותה דרך ב' כחות מב' צדדי' ושניהם שוים במראה וקומה ותנועה ונותנין לו לבחור לאיזה צד שירצה ותלוי במה שבחר בעוה"ז וכו'.

(שיא)

וילכו שניהם יחדיו. אברהם בחי' חסדים ושמחה יצחק בחי' פחד ויראה ונכללו שניהם בלב אחד.

(שיב)

מי יעלה בהר ד'. הכל יכולים לעלות אבל ומי יקום במקום קדשו שיחקיים שמה חמיד ולא יפול ממנו, משל לאדם המשפס ועולה בהר גבוה מאד מתחילה עולה והולך אמנם המשכיל יודע ומבין שא"א לו לעלות כל ההר לגמרי ואם יעמוד באמצעו ואי"ל במה לאחוז יפול ח"ו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. לכן בכ"מ שהוא מטפס דופק שם יתידות תקועים כדי שיאחוז בהם כשלא יוכל עלות יותר ואח"כ מתחזק ועולה וזהו מאמה"כ ותקעתי לך יתד במקום נאמן.

(שיג)

בשם ר"נ שו"ב ז"ל. ולא ישיגוהו משיגי הגוף ווער עס וויל דער גוף זאל אים דער גיין קאהן ער השי"ת נישט דער גיין.

(שיד)

רמ"ק זי"ע. הרוצה לקבל עליו עומ"ש שלימה יפנה מתאוותיו הבהמיות ויטול ידיו הם המדות שבלב מכונה ידיים כמד"א שאו ידיכם קודש ויניח תפילין דביקות וק"ש, מסי"נ.

(שטו)

הלוכך תהא בנחת לעשות נח"ר לפני הקב"ה עי"ז עונג קרא לשבת - ובשם מא"ד זי"ע והשנה משובחת אימתי השינוי משובח אם כדת נפש משיבת כשהוא ע"י תענוג.

(שטז)

בשם. ולקיים את כל דברי חלמוד תורתך שיהיה להם קיום ורושם

בלב, באהבה, ע"י האהבה מחקיים בלבו תו"ת. - ויחד לבבנו, שיהיה מיוחד לאהבה וליראה את שמך לבד ולא יתפשנו אהבות ויראות במקום אחר ח"ו.

(שיז)

מעונה. זהו שמחה שהוא המעון ישיג אותה ע"י אלקי קדם חוזר בלבו שהשי"ת קדמונו של עולם ומתחת מי שמכניע א"ע עי"ז הוא נעשה זרועות עולם.

(שיח)

שאו שערים ראשיכם הם שערי הנפש ושאו פתחי עולם הפתחים שבלב שפתוחים לתענוגי עולם הזה. ויבוא מלך הכבוד, באותן הפתחים והבן. שמח תשמח וכו' כשמחך יצירך בגן עדן מקדם כשם ששמחה שלו בודאי לא היתה גופנית בג"ע כ"א רוחנית כן תשמחנו בעבודתך.

(שיט)

וכל המינים כרגע יאבדו. כי יש עתים שמתפשט אויר טמא ויש בו מינות ח"ו ונופל אז על הרשעים מחשבות פסולות ומקבלים אותו לכך מתפללים מוטב שבאותו רגע יאבדו. - ומא"ד זי"ע אמר לר"ש וילינקסיר ז"ל מה אתם חושבים כשאתם אומרים ולמלשינים וציוה לו לחשוב אולי יש בו ח"ו איין אָדער דערפֿין ח"ו.

(שכ)

עבודת האדם כדוגמת השדה שצריך לחרוש אותה ואח"כ לזרעה ואחר שצמחה קצת צריך לעקור השרשים הרעים שלא יפסידו את הטובות ועכ"ז מתיירא שלא יגנבו וצריך לעשות סייג וגדר ואח"כ צריך לבקש על הגשם בעתו שיהי' מלאים דשן ולא יחייבשו ואח"כ בעת הקציר צריך ג"כ שמירה מכמה דברים המפסידים ועד"ז עבודת האדם בעולם. והבן. - ופ"א אמר בשם ר"י (?) נירו לבס ניר ואל תזרעו אל קוצים זהו שאינו עוקר הרע מלבו אף שמחלהב לבו בתפילה וכה"ג יכול לזרוע קוצים ח"ו שאותו לה"ל ה"ל נפעל בו גם אל הקוצים והשרשים רעים שבלבו. וזהו סוד חסידים הראשונים שהיו שוהים שעה א' קודם התפילה ואח"כ מתפללים כמו ניר ואח"כ זריעה.

(שכא)

וכל בני בשר יקראו בשמך גם השקועים בתאוה של אבר הנקרא בשר שאין בו אלא בשר גם הם ישובו וכו'.

(שכב)

בשם מא"ד זי"ע. האבות עשו סימן לבנים רושם איין צייכעניס בתוך נקודה הפנימית שבבנים.

(שכג)

בשמו הנ"ל. כל האזרח בישראל א, ז'ר' שזורה בלבו אור אמונתו באלופו של עולם.

בשם רמ"ק זי"ע. ובאו האובדים בארץ אשור אלו בעלי גאווה המאשרים א"ע. והנדחים בארץ מצרים הם בעלי תאוה ערות מצרים והגאווה גרוע שנקרא אובד כנ"ל ובעל תאוה רק נדח וכו'.

(שכד)

ומקיים אמונתו לישיני עפר שמשנים העפר שלהם שהוא כח החומרי שבתוכם.

(שכה)

מלכותך. עי"ז שקבלו עליהם עומ"ש ראו בניך הכירו שהם בניך ואחא אביהם.

(שכו)

בשם רמ"ק זי"ע. אין נותנין לאדם נסיון מלמעלה רק לפי כח האדם שיוכל לעמוד בו ולא יותר. וזהו שכתוב יצב גבולות עמים למספר בנ"י. והבן.

(שכז)

המתחיל בתשובה ונסוג אחור ממנה הוא מורא גדול כמו שנאמר (ירמיה) כאשר כרתו ברית לשלח איש עבדו ואח"כ חזרו בהם. יעו"ש. והטעם כי החיצונים מקטרגים עליו ביותר על חסרון יניקתם ממנו כי מתחילה כשחטא והיה בידם ר"ל וכו'. והבן.

ופורץ גדר ישכנו נחש זה הרהורי מינות ח"ו.

(שכח)

גדולה לגימא שהוא טועם בנפשו הענוג מעבודתו עי"ז מקרבת את בעליו להשי"ת והבן. מפנק מנוער עבדו שעושה עבודתו בתענוג ושמחה עי"ז ואחריתו יהיה מניין שנעשה שר ומושל לשלוט על היצה"ר.

(שכט)

גדלו וטובו מלא עולם. וא"כ למה נמצאו ב"א אשר כהו עיניהם מראות בטוב העליון הוא כי דעת ותבונה טובבים הודו ועפ"י הדעת מצטמצם האור שיזכו אליו רק החוננים אליו. והבן.

(שכט)

בשכבך, שצריך להזכיר עצמו זמן שכיבתו בארץ ע"ד ושכב עם אבותיו ואינו נצחי בעולם הזה. ובקומך. יזכור בזמן קימה שהוא תחז"מ להזוכה אליו וגם אז יום הדין גדול.

(של)

ואורח צדיקים כאור נוגה, לפי מה שמטהר את קליפת נוגה שלו לפי זה הולך ואור וכו'.

(שלא)

משל מהחינוך כשעושה גינה מאיזה צאצאים שלו האהובים בעיניו ואביו קורא לו ומניח אותם ורץ אל אביו ונדמה לו שהוא דבר גדול וכמו מסי"ג מה שמפקירם לכבוד אביו אבל האמת שכל הצאצאים שלו אינן נחשבים לכלום, ואביו קוראו ליתן לו הטוב לנפשו באמת והבן. הנמשל.

(שלב)

בשם. הודאי שמו, לפי מה שמושרש בפנימיות לבו של אדם ודאי שמו, בן תהלתו, בערך זה יכול להעלות תפילתו לפני השי"ת.

(שלג)

בשם ר"ר ברוכיל זי"ע. אני זוכר. אנכי. אשר שמעתי בהר סיני מפי הגבורה ולא שכחתי.

(שלד)

עוד בשמו. שאמר אני ירא לפני חג השבועות יותר מר"ה כי בר"ה המשפט הוא על פרנסה אקולעיטש ארויף אקויליטש אראפ וכו' אבל בשבועות וכו'.

(שלה)

רמ"ק זי"ע. אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה. ע"י יראה וגבורות שמענו הלב שומע אותם.

(שלו)

רמ"ק זי"ע. אם יאמרו עליך כל העולם צדיק אתה הוי בעיניך כרשע. והלא מצינו שהאדם יחזיק עצמו לבינוני. והענין כי דבר זה גורם מה שכה"ע אומרים עליך צדיק, אתה צריך להתבונן יותר במעשיך וע"י התבוננות חמצא שאתה וכו'. ש'.

(שלוז)

במצות עסק התורה יש הדרגות כפי הזמן של אדם אבל שעה א' ביום האט קיין בעה"ב קיין תירוץ נישט.

(שלח)

רמ"ק זי"ע. הלומד ומתכוין בלמודו להתחנך לפני השי"ת שהתורה תצילהו מן היצה"ר הר"ז טוב. היינו מי מעג אזוי לערנען אויף דעם אופן הגם שאי"ז תורה לשמה עדיין.

(שלט)

רמ"ק זי"ע. צור ילדך חשי. שבא בך כח השכחה כדי לשכוח תאות עוה"ז. ואתה מה עשית עם כח השכחה שלך ותשכח אל מחוללך. (בשמו הנ"ל).

(שמ)

קול ד' שובר ארזים משבר כל התאוות. ובשם מא"ד זי"ע יחיל ד'

מדבר קדש יחיל לשון המתנה שכביכול הקב"ה ממתיך ומצפה שיוציא האדם דיבור של קדושה.

(שמא)

כי לד' המלוכה. מי שחוזר בלבו שהמלכות שלו ומקבל עלי' עומ"ש תמיד, עי"ז ומושל בגוים שהוא ניצול פון גראבע מחשבות.

(שמב)

בשם רמ"ק זי"ע. כיון ששבת וי אבדה נפש. הנפש אובדת הוי והצער ע"י שבת. וסיים אדמו"ר זי"ע בעצמו וי אבדה נפש שהנפש אובד מאוד (?) לפי שהוא התחתון שכולם וכו' ועלית הנפש הוא ע"י שבת כ"מ אם תשיב משבת רגליך.

(שמג)

בשמו הנ"ל. רשעים נדמה להם כחוט השערה. מפני שהם עומדים ונסוגים אחור מן חוט השערה הראשונה שתחילת פתויי היצר כשערה. וצדיקים נדמה להם כהר מקיבוץ ריבוי השערות נעשה הר. והבן.

(שדמ)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. וירא מנוחה כי טוב, זה שבת. ואת הארץ כי נעמה זה א"י ועי"ז ויט שכמו וכו' לסבול.

(משה)

בשם הרמ"ק זי"ע. כי א' בשמים ואתה על הארץ. כלומר שאינו מרגיש דביקות השי"ת אשר מכה"כ. והוא משגית עלי' בכל פרט ופרט, וחושב בלבו א' בשמים וכו'. ע"כ יהא דברין מעטים. הדיבור של קדושה מועט. והבן.

(שמו)

בשמו הנ"ל. צדיק ד' בכל דרכיו. מי שמפלס דרכיו לתכלית עבודת ד' וכל מעשיו המה ע"ד תמכין דאורייתא, וחסיד. ד' בכל מעשיו. מי שהוא מופשט מן הגשמיות וכל מעשיו הם עצמם עבודה לד' הוא נקרא חסיד.

(שמז)

בשם דמ"ק זי"ע. דברי הרשות הם ע"ד שתי בחינות. א) הרי עלי
והוא כשעושה דברי עצמו הוא עסוק בהם לגמרי רק שכוונתו בהם כדי שעי"ז
יהיה לו כח לעבוד את ד' ולכך דרכיו תלויים במעשה שיקיים את"כ כפי
מחשבתו ועי"ז ירים דבר הרשות שלו להקב"ה: ב) למעלה מהנ"ל הרי זו
שבשעה שעוסק דברי הרשות, הוא מופשט מן הגשמיות ומעלה בהם ניה"ק
וחשובים כקרבנות בעצמם וכו'. ש"פ.

(שמח)

מערב עד ערב תשבתו שבתכם, כי יש שני מיני ערב. א) בתחילתו
כשהוא עדיין בקטנות הדעת ואז הוא אצלו בחינת ערב שאין דעתו מאיר רק
ע"י אמונה. ועוד יש ערב העליון מגודל השגתו עד שמשיג שאין להשיג כי
הוא א"ס כמאה"ח תכלית הידיעה שלא נדע באור האיננו מושג וזהו אמונה
עילאה וצריך אדם לשבור המסכים ולעלות מערב התחתון עד ערב העליון. וכו'.

(שמט)

כל האומר הקב"ה ותרן הוא יוותרו לו בני מעיו. פי' מי שרוצה
שהקב"ה יוותר לו על חטאיו, העצה לזה שיוותר הוא בעצמו על בני מעיו ולא
ימלא תאותו באו"ש ומשגל. וכו'.

(שנ)

אימה במוח. יראה בלב. רחם באיברים. זיעה בגוף. ובהם נתנה
תורה. ש"פ.

(שנא)

שמחה לאיש במענה פיו אז דער מויל ענטפירט נאך. על נביעת הלב
וחשוקתו וד"ל. ש"פ.

(שנב)

מאמה"כ ואתנס לו מורא ויראני. פי' מה שמזדמן לאדם מורא מאיזה
דבר בעולם הכונה בכדי שיקח עצמו מזה ליראה מלפני השי"ת וע"י יראה
שרשות הפנימית ידחה כל יראות החיצונית ומי שמבין דבר זה ועושה כן
זוכה. ומפני שמי "נחת" הוא, שבא לאהבה ולעשות נח"ר להשי"ת.

(שנג)

בשם רמ"ק זי"ע. כל המתגאה אין עפרו ננער שאין ביכולתו לנער
עפר החומריות שלו.

(שנד)

רמ"ק זי"ע בשם מא"ד זי"ע. ומקיים אמונתו ליסני עפר. שהם
משנים את כח העפרי שלהם.

(שנה)

רמ"ק זי"ע. מלאך דין פולקייט שבלבבך. ודמעך. דינע טרעדין
לא תאחר זאלסטו זיי ניט פאר פרעמדין. וד"ל.

(שנו)

בשמו הנ"ל. הבורח בעמו ישראל באהבה. כי יש דברים אהובים לפני
הש"ת כמוש"נ אני ד'. אוהב משפט וכו' ובין כל מיני אהבות בחר הקב"ה
באהבה שהוא אוהב את בנ"י. ואהבה זו נפלאה יותר מכל מיני אהבות כמו"ד
בזה"ק דדחי רחימו דבנוי לרחימו דמשפט.

(שנז)

מי כמוך בעל גבורות. שכל הגבורות שבעולם דין קשה משא"כ
הגבורות שלמעלה מחוקים ונכללו בהם כל הברכות והטובות רופא חולים וכו'.

(שנח)

זמרו ד' כי גאות עשה. שמתגאה בתהילות ד' ומתפאר בו ע"כ
מודעת זאת בכל הארץ. זוכה להכניס את הדעת בכל הארציות ג"כ. ש'.

(שנט)

ואהבתם את הגר. שתאהבו את מדת הגירות בעולם ותעשו עיקר חלק
הנשמה. ש'.

(שס)

קול רנה וישועה באהלי צדיקים. ששומעין אצלם תמיד רינה ושמחה
ומהו רינה שלהם ימין ד' שהוא חסד עושה חיל ובוסח בחסדו. ש'.

(שסא)

שובו לכם לאהליכם. רק ואתה, שהוא הדעת בחי' משה עמוד עמדי
שיקדש עצמו בלבבו.

(שסב)

ובכל נפשך. אפילו נוטל את נפשך. אפילו יאמר לך היצה"ר שכבר
אין לך עוה"ב וניטל נפשך אל תאבה לו.

(שסג)

הבוחר בשירי זמרה. שמשחיר בלבו מן הזמרה שלו. ורמ"ק זיע"א
בשם מא"ד זי"ע אמר. בשירי זמרה שכל הזמרה שלו שאומר בפיו אינו רק
שירים מן הלב עמוק.

(שסד)

בשם רמ"ק זי"ע. ממעמקים קראתיך. אפילו מעמקי הקליפות ח"ו
קראתיך.

(שסה)

בטחו בד' עדי עד. ביז ביז. ר"ל עד אין גבול. ואחד אמר לפני
הר"ג זי"ע אין בין שוין גאר ניש ווערסט. ושחק הר"ג זי"ע ואמר. וכי עד
עתה היית כדאי הלא רק חסד ובחסד אין גבול.

(שסו)

מי שפוסק מעבודתו בשביל איזה מניעה הר"ז כמו שעושה גבול
במדותיו של הקב"ה שקיבל עומ"ש בעצמו עד גבול זה, ובמניעה זאת שבאה לו
אינו יכול יותר.

(שסז)

כי לא יטוש ד' עמו אביא ונחלתו - שהם ישראל - לא יעזוב -
עבודתו.

(שסח)

ולא אנחנו. והקרי ולו אנחנו. אעפ"י שאנו חשובים בעצמי כלא,
אעפ"י כ ולו אנחנו.

(שסט)

בשם הזוה"ק. תחילת דינו של האדם אם הוא חושש על כבוד המלך
ית"ש ואם אינו חס על כבודו ח"ו וזש"כ ויבואו ב"א להתיצב על ד'.

(שע)

מאמר החכם. הימים כמו גוילים שאם כותב עליהם דברים טובים
נתעלה הגויל עי"ז ביותר הרבה מתחילה ואם כותב עליו דבר מגונה נתגנה
כי מתחילה היה הגויל מוכשר לכל דבר.

(שעא)

וימת שם משה עבד ד'. ר"ל שבמותו נשלם אליו התואר עבד ד' מה
שאינו נשלם בחי' כי הן בקדושתו לא יאמין, ובשם רמ"ק זי"ע וימת, בחי'
מיתה מוחין דקטנות שם משה עבד ד'. והבן.

(שעב)

גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם ר"ל העבדות שעושים בעת
המוחין דקטנות בחי' מיתה. הוא גדולה יותר.

(שעג)

רמ"ק זי"ע. אם פ"ב מנוול זה משכהו לבית המדרש וויא מי דארשיט
ארום עהם ובשם מא"ד זיע"א לבית המדרש (וויא מי טרעט אים) וד"ל.

(שעד)

רמ"ק זי"ע. איחא בזוה"ק הפוך רקיע - שהוא המסך המבדיל -
וחשכח עיקר - השי"ת שהוא עיקרא ושרשא דכו"ע.

(שעה)

במירות צ"ל ע"ד סותר ע"מ לבנות ולא ע"ד יאוש ונפילה ח"ו.

(שעו)

בשם. כחית למאור - שצריך לכתת א"ע כדי שיאיר מעתה בעבודת -
ולא למנחות שישאר מונח בעצבות.

(שעז)

רמ"ק זי"ע. נבוכים הם בארץ - בארציות ועי"ז - סגור עליהם
המדבר - הדיבור של תו"ת.

(שעח)

ונחיה מאבינו זרע - ע"י שאנו מעוררים בלבנו כי אבינו אתה
יחגדל זריעת הקדושה בלבנו.

(שעט)

רמ"ק זי"ע. מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד - איך האב זיך דער-
מאנט אין איך וועל זיך דערמאנען אסאך מער. ע"כ מדה כנגד מדה אומר
הקב"ה רחם ארחמנו רחם - מכבר היה לי רחמנות עליו אבל - ארחמנו - עוד
מעטה ביתר שאת - והבן. -

(שפ)

בשם הה"מ זי"ע. כל רודפיה השיגוה בין המצרים. כלומר כל
החפצים להתקרב להשי"ת יכולים ביותר להשיג בעת בין המצרים. משל למלך
כשהוא בהיכלו קשה מאד להתקרב אליו עדה"כ אנשים אשר יש להם כח לעמוד
בהיכל המלך. - אבל בדרך ניקל יותר.

(שפא)

לא יהיה לך אלהים אחרים על פני - ר"ל על פנים שלי שאני צריך
לשרות שם כי הפנים של ב"י הקדושה שורה עליו - ע"כ לא חשבינו א"א על
הפנים שהם שייכים לי לשכן שמי שם.

(שפב)

מחז"ל. שני חיי שרה כולם שוים לטובה עס איז איר שטענדיג גוט
גיווען בכל מדה ומדה שהיה מודד לה.

(שפג)

בשם מא"ד זי"ע. גומל נפשו - ער אנטוויינט זיין נפש מלשון
הגמל את יצחק - איש חסד, ועוכר שארו אכזרי - על נפשו.

(שפד)

בשם רמ"ק זי"ע. לא ינום ולא יישן - מי שהוא - שומר ישראל ער
ווארט אפון איד.

(שפה)

בצל החכמה בצל הכסף. וכשם שהחכמה נמשך אל החכמים כמאחז"ל
יהיב חכמתא לחכימין כן העשירות נמשך אל העשיר ומהיכן הוא עשיר מתחילה
אלא ע"י שהוא עשיר השמח בחלקו. הקב"ה משפיע לו עשירות ממש - דער
שליסעל פון פרנסה איז שמחה בזיון סגולה לעשירות - פרנסה קאהן מען
ניט אה"פ נעמין.

(שפו)

לשמחה "מה" זו עושה - שפלות מאכט שמחה וויא נעמט מען שמחה
מיט שפלות וויא נעמט מען שפלות מיט שמחה. ובשם הצדיק מלובלין זי"ע.
ולשמחה מה זו עושה לפי כח העשיה שלו זוכה לשמחה.

(שפז)

יראת ד' חוסיף ימים שמוסיף לו גם הימים שעברו שיחזרו אלי'
בחשובה.

(שפח)

רי"ה בשם ר"ר ברוך זי"ע. שָׁבַת משוש לבנו - נהפך לאבל - זה -
מחולינו מן המעשים שבחול.

(שפט)

ר' יחיאל מושער זי"ע בשם מא"ר זי"ע. דברים העומדים ברומו של
עולט ובני אדם מזלזלים בהם, איזו בנ"א אלו בנ"א יושבי חושך.

(שץ)

מהנ"ל - לנסותך וכו' הילכו בתורתי אם לא. פי' אם ילכו בתורתי
אפילו כאשר לא, שאין להם מוחין ודעת והכל אצלו לא. ובכ"ז ישמרו תורתי
זה עיקר הנסיון.

(שצא)

רי"ח זי"ע בשט - ויהושע היה עומד לפני המלאך - היינו לפני
מן המלאך כי הצדיק גדול מן המלאכים. והשטן עומד על ימיו
לשטנו - כי יש לו יצה"ר משא"כ המלאך.

(שצב)

מהנ"ל. איזהו שוטה הלך בביה"ק - פי' שאינו מתעבב שם רק לינת
לילה אחת כי תיכף מצוים אותו לירד לחזור לעוה"ז בגלגול כי לא תיקן
את עצמו.

(שצג)

מהנ"ל. אין לך אדם שאין לו שעה. דער איז גאר קיין מענטש נישט
וואס ער האט נישט די שעה היינו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים.

(שצד)

מהנ"ל. וואס מיר לערנען אַהפּ אין שלאָף לערנען מיר דאס אפּין
וואהר נישט אַהפּ.

(שצה)

שאין מלויין לו לאדם אלא תורה ומעשים טובים בלבד. פי' בלבד
אותם התורה ומעש"ט שהם בלבד לשמו ית"ש ולא בהשתתפות הנאות עצמו.

(שצו)

מהנ"ל. גמלא בעי קרנא - לשון אור שאינו שייך לו - אודנא
דהו"ל וכו'.

(שצז)

מהנ"ל. שבענו מטובך. שלא נשבע תחילה ממים עכורים ואח"כ אינו
טועם שום תענוג בהטוב. כמשל מי שצמא ואין לו דעת לחכות על מים
מתוקים ומוצא מים עכורים וסרוחים וממלא בטנו מהם. ואח"כ כאשר בא
למים צלולים אינו יכול לשתות עוד ולכן אנו מבקשים שבענו מטובך
שהיה השביעה מן הטוב דוקא.

(שצח)

מהנ"ל בשם - ששאלוהו מחז"ל אפילו כנישתא חדא יעבדון תיובתא וכי לא יזדמן כנישתא חדא דיעבדון תיובתא והשיב שזה צריך להיות בארץ ישראל כנישתא חדא. ושאלוהו והלא יש רמ"מ זי"ע וחבריא שלו בא"י, והשיב שאם הי' כל העולם מאמינים באמת שהם צדיקים והם מבקשים זי"ע (?) הי' זכותם מתפשט בכל העולם.

(שצט)

יסור יסרני י-ה. איך זאל צי בראכין ווערין פאר דיין אלקות.

(ח)

אל יחסר המזג. שיהיו המדות מזוגים ומיוחדים שמחה ומרירות

כאחד.

(חא)

מגודל הפחד של הצדיקים היו נמוסים לגמרי רק אשר יש בהם כח לעמוד בהיכל המלך. רמ"ק זי"ע. ונתנו איש כופר. ומהו הכופר - נפשו לר' מסי"נ. בשם רמ"ק.

(חב)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. וסעדו לבכם אחר העבורו. נאך אייער אוועק פאר תקחו ההארה עמכם. (ר"ל רשימו מימי מוד"ג לימי מוד"ק).

(חג)

מן היראה בא לשמחה וזש"כ כל השומע יצחק לי - שמיעה חמן דחילו.

(חד)

יתרועעו אף ישירו. פי' מן המרירות והשבירה שהוא תרועה בא לשירה שהוא שמחה.

(חה)

אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה וכו' להשקיע לו מימי רע. פי' כשרואה השי"ת שיש קטרוג ח"ו על האדם מימי רע, מקדים ומיסרו מעט מעט ומזכירו בכדי להצילו ולהשקיע לו מן הימי רע ח"ו.

(חו)

וערים נחשה זה שניתש כח התעוררות הלב מעבודת ד' הוא בא ע"י
כי אבד זכרם המה שאין חוזרים ומזכירים בפיהם חסדי השי"ת ועי"ז נעזב
מהתעוררותו.

(תז)

הבעה"ב שעוסק במסחר צריך להיות בבחי' זו חצים עושים במלאכה
וחצים מחזיקים ברמחים.

(תח)

בשם הר"נ זי"ע. אין אדם יודע במה משתכר לפעמים דוקא בעת
מוד"ק ולפעמים דוקא בעת מוד"ג והסתור שצריך לשבר כמה מסכים זוכה עי"ז
יותר מעת מוד"ג.

(תט)

בשם מא"ד זי"ע. חג האסיף לתקופת השנה שיכול אדם לאסוף בו
תקיפות וחיזוק לכל השנה.

(תי)

בקדושה רבא. שצריך להתקדש הרבה. ובחמרא שבא שצריך לזכך החומר
ולהטיבו. דבי' תחדי נפשא. עי"ז זוכה אל השמחה.

(תיא)

צור ילדך חשי השי"ת ברא באדם שני כוחות כח הקושי והחוזק כמו
צור שלא יתפעל מדבר שאינו צריך להתפעל. ועוד כח הרכיכות בלב שיכנסו
דברי תורה בלבו. ואתה מה עשית (ותשכח אל מחוללך) שהחלפת אותם. צור
ילדך זה הכח שניתן לך להיות כצור חזק. חשי - התשת אותו. וכן ותשכח אל
מחוללך לשון חללים ורכות הלב שיכנסו התו"ת בחללי לבך ע"ד לבי חלל
בקרבי. -

(תיב)

ויחנן שם ישראל נגד ההר כמאחז"ל בלב אחד כאיש אחד דב"ז הוא
נגד ההר מנגד להיצה"ר שנקרא הר.

(חיג)

אני ברי' וחבירי ברי' הם דברי הנשמה עט הגוף שהוא ג"כ אגרויסער ברי'.

(חיד)

ד' אלקי לעולם אורך זה השבח והשמחה שהוא ד' אלקי אני יכול להודות בו תמיד בכל הבחי' שלי.

(חסו)

הוא יקראני אבי אתה - שמעורר בלבו שמחה זאת שהקב"ה אביו אומר הקב"ה אף אני בכור אתנהו שיזכה להיות בבחי' בן בכור לפני.

(חסד)

צוליב אהבת עולם פאר געסט מען אין אהבה רבה וד"ל.

(חיד)

איך פאר שטיי נישט, דער מוח נעמט מיר נישט וויא טוט מען אמצוה אז מען טועט נישט פריער קיין חשובה. באיידעם וואס איז נישט איין-גיצעט אין הארצין אז עסיז כדאי הארעווען דעם גאנצין לעבען כדי איין מאל טאן א נח"ר גאט ב"ה איז אומזיסט זיין גאנצע האַריוואַנייעי.

(חיה)

ואשלם נחומים לו ולאבליו. בשם הזוה"ק כי אבליו הם האיברים שלו שמתאבלים. עליו שעשה פירוד בהם ממקור הקדושה איברי הרוחניות והם בוכים עליו על מה שעשה להם.

(טיט)

המטהר מדותיו ומנקה אותם מן הרע מקיים מ"ע ובערת הרע מקרבך,

ממש.

(תכ)

ובשם מא"ד זי"ע. החענית של יוה"כ רפואה לכל האיברים.

(תכא)

בשמו הנ"ל. קאשע של שבת מסוגל לטהר הכעס. ואמר ע"ז ר' אשר מסטאלין זי"ע מעולם לא היה קאשע סגולה לכעס, רק מעת שאמר מא"ד זי"ע כך. נעשה כן, ומעתה הוא סגולה נפלאה. - והענין - כמעשה שדרש ר' יוחנן עתיד הקב"ה לקבוע אבנים טובות של כ' אמה על כ' אמה ומעמידן בשערי ירושלים וכו' לגלג עליו אותו תלמיד וכו'. והענין מיום שאמר ר' יוחנן כך נעשה כך כמו שאמר ר"י. וכו'.

(תכב)

בשמו הנ"ל. ויגש אליו יהודה. איש יהודי נגש לפני הקב"ה ומתפלל לפניו כמאחז"ל אין הגשה אלא תפילה, ויאמר בי אדוני. הלא בי יש אדנות שלך לכך אני מבקש, ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני. שאזכה לדבר לפניך בחו"ת באופן שיתעלו לפניך ויקובלו לרצון באזני אדוני - ומה משיבין אותו ואל יחר אפך בעבדך. - אל יחר לך על עבדות שלך שאינו כ"כ בבהירות כי כמוך כפרעה לשון התגלות כפי העבדות שלך באמיתת הלב כך השי"ת יתגלה לך.

(תכג)

בשם - שסיפרו לפניו על אחד שהוא נעור כ"ג שעות ביום וישן שעה אחת ואמר. ודאי השעה זו שהיא יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט וכו' זאת הוא ישן ואמר בשם הקדוש זי"ע. כ"ז איך האב נאך א שעה צי לייבין קאן איך נאך האפין על שעה הנ"ל.

(תכד)

יפה שעה אחת וכו' - איין קער - מלשון לתפילתם שעה. - והבן.

(תכה)

בשם הר"נ זי"ע. הני תרי בדחנא. פי' תרי בדיחותא שהיו כל העולם שוחקים עליהם והם שוחקים על כל העולם. והבן.

(תכו)

בשמו הנ"ל. ענין תאות האדם בעוה"ז הוא ע"ד הבן הכפר שמצא כלי כסף וזהב מאוצרות המלך שמשתמשים בהם למעדני עולם, והוא בטפשותו

שלא ידע מחענוגי המלך לקח כל הכלים והשתמש בהם לעבודת השדה ולקבץ בהם האשפות וכו'.

(תכז)

ובני רשף לשון רשפי אש והתלהבות בחו"ת יגביהו עוף שהוא

המחשבה.

(תכח)

בשם הר"ג זי"ע. כל המתאבל על ירושלם שהוא במרירות על יראה שלימה זוכה ורואה בשמחתה והבן. וכן בשמו - מחז"ל איש ואשה יולד בה אחד הנולד בה ואחד המצפה לראותה והבן.

(תכט)

בשם הרמ"ק זי"ע. יעזוב רשע דרכו. החטאים. ואיש. שהוא בחינה גדולה צריך לשוב על און מחשבותיו. - והארץ נחץ לבני אדם, ולא לבהמה וד"ל.

(תל)

בשם רמ"ק זי"ע. וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם אלו המעשים רעים. ומכל גלוליםיכם אלו המחשבות אני - אטהר אתכם. כאשר תטהרו עצמיכם במעשים אני אסייע לטהר לכם גם המחשבה.

(תלא)

וחשליך במצולות ים כל חטאתם - חטאתינו לא נאמר אלא חטאתם - כי החטאים שלהם של החיצונים הם.

(תלב)

בשם הרמ"ק זי"ע. ערב, כשאדם במוד"ק בחי' ערב, וידעתם שלא תפלו בלבבכם, כי ד' הוציא אתכם מארץ מצרים שהייתם שקועים במ"ס שע"ס ועכ"ז הוציא הקב"ה אתכם משם - ובוקר כשהוא במוד"ג ודעת בחי' בוקר, אל תגבהו את לבבכם וראיתם את כבוד ד' כי הכל מחסדו ולא מכוחכם.

(תלג)

אז ישיר. בשם הבעש"ט זי"ע כשמעלה הז' מדות לאלופו של עולם,

עי"ז ישיר.

(חלד)

בשם רמ"ק זי"ע. מה חצעק - אלי דבר אל בנ"י. הנהג אותם אלי
שישעבדו את לבם אלי ועי"ז ויסעו - ונלענ"ד ששמעתי דבר אל בנ"י
ויסעו, שיקחו א"ע למסי"נ ועי"ז ויסעו.

(חלה)

מא"ד זי"ע. בחור שא נא עיניך וראה "מה" אתה בורר לך, בחינת
מה שפלות אמיתית. - אל תתן עיניך בנוי תן עיניך במשפחה לשון דביקות,
מי שיכול להדביק אותך על השי"ת. כן אמר המא"ד זי"ע להקאברייגער זי"ע.

(חלו)

בשם רמ"ק זי"ע. שופטים ושוטרים וכו' אשר ד' א' נותן לך - פי'
תתן עליך שופטים כאלה אשר יתנו לך את ד' אלקיך שישפיע בך בחור לבבך
כי ד' הוא אלקיך.

(חלז)

נלענ"ד ששמעתי. רבים מכאובים לרשע, פי' שהוא נקרא רשע ע"י
שאינן לו מדת הבטחון והוא בפחד חמיד, ע"כ הוא נכשל במכאובים, אבל
הבוטח בד' חסד יסובבנהו.

(חלה)

ושמעתי שאמר ז"ל, בעבדות צריך לשמש במדת הבטחון יותר מעסקי
העוה"ז שלא יפול ה"ו. ואמר בשם הזוה"ק צדיקים ככפיר יבטח בדא אתחקף
ודאי. -

(חלט)

שמעתי בארוכה, ולא נזכרתי רק ראשי פרקים, כי הנה יוצר הרים
הם המדות המורגשות והם ביצירה. ובורא רוח בבריאה, ומגיד לאדם, מגיד
לשון המשכה שנמשך השפע לאדם ומחשבותיו שנק' רוח כי רוח הם המחשבות,
וכדומה ששמעתי מה, שיחו לפי ערך ההכנעה בחי' מה. שיחו זוכה לדבר
לפני השי"ת.

(חמ)

שלשה דברים נלמד מן התינוק. (א) התינוק שמח תמיד ואין בו מרה שחורה. (ב) התינוק אינו יושב בטל אפילו שעה אחת. (ג) התינוק כשהוא בא לבקש איזה דבר מאביו ואפילו דבר קטן מיד הוא פותח בבכייה - ושבועה דברים נלמד מן הגנב. (א) הגנב עיקר עבודתו בלילה. (ב) הגנב אם לא עלה מבוקשו מיד בלילה אחת אינו מתעצל ומשתדל להשיג בלילה השניה. (ג) הגנב וחביריו אוהבים זא"ז כנפשם ומוסרים נפשם זה בעד זה. (ד) הגנב מוסר נפשו אפילו על דבר קטן ואפילו על דבר המוטל בספק. (ה) הגנב מוכר בבוקר בחצי חנם מה שגנב בלילה שלא יכירו מה שבידו. (ו) הגנב אינו מודה על גניבתו, מקבל הכאות וכל מיני עינויים קשים והוא באחת איני יודע. (ז) הגנב אומנותו יפה לו ולא יחליפנה ולא ימיר אותה בשום דבר. -

(תמא)

בשם רמ"ק זי"ע. המוד"ק והקרירות הם ג"כ יסורים וצריך לקבלם בשמחה.

(תמב)

בשמו. - המחשבות הדופקים לבע"ת הוא בחי' מקדש שמו ברבים כי החיצונים נק' רבים וצריך לקדש שמו ית' גם שם; ועי"ז מעלה הניצוה"ק. -

(תמג)

התיצבו וראו את ישועת ד'. פי' שראו שרודף עליהם מחשבות נמוכות של מצרים אחרי שכבר נתעלו וזכו לנועם ד' ולמורא גדול זה גילוי שכינה ואמר להם אל תפחדו, התיצבו על מקומכם. ואמר בשם הר"ן זי"ע המשל משני העבדים שהיה מלאכתם בפלטרין של מלך להדליק המנורה ולהאיר לפני המלך. פ"א ביקש המלך לנסותם אם עושים מאהבה ושינה עבודתם וציוה עליהם שינקו את הזבל. וזה שלא היה בו כ"ב אהבה נפל בלבו מאד שירד משירות חשובה לעבדות נמוכה. אבל זה שעבד מאהבה ולא בשביל כבוד ותענוג עצמי אמר בלבו מה לי עבדות זה או זה כיון שכך הוא רצונו של מלך, ועתה מגיע למלך נח"ר מעבודה זו ועי"כ ראה המלך שקבלו מאהבה והעלהו יותר מלפנים ונעשה לו הירידה לצורך עליה. וזהו התיצבו בהתחזקות, וראו את ישועת ד' כי אשר ראיתם וכו' יהיה לצורך עליה אשר לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. וסיפר על עצמו שפ"א נכנס לפני הר"ן זי"ע להתנצל לפניו על הסתר

וחשכות, וא"ל הרב מה בכך יש מלאכים העובדים להקב"ה מתוך בחי' זאת - וסיים בשמו שהמבקש רק תענוג ונעזב מעבודתו כשאי"ל תענוג נקרא בחי' נואף אשה חסר לב זה הלומד תורה לפרקים כמאחז"ל - וסיפר על עצמו שפ"א קודם התפילה הגיע לו מרירות כ"כ עד שלא היה יכול להתפלל כלל, ונתישב בלבו אולי נובע זאת מצערי הגוף ויסורי עוה"ז והתחיל ליישב הלב מכל יסורי העולם ופעל בלבו שלא יסרידוהו כלל, וכשפעל בלבו זה מיד היה יכול להתפלל. - והבן.

(תמד)

רוממו ד' אלקינו בשמחה והתחזקות, ואח"כ והשתחוו.

(תמה)

בשם המדרש. ד' יודע מחשבות אדם כי המה הבל אפילו כ"ז שהמה עדיין הבל שלא נתגלו למחשבה חלוטה צוריית והם עדיין הבל, הקב"ה משגיח עליהם. -

(תמו)

מה שנזכרתי. אלקי ישראל מן העולם ועד העולם שייחדו אלקותו ית"ש אפילו בעולמות הנמוכים שהאדם עומד בו שגם שם אלקותו מתפשט. וסיפר מן הקאליסקער זי"ע שהתנצל אחד לפניו על יצה"ר וחשכות - והשיבו האמין לי שאי"ז רבנות ליתן לך אור נפלא וכו' רק שזה מאד יקר לפני השי"ת את העמל שלך בעצמך כל אשר תוכל והראה לו הקאליסקער באצבעו אַזאַ הָאָר אַזאַ הָאָר רק שיהיה בעמלך, וזהו אדם לעמל יולד והשי"ת מאיר לו. וסיפר עוד מנכדו של הקאליסקער ושמו ר"א והיה אדם גדול והתנצלו החברים לפניו על יצה"ר וא"ל כי ביום שאין לו יצה"ר אינו יודע מה עושה בעולם וד"ל. וסיפר מר' הערש דאבארויצער שהי"ל יצה"ר קשה ונצרך לעמל נפלא וכשבקש לטהר מחשבותיו הי' עצתו לפרסם בפני כל ולהתבזות מאד ממחשבותיו ועי"ז נטהר ופ"א נכנס לפני הקארלינער וא"ל רבי גיט מיר גרינגערע עבדות והשיבו חדוש גדול עליכם שתאמרו כך וכו'. -

(תמז)

בשם הר"ר מיכלי מלעכוויץ זי"ע אבר חי מוליד אבר מת אינו מוליד בעבדות וד"ל.

(תמח)

במצות שבח א-ל יחליצך. יתן לך כלי זיין. ומחז"ל השומר שבח מוחלין לו ר"ל מוח לו שנותנין לו דעת ומוחין דגדלות וזהו לדעת כי אני וכו' שנתקדש הדעת ע"י השבח.

(תמט)

בשם מא"ד זי"ע. איש ישראל הוא כמשל האבנים טובות רק שהוא מלוכלך בעפר ואינו מאיר וצריך לנקות הלכלוך והעפר ואז יאיר כבתחילה.

(תנ)

בשם הר"נ זי"ע. ורצית בנו ואין טעם ברצון ועוד נוסף ורוממתנו. ועוד נוסף וקדשחנו ועוד וקרבתנו מלכנו ועוד לשמך הגדול והקדוש עלינו קראת שאפילו המלאכים לא הגיעו לזה.

(תנא)

אחר ענני הוא כ"א ימתין על השגחה ולא יתרעם יזכה אחר כך לעשירות.

(תנב)

ושבור עול הגוים מעל צווארנו זה תאוות אכילה וגם המשגל שורשו בורידין.

(תנג)

הוי צדיק ואל תהי רשע. לכאורה כפל לשון. הענין הוי צדיק שיהי' לך להב הלב לעבודתו ית"ש אבל צריך להזהר שלא להמשיך הלהב הזה לתענוגי עוה"ז ויהיה רשע בזה וד"ל והוא כענין הפרימץ זונה שזכר הרמב"ן ז"ל שלוקחת השכר בעד ניאופה ומחלקת לצדקה. וד"ל.

(תנד)

בשם מא"ד זי"ע. ששאל לרבנים שיאמרו לו ראייה מש"ע שבמקום שיש שמחה אין גירוי היצר ואמר הוא ז"ל דאיתא בשו"ע כשיש נשים בחדר אין לומר שהשמחה במעונו מפני שיש גירוי היצר ואין שמחה משמע מזה דלהיפוך מקום שיש שמחה אין גירוי היצר.

(תנה)

מי הקים כל אפסי ארץ. החשובה נק' מ'י הקים כל אפסי הארציות להעלותם להשי"ת.

(תנו)

בשם - אכלו היום. עסט זיך אן מיט דעם טאג פון שבת מרוב שמחה ועונג.

(תנז)

אכלו רעים. שתהיה אכילתם הריעות. שחו ושכרו דודים - מן הידידות - וד"ל. והענין, כי כשאדם זר בא אל החתונה שאינו שמח בעצם החתונה צריך לשתות הרבה עד שישתכר מפני שלבו פנוי. אבל מי שהוא שמח בלא"ה מעצם השמחה כיון ששותה מעט ניכר בו השכרות והשמחה מפני שלבו מלא שמחה ובמעט יין משתכר וד"ל.

(תנה)

תנו עוז לאלקים. ומהו העוז על ישראל גאוותו. להתגאות בשמחת יהודי, זהו העוז לא' ועוזו בשחקים לשון שחיקה (כמדומה לי) ענין הכנעה ומרירות ששוחק א"ע.

(תנט)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. ואכלתם אכול. גיגעסין וואס גיגעסין. ושבע, במה תשבעו והללתם את שם ד' אלקיכם. בזה תשבעו. שהשמחה במעונו ע"י השמחה זוכה להיות במעונו.

(חס)

בשם הר"ג זי"ע. חדות ד' היא מעוזכם, ע"י התחזקות שלכם מגיע כביכול חדוה למעלה.

(חסא)

בשם השל"ה זי"ע. כשבא לאדם דבר עבירה צריך להתבונן ממ"נ אם מאמין בהשי"ת אשר מכה"כ וא"כ איך יוכל להעיז פנים כ"כ למרוד לפני הבוית"ש בפניו. ואם ח"ו חסר האמונה א"כ הוא מסוכן ומה לו לעסוק בתאוה עתה יזווס על חייו וכו'.

(২০৩)

בשמו. בענין הפתח שאחד פתחו במקום האור והשני סתמו לגמרי והשלישי פתחו בבית הכסא, ותחילת תקנתו שיסחום הדלת מעט מעט ואח"כ יזכה לפותחו ואח"כ יזכה לפותחו במקום צח ומצוחצח. והבן.

(207)

מיט אקרעכץ מאכט מען גאר נישט. בפרט מיט אפאלישן קרעכץ, עס דארף פאר געמיין ביזיזן פיפטיין רי"פ. - המעשה דר"ע חסידא. בעסער כפרה. (אינו מובן).

(707)

זה שמצאתי ונזכרתי. משוך חסדך ליודעך אל קנא ונוקם, מדת הקנאה והדינים הוא כדי להביא לתשובה כענין שמצינו בדור המדבר שראו בעיניהם אותות ומופתים עד אין קץ ובכ"ז ינסו ואנו מבקשים מהש"ת שיאיר לנו לעשות חשובה לפניו מאהבה ולא נצטרך למדת קנא ונוקם ח"ו, ומהו התשובה מאהבה ושב ד' אלקיך שביתך הניצוה"ק שנפלו בשבי' על ירך ע"י החטאים. ורחמך שימשיך לך רחמים ושב וקבצך מכל העמים שיציל אותך מפוזר הנפש בתוך העמים שזהו בחי' כף הקלע. אמאל אין דער תאוה, אמאל אין דער תאוה, אמאל אין דער תאוה, אמאל אין דער מחשבה, אמאל אין דער מחשבה, דאס איז כף הקלע, דארטין ווארפט דער מלאך די נשמה, דא ווארפט ער אליין די נשמה, די מחשבה איז דאך די נשמה, וכאשר יציל אותך מכל זה ומל ד' אלקיך את לבבך, שיהיו הרע מאוס אצלך בעצם והטוב יהיה תכלית התענוג כמחז"ל מדה טובה מרובה ת"ק פעמים. וזהו למען ירבו ימיכם הוא הבהירות שיאיר לך הש"ת. נקרא ימיכם וימי בניכם. הבהירות של התורה ומעש"ט שלכם הנק' בגים. וכל אלו האורות יאירו, על האדמה. זהו החומר שיזדכך מזוהמתו ע"י אור שיאיר הש"ת אליך ואז כימי השמים וכו' תהי' רחוקים מן הרע כמרחק השמים מן הארץ ת"ק שנה. וזהו משוך חסדך וכו'.

(תסה)

הבעש"ט זי"ע היה שבועות בבראד עם החבריא והתפלל כדרכו בקודש ואח"כ בעת הסעודה נכנסו פני הקהל לקבל פניו, ושאלם מה אתם אומרים על הדארוינען שלנו, והשיבו וכו' וא"ל בשם שא"ל להסביר לסרים תאוות משגל

כך א"א להסביר לשקוע בגוף תענוג רוחני. שמעתי בשם רמ"ק זי"ע. ועוד א"ל הבעש"ט משל לשר אחד שהי' במדבר והי' צמא מאד ולא מצא מים והי' בסכנה ובא עבד אחד והביא לו קנקן ומים מחוקים והפציר בו שישתה להשיב את נפשו והשר מפני גאוותו לא רצה לקבל המים מעבדו לפי שהוא איש פחות ונמוך ואין כבודו לקבל ממנו, וכשראה העבד שהשר בסכנה מפני צמאו, מה עשה שיבר את הקנקן שישפכו המים אולי יגיע איזו טיפה של מים בפי השר, והוא בגאותו סתם פיו בהכרח כדי שלא יכנטו המים לתוך פיו. והנמשל מובן.

(חסו)

סיפר על עצמו (רמ"ק) שמעולם לא בקש הוא עצמו מעמד רק שבאו אליו לבקשו ע"ז, ופ"א האצאך ניש גימאכט קיין מעמד, והתחילה אשתו לריב עמו מה שמניח ואינו הולך לבקש, ויצא מהבית ונכנס לביהמ"ד ופחח ס' תהלים האטצאך אויף גמישט נותן וגו' לבני עורב אשר יקראו. פירש"י שהעורב אינו מכיר את בניו והקב"ה מזמין להם יתושים מתוך צואתיהם וכו', והבנתי לאיזו ענין פירש"י שנברא מזונות שלהם מתוך צואתיהם, והענין כי הרעב בא ע"י יציאת הנקבים שאל"כ היה מספיק מזונות באכילה א' לעולם, ונמצא הצואה הוא מביא התסרון וזהו שארז"ל שנמשך להם פרנסה מתוך ענין התסרון שהתסרון עצמו גורם להם פרנסה להבא.

(חסו)

סיפר על ר"ז זי"ע א"א שהיה זמן שלא היה לו פרנסה והיה דרכו בכ"י לומר רבש"ע זוטא וויל עסיך וכו' והיה יוצא מביהמ"ד ומוצא בכל יום ג' ג"פ היינו שני ג"פ אל אכילה, וג"פ אחד על טאבאק כדי שיוכל לעשות גמ"ח עכ"פ בזה.

(חסח)

סיפר על ר"ז זי"ע שהיתה אשתו מצערתו הרבה ופ"א נתיישב בדעתו מה שאחז"ל מי שיש לו אשה רעה אינו רואה פני גהינם ומי יודע אולי הגהינם טוב לפניו מאשה רעה, והראו לו הגהינם ומיד התחיל לצעוק גאנענדיל שלט, גאנענדיל שעלט וכו'.

(תסט)

אמר על עצמו אלע גוטע אידין יש לכאו"א פתח של קדושה שממנו נכנס לכל המדות והפתח שלי הוא שמחה כך אמר לרי"ל מטבריא.

(תע)

כשהלך הר"א הגדול זי"ע אל הה"מ, הרגיש הצדיק ואמר צוא מיר גייט אליטוואק וואס בייא איהם איז אשפח יראה אפין פניט, וכשהביא הצדיק הנז' לר"ח מאמדור זי"ע לפני הה"מ א"ל רבי איך האב געברענגט אמנורה וכו' אך צריך להדליקה.

(תעא)

בשם הר"מ מלעכוין זי"ע והי' לשון שמחה אם בעקב תשמעון, בעקבתא דמשיחא צריך להתחזק מאד. והשאר נשכח.

(תעב)

הרמ"ק זי"ע אמר מיא דארף ניט מער וויא דער ארון הקודש שהיה נושא את נושאו ואעפ"כ לכתחילה האט מען געדארפט אינסער שטעלין דעם אקסעל שנא' עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו.

(תעג)

שמעתי שאמר שנים שעולים בסולם ואחד עומד למעלה בראש הסולם ופניו למטה שכבר התחיל לירד ממנו למטה והשני להיפך שהוא עומד בתחתית הסולם ופניו למעלה שכבר התחיל לעלות איזה מדרגות ואע"ג שנראה לעין שהראשון גבוה הרבה מהשני ואעפ"כ באמת אינו כן. כי הראשון הגם שהוא עומד למעלה כיון שפניו למטה וכבר הוא יורד ממנו הרי סופו שירד למטה על הארץ אבל השני כיון שמתקוק לעלות הגם שעתה עדיין הוא נמוך יעזרהו השי"ת לעלות לפ"ע.

(תעד)

הקאליסקער אינו מגיע לקרסוליו של הרמ"מ זי"ע מטבריא, והרמ"מ זי"ע אינו מגיע לקרסוליו של הה"מ זי"ע ממעזריטש, והה"מ זי"ע אינו

מגיע לקרסוליו של הבעש"ט זי"ע, והכל בפשטיות החורה, וספר המעשה מהעגונה שבטבריא וכו' והשיב הקאליסקער בארוכה טעמים לאיסור וטעמים להתר, וצוה למנות והי' יותר טעמים להתר, ודרך כל הניירות לגמרי והשיב לשואלים בקצרה, דעתי נוטה להתר, ואמר הרמ"ק זי"ע שאם הי' בעולם החשובה הארוכה היה ספר נפלא שלא נמצא כמוהו וכו'.

(תעה)

הקא"ב זי"ע פ"א בשבת אחז חתיכת פעצאיי שהוא מאכל שבת מהרגלים ואמר קאיין נגיד פון זיינע עשירות קאיין קיסר פון זאיין מלוכה האט ניט דעם תענוג וואס איך האב פון דעם שטיקעל פאצאיי לכבוד שבת, והניח המאכל בחוץ פיו, ואח"כ לקח עוד מעט ואמר עס קאן זיין איך גאנצין וואס איך בין אראפ גקומען איך דער וועלט כדי ייאך זאל עסען דעם שטיקעל פעצאיי לכבוד שבת, ופ"א קרוב להסתלקותו והיה כבר חולה, ובקש שיביאו דגים כדרכו בכל סעודת שבת לאכל כצהרים לפני בהמ"ז דגים ונתעצלו מלהביא דגים שהיה חולה ואינו יכול לאכול. ואמר הצדיק מה נשתנה שבת זו וכו', והביאו ולא היה יכול לאכל, ונשאר על השולחן ואמר רבוש"ע גלוי וידוע לפניך שאני חפץ לאכל הדגים ומה אעשה שאיני יכול.

(תעו)

אדמו"ר זי"ע אמר על הקא"ב זי"ע ייאך האב גזעהן אויף איהם אז ער האט גדארפט האבען אגרויסע עצה ער זאל זיך דער האלטען איך גוף. ופ"א היה אדמו"ר בנאווארדאק ושאל לאחד, ייאר האט גקענט עס ז"ל, והשיב שהי' מכירו, ועמד אדמו"ר זי"ע ואמר מלאכים ושרפים האבן איהם ניט גקאנט ואתה אומר שהיית מכירו. אפילו זיין פאנטפיל האטיר ניט גיקאנט.

(תעז)

שמעתי שאמר אדמו"ר זי"ע דאס איז ניט קאיין צדיק דער וואס פאר הארועט ניט אויף עסליכע דורות נאכדעם שיהיה נמשך העבדות שלו בעולם, ופ"א אמר בל"ז שנים ושלשה דורות.

(תעת)

אאיד דארף זיך לערגען פון יצה"ר, פריער ווערטער אהן גריפין הולך, ונראה שאינו עושה רושם כלל, ואעפ"כ עי"ז מתחזק על האיש ונעשה

אח"כ אורח לאיש, ולעומתן בקדושה אפילו ע"י מחשבה טובה.

(תעט)

סיפר שהצדיק ר' מעכאלע זי"ע מלעכוויץ אמר שהי' רוצה לנסוע לא"י נאר אז איך וואלט וויסען אז איך וועל זיין אמינסטער בייא אמינסטען.

(תפ)

סיפר המעשה שהי' על החתונה שהיה שם הלעכוויצר ור' אהרלע זי"ע ונגן אחד בכל"ז ובכה ר' אהרלע ואמר דיא פידעל זאגט אויס על המנגן כל מעשיו שעשה וא"ל מא"ד זי"ע וכי בכל מה ששומעין צריך לבכות, ואח"כ קראו מא"ד להמנגן והוכיחו על מעשיו ובכה, וא"ל מא"ד זי"ע עצה שיראה להיות תמיד בשמחה בכל האפשר ולא יסריר דעתו משום ענין ועי"ז ינצל מהעבירה, וכן היה כמה שנים שנתאפק לבבו מהמר"ש וניצל מהעבירה עד שפ"א נתקוטט עם אשתו ונפל עליו מר"ש ומיד וכו' רח"ל.

(תפא)

אמר אפראן צאייסין וואס איז גרינגער צוא מחקר זאין צו גאט ב"ה והיינו בשעת או"ש וכדומה שנפתח לבו של אדם ואז העת וכו'.

(תפב)

פ"א היה דוחק גדול אצל השולחן ואמר אדמו"ר זי"ע מה אעשה איהר זענט גיקומען מיט דיא וואייבער אעהר ולכך הוא דחוק ור"ל.

(תפג)

אדמו"ר זי"ע אמר בשם ר"מ מלעכוויטץ זי"ע אז מיר זענין גיווען יונגע-לייט אז עס איז גיקומען ר"ח אדר פלעגט ווערין אויף אונז אנייע הויט, ופ"א התנצל אחד לפני מא"ד זי"ע על מח"ז ותמה ואמר ר"ח ניסן זאל זיין מחשבות?

(תפד)

מא"ד זי"ע אמר ג"ד אין דעתי טובלת אאיד זאל אהן טאהן אטו"ת אין זאל ניט ווערין קיין בריה חדשה וכו' והשאר שכחתי.

(תפה)

אמר אדמו"ר זי"ע על הר"נ זי"ע איטליכעס שבת איז גיווען בייא איהם וויא אחתונה. ופ"א אמר הר"נ זי"ע איז שבת גיווען גאר אנאנדער מענטש וא"ל אחד (ר' הירשל בערל בנו ש"ר יאסיל ע"ה מדאלאטיש) גם הקא"ב זי"ע היה כן. והשיב כי באמת אצל הקא"ב זי"ע היה בשבת השתנות גדולה, אך אצל הלעכוויצר איז נישט גיווען צוא דער קאנען וכו'.

(תפו)

פ"א אמר החילוק שבין הקא"ב זי"ע אל הלעכוויצר זי"ע, הקא"ב היה צריך הכנה, והלעכוויצר לא היה צריך הכנה כי היה כאש לוחט.

(תפז)

הרמ"מ מטבריא זי"ע אמר איך גייר נישט צוא צום עמוד בעש"ק עד שאני רואה בעצמי אז איך בין דער ערגסטער פון דער קאמפאניע. ולפני הסתלקותו שאלהו אצל מי ישכבהו והשיב מה זו שאלה וואלטען זאך אזוי אידען מיט מיר נישט שעמין וויא איך שעם זאך נישט מיט קאיינ אידען וטוב לפניו אצל יהודי ישכבהו.

(תפח)

מן המצר קראתי י"ק אז איך טוא ריפען פון ענגשאפט גאט ב"ה דערפאר ענני במרחב אז ער ענטפערט מיר עס ווערט מיר ברייט איז אויך י"ק.

(תפט)

מן המצר קראתי י"ק פון ענגשאפט טוא איך דיך ריפען וואס רופיך דיך שתענני במרחב י"ק אז דיין אלקות זאל בייא מיר ברייטער ווערען.

(תצ)

בשם הר"נ זי"ע ע"ד צחוח איש אמו ואביו תיראו. שתראו פארין מותר און פארין פטור, וסיפר שהקדוש מא"ד זי"ע פ"א ישב בסוכה והיה גשם גדול ואמר הגם שאמ"ח הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט, הכל כדאי וכו'.

(תצא)

בשם הר"נ שו"ב אמרז"ל המענג שבת נותנין לו משאלות לבו וא"כ מה יבקש, יבקש דב"ז עצמו שיהיה לו עונג שבת וכו'.

(תצב)

זקן אחד בא לפני הקאליסקער זי"ע וא"ל שהוא זקן גדול, ער פילט שוין גאר קאיינ טעם ניט איין לעבין, והשיבו הצדיק שוטה מה אתה אומר עס איז כדאי שמונים שנה צוא לעבין אביא פ"א לייגין תפלין.

(תצג)

אמת טאקיא אם איין אני לי מי לי ועכ"ז וכשאני לעצמי מה אני וצריך חברים.

(תצד)

ולילה כיום יאיר ע"י מה יזכה לזה, ע"י אשר כחשיכה כאורה שאינו ממתיך על אורות ועושה עבודתו בחמימות זוכה אשר לילה יאיר לו.

(תצה)

בשם הקא"ב זי"ע ומסגי למיעבד טבוון וקשוט. מי דארף אפולע טוהן בכמה יגיעות ואמר המשל מהשוורים שרוצים שיהיו שמנים ומעמידים אותם על בראייע וראה עני אחד וקנה מעט ונחן לשורו והתחיל למשש בו וכו', ואמר בל"א נאך אביסעל גילערענט גוט נאך אביסעל גידאווינט גוט, נאך האקאפיטעל תהלים גוט וכו'.

(תצו)

בשם מא"ד זי"ע עבדות איז וויא מען קריכט או"פ אגאלאנטע וואנט וצריך בו שמירה יתירה שלא יפול ח"ו, ואמר מי יעלה בהר ה' אביא ווער קאהן ארו"פ גיין אבער ומי יקום במקום קדשו שיהא לו תקומה שם להתקיים בו.

(תצז)

שמעתי מפ"ק כי הר"נ שו"ב סיפר לפני הקא"ב זי"ע שפ"א איז איהם גיווען זייער פינצטער, ובכה מאד אז שנתראה לו הלעכוויצער זי"ע מעולם העליון וא"ל נחומקע וואס ציסטע מיך אזוי פיל וא"ל מה אעשה עס איז מיר

(תפה)

אמר אדמו"ר זי"ע על הר"נ זי"ע איטליכעס שבת איז גיווען בייא איהם וויא אחתונה. ופ"א אמר הר"נ זי"ע איז שבת גיווען גאר אנאנדער מענטש ווא"ל אחד (ר' הירשל בערל בנו ש"ר יאסיל ע"ה מדאלאטיש) גם הקא"ב זי"ע היה כן. והשיב כי באמת אצל הקא"ב זי"ע היה בשבת השתנות גדולה, אך אצל הלעכוויצר איז ניט גיווען צוא דער קאנען וכו'.

(תפו)

פ"א אמר החילוק שבין הקא"ב זי"ע אל הלעכוויצר זי"ע, הקא"ב היה צריך הכנה, והלעכוויצר לא היה צריך הכנה כי היה כאש לוחט.

(תפז)

הרמ"מ מטבריא זי"ע אמר איך גייד ניט צוא צום עמוד בעש"ק עד שאני רואה בעצמי אז איך בין דער ערגסטער פון דער קאמפאניע. ולפני הסתלקותו שאלהו אצל מי ישכבהו והשיב מה זו שאלה וואלטען זאך אזוי אידען מיט מיר ניט שעמין וויא איך שעם זאך ניט מיט קאייך אידען וטוב לפניו אצל יהודי ישכבהו.

(תפה)

מן המצר קראתי י"ק אז איך טוא ריפען פון ענגשאפט גאס ב"ה דערפאר ענני במרחב אז ער ענטפערט מיר עס ווערט מיר ברייט איז אויך י"ק.

(תפט)

מן המצר קראתי י"ק פון ענגשאפט טוא איך דיך ריפען וואס רופיך דיך שטענני במרחב י"ק אז דיין אלקות זאל בייא מיר ברייטער ווערען.

(תצ)

בשם הר"נ זי"ע ע"ד צחות איש אמו ואביו תיראו. שתראו פאריץ מותר און פאריץ פטור, וסיפר שהקדוש מא"ד זי"ע פ"א ישב בסוכה והיה גשם גדול ואמר הגם שאמ"ח הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט, הכל כדאי וכו'.

(תצא)

בשם הר"נ שו"ב אמרז"ל המענג שבת נותנין לו משאלות לבו וא"כ
מה יבקש, יבקש דב"ז עצמו שיהיה לו עונג שבת וכו'.

(תצב)

זקן אחד בא לפני הקאליסקער זי"ע וא"ל שהוא זקן גדול, ער פילט
שוין גאר קאיין טעם גיט איין לעבין, והשיבו הצדיק שוטה מה אתה אומר עס
איז כדאי שמונים שנה צוא לעבין אביא פ"א לייגין תפלין.

(תצג)

אמת טאקיא אס איין אני לי מי לי ועכ"ז ובשאני לעצמי מה אני
וצריך חברים.

(תצד)

ולילה כיום יאיר ע"י מה יזכה לזה, ע"י אשר כחשיכה כאורה
שאינו ממחין על אורות ועושה עבודתו בחמימות זוכה אשר לילה יאיר לו.

(תצה)

בשם הקא"ב זי"ע ומסגי למיעבד טבוון וקשוס. מי דארף אפולע
טוהן בכמה יגיעות ואמר המשל מהשורים שרוצים שיהיו שמנים ומעמידים
אותם על בראייע וראה עני אחד וקנה מעט ונתן לשורו והתחיל למשש בו
וכו', ואמר בל"א נאך אביסעל גילערענט גוט נאך אביסעל גידאווינט גוט,
נאך האקאפיטעל תהלים גוט וכו'.

(תצו)

בשם מא"ד זי"ע עבדות איז וויא מען קריכט או"פ אגאלאנטע וואנט
וצריך בו שמירה יתירה שלא יפול ח"ו, ואמר מי יעלה בהר ה' אביא ווער
קאהן ארו"פ גיין אבער ומי יקום במקום קדשו שיהא לו תקומה שט להתקיים
בו.

(תצז)

שמעתי מפ"ק כי הר"נ שו"ב סיפר לפני הקא"ב זי"ע שפ"א איז איהם
גיווען זייער פינצטער, ובכה מאד אז שנתראה לו הלעכוויצער זי"ע מעולם
העליון וא"ל נחומקע וואס ציסטע מיך אזוי פיל וא"ל מה אעשה עס איז מיר

זעהר איינג ווא"ל וואס ווילסטו והשיבו ייאך וויל איהר זאלט מיט מיר
 חזערען אמונה, אזוי וויא ייאר האט מיט מיר גחזערט פאריין לעבין, האט
 ער מיט מיר גיזאגט שלשה אני מאמין האביך גיזעהן עס איז גגאנגען
 פייער פון מויל ווא"ל הקא"ב זי"ע טאמער איז דאס גיווען אדמיון והשיבו
 וואס זאגציר מיר אדמיון, איך האב איהם גיזעהן קלאר אזוי וויא איך
 זיין אייך.

(תצח)

הר"נ שו"ב זי"ע ספר לפני אדמו"ר זי"ע בשעת איך בין גיווען
 איונגער מאן הייתי שומע לפרקים בליל ש"ק הקול משמים וסר עוניך וחטאתך
 חכופר. וספר שפ"א הר"נ שו"ב היה מתפלל לפני העמוד בשחרית של שבת
 ובנשמת צעק בקולי קולות ער האט גיראוועט וויא אנאגס ואח"כ סיפר לפני
 אדמו"ר זי"ע ששמע ב"ק משמים, נחום אויב דיא ווילסט וועט מען דיר מגלה
 זיין כל כתבי האר"י ז"ל ולא רצה, ושאלו אדמו"ר למה לא רצית, והשיב
 שהוא מתיירא נעמען נייע עבדות אהן לעכוויצר. מיר האבען זיך מער נישט
 גלערענט באיין לעכוויצר נאר זאגען שמע ישראל מיט אאמת.

(תצט)

ספר שהקארלינער זי"ע אמר פ"א בהיותו בדרך בא לי בדעתי כל
 השבע חכמות ולא רציתי אז לקבלם. ואמרתי אז איך וועל קומען אהיים
 ייאך וועל זעהן אז איך דארף דאס צוא מיינע עבדות וועליך צוא נעמען.

(תק)

פנחס שו"ב ספר שפ"א בא קויטיל מהקא"ב זי"ע אל הלעכוויצר
 ונאמר שם שיעזרהו ה' בימי הזקנה לכוף את ערפי הקשה וכו' והראה הר"נ
 זי"ע את הקויטיל לפני חסידים בשולחנו ואמר אאיד וואס דער טאטע האט
 אויף אים גיזאגט אז אלע טאג האט ער אנייעס דרך און בכל דרכיך דעהו,
 זעטיר וואס ער שרייבט לכוף את ערפי הקשה.

(תקא)

שמעתי מפ"ק שהאפטער אמר גלוי וידוע לפני הקב"ה אז איך קאן
 אהפ געבין חשבון אויף אלע מיינע מחשבות מיום עמדי ע"ד ואעפ"כ בשעת
 שכיבה כשאני מתבונן היכן עבר עלי היום, וועריך נאס פון פחד, וצוה

את המשרת להביא הסדין ששכב עליו, והי' לח כמו הטובל במים.

(חקב)

בטחו בה' ידי עד ביז ביז ר"ל בלא גבול, ופ"א אמר בשם הבעש"ט זי"ע ברוך הגבר אשר יבטח בה' בכל ענין שבטח הוא ברוך אבל והי' לשון שמחה בה' במבטחו שאם הבטחון שלו הוא בעבודת ה' להתחזק ולעבד לפניו ואמר און עבדות דארפמען האבען מער בטחון וויא און עוה"ז והי' מרגלא בפומי' דברי הזוה"ק צדיק ככפיר יבטח בדא אתחזיק ודאי וכו'.

(חקב)

אדמו"ר זי"ע ספר שהיה רב גדול אחד ערלעכער עלטערער איד ושמו ר' שמשון והיה גדול גם בחכמת התכונה ואח"כ נעשה רב בסלאנים ובאיזו מקום שהיה שם תחילתו הר"ש הנ"ל כשיצא משם נעשה אח"כ על מקומו רב הקאליסקער זי"ע וא"ל ר"ש האט אייך גילערינט שיסען נאר ער האט אייך נישט גילערינט האלטען דיא לאך קעגין שונא וטועה למחזיק הביקס עם החלל כנגד הלב עצמו ר"ל ע"י פניות וגיאות.

(חקד)

שמעתי מפ"ק שהיה רב אחד גדול בא"י, ואמר הקאליסקער זי"ע עליו ער וואלט גיווען נישקאשע פון אאיד נאר מיא דאר"פ איהם איבער קערין מיטען קאף אראף מיט דיא פיס ארויף אין אהפ קאפען פון דיא טריפה גאל עטליכע טראפען בלוט.

(חקה)

שמעתי מפ"ק שהי' הכולל שלנו בע"ח גדול לאנשי פריינקען ופ"א קודם השילוח שבא, נכנס אחד מחכמי הפריינקען בעשי"ת אל הקאליסקער זי"ע והציע לפניו איזו תקנה ועצה להמעיט החוב ע"י פדיון כפרות וכו' והשיבו הקאליסקער זי"ע גירעכט זאיינסיר. נאר אין מיינע אויגען האטיר אפנים פון אחמור, אציט וואס אאיד דארף זעהן במה יתרצה עבד אל אדוניו, ובמה מחשבותיהם משוטטים.

(חקו)

ספר הקא"ב זי"ע שהקדוש המוכיח ר' לייב מפולנאה היה באהבה גדולה עם הר' משה מפולנאה ובאהבתם עשו ביניהם ת"כ שמי שיסתלק תחילה

מן העולם יבא ויגיד לחבירו מה שהתנהג עמו ונסתלק הר"מ תחילה, ואח"כ בא להר"ל וספר לו כי מיד שנסתלק מהעולם קראו אותו לדין לב"ד שלמעלה והלך עמו משרע"ה והעיד עליו שקיים כה"ת לפי בחינתו ואמרו הב"ד אעפ"כ ניייתי ס"ת ונחזי וגללו ס"ת לפניו וכיון שהגיע לפסוק מדבר שקר תרחק שאלוהו למה כשהיו קוראים אותך לעלות לס"ת קראוהו בשם מוריננו ואין זה אמת שלא למדת עמהם ולמה קראוך מוריננו. והיה בדעתם שיתגלגל עי"ז עוד בעולם ונצטערתו מאד ע"ז ועמדתי ואמרתי היתכן בשביל חטא קל כזה שקראוני בשם מוריננו שלא ברצוני אתגלגל עוד הפעם בעולם ויצא הפס"ד שאני אבא אליך להגיד לך דברים אלו ועי"ז שתספר הענין ילמדו ממני בעולם כמה חמור השקר ועי"ז יתקיים השם מוריננו שהם ילמדו ממני דב"ז ולכן באתי אליך להגיד הדבר כמו שגזרו עלי, ולולא זאת מפני הת"כ לבד לא הייתי מחויב כלל לקיים הת"כ כי הת"כ היה בטעות שלא ידעתי בהיותי בזה העולם כמה קשה לצדיק לבא ולהתראות בזה העולם.

(תקז)

שמעתי מפ"ק שהיה איש אחד יר"ש ובעל מעש"ט גדול והי' נלוה להצדיק ר"ג קוטעווער זי"ע והי' הר"ג גרשון אוהבו מאד ואח"כ נפטר האיש הנ"ל ובא להר"ג מעולם הנשמות, ושאלו הר"ג וואס מאכמטע, והשיבו כי ב"ה טוב לו, שזכה ע"י מעש"ט לג"ע. והמדור שלו שם הם הנשמות דוגמת אילן הקדוש שיש בו עלים וענפים ופירות ושרשים. והוא זכה שהוא למעלה בראש האילן אך מדבר אחד יש לו צע"ג שכל הנשמות שהם תחתיו בבחינתם זכו ע"י תורה שהם חכמים והם פותחים ודורשים בדב"ת ואני שותק כי לא הייתי בן תורה כ"כ בזה העולם ויש לו מזה ביוש גדול שאני למעלה מהם, ואינני מבין מה שמדברים בתורה וא"ל הר"ג אולי ידעת מה תקנה יש לדב"ז, והשיבו שהתקנה כשילמד הר"ג עבור נשמתו משניות עי"ז יכניס דעת בגשמתי ויתחכם בחורה והבטיחו הר"ג לעשות כן ולמד עבורו משניות, ואח"כ בא עוד מעולם הנשמות והגיד להר"ג שעכשיו זכה ע"י המשניות שהוא פותח ודורש בדב"ת והם שלמטה ממנו אינם יודעים מה הוא אומר.

(תקח)

שמעתי מפ"ק שפ"א נכנס האדיק ר"ז זי"ע לבהמ"ד שלו כשקם משינתו והתחיל לצעוק גיוואלד אפולע שטיביל מיט צלמים מה זאת וא"ל התלמידים

שהיה מעשה שבא אחד להראות למדן שלו ושאלם קשיות ופלפולים להראותם שחסידיים לא יכולים ללמוד ולכן קראו לו הם למדן שלהם כי אדרבא וכו' ואמר הר"ז עתה אני יודע מה שנראה ענין צלמים אחר שהי' התורה רק להתגאות וכל המתגאה כאילו וכו'.

(תקט)

עוד ספר שהי' דרך הקדוש מבארדיטשוב זי"ע בשעה שהי' ישן הי' יושבים שני נערים ולומדים משניות, וכשהיו טועים בשם התנא הי' אומר להם מתוך השינה שטועים וכך צריך לומר וכו'.

(תקי)

וספר שה"מ זי"ע שלח הרמ"מ זי"ע לרייסין לדרש להם ולהוכיחם ושהה שם שתי שנים וכשבא לרבו נכנס הבארדיטשעבער בשמחה להה"מ וא"ל מזל טוב אייער תלמיד מובהק איז גקומען ושמע הרמ"מ ואמר וויא קומיך צוא זיין אתלמיד מובהק ביים רבין, אפשר האבין איהם אמאהל דערלאנגט דעם גארטיל צוא מנחה וארז"ל גדולה שמושה וכו' ואח"כ נכנס הרמ"מ לקבל שלום ושאלו הה"מ וואס האסטו גיטאהן אין רייסין, והשיב לו איך האב איבער גינצעוועט, איך האב דער ווישט גאנצע הערצער מיט צוריסענע קאפטינס האבין גימאכט פארקערט גאנצע קאפטינס מיט צוריסענע הערצער זאח"כ שאלו הה"מ וואס מאכסטו והשיב לו עס איז גיווען ערטער וואס מיא האט אויף מיר גיזאגט ייאך בין אצדיק, עס איז גאר ניטא אזא צדיק וויא ייאך, אין ערטער האט מען אויף מיר גיזאגט איך בין אחכם עס איז גאר ניטא וכו' אין ייאך האב אומעטוס גוויסט וואס איך בין, והשיב לו הה"מ גרעכט מיינ קינד, מאלע וואס מענטשין קענען זאגין אביא דיא ווייסט וכו'.

(תקיא)

בשם הר"נ זי"ע גרויס ווילען אלע זיין, קליין וויל קיינער ניט זיין.

(תקיב)

הקא"ב זי"ע אמר בפ' פרה בשם הקדוש זי"ע וואלטען דיא גרעסטע נואפים וויסען דעם תענוג וואס אערלעכער איד האט פון איטליכעס מצוה ובפרט פון שבת וואלטען זייערע אלע ניאוף אוועק גיווארפען און וואלטן זיך נעמען צוא שבה, עוד בשמו עסן ניט פרעסין וכו'.

(תקיג)

שמעתי מפ"ק שאמר בשם חוה"ל המשל מסומים ששמעו שיש ברחוק מעירים כמו מאה פרסאות רופא מומחה שיכול לרפאותם מעוורון שלהם ועשו כל תחבולות שאפשר וטרחו בכל כוחם עד שבאו לעיר שהרופא שם, וכשבאו לאותה העיר ראו שם כו"כ סומים הולכים בעוורון מגששים קיר ושאלו האורחים אותם למה אין אתם הולכים לרופא מומחה שלכם שהוא בעירכם ושאלו הסומים את האורחים ואתם מאין באתם והשיבו מרחוק באנו וכו', והתחילו הסומים של אותה העיר לצחק מהם ואמרו אנו בעיר של הרופא ובניקל הוא בידינו לילך אליו ומעולם לא הלכנו אצלו ומה איכפת לנו שאנחנו הולכים כך נשענים זע"ז ואתם למה באתם כ"כ מרחוק והשיבו להם האורחים הנ"ל שיש הפרש בינינו וביניכם כי אנחנו העוורון שלנו הוא רק בעינים ולא בשכלנו לכך אנחנו מכירים ויודעים שכדאי לילך הרבה יותר אל הרופא כי הוא ריוח מופלא שאין כמוהו להוציא ממסגר אסיר מבית כלא לאור עולם, אבל אתם לבד שהנכם עוורים בעיניכם כמו"כ יש לכם עיוורון בשכליכם ואתם סומים לגמרי ואין בכם מכיר בין טוב וכו'.

(תקיד)

שמעתי שאמר הקא"ב זי"ע דער דעכויציר זי"ע האט אראן גיטאן זיין נקודה אין די וואס זענין גיפארין צו אים, און אין די וואס האבין אים אמאל גיזעהן און אין די דורות וואס וועלין זיין ער איז גיווען אַ תורה, אין ביי דער תורה שטייט את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה וכו'.

(תקטו)

שמעתי שאמר הקא"ב זי"ע בשעת איך בין גיווען אַ יונגער מאן האט מען מיר געוויזן דעם תענוג פון גן עדן. האביר היינטיגע יונגע לייט וכו'.

(תקטז)

הקא"ב אמר פ"א בסעודת הלילה של שבת. ברידערלאך ברידערליך איר האט דאך נישט לאנג גיזאגט אל תקשו לבבכם פאר האַרטעוויט נישט די הערצער, איני יכול להסתכל בפניכם עס האפט מיר הקאות איר זייטאך איבער גיברענטע האלעוועשקיס וואס די תאוות האבין אייך איבער גיברענט דעם גוף ואמר זאת לנערים. ושמעתי מפ"ק שאמר בשמו איונגער מאן איז דורך

(תק"ז)

ר' זלמן נכנס פ"א לפני הקא"ב זי"ע והתנצל לפניו וכו' וא"ל שיש שני גירסות בגמרא, האחת כאילו כפאו ש"ר והשנית כאילו כפאו שד. והיינו הבחינה האחת היא שהתאווה מאוסה בעיניו וקץ בה מאד אלא שהוא מוכרח לעשות הענין בפועל מפני גזירת המקום, עליו להעמיד תולדות וזהו כאילו כפאו ש"ר שצריך לקיים מצות המלך, והבחי' השניה היא שבאמת גופו מתאווה לכך אלא שהוא לבו ורצונו גלוי וידוע לפני השי"ת שאינו חפץ למלאות תאוותו ואילו אי אפשר שלא יעשה כלל ענין זה היה חפץ מאד כדי להתרחק מתאוותו וזהו כמי שכפאו ש"ד. כנלע"ד שמעתי.

(תק"ח)

סיפר הר"ז שאמר הקא"ב זי"ע אז מי וועלט מיר ווייזין אבליק טאן דעם לעכעוויציר זי"ע וואלטיך אוועק געבין דעם גאנצען פאר מעג, איך וואלט אוועק געבין די ווייב און קינדער מיינע עוה"ב מיינע מצות ומעש"ט, הגם מיר זעהן דאך דעם לעכעוויצער דאך וכו'.

ופ"א אמר רבש"ע וואס הארט דין אז די וועסט מיר ווייזען דעם לעכעוויציר דאס וואלט גיוועזין ביי אונז דער גאנצער ג"ע. (מר"י שו"ב).

(תק"ט)

שמעתי שאמר אדמו"ר זיע"א (חסד לאברהם) אפון שכל איזאך גאר נייטא וואס צו פאר לאזין ווארום עס קאהן זיין אז דעם שכל האט שוין דער יצה"ר לאנג פאר טרונקען, נאָר די תורה דאס איז אמת.

(תקכ)

שמעתי מפ"ק שחסיד אחד אמר לפני הר"ן זי"ע איך האלט אַז פרנסה איז אזוי וויא אברעניצע וואס מי שעפט מער קומט צו מער האט דאס דער לעכעוויציר גיחאזירט.

(תקכא)

בשם הרמ"ק זי"ע ע"ד צחות. ומשה נגש אל הערפל. פי' אראפ פאל שנגש אל הא' בשעת מוד"ק ג"כ.

(תקב)

ובשם הר"נ זי"ע. תפילה עושה מחצה. עם מאַכט, עם העלפט.

(תקבג)

שמעתי מפ"ק שסיפר אשר רמ"ל סאסעוויר בא מעולם העליון להמגיד
מקאזניץ זי"ע ודברו יחד והכיר הצדיק מקאזניץ זי"ע על הרמ"ל שהוא
נחפז לדרכו. ושאלו מהו נחפז והשיבו ללכת לגיהינם, ושאלו צום גיהינם
האַלט מען זאך. והשיבו לפי שמדתי בעוה"ז הי' פדיון שבויים האט מען מיר
מכבד גיווען אין יענעם עולם אויך ארויס נעמען אידישע נשמות פון
גהינם.

(תקבד)

וסיפר שרמ"ל היה בעל בשר והסתכל בו אחד ואמר לו הרמ"ל אתה
יודע מאין זה, איך שטייא אויף אין דער פרי איך מאך א ברכה שלא עשני
גוי ווער איך דערפין פעט און גראב.

(תקכה)

שמעתי שאמר אדמו"ר זי"ע שיש לכאו"א ענין מיוחד שע"ז בא לעולם
הזה שהוא זה כמו גראבין שלפני שער המלך שאפילו יעשה כל עבודות שבעולם
דעם גראבין מוזער אריבער. וא"ת הלא כ"פ נסה לעבור ולא עבר, התשובה,
ובכן יתקדש שמך בנו שיהא בקדושת השם ע"י מסירת נפש.

(תקכו)

בשם הה"מ זי"ע. אמר בער"ה מחר חודש. מארגין וועט זיין
אנייעס, ונפקדת וכו' ושלשת תרד מאד כשתאחוז בשפלות ושברון לב שנקרא
ירידה זאלסטו זיך גיט איין קייטלין שלא יפול במר"ש חלילה.

(תקכז)

שמעתי מאדמו"ר זי"ע הפוחח יד בחשובה. כביכול השי"ת עפינט א
האַנט מיט חשובה. אך נבהלה נפשנו מרוב עצבוננו. שהמר"ש מטמטס.

(תקכח)

הקא"ב אמר פ"א פין אני לדודי ודודי לי קאן מען זיך אַן שיכור'ן.

(חקבט)

פ"א היה הקא"ב בכפר ליזאנע - שבת - אצל ר"ד ואמר לרי"ש צבי די גלייבסט אז שבת בעט זאך בא אלע אידען, נעם מיר צו וועט דיר גוט זיין אויף דער וועלט און אויף יענעם וועלט.

(חקל)

מאדמו"ר זי"ע אלה תולדות נח וכו' שגס לפני נח הי' עובדי ד' רק שהי' עבודתם בלי חיות עס מאכט גאר קיין רושם ניט. אבל נח היתה עבודתו בחיות גדול ולכך הוא נקרא תולדות אבר חי מוליד.

(חקלא)

בשם הקא"ב זי"ע. יעזוב רשע דרכו וויא אזוי ע"י ואיש און מחשבותיו. איש און הוא הצדיק שכובש האון הוא מרגיש אותו במחשבה שלו וע"י שמשליך אותה המחשבה ממנו מגרש את כוח הרע של הרשע במעשה שיעזוב רשע דרכו. וישוב אל ד' וירחמהו דורך ליב האבער ר"ל ע"י אוהבים גוטע פריינד יבא לתשובה.

(חקלב)

בשמו הנ"ל. ימים ידברו דיא טעג רעדין כשרואה הימים שעברו עליו מחיו ועדיין לא עשה תשובה הם הימים מדברים בו לעורר לבו לתשובה.

(חקלג)

פ"א דבר הקא"ב זי"ע בענין קדש עצמך במותר לך ואמר ברידערלאך ברידערלאך מיא דארף זעהר מורא האבין עס איז פאראן אנהר דינור וכו' הקא"ב ורי"ח זי"ע ספרו בשם מא"ד זי"ע מאיין נשמה איז אונטער דיא צואריסענע קאפטינעס.

(חקלד)

ספר הקא"ב זי"ע שפ"א היה הקאוולער רב זי"ע אצל הקאזניצער מגיד וראה כי המגיד זי"ע חלוש מאד ומוטל בכרים וכסתות מחלישותו וחשב בלבו שאנו מחכים בכל יום לביאת המשיח ואיך יוכל המגיד לילך וכו'. ואמר הקאזניצער אתם מחשבים איך אוכל ללכת וכו' אז איך וועל נאר הערליך אריח פון מלך המשיח איך שטראקס אויף מאיין אינגעלציק אנקעגין מלך

המשיח וחטף מיד מטהו וכו'.

(תקלה)

ספר הקא"ב זי"ע בשם הצדיק ר"ז זי"ע איך ווינץ אלע אידין זאלין
האבין שלשים מאזנעצעס מיט געלד און איטליכעס מאזנעצע זאל זיין גרויס
וויא דער ים האוקינוס.

(תקלו)

אמר אדמו"ר זי"ע. עזור לשובתים בשביעי בחריש ובקציר עולמים
דיא וואס אקערין אויס דוא פאר היילונג בשעת הסתרת הדעת שהוא בהעלם
וחורש אז לפתח לבבו ב"ה.

(תקלז)

אמר אשה יראת ד' דער פאיינער פון יראת ד' היא תתהלל.

(תקלח)

אמר מהו שבת שמא דקוב"ה ווער יעס דער הערט דעם כבוד פון גאט
ב"ה דאס איז שבת.

(תקלט)

בשם הקא"ב זי"ע. איש את רעהו יעזרו איש נקרא הצדיק הוא יכול
לעזר ממש את רעהו ולאחיו בדרך ברידערשאפט יאמר חזק פי' איננו עוזר
גמור רק שיכול לחזקו בלבד.

(תקמ)

הקאבריינער זי"ע סיפר שהלעכוויטשער זי"ע פ"א בנסעו עמד
בקרעצים שהוצרך לנוח הסוס ונכנס לבית וישבו שמה ערלים והיה בימי אלול
ושמע שאמר ערל זקן אחד לשאר הערלים ווער עס פאר הארוועט ניט דעם חודש
האט ער ניט אגאנץ יאהר וואס ציא עסין וקרא הצדיק לאנשיו ואמר להם איר
הערט ניט וואס ער זאגט וכו'.

(תקמא)

פוסעים בו פסיעה קטנה אטראט אין קליניקייט וכו'.

(תקמב)

הקא"ב זי"ע אמר מענטשנין מיינען אגוטער איד האט קיין יצר הרע
ניט זאל אייך השי"ת היטען פון דעם יצה"ר פון אגוטען אידין עס שעמזאך
ניט אהן ריידען אפראסטע אש"א נאר דער חלוק איז אס ער טוט אגישרייא
אויף איהם פאר טרייבט עהר איהם פון כמה אלפים אידין. ופ"א אמר אין
אבחינה איז אחסיד גרעסער פאר וואס אין פלטרין של מלך איז פאר מעהר
שמירה פארין משא"כ זהו עומד בקשרי המלחמה.

(תקמב)

בשם הקא"ב זי"ע מש"א כ"א אמר המלך בת יחידה היא לו וכו' אלא
עשו לי קיסון אחד שאדור עס כתי וכו', ופי' קיסון אחד הוא המוח של
ישראל שלא יטרידו בעוה"ז, וסיפר ע"ע שקנה פ"א בעיוה"כ הרבה תבואה בשוק
נאר דעם מוח האב איך ניט גירידערט האב איך גיהאט אלעכטיגען יוכ"פ איך
מער וויא היינט.

(תקמד)

מא"ד זי"ע אמר פ"א רבש"ע קער מיר אוס ציא מיין פעלציל מיט
דער זויער מילך וסיפר שפ"א ביום שמחת חורה לא היה לו רק לחם וזויער
מילך האב איך יענמאלט אויך מער שמחה גיהאט וויא היינט.

(תקמה)

בשם הקא"ב זי"ע. האמנתי אאיד דארף גלויבין כי אדבר אז איך
וועל אמאהל ריידין אנז עניתי מאד איך בין גיווען ארום שבשעת שמחה
מספר היסורים שעברו עליו תחלה ונותן הודאה ודב"ז האמנתי מתחילה שכן
יהיה.

(תקמו)

אדמו"ר זי"ע אמר לו"ד שדכן אאיד דארף זיך לערנין פון יצה"ר
שמתחלה הוא הולך ואינו מורגש כלל שמתכוין לעשות בו רק כדרך אקראי
ומחשבה לבד ועי"ז נעשה אורח ואח"כ איש וכו' ולעומתו צריך כמו"כ
להתנהג אדם ישר מתחילה הלך במחשבה הגם שלא עשה עדיין רושם בלבד,
ואח"כ עוזר לו השי"ת ונעשה אורח עד שהוא איש צדיק ואמר הר"ד הנ"ל

סענה דאס איז פאר אגוטיץ אידען וכו' והשיבו אדמו"ר דיא ווילסט ניט וועט דער דבור צונגין קומען פאר מיר וכו'. וספר הרא"י ששמע פ"א דבר אדמו"ר ואח"כ אמר וואס מיינט איהר אז איהר וועט ניט צו נעמען דיא דבורים וועלין זיין גיין אין ניוועץ ח"ו זיין וועלין קומען צוריק צי א מיר אַי דער ווילע איז דורך גיגאנגען דורך אייערע מחשבות דאס מוז איך ליידען.

(תקמז)

הקא"ב זי"ע אמר בשם מא"ד זי"ע ברידערלאך נעמט צוא דיא ווערטער איידער מיר זאגין ארויס אווארט שטעכט אינץ וויא דיא שפיזין אין עס שנייט וויא מיט מעסערס - וסיים כמו שהאשה סופרת ז' נקיים כדי להטהר לבעלה ואם ח"ו נתקלקלו באמצע הנקיים צריכה להתחיל ולספור מחדש עד שיהי' נקיים לגמרי אזוי ציילין מיר זאך צוא איטלאכס ווארט וויפעל מאל.

(תקמח)

אדמו"ר זי"ע אמר הירושלמי דארשב"י אילו הוינא על טורא דסיני וכו' הוינא בעי תרי פיות חדא דילעי באורייתא וחדא וכו' הדר ואמר ומה אם עכשיו שהוא פה אחד אין העולם יכול לעמוד בו ומה וכו'. ודקדק וכי ע"פ פה אחד אינו יכול לדבר כל הדבורים שבעולם ופי' שעכשיו שאין לו רק פה אחד בין על דברי העולם בין על ד"ת ולכך מרגיש בעצמו יותר כשעוסק בדב"ט הרבה ואח"כ בא לעסוק בתורה ורואה הפגם שפגם בו שאינו יכול להוציא דב"ת כתקונן שיכנסו בחוך לבו וישוב, ועי"ז מכיר ערכו ומתבייש משא"כ אילו היו לו שני פיות לא היה מרגיש גודל הפגם כ"כ בשעת עסקו בתורה עם אותו הפה שלו להכיר חטאיו מה שפגם בפה השני.

(תקנ)

סוס איז דער יצה"ר. ורוכבו ער טוט רייטיץ אויף דער מחשבה. כמה מיט וואס ווארפט מען איהם אראפ, ביים, מיט דער תורה. כך אמר הקא"ב זי"ע.

(תקנא)

פחדו פחד ומה הפחד שלהם לא היה פחד מה שאינו מרגיש בלבו פחד ד' והדר גאוננו באמת עד"ז פחדו פחד כך אמר הקא"ב זי"ע.

(חקנב)

אדמו"ר זי"ע אמר קודם נח איז אויך גיווען עובדי ד' פאר וואס זענען זיין אזוי אריין גיפאלין ווייל עס איז גיווען אהן אחיות, עס מאכט גאר קיין רושם ניט ולכך פרשה התורה אלה תולדות הם המצות ומעש"ט שנקראו תולדות של צדיקים הי' בעענוג גדול כמחז"ל אבר חי מוליד.

(חקנב)

רי"ח זי"ע (ממוש) אמר חלעבין ייא עס איז אגרויסע קשיא האוטי לא תיראו, עוד אמר נפש כי תחטא נעבאך נפש כי תחטא ח"ו.

(חקנד)

אמר אדמו"ר זי"ע לא תעלה במעלות על מזבחי פי' בגאווה ורמות רוחא כדי שלא תגלה ערותך עליו, רק ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם דוא זאלסט דיך פריער משפטיין ר"ל לעשות חשבון בעצמו להכיר ערכו.

(חקנה)

ספר הקא"ב על הריזינער זי"ע שישב אצלו סמוך לחשכה במעלי שבחא ואל"ל אאיד דארף זיך לערנען טובל זיין אין נהר דינור האט ער זיין איינ גיבוגין ג"פ האט גירונען פון דיא פאות.

(חקנו)

עוד סיפר שישב אצלו איז גיווען די הענט של הריזינער על השלחן וראה אז אלע אדערין האבין געציטערט אין אלע וויילע נראה גוון אחר בצורתו ר"ל לפי מדות הלב מורגש וד"ל.

(חקנז)

וסיפר שאמר הריזינער זי"ע רבש"ע איך בין דאך אחלק פון דיר כביכול העלף מיר איך זאל ארויס גיין פון דעם שקד פון דער וועלט הגם וויא קוממען מיר וכו' מיר זענען דאך שוין לאנג ארויס גיגאנגען פון דעם שקר פון דער וועלט דאך אזוי דיין אמת האט קיין גרונט נישט.

(תקנח)

הקא"ב זי"ע אמר די וואס זענען געקומען הערין אנכי ולא יהיה
לך שטייען זיי עד היום אין די וואס זענען געקומען זיין צאצקאלאך,
עליהם נאמר וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק שטייען זיי עד היום ווייט.

(תקנט)

אדמו"ר זי"ע אמר אַאיד דארף זאגין הגם איך בין אזוי אפחות
ערך פין דעסט וועגין קען איך זוכה זיין טוהן אגרויסען נח"ר לפני
השי"ת.

(תקסמך)

אדמו"ר זי"ע אמר. אנפש דקדושה קאנן מען אנדערש נישט דער
הארעוויין נאר מיט וואס אאיד נייט זיך אליין. ובשם הלעכעוויצער אמר
דאס ווערט אן גערופען חשובה תחאה.

(תקסא)

פ"א דיבר אדמו"ר זי"ע עם חסיד אחד קודם התפילה וא"ל נו עס
שטייט דאך כשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם מתפללים וצריך שמירה גדולה
כי יש ערקין דלבא. ויש ערקין דכבדא ויש לפעמים שמתעורר בו כח הכבוד
וחושב שהוא התעוררות הלב וכו'.

(תקסב)

אדמו"ר זי"ע אמר. אאיד דארף זיין וויא אשושנה בין החוחים, די
חוחים שטעכין איר בייגט זי זיך איין. אבער דער נאך דעם שטעלט זי זיך
קריק וכו'.

(תקסג)

הקא"ב זי"ע אמר לר"ש שוחט. שמואל די גידענקסט וויא דער פאטער
ז"ל האט גיזאגט נחמו נחמו עמי טרייסט זיך מיט וואס איר זייט עמי.
יאמר אלקיכם. וועל איך זאגין איך בין אייער גאט.

(תקסד)

ר' משה פעלצער שמע מפ"ק די זאך וואס אאיד איז מקבל אויף זיך

שתהא מדתו המיוחדת לו גייט אהן דער בייא דער דין פון יהרג ואל יעבור
וצ"ע.

(תקסה)

מא"ד זי"ע אמר ונשמע פתגם המלך. אאמתיר יוד אז ער זאגט המלך
קען מען דער הערין אפילו אין גין שפרינג. מאיר איז דאס וואו? והעדות
שלו הי' שהי' הר"מ הנ"ל בגינספרינג והי' מאד בהסתר ולא היה יכול
להתפלל בר"ה ושמע הקול של הלעכעו יציר שצעק המלך ונחעורר לבבו והתפלל.
וזהו עדותו.

(תקסו)

אברך אחד של הקארלינער זי"ע סיפר חמיו עליו לפני הק' שהוא
מחלק צדקה יותר מכונו והונו. ושאלו הקארלינער זי"ע עכ"פ הרי אחז"ל
המבזבז אל יבזבז יותר מחומש. והשיבו איך וועל אייך זאגין רבי מי שהוא
מבזבז רק בשביל מצות צדקה לקיימה כך שיערו חכמים, שדי לו בחומש. מה
שאין כן מי שהוא חפץ ע"י הצדקה לפדות את נפשו דכתיב וחטאך בצדקה פרוק
מה שעור יש לו הלא כתיב וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו זאמר הק' א שכל
פיך איונגען מאן.

(תקסז)

אכלוהו היום. עסצאך אהן מיט דעס טאג כי שבת היום לה' וזהו
אכילתכם ותענוג שלכם. היום לא תמצאוהו בשדה מי שהוא בחינתו הפקר כמו
שדה כדכתיב בעשו איש שדה.

(תקסח)

אחד נכנס להלעכוויצער בימי עניו וראה שלא הי' למה לאכל
ושאלו במה ישבע והשיבו ואכלתם אכל עסין וואס גיגעסין - איי ושבע
מיט וואס וועטיר זאט זיין והללתם את שם ה"א בדב"ז תהיו שבעים.

(תקטט)

מא"ד זי"ע אמר קיינער קעניט אהן ארעביין, איינע גיר איין
אבריןען וואס מי שעפט קומט צוא.

(תקע)

הרח"ש שמע מפ"ק שסיפר שעמדתי פ"א בשעת קרה"ת אצל הר"י יחיאל זי"ע וסיימו תחש ואת מעכה ואמר רי"ח לעצמו בלחש מעכה מאכט מלך על כל העולם איז פול גיווארין דיא שטיבעל מיט יראה.

(חקעא)

מיט אמונת השם איז מען מזכך דיא נשמה, מיט אמונת חכמים איז מען מזכך דעם גוף.

(חקעב)

פ"א נכנס הר"מ מלעכצוויץ לפני הלעכוויצער והי' שמח מאד ושאלו על השמחה והשיבו שעשה מצוה ולכך הוא שמח ואמר לו הלעכוויצער ממ"נ האסטע גיטאהן בשם כלל ישראל האב איך דאך אויך אחלק במצוה זו, האסטע גיטאהן פאר זיך שלא בשם כ"י וזיל איך גאר קיין חלק ניט. אמצוה אהן אידיון איז גאר ניט.

(חקעג)

כל האומר ויכולו בע"ש נעשה שותף להקב"ה במע"ב. וביון שנעשה שותף יכול למחול לעצמו על חטאיו כי שותף מה שעשה עשוי.

(חקעד)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים. דעם גאנצען כבוד וואס איך האב איז דאס דעם טאטינס כח איך האב גאר ניט.

(חקעה)

שמעתי מפ"ק כשהיה ר' איצעלע קידנאוויז בא"י פ"א היה אחד מב"ב ובקשוהו שילך להתפלל על קברי הצדיקים. והלך ונשתח ובקש רחמים, איך זאל זוכה זיין זאגין אאידיש ווארט מיט אאמת, אבער מיט אאמת אבער מיט אאמת אבער מיט אאמת וכן צעק כ"פ, והרגיש הרמ"מ זי"ע בכלות הנפש שלו, ושלח אנשים מיה זאל אים אפ רייסיין פון דארטין שלא יצא נפשו שם מעומק נמיסת לבבו שצעק, אבער מיט אאמת. וכשבא משם שאלוהו בביתו אם התפלל על התינוק ואמר ששכח מזה לגמרי.

(חקעו)

עוד סיפר שהר" איצעלע הנ"ל קודם התפילה היה מקבל עליו מסי"נ של ד' מיתות ב"ד ופ"א נתישב כיון שמיתתו של רע"ק קשה מכולם אמר הריני מקבל עלי כמיתתו של רע"ק, במסרקות של ברזל, ואמר הרמ"מ זי"ע לפני החבריא שלו, ר' איצילען איז צו געקומען אנייע קריכט - מסרקות של ברזל.

(חקעז)

ופ"א הלך ר' איצעלע אל הצדיק ר' זושע זי"ע והיה בחורף וקור גדול ולא היו לו מלבושים, וכשבא לפניו תמה ר"ז וא"ל היאך הלכתם בקור משונה כזה בלא מלבושים, (ר"ז האט ניט גיהאלטין פון דער תנועה פון הפקרות) הלא זה סכנה, והשיב מה זה סכנה אז עס איז מיר קאלט גיווארין האבין דערוועקט אזוי פיל יראה ביז עס איז מיר הייס גיווארין, והלכתי בחמימות זה כו"כ פרסאות, ואח"כ כשנתקרר עוד היה מעורר עוד יראה עד שעבר הדרך.

(חקעח)

ופ"א בא צדיק אחד לכפר והרגיש ברוה"ק שהיה פה צדיק ושאל לבעל הבית מי היה כאן, וא"ל ר' איצעלע היה כאן כמה שבועות געשפילט אין דאמענע, והמעשה היה שהי' ר' איצעלע חולה וציוו לו הרופאים שיתרחק מענין המחשבה ורפואתו לשחוק בדאמען וכך היה אומר קודם כל הילוך בדאמען מיט דעם חיות וואס השי"ת האט מיר גיגעבין מיט זיין כח גי'א א'ך פון דאנען אהער.

(חקעט)

וסיפר אַז די חבריא פון ר' מענדעלין כשעמדו לפניו האבין זיי זיך גידארפט היטען פון מחשבות ווארום ער פלעגט זיי אויס זאגין אלעמין די מחשבות. - די חבריא פון א"י האבין אלע גיקענט פירען אידין.

צדיקים האבין גיזאגט. ר' מענדאלי איז גיפארין קיין א"י אויף דער (כונה) בחינה פון ויסע אברהם הלך ונסוע הנגבה. ער האט זיך אביסיל צי גיהיילט ער וואלט ניט היילין, איז גיווארין אזא התעוררות אז אלע אידין וואלטין מיט איהם מיט גיין קיין א"י און עס וואלט גיווען אגאולה שלימה עס איז גיווארין אפזמון פיזידים לארצנו, וכשהיה

קרוב לנסיעתו בא זקן אחד ובכה לפניו ואמר לו רבי אופ וועמיין לאזט
 איהר אונז ואלטער נער אויף ביסטו פריערט גיווען שכבר החזיק
 בדרכו וסיים נראה מכאן שאם היה הזקן בא תחלה לא היה נוסע מפני
 הרחמנות על אנ"ש גם שנסיעתו לארץ ישראל היה גבוה מאד.

(חקפ)

שאל הר" דוד אלי' מא"י את הר"ח זי"ע מש"א שצריך לעשות תשובה
 על עבר ועל הוה ועל העתיד בשלמא עבר והוה מובן אבל מהו לעתיד והשיבו
 שאם עושה עתה ח"ו דבר שאינו הגון הרי הדבר ברור שדב"ז מכשילו ח"ו
 לעתיד ג"כ לפי שעברה גוררת עברה ולכן צריך מיד לעשות תשובה על ההוה
 זאת ומה שיוכל לגרום לעצמו מכשול ח"ו לעתיד שלא יגרור עבירה.

(חקפא)

סיפר הרמ"ק זי"ע אשר הר" זאב קיצעס היה מאנשים גדולים של
 הבעש"ט זי"ע והוא היה הבעל תוקע שלו והיה מכון כל הכונות פ"א נחישב
 בדעתו היאן ישתטח עם סדורי הכונות שלו לפני הבעש"ט זי"ע ולכן רשם לו
 כל הכונות בנייר קטן בקצרה והניחו במחזור שיוכל לזכר הכונות מתוכו
 ולא היה יודע מזה שום אדם והוא הכין המחזור על השלחן שצריך לתקוע
 והנייר בתוכו בהסתר והלך לחוץ להכין ובתו"כ לקח הבעש"ט את הנייר של
 הכונות מהמחזור בהסתר ולא ראהו אדם, וכשהתחיל הר"ז להכנס לביהכנ"ס
 אל"ל מיד הבעש"ט שיתקע וחפש הנייר להסתכל בכונות ולא מצא כלום ונשבר
 לבו בקרבו מאד כמו ההולך למלחמה בלא כלי זיין ולא היה לו שום עצה לזה
 ותקע בפשטות בלא כונות ואח"כ כשבא אל השלחן אמר הבעש"ט להר"ז אבער
 האט איהר גוט גימאכט היינט מיט אייערע תקיעות זייער, ווייסטיר פאר
 וואס כי בכל פעם הוא סומך על הכונות וענין היחודים הוא כמו מפתחות אל
 ההיכלות אמאהל טרעפט מען אמאהל נישט, אבער אצובראכינע הארץ איז אזוי
 וויא אהאק שיכול לשבר כל החומות והמחיצות ע"י הגרזן וכשנפסקו הכונות
 שבר כל המחיצות בשברון לב.

(חקפב)

(ואדמו"ר זי"ע אמר על הר"א משרנאביל זי"ע ער איז אצדיק הדור
 זיינע עבדות מיט דראטאוונע ארבעט ער פראוועט יחודים פון משיח צוא
 טרעפט ער צוא גיט וועסיך נישט נאר הייליג איז דאס דיא צוא בראכענקייט

איז אמעין פון ד' יחיאל נאר עט איז מלוכה איז דיא זאך פרייער. ואח"כ
אמר בשם הר"נ זי"ע אלע כוונות ויחודים איז אזוי וויא מפתחות ציא דיא
מדות ציא טרעפט מען ציא ניט ווייסעך ניט אבער אז ייאך וויל דערוועקין
דיא מדה אליין אוי"ר והתפארות דער מיט טרעפניך גיוויס ואמר עוד בשמו
משחרב ביהמ"ק בטלה השמור הוא דמז שהיה בכוחו של ישראל לחתוך לבו הקשה
כברזל כדוגמת השמיר שמחתך כל האבנים והברזל ברגע אחת אבל עכשיו צריך
טורח גדול לשבר הלב באמת.

(תקפג)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. אינזערע ווערטער איז אזוי וויא מן שנבלע
בכל רמ"ח אברים, והר"נ זי"ע אמר אשרינו מה טוב חלקנו וואס מיר זענען
אידין, ומה נעים גורלנו וואס מיר זענען חסידים, ומה יפה ירושתנו וואס
מיר זענען לעכוויטשער חסידים. ועוד אמר דער טאטע האט דורך גיפירט
זיינע מענטשין דורך אראד זייא זאלין ניט וואקסין, ועוד אמר אז מיא
שטעהט אויף דער ערד פאלט מען ניט. האדם הוא עולט קטן איז מען אעולם
איז מען קטן, איז מען קטן איז מען אעולם.

(תקפד)

הרמ"ק זי"ע אמר בשם הבעש"ט זי"ע. מחז"ל מה בע"ש סימן יפה לו
וכו'.

(תקפה)

ואמר הר"נ זי"ע ייאך האב גיהערט פין איש אמת אז דער בעש"ט
האט גיהאט ציא קבלת שבת אפנים פון אגוסס אין בשעת גוסס אט ער גיהאט
אפנים פון קבלת שבת.

(תקפו)

מפ"ק שסיפר באם לעכוויטשער איז גיווען אחסיד אדאוונער ואמר
אנ"ש לפני הלעכוויטשער עליו ער איז אגרויסער דאוונער, ואמר הלעכוויטשער
זי"ע קוקצאך ארום או"פ זיינע מנחות.

(תקפז)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. כי מציון תצא תורה. דער וואס איז מצוין
אין אלע היכלות דער קען זאגין תורה. ודבר ד' אאידיש ווארט מירא ושלם.

(חקפח)

רמ"ק בשם הלעכויציר אס בחוקותי חלכו. שכל עניניכם יהיו עפ"י חוק התורה אומר השי"ת דער פאר ונתתי גשמיכם בעתם אייערע גשמיות וועציך אייך ניט וועלין נאר אין דער צייט.

(חקפח)

רמ"ק זי"ע אמר. המלאכים קודם שאומרים שירה טובלים א"ע בנהר דינור, פון וואס ווערט דער נהר דינור פון די זיעה פון די חיות הקודש וכן האדם דארף אאיד זעהן ער זאל הארעווען מיט שווייס וועט ער דער נאך זוכה זיין זאגין אאידיש ווארט לפני השי"ת באמת. ואמר.

(חקפס)

ואמר בשם מא"ד זי"ע סור מרע ועשה טוב. בשעת די טוסט דעם טוב זאלסטו דיך אפ קערין פון רע גלייך וויא די האסט קיין מאל קיין רע ניט גיטאן. ופ"א אמר מי דארף ניט מער אציט פון דאגת עונות וויא יוה"כ איז, פין דעסט וועגין אז עס קומט צו כתר אהא אהא מאשקע איז דאס וואר. והמעשה היה שפ"א נחלש הרמ"ק מאד והתישב בדעתו לישכב על הארץ אצל רגלי מא"ד זי"ע, שהתפלל לש"ץ אולי ירגיש עליו ולא היה יכול לקום מפני חולשתו ואח"כ כשבא קדושת כתר אמר מא"ד אהא אהא כתר. ועי"ז נתחזק הרמ"ק ועמד והתפלל כל יוה"כ.

(חקץ)

ופ"א אמר ברעש גדול, מלך על כל הארץ. מיא דארף מקבל זיין עול מלוכה אויף אלע ארצות אפילו הלכות בית הכסא. ופ"א אמר, מרירוח, כשעת די פארע פון צימעס שלאגט.

(חקצא)

בשם הק' זי"ע. אויפין טייטש זאגט מען עסין ניט פרעסין. שלאפין ניט פאפין, טרינקען ניט זויפין, מיט אווייב ניט הירען.

(חקצב)

בשם רמ"מ מטבריא זי"ע. ועם מנאפים חלקך. מיט דיין אייגינעם חלק ביסטו אנואף ובשם הקא"ב זי"ע קדש עצמן במותר לך דיר ווייזט אויס

אז ס׳ז מוחר אין אמת'ן איז נישט מוחר, דער לעכויציר איז דאך גיווען
אוצר החיים אור המוצנע פון דעסט וועגין האט ער זאך אמאל נישט גיקאנט
אין האלטיין, ואמר יונגע לייט קומען צוא מיר פון פארנינט מיט
שטריימליך, פון אינטען מיט שטיפקעס.

(תקצב)

ר׳ח אמר. פאר וואס רופט מען זיי אמת'ע יודין, ווייל וואס
זיי זאגין האבין זיי.

(תקצד)

עוד אמר. אין לך אדם שאין לו שעה, דער איז גאר קיין מענטש נישט
ווער עס האט נישט דיא שעה פון יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים.

(תקצה)

עוד אמר. שאין מלוין לו להאדם אלא תורה ומעש'ס "בלבד" שכיון
בהם בלחי לד' לבדו.

(תקצו)

עוד אמר. לא יתן לעולם מוט - לצדיק - מי שהוא קשור ודבוק
לצדיק - לא ימוט -.

(תקצז)

עוד אמר. א' שוטה הלך בביה"ק - ער נעכטיגט נאר איבער בביה"ק
ותיכף חוזר לעוה"ז בגלגול.

(תקצח)

רמ"ק אמר בשם הלעכויציר זי"ע. בשם הבעש"ט זי"ע עתיד להפרע
במי שתולה קל"א בבגדו ואומר תכלית הוא ער טוט אהן אמלבוש פון מר"ש אין
זאגט דאס איז יראה ופ"א אמר ע"ד צחות והצרוע אשר בו הנגע דער וואס דיא
נגע איז אין איהם בגדיו יהיו פרומים ער איז פרום.

(תקצט)

פאר וואס רופט מען דאס "באיי האר" דער גאנצער איד איז ביי
אים פאר בייא.

(חר)

דער לעכויציר פלעגט חזערין דיא שפלות פון ר' שמעלקין, ר' פנחס האט גיזאגט דער טאטע האט גיהאט צוויי קינדער איינעם אמלאך אין איינעם אמענטש ואמר ר"ש יע יע דער טאטע האט גיהאט צוויי קינדער איינעם אמענטש איינעם אפערד.

(תרא)

אני ברי' וחברי ברי'. רומז לנשמה והגוף דער גוף איז אויך אגרויסער ברי'.

(תרב)

הקא"ב זי"ע סיפר לפני הרי"ח זי"ע. דער לעכויציר האט מיר גיזאגט ווייסט מייך קינד וויא אייד דאווינט, אז מייא זאגט אדון אין מי רעכצאך זאגין עולם איז דאס נישט גידאווינט והשיבו רי"ח אונז האט ער נישט אזוי גילערינט.

(חרג)

הקא"ב זי"ע אמר. בשעת איך בין גיווען איונגער מאן האב איך גיהערט פון פיעסקער חסידים (פיעריקע חסידים), למה נקרא "איד" אהבה יראה דביקות.

(תרד)

הקא"ב זי"ע אמר. אויב אייד איז נישט מדקדק מיטען אייבערשטיין אין זיינע ענינים דער פאר כביכול איז ער אויך נישט מדקדק מיט אים, נישט אויף דער וועלט נישט אויף יענער וועלט, וויא הייסט אויף דער וועלט ער עפינט אים דאס הארץ אויפ גיך, האטשע ער איז נישט ווערט.

(תרה)

בשם הר"נ זי"ע. איזוהו עבודה שבלב זו תפלה - כמו שאומרים שמעבד השדה מפני מה נקרא שדה הלא היא אדמה פשוטה, נאר מי האקערט אין מי מיסטיגט מאכט מען זי פאר א פעלד, וכן הלב, מיט דיא עבודה פון תפלה מאכט מען זי פאר א הארץ.

(תרו)

וסיפר רי"ח אשר הקדוש זי"ע פ"א חילק לאנ"ש אחר התפלה י"ש ולעקאך, ובא איש שהלך עם הטו"ת בידו וביקש מהקדוש שיתן לו וא"ל הק' זיי גייען ארום מיט ביטערע הערצער זיי ווייסן אז זיי האבן גאר נישט גיטאן דארף מען זיי דער קוויקין וכו' אבער דוא האסט גידאווינט אין גילערינט פאר וואס קומט דיר וכו'.

(תרז)

רי"ח זי"ע היה אומר לפרקים גאר נישט גאר גארניש, ולפעמים הי' אומר גארנישט מאלע וואס מענטשין דאכצין. דער אנדערער קען נאך זאגן ר' יחיאל אויך מיר א ר' יחיאל, מי זעהט דאך וואס מי איז.

(תרח)

בשם מא"ד זי"ע. כי בשמחה תצאו. מיט שמחה וועט איר ארויס פון אלע שלעכץ. וואס נאך, ובטלוס תובלון, איר וועט נאך קאנען אריין גיין אין א שלימות.

(תרס)

רמ"ק זי"ע, אמר. אין אמח'ן איז ארגע בטלה די אייגיגע עבירה פון אשת איש, נאר דיא תשובה איז גרינגער. ואמר בשם רמ"מ מסבירא זי"ע מיר איז אמחשבה מער מפסיק פון דביקות וויא אנאנדערינס א עבירה פון אש"א ר"ל.

(תרי)

אל יחסר המזג. דאס איז שמחה מיט צובראכניקייט. ועוד אמר על מחז"ל היצה"ר דומה לזבוב ויושב על שני מפתחי הלב. פי' מפתחי הלב, זה שמחה, ולב נשבר, ער לאזט נישט צינאוויף קומען שמחה מיט צובראכניקייט. כי שמחה בלי לב נשבר הוא הוללות. לב נשבר בלי שמחה הוא מר"ש.

(תריא)

מלך סומך נופלים. פאר וואס? מלך עושה מעשה בראשית, אלע רגע איז אנייע בריאה, קאנער אלע וויילע ווערין א ברי' חדשה.

(תריב)

בשם הר"נ זי"ע. אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב. אפילו דעם גרעסטיין מענטשין קאנער אַהאַפּטאַן נאר ער דארף זיך גיך אחאפטאן קריק. - ובשם הלעכויציר, דאַר זא דאַר נאר מיין פאטש זאל זיין דער לעצטער.

(תריג)

וסיפר שהלעכויציר זי"ע אמר לאחד ששאל אותו וויא אזוי דאווינט מען והשיבו אווארט פאר אווארט ביז וואנען מע צו קריגט זיך.

(תריד)

ארחמך ד'. איך וועל דיך אריין געמען אין אלע מיינע רמ"ח אברים.

(תרטו)

הקא"ב זי"ע היה בסלונים. וא"ל אחד שנדמה לו שיש לו הקפדה עליו, וא"ל עס פארמאגט קיין פודראציק ניט וויפיל טעפ בלוט עס האט מיך גיקאסט אז איך זאל אויף אַאידין קיין טינא בלב ניט האַבין. קאנסטו זאגין אז איך האב אויף דיר אטינא בלב.

(תרטז)

ברוך ד' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם. וואס איז די מעשה וואס דער גרעסטער שבח פאר השי"ת איז אלקי ישראל - מחמת - מן העולם ועד העולם, מלאכים און שרפים קאנהען מער ניט האבין נאר פון זייער עולם אבער אאיד קאן פון דעם עולם און פון יענעם עולם.

(תריז)

הלואי אותי עזבו וחורתי שמרו - אז ואותי עזבו וואס איז דאס פאר אחרונה? אין וואס איז נאך הלואי? והענין הוא שבאמת צריך האדם לעזוב את החטא מפני היראה של השי"ת לבד, אכן כשרואה בעצמו שאינו יכול לעמוד בפני היצה"ר שמתגבר עליו מאד, מעג ער אויס שרייען בפני הבריות כענין נורא בי עמרם והלא צריך לפרוש מהחטא בשביל יראת ד' לבד. וכיון שצעק בפני הבריות נראה כמי שפורש בשביל ב"א, שנחבייש בפניהם, אמנם שהוא ראה שיכול ליפול בחטא ח"ו, וזהו הלואי אותי עזבו בשביל היראה

שלי בלבד, אביא עס קומט ארויס דערפון ותורתי שמרו שלא יחטא.

(תריח)

כל האומר הקב"ה ותרן הוא יוותרו מעוהי. וכי התנא בא לקללו על שהאמין ברהמי שמים? והענין הוא מי שרוצה שהקב"ה יוותר לו צריך שיתנהג כמו"כ בעצמו באותו המדה של וייתור שיוותר על בני מעיו זאל ער נישט דער עסין, נישט דער שלאפין ועי"ז יוותר לו השי"ת ג"כ מדה כנגד מדה.

(תריט)

אמר בחנוכה. אסרו חג בינט איין חסד וגבורה, בעבותים אין די גראבע אהבות אין די גראבע יראות וויא אזוי בעבותים, מיט התקשרות פון א מצוה, עד קרנות המזבח, ביז וואנען איר וועט האבין דיא אריין שיינונג פון מזבח.. וואס איז גיווען ביים מזבח, אז א איד האט גיהאט אמת'ע הכנעה פאר גאט כ"ה איז אראפ גיגאנגען א צורת ארי. ווען נישט ח"ו איז גיווען דמות כלב, שהוא מורה על עזות פנים, היינט איז אויך די אייגינע בחינה, אז א איד טוט א מצוה אדער עבדות, איז דער סימן אויב ער ווערט דערפון צו בראכין, איז אסימן אז ס'ז ארויף פאר גאט ב"ה און אויב פאר קערט עס גייט אין אים אריין התנשאות וכו'.

ופ"א שמעתי בשם הרמ"מ מטבריא זי"ע אז אאיד טוט אמצוה או שמחלל ונופל בלבו מחשבה של גיאות זהו סימן שהשליכו אותו מהיכל המלך, כי מה גאוה יש לעומד בפני המלך. ושמעתי פ"א עד קרנות המזבח שיזכה לבחי' של מסירת נפש.

(תרכ)

ועוד שמעתי בשם הה"מ מקאזניץ זי"ע. וכי יזיד איש זה היצה"ר, על רעהו להרגו בערמה, זה חכמות של מחשבות פסולות מעם מזבחי תקחנו למות, ע"י מסי"נ.

(תרכא)

שמעתי מפי קדשו בשם מא"ד זי"ע. צדיקים הארעווען אויס אלע אהבות נאר נישט דיא אהבה פון קינדער כדי זיי זאלין וויסען ווי אאיד איז טייער בייא גאט ב"ה.

(תרכב)

רי"ח זי"ע אמר. ווען דוד המלך ע"ה וואלט הערין דעם לעכעוויציר זאגין פסוקי דזמרה וואלט אים אויך הנאה גיטאהן. והקא"ב זי"ע אמר. פון דוד המלך אָהן איז נישט גיווען ווער עס זאל זאגין פסוקי דזמרה וויא דער לעכעוויציר.

(תרכג)

הקא"ב זי"ע אמר. מי בכס ירא ד' שומע בקול עבדו וואס ער דער-הערט תמיד אז ער איז אַ עבד. דער סימן, איז, אשר הלך חשכים, אַז די חשכות איז שוין לאנג אוועק גיגאנגען פון דעסטוועגין ואין נוגה לו, איז אים נישט ליכטיג, ער הארעוויט ווייטער, ווערט ער האָן גירופען אַ עבד.

(תרכד)

בשם מא"ד זי"ע. בטח בד' ועשה טוב. שמירת הברית ווערט אן גערופען טוב, שנא' אמרו צדיק כי טוב שכן ארץ, זני זין מכניע פאר גב"ה, ורעה אמונה, פאשע די אמונה, כמו שמרעה את השם לפטמה מיום ליום כך יראה שהאמונה יתחזק ויתגדל בלבו בכל יום ויום יותר ויותר.

(תרכה)

בשם מא"ד זי"ע. כל האזרח בישראל. אזרח, וואס דער איד שיינט ביי אים. - וואס דער אלופו של עולם שיינט ביי אים. -

(תרכו)

בפורים אמר. השם גבולך שלום - אז א איד נעמט אריין דעם גבול פון גוף אין א שלימות - חלב חטים ישביעך - קענער פילין אַ טעם אין עבדות. השולח אמרתו ארץ, דער וואס שיקט אוועק זיין אהבה פון ארציות, עד מהרה ירוץ דברו - אַז ער דאווינט אדער ער לערינט, לויפט ביי אים אליין דער ווארט פון הארצין.

(תרכז)

בשם הה"מ זי"ע. הודאי שמו. וויפעל אַ איד דער הערט אין הארצין אַז הודאי שמו כן תהלתו, אזוי פיל קאנער זאגין איודיש ווארט.

(תרכח)

אז - אז אַאיד בריינגט אריין דעם אלופו ש"ע אין שבע מדות, ע"י זה, נבהלו אלופי אדום הם התאוות של הדם מחלק האם, אילי מואב יאחזמו רעד, חלק האב. - נמוגו כל יושבי כנען, שיכניס יראה בכל העולם כולו. - ואני שמעתי מפ"ק אלופי אדום הם התאוות מבחי' הדם, אילי מואב, הם המחשבות - נמוגו כל יושבי כנען הם המדות כולם. -

(תרכט)

פ"א נכנס הר' יודא לייב ז"ל והתנצל שחסר לו המעמד, וא"ל אדמו"ר בשם הלעכעו יציר זי"ע, מי שאכל היום ודואג למחר, הרי זה, איז ער כמוש"נ הרי זה כפרתי, ער פארדרייט זיך די קעפעלע, מקשני אמנה, ער טוט שוין ווינציג אדום אמונה.

(תרל)

הקא"ב זי"ע אמר בשבת האחרון של שובבי"ם בחורף האחרון של ימי חיו, ז"ל. איך האב דאט קיין מאהל גיט, נאר אז איך האלט שוין גאר ביין ברעג זאג איך דאט, איך בין גיווען איונגער מאן האט מען מיר גיוויזען דעם תענוג פון גן עדן, איך די גיטצקייט פון דעם אנדערין פאל ר"ל. ברידערלאך עס איז גיט גוט, ואח"כ אמר, החדשים שמעו. איך זייט טויב איך זייט בלינד. ופעט אחד בשבת קודש גשבע שהראו לו הגיהינם כדי שיהיה עדות כשר לכל העולם. - זאג איך אייך. פראַסט וויא די מאמע זאגט, מי שמייסט מיט פייערזיגע ריטער.

(תרלא)

בשם הר"נ זי"ע ע"ד צחות. יטורין ממרקין, יטורים פון מארק

בל"א.

(תרלב)

אמר בשם הר"נ זי"ע. אאידען אז עס איז גוט דארף ער פאר גיסען די האַרץ פאר השי"ת, שטייט דאך אני אשכון את דכא איז השי"ת מיט אים, שטייט דאך עוז וחדוה במקומו, ווערט אים גוט, אויב עס ווערט אים גיט גוט איז אַסימן אז סיו מר"ש, אנטלויפ זכו'.

(תרלג)

אמר. שהיה מלך שהנהיג את בניו ברחמים גדולים כיד המלך, ועם
בן אחד התנהג במזונותיו בצמצום, והאמין הבן שמסתמא כך יפה לו. ופ"א
בא אוהבו של המלך אליו ועשה המלך סעודה גדולה וכן הבנים עשו לו
סעודות וג"ז הבן עשה סעודה לאוהבו של מלך, וכשהיה סמוך לפרידתו ביקש
ממנו שידבר עליו לפני המלך לבקש עליו רחמים שיתנהג עמו ג"כ בחסד,
וא"ל האוהב למה לא הגדת לי כל אותן הימים שעברו בינינו, ואשיבו כי
אי"ז דר"א כשבא האוהב להתנצל לפניו מיד בחוגת לבו כ"א צריך לשמוח עם
האוהב, ועתה שהוא סמוך לנסיעתו מבקש ממנו וכן הוא הענין בשבת שהוא
אוהב המלך צריך להיות בשמחה כאילו כל מלאכתך עשויה ואפילו בעניני
הנפש, אמנם בסעודה שלישית שהוא סמוך לפרידתו של ש"ק צריך לשפוך הלב
לפני שבת שחבקש רחמים עליו.

(תרלד)

הקא"ב זי"ע אמר. א אידין אז עס איז אים נישט גוט דארף ער
בעטין ביי השי"ת, אז מי בעט דארף מען בעטין, אז מי האט גיפועלט דארף
מען תיכף אנהייבין צו טאן. א איז אז ער בעט אין גלייבט אין טוט העלפט
אים טאקע גאט ב"ה.

(תרלה)

אדמו"ר זי"ע אמר. משל לאחד שהולך בדרך ויש נהר לפניו המפסיק
אם הוא עצל צריך להאריך לו הדרך ולהקיף את כל הנהר מסביב, משא"כ מי
שהוא זריז וחזק מדלג על הנהר ברגע אחת ובקפיצה אחת.

(תרלו)

הלעכעו יציר זי"ע שלח פ"ש להקאליסקער ואמר להגיד לו ב"ה איך
מיט מיינע קינדער זענען מיר שומרי הברית.

(תרלז)

אמר. משל לאחד שהוצרך לחטוב יער אחד והי' חוטב אילן אילן
זאח"ז ואח"כ ראה שיכלו ימיו ולא יוכל לחטוב את כולן כי רבו מלספור,
ונחישב בלבם והדליק עצים ועשה חבערה גדולה בלהב אש וכלה כל היער

בפ"א. וזהו ענין של המחשבות זרות שמשליך אותם מעט מעט ואח"כ רואה כי נלאה מהם העצה הוא שיתלהב לבו לפני השי"ת בשפיכות הנפש וממילא יכלו כולם.

(תרלח)

נכדו של הקאליסקער שמו ר"א כתב פ"א להלעכעוויצער, דייקא דייקא וויא דער זיידע זאגט, דער וואס צי ברעכט ניט זיין גוף אויף שברים שברים אחולשה ווייסט ער פון עבדות.

(תרלט)

אדמו"ר זי"ע אמר. מחז"ל יהוא צדיקא רבא הוה ומאי גרמא לי' משום ברית כרותה לשפתים שאמר יהוא יעבדנו הרבה וכו' ויש ללמוד מזה אם דבור רע שלא כיוון בו אדרבא בלבו הי' להיפך אעפ"כ עשה רושם הרי מדה טובה מרובה ת"ק פעמים כש"כ שדיבור טוב פועל חאטשע מען האלט ניט דער ביי.

(תרמ)

יש כמה מיני התחדשות. ובכולם הכונה כדי שע"ז יתחדש האגם כברי' חדשה ויחזור בתשובה ע"י ההתחדשות. וראשונה היא חידוש היום שנ' המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב. והוא זמן תשובה ואם חידוש זה אינו מעוררו ישנו חידוש כללי יותר בכל שבת ואח"כ יותר בכל ר"ח ואח"כ יותר חידוש השנה הכללית עת התשובה, ואם ח"ו כ"ז לא הועילו להביא את האדם לתשובה הוא צריך לבחי' הגילגול שחוזר ומתחדש בגוף חדש אולי עי"ז חידוש זה יחזור בתשובה, ואותו הבחי' של גלגול האבין, דאס ערליכע יודין מתקן גיווען מיט אַ נסיעה צו אַגיטין שהוא בחי' התחדשות ממש בדרך גלגול שיתחדש ברי' חדשה. כך ספר ר' הערשיל לובלינער ששמע מפ"ק.

(תרמא)

פ"א דיבר הקא"ב זי"ע עם שו"ב אחד וא"ל דהמע"ה איז גיווען אַ גוטער שוחט כיון שראה שאינו יכול לעמוד ביצה"ר עמד עליו ושחטו. וע"י מה שחוט "דורך דעם וואס עמד עליו", עד היום עסין מיר פון זיין שחיטה.

(תרמב)

אל תאמר שהימים הראשונים טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זאת, כי לא מחכמה דאס מאכט מען ניט מיט קיין חכמות. שאלת על זאת", מי דארף בעטין השי"ת.

אל תאמר שהימה"ר טובים מאלה כי לא מחכמה. שאין זה מחכמתך שהי' טוב יותר בתחילה רק שאלת ע"ז שהי' אצלך בדרך שאלה לבד ע"י הצדיקים שהאירו לך ולא שלך היה. - עוד. - כי לא מחכמה שאלת ע"ז לשון תמיה שאלת ע"ז, האסטו השי"ת גיבעטין דרויף? ויתכן גם עתה שאם תבקש רחמים וטוב לך, א"כ מהו החכמה שאתה אומר שהימה"ר היו טובים וכו' וד"ל.

(תרמג)

אמר הקא"ב על אדמו"ר זי"ע איך קאהן אים פון ח"י שנים אהן דינסער השי"ת גאט ב"ה וויא טאג און וויא נאכט אהן אהפסק.

(תרמד)

ספר הקא"ב על עצמו. פ"א בהוש"ר האבין מער ניט גיהאט וויא אשטיקיל ברויט האבין גיזאגט רבוש"ע איך וויל אטעם פון פיש האבין גיפילט אטעם פון פיש. איך וויל אטעם פון יוהן האבין גיפילט א טעם פון יוך. איך וויל אטעם פון גיבראטינס, האבין געפילט אטעם פון גיבראטינס. כן סיפר הר"ז ששמע מפ"ק.

(תרמה)

פ"א אמר בלשון הזה. בסעודת ליל שבת איז גיפאלין א שטויב אויפ'ן הארץ איך ווייס ניט פון וואנען דאס איז, איך זאל זאגין פון ווייניג דאווענין ווייניג לערענען, עס שטייט דאך אחד המרבה ואחד הממעיט וכו' דאס מוז זיין פון תורה שלא לשמה, איך האריווע טאקע ווייניג.

(תרמו)

ופ"א אמר. יש ג' מיני יצרים משגל, ממון, כבוד. והכבוד גרוע שאינו נפסק עד יום מותו. איך האב אליין אויך מורא איך זאל ניט זיין אנאלטער דוראך.

(תרמז)

סיפר על ר"ח מאמדור זי"ע שהי' מתענה משבת לשבת, ופ"א התפלל במעלי שבתא בדביקות נפלא שנראה לו שהוא למעלה מהמדריגה שלו לפי השגתו. ואמר, דער גוף האט דער פילט אז ער וועט באלט עסין ושמה בזה ועי"כ התענוג הגיע מזה. ולכן אח"כ התענה ג"כ ביום השבת שלא לציית להגוף.

(תרמח)

הקארלינער זי"ע היה מתפלל "מיט אַ זיסקייט כ"כ שפ"א עמד פריץ אחד עם אשתו ושמעו תפילתו ואמר הפריץ לאשתו "דער איד האט האַלט זיין גאט ב"ה אסאך מעהר וויא איך האב דיך האלט.

(תרמט)

פ"א נעשה רעש בשעת השולחן בעת האכילה שחטפו קאשע, ואמר אדמו"ר זי"ע כמה צריך לבקש רחמים שיסעו וכשנוסעים צריך רחמים שישמעו אינ"ה דיבור, וכששומעים צריך רחמים "אז מי זאל דערהערין וכו' וא"כ ראו במה אחס עוסקים.

(תרנ)

בשם ר' אשר זי"ע מסטאַלין. בשעת דאווענען בין איך זיך כולל מיט די אידין וואס גלויבין מיט די וואס ווילען גלייבין מיט די וואס ווילין ווילין גלויבין.

(תרנא)

הלעכויציר זי"ע אמר לחסיד אחד. מהו חסידות והשיב חסידות הוא עוה"ז. וסיפר בשם הר"נ זי"ע שאמר חסידות הוא כמו שותפות זה יש לו מדה זו בקדושה וחבירו יש לו מדה טובה אחרת וכאו"א כולל א"ע עם חבירו ומכניס חלק הטוב שלו בכלל ונעשה יחד שותפות. ופ"א אמר הר"ז ברידערלאך לאמיר מאכין אלע איד אחת לעבוד את ד' וועט ווערין אַגרויסע האנט וועלין מיר קענען דער לאנגען להשי"ת כביכול.

(תרנב)

אדמו"ר זי"ע אמר. מקרב אחיך תשים עליך מלך "פיין ברידערשאפט חוכל להמליך עליך מלכותו של הקב"ה. ואח"כ נכנס לפניו למדן אחד ושאלו

הלא פשטות הכתוב מיירי במלך בו"ד, והשיבו עד"מ שהי' חולה שציוהו הרופא שיריח בחזקה ריח טוב של יין המשובח שישפכו על הלבנים והלכו ולקחו היין המובחר ושפכו לפניו על הלבנים ולא הועילו כלום ובאו אל הרופא וא"ל עשיתי כמו שצוית ולא הועיל ושאל מה עשיתם וא"ל ששפכו על לבינים קרים וא"ל שוטים מה יועיל לכם על לבנים קרים אם תשפכו כל יין מובחר שבעולם כיון שהוא קר אינו מפיג ריח מאומה. רק צריך שיחממו תחילה את הלבנים שיהיו בוער כאש ואח"כ ישפכו עליו היין הטוב ואז יתן ריח טוב בחזקה אל החולה ויתרפא. כן אותם האנשים שבאו אלי לבבם בוער כאש להתקרב לעבודת השי"ת ועי"כ הם זוכים לשמוע הדיבורים וכו'.

(תרנג)

הקא"ב זי"ע אמר לרי"ל מטבריא. השי"ת פאר לאיינגט פון אאידין ער זאל אים רופען טאטע. ד' אמר אלי בני אתה וכו'.

(תרנד)

הבעש"ט זיע"א כשקם בבוקר הלך לארון הקודש והי' מדבר בלשון אשכנז רבוש"ע איך דאנק דיר פאר דיינע חסדים שעשית עמי כך וכך ואח"כ היה אומר ברכות. - כן שמע הר"נ מפ"ק זי"ע.

(תרנה)

בשם הרה"ק מרוזין זי"ע שני תמידין כהלכתן הם שויתי ד' לנגדי תמיד. וחטאתי נגדי תמיד.

(תרנו)

בשם הרה"ק הנ"ל. - חכ"א הרחיקו מאד ענין החקירה ולמה הוא כך? והלא נאמר וידעת וידעת וכו' ודע וכו' אבל הענין מי שלא פגם כלום הדעת שלומנוקה והולך ע"ד האמת לא יזיק לו ח"ו אבל מי שפגם הרי לקח שוחד מיד היצה"ר וכתוב כי השוחד יעור עיני חכמים, אינו רשאי לחקור כיון שלקח שוחד להטות לצידו של היצה"ר ח"ו אינו יכול לסמוך על דעתו כלל.

(תרנז)

כנלענ"ד ששמעתי מאנשים כשרים -

כנראה שהר' מיכלי מלעכעוויטץ כשהי' קם בבוקר הי' אומר מודה

אני "ווער בין איך ווער ביסטו ועכ"פ מודה אני לפניך.

(תרנח)

סיפר הרי"ל שסיפר לו אדמו"ר זי"ע פ"א התנצל מעט לפני הקא"ב זי"ע על חלישות הלב. והשיבו הקא"ב עם וואלט גלייך גיווען איר זאלט עסין פאַרין דאוונען וכה עשה. וכשבא פעם שנית לפני הקא"ב שאלו אם אוכל לפני התפילה וא"ל כן והשיבו הקא"ב איז אייער גליק. וסיים אדמו"ר זי"ע והרגשתי שהי' תלוי בזה הכל פי' על אמונת חכמים שלא יעבור על דבריו כלום.

(תרנט)

אדמו"ר זי"ע אמר. יש אנשים חושבים זיי פאר שטייען וואס מיר רייזען, קדחת פאר שטייען זיי אפילו אונזערע שיחות חולין, זיי זענען אין גאנצין אין דער וועלט, עס קלינגט זיי אין די אויערין אז עס איז פאר האנדין נאך אוועלט. ערליכע יודין זענען פאר קערט, זיי זענען אין גאנצין אין יענעם עולם עס קלינגט זיי אין די אויערן אז עס איז פאר-אנען דא אויך אוועלט.

(תרס)

כשהי' מא"ד זי"ע אצל ר' זישא זי"ע סיפר לו שפ"א הלך על ענין הכנסת כלה ובאמצע הדרך נזכר מאמר זוה"ק כלה דא שכינתא ומתוך השמחה התחיל לרקד כו"כ שעות ביער עד שאבד את הדרך והי' כמה ימים בלא אכילה ואמר רבוש"ע זישא דאנקט דיר זייער וואס ער האט אפעסיט צום עסין נאר ער האט ניט וואס, וכו'. האט מיר גיקוואַלין זיסקייט פון אַצאַהן וניתן לי מזה שובע וחיות עד שבא אל הישוב ולקח ר"ז את אצבעו של מא"ד והניח בפיו והראו מאיזה שן הי' נובע לו המתיקות וכן עשה מא"ד לרמ"ק זי"ע וכן הרמ"ק לאדמו"ר זי"ע לקח אצבעו והראה לו השן המכוון הנ"ל.

(תרסא)

סיפר הרי"ל מטבריא ששמע שהר"נ קאסיווער זי"ע הי' דרכו כ"פ באמצע התפילה הי' צועק טאטע איך וויל אהיים טאטע איך וויל אהיים וכו'.

(חרסב)

אצל מא"ד זי"ע הי' החסידים מתקנים הדגים בע"ש ופ"א הי' ר' ישעיה רישעס ז"ל גייהאקט די פיש ובשעת עשייתו הי' לבו ומחשבתו עסוק בתפילת נשמת וכו' ואח"כ כשהביאו הדגים לפני מא"ד בש"ק אמר ר' ישעי' איר האט אריין גיטאן אשטיק נשמת אין די פיש.

(חרסג)

שמעתי בשם. דער וואס האט מורא פאר דער טארבע איז ער נאך ניט אריבער אויף אחסידישען שוועל.

(חרסד)

ופ"א התנצל ר' לייב אידייל ע"ה לפני הקא"ב על מחשבות וא"ל הקא"ב מחשבות קאפ אין וואַנט. - הקא"ב אמר ירושלים - מי שחפץ יראה שלמה, הרים סביב לה. והבן.

(חרסה)

חסיד אחד של הלעכעוויציר התפלל ולאחר התפילה כשהגיע לפסוק להפנות אליך כל רשעי ארץ עמד אצלו הר"מ מלעכוויץ ואמר בהכנעה להפנות וכו' כל ר"א אין אויך איך. אין אויך איך. וכו'.

(חרסו)

הצדיק מקאוולע זי"ע פ"א נפל עליו גודל מוחין דקטנות ולקח עצמו לעסוק בתורה מאד בפשטיות הרבה עד שחזרו לו המוד"ג שלו ואמרו עליו צדיקים ער איז געקומען אויף אגרויסע עצה. -

(חרסז)

ר' איציקל קוידניווער שלח פ"א פ"ש להלעכוויציר ואמר לאזט אים גריסען אין בעט איהם ער זאל מתפלל זיין פאר מיר וואס זאהל ער מתפלל זיין אם על אריכות ימים ב"ה שאני זקן אם על בניית יש לי ב"ה אם על עושר וכו' רק יתפלל עלי שאשוב בחשובה, גיוואלד די הארץ איז פאר שטאַפט.

(תרסח)

אחד מאנ"ש דיבר לפני אדמו"ר זי"ע מענין תחה"מ אצל צדיקים והשיבו גם אנו פועלים תחה"מ כאשר השי"ת עוזר לנו להכניס חיות של קדושה בלב איש ישראל זהו ענין תחה"מ ויש דברים שנראים לב"א מופת ובאמת אינו מופת רק השערת הלב לפי הענין, בהיותי בקרינאק בא אצלו אחד והתנצל וכו' והתבוננתי בו מאין בא לו זה, ואמרתי לו אולי ח"ו אתה מהפך המטה ובכה ואמר שלא ידע שזה אסור, ואי"ז מופת רק השערה וסיפר שא' רצה ליתן כסף להלעכעוויציר שלא ידעו מי הוא הנותן ושמר בעת שהיו טרודים בצרכי שבת, והלעכעוויציר לא היה בחדרו והניח הכסף והלך לו ואח"כ בא הלעכעוויציר ושאל מי הניח הכסף ולא ידעו מאומה ולקח הלעכעוויציר הכסף והסתכל בו ואמר שהם של איש פלוני ושלח אחריו וכו' ואמר הלעכעוויציר העולם יסברו שהוא מופת ובאמת אינו כן כי כל החפצים של אדם ומה שנמצא אצלו הם הכל התפשטות של ניצוצי הנפש של האדם שנמשך בהם וכאשר נסתכלתי על הכסף הכרתי בהם פניו של הנותן ממש וידעתי אותו מי הוא ושמו הרשיל.

(תרסט)

שמעתי שאחד נתן קויטיל להה"מ מקאזעניץ זי"ע ונאמר שם התנצלות על מח"ז. וא"ל הה"מ שוטה למה אתה קורא אותם מחשבות זרות וכי זרות הם ממך הלא אתה שקוע בהם תדיר וא"כ אינם זרות אצלך ושלך המה, כי זרות יקראו מי שתדיר עוסק במחשבות טהורות ורק שנופל שלא בכוונה מחשבות פסולות אז המה נקראים מחשבות זרות ממנו.

(תרע"ן)

עם זכרוננו לברכה (הרמ"ק זי"ע) האט מען געוויזען דעם גיהינם בהקיץ מיר האטמען ניט געוויזען נאר פאר מיר איז גענוג וואס איך זעה לעבעזיגע מענטשין וואס דער גיהינם ברענט זיי אופין קאפ כאש תבערה. כך סיפר הר" שמואל פישזיץ נ"י ששמע מפ"ק.

(תרע"א)

בשם הר"נ זי"ע הפוסחים על שתי הסעיפים, סעיף א' וסעיף רל"א. וד"ל. פ"א צעק הנ"ל וואס טוט מען מיט די "כאילו"ס כל המתגאה כאילו וכו' כל הכועס וכו'.

(תערב)

התשובה לפי פשוטו הוא שיקבל עליו באם שיפתנו היצה"ר אשר באם
שלא ישרים תאותו ימות מוטב לו שלא יעשה בשו"א הגם שאין לבו שומע רק
שיכפה רצונו ויבטלנו מפני רצון השי"ת תמיד וזהו שאחז"ל בראשית שב
ביראת ושב הוא קביעות.

(חרעג)

חכלית כל התעוררות והתלהבות הלב הוא ע"ד שמתיכים את הכסף באש
וממיסים אותו כדי שיוכל אח"כ לעשות ממנו כלי ע"י רכוכו. ומשא"כ
המחלה בלתי ישוב הדעת שיעשה כלי שהיא רשימת היראה. והאין עושים כלי
הוא ע"י הבירור שתחילה היה הכסף מעורב בסיגים וע"י היתוכו באש יש
בירו לברר הסיגים ולהוציא ממנו הכסף טהור לבדו בהיותו באש ועי"ז נעשה
כלי טהור, אבל מי שאין בו דעת מתיכו ואח"כ מניחו כמו"כ אשר בתחילה
ונתקרה כבראשונה ונשאר מעורב בסיגים ולא הועיל כלום ויוכל ח"ו ע"י כח
התלהבות זה להתמשך אחר תאותו ר"ל וד"ל.

(תרעד)

במכילתא. אני ד' מקדישכם וא"כ הי' ראוי שלא יחטא האדם לעולם
מאחר שהשי"ת מקדשו וסיים המכילתא מלמד שהשבת מעין עוה"ב. וד"ל. -
והשאר שכחתי.

(תרעה)

בשם רמ"ק זי"ע. נתנו מחמודיהם באוכל, התו"ת שהוא חמדה, נתנו
בעד אוכל שהוא צורך שעה להשיב נפש, וד"ל. טבעו בארץ שעריה, הם שערי
הנפש כדאיתא בספר יצירה, טבעו השערים בארציות. - זה מה שנזכרתי.

(חרעו)

ויקרא, א' זעירא. בשם מא"ד זי"ע, אלף לשון לימוד לערין זיין
קלייניקס, ועוד שתשים לבך לאלופו של עולם, אפילו בעת זעירא כלומר בעת
מוחין דקטנות.

(תרעז)

ויגידו באיים צדקיך. יגידו לשון המשכה. באיים, הן המדות.
ויחפרו עם פסיליהם שיחבישו מן הפסולת של הגוף וזוהמחו.

(תרעח)

נזכרתי בשם רמ"ק. - עם הארץ לשון גחלים עוממות, שנכבה ע"י הארציות.

(תרעט)

בשם הר"נ זי"ע והתפללו אליך דרך ארצם. דרך הארציות לבקוע המסך.

(תרפ)

יש ג' לשונות על מחילת העוון, מחילה סליחה כפרה. ובתורה לא נזכר מחילה רק סליחה וכפרה, כי הם נגד נר"נ נפש בעשי' מצד יראת העונש, ורוח ביצירה מצד יראת הרוממות, והם מחילה בנפש, וסליחה ברוח. ונשמה באהבה מעולם הבריאה ונגדה כפרה לשון קינוח לגמרי, והתורה מדבר נגד רוח ונשמה ולא בבחי' תחתונה שבכולם. זה מצאתי ונזכרתי.

(תרפא)

הנני לכהונה הוא חסדים ואהבה. ואם לא, הנני למלכות קבלת עול מלכות שמים בע"כ אפילו בלי שום טעם.

(תרפב)

ענני במרחב י'. דיין אלקות זאל בא מיר ברייטיר ווערין.

(תרפג)

רמ"ק זי"ע. חבלי משיח האבין שוין אידין לאנג גיפאסירט ומהו עתה חבלי משיח, עם איז שווער איודיש ווארט צו זאגין פאר גאט ב"ה.

(תרפד)

בשם הנ"ל. שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב. השמחה שלי כלול בגודל הכנעה ונמיסות הלב כמוצא שלל רב ואין לו להמוציא כלי כ"כ ליטול אפילו חלק מן האוצר שכל מה שלוקח ממנו הוא כטיפה מן הים הרי השמחה שלו גדול מאד שמצא אוצר שאין לו סוף ויכול לשאוב ממנו, וכך הכנעה שלו כי במה נחשב הוא לקיחתו ממנו שאין לו כלי הראוי לפי האוצר וכן עד"ז בעשיית מצוה.

(תרפה)

בשם הנ"ל. מיר איז גרינגער צי גלייבין אלע שבע ימים זאלין
אויס גיטריקינט ווערין איידער איוד וואס איוד וואס קען זינגון זאל
ניט זינגין שבת קודש.

(תרפו)

הרמ"ק זי"ע סיפר על עצמו כשסיים תהילתי תהי נא לראשך עטרת.
נשבר לבו בקרבו ואחזו מרירות מן בקשה זו הגדולה ושמע מאחד שאמר כנגדו
תיקר שירת רש בעיניך, ונח דעתו.

(תרפז)

צרכי עמך מרובים. שב"י צריכים שפע עשירות והרחבה בכל הענינים
לפי הראוי להם ומה שאינם מבקשים כ"כ רק בצמצום הוא מפני "ודעתם קצרה"
שנחקצר לבם מפני הדוחק.

(תרפח)

יש דברים מצריך לפעול אותם למעלה ע"י דיבור של תפילה ויש
שנפעל ע"י המחשבה באותו דבר. ויש שנפעל בלתי מחשבה כלל. ומהו פעולתו
מאחר שאפילו במחשבתו אינו מהרהר מזה הוא ע"י שבת שמסיח דעתו מכל מיני
צער בשביל כבוד השבת ואינו מהרהר כלום מצרכיו. דבר זה פועל למעלה
שיתנו לו בקשתו. - וד"ל.

(תרפט)

בשם ר"א הגדול זי"ע, שאמר כל זמן שהשי"ת קיים אין לי מה
לדאוג. ותפס לו נער אחד בידו וא"ל מה אתם אומרים והלא השי"ת חי וקיים
לעולם, והשיב לו זהו כונתי שלעולם א"ל מה לדאוג.

(תרצ)

וזרחה לכם יראי שמי "שמש" זהו שמירת ברי"ק, שנק' שמש. וזהו
יראוך עם שמש, כנז"ל.

(תרצא)

וה' בהיכל קדשו. מי ששומע בלבו זאת עי"ז הם מפניו כל הארץ
מכניע כל הארציות.

(תרצב)

מאי דסני לך לחברך שמבטל אותך מהתחברותך לעבודת השי"ת זאת לא תעביר. השאר שכחתי.

(תרצג)

הטעמים מהפכים כ"פ פירוש האותיות ונעשה ממנו כונה אחרת ע"י הטעם וזהו ע"י הטעם. והתענוג שמקבל בעבודת ה' עי"ז זוכה לעשות צירוף אחר של רחמים וממתיק הגבורות.

(תרצד)

שורש האמונה הוא ע"ד הנסכא שמקבל כמה צורות ויכולים לפשוט צורתו ולעשות צורה אחרת. והכל ע"י שהנסכא במקומו לעולם. והבן.

בשם. היאך עושיין תשובה. והיאך אין עושיין תשובה. והתירוץ ע"ד ביעור חמץ בודק בחורים וסדקים, עד מקום שידו מגעת והשאר מבטלו בלבם.

(תרצה)

התשובה ע"ד לשון המשנה הלב קורעו ומוציא את דמו. תחילה צריך לקורעו בהכנעה ואח"כ מברר ממנו להוציא דמו הגרוע והוא ג"כ לשון דמיון. וד"ל. והשאר שכחתי.

(תרצו)

העומד במקום מאוס אין חידוש מה שנופלים עליו מחשבות מאוסים בדרך העומד באשפה שזורקים שם כל מיני לכלוך ומיאוס נופלים עליו ג"כ.

(תרצז)

אי אפשר לטהר המשקה עד שיטהר הכלי תחילה שאל"כ אפילו יהא המשקה בתכלית הטוב נתלכלך ע"י הכלי שהוא מאוסה.

(תרצח)

ענין התשובה אף שאירע לו שנפל עוד הפעם בענין זה אמנם הענין הוא עד אין הבור מתמלא מחוליותיו ונעשה קצת חלל ע"י העקירה בפעם ראשון ועי"ז כשישוב עוד יעקרו לגמרי.

(תרצט)

ד' אלקיך עמך. אימתי, כאשר לא חסרת דבר שהוא בשמחה ושלמות - ועוד י"ל ד"א עמך כשיקבע כן בלבך אז עי"ז לא חסרת דבר וכלום חסר מבית המלך.

(חשין)

ובשם אלקינו נדגול. נדלג, מיר וועלין אריבער שפרינגען על כל המסכים. והשאר שכחתי.

(תשא)

כי לא אחפוץ במוות המת הם המחשבות זרות הדופקים אותו להמיתו ח"ו אין הכונה בהם שימות על ידם חלילה, כ"א בשובו מדרכו וחי' שיראה שפלותו ונמיכות ערכו וישוב על ידם ויעלה אותם לשרשם. - נזכרתי.

(תשב)

לא אמות כי אחי' כשאני עוסק בחיים שהם התורה ומצוות לא יהי' בבחי' מיתה ח"ו - כי אחי' בבחי' חיים ועי"ז ואספר מעשי י' לשון זיכוך להאיר בו מעשי י'.

(תשג)

זה השער לד' צדיקים להתדבק בצדיקים זהו השער לד'.

(תשד)

אנא ד' הושיעה נא, בשמחה וחיות. אנא ד' הצליחה נא לשון בקיעה כמו ויצלח את הירדן שפלט אַרָאפּ פון אונז דעם רע.

(תשה)

אסרו חג בעבותים. תקשרו הארת החג, בעבותים, הן דברים העבים של עוה"ז שגם בעסקים ההם יאיר לכם וע"י מה - עד קרנות המזבח זהו מסי"נ.

(תשו)

הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, שיהי' הלכם בבחי' נמי שהוא טפל ולא עיקר.

(תשז)

ע"ד אשר לא קדמו אתכם בלחם ומים כי אם היו מקרבין או"ש לפני ב"י, והיו בנ"י נהנים מהם, הי' מעלים עי"ז ניצוה"ק שלהם והי' להם עלי' ומשא"כ כשלא נהנו מהם, וזהו כל הנהנה מסעודת חו"כ וכו', וע"י האכילה יכול להרגיש כ"ח הניצוה"ק שבתוכם.

(תשח)

עוד אמר מה שהצדיקים אין דעתם נוחה מזה שיאכלו בשר במקומות שאינם הגונים, כידוע אי"ז מפאת כשרות השחיטה אלא שלא יאכלו מן הבהמות שבאותם המקומות שאינם מהוגנים. וד"ל.

(תשט)

והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו. שמירת ברי"ק נקרא כל אפילו הנפגם בזה הקב"ה עושה לו פדיון. בשם הר"נ זי"ע.

(תשי)

ועוד בשם הר"נ זי"ע"א. שאפילו בר"ה שהוא יום הדין על כל באי העולם ואינו יודע בעצמו איך יהי' עמו, עכ"ז לא יוריד מחשבתו בזה כ"כ שלא ימשיך דינים רק יבטח בחסדו ית"ש - והשאר שכחתי.

(תשיא)

והשיאנו ד"א את ברכת מועדיך. והשיאנו לשון משיאין משואות שיבער כמו להבות האש בלבם האור של יו"ט.

(תשיב)

האמנתי כי אדבר. ע"י הדיבור שבפה בחזרת אמונה זוכין לאמונה בלב.

(תשיג)

בשם מא"ד זי"ע. אאיד איז וויא ארענדייל נאר סיליגט אין בלאטע. דארף מין דאס אויף הייבין ארום שיערין.

(תשיד)

מה שנזכרתי - את עיני מן דמעה. לשון חערובות את רגלי מדחי זהו פגם ברי"ק.

(תשטו)

בשם הר"ג זיע"א. אנו רואים גודל אהבת הקב"ה לישראל. שקבע תענית א' בשנה ביוהכ"פ, וציוה לאכול מקודם כי האו"ש בתשיעי מעלה עליו כאילו התענה תשיעי ועשירי. ובשם רמ"ק זיע"א כי התשובה הוא מצוה וצריך לעשות בשמחה. ולפי שביוהכ"פ עצמו הוא זמן של הכנעה מדאגת עונות מקדימין השמחה בעיוהכ"פ. וסיפר מן מא"ד זי"ע שאמר מי דארף ניט מער דאגת עונות וויא יוהכ"פ ובכ"ז כשמגיע לכתור אַהא אַהא. והראה עדות של רמ"ק זי"ע שנחלש פ"א מאוד ביוהכ"פ מן התענית. וכשהגיע הרב לכתור וכו'.

(תשטז)

עיקר התשובה שלא יחטא עוד בשו"א ויעיד עליו השי"ת שלא יחטא לעולם. והנסוג אחור מן תשובתו גרוע וכו' כנז"ל מירמי' שהוכיחן על שחזרו מבריתם על שילוח עבדים יותר מקודם שלא כרתו ברית. ודב"ז דומה לאחד שסרה על חבריו וכשבא לפייסו, א"ל אני מוחל לך ע"מ שלא יעשה לו כן עוד לעולם, וה"ו אם אח"כ יחזור בו ויחטא יקפיד ביותר אחר שנתחרט והבטיחו וחזר בו, ועכ"ז עיקר העצה לאדם שיעשה תשובה ואפילו נפל ח"ו עוד הפעם יחזור לעשות תשובה שנית עד שיזכה להתקיים בתשובתו בקשר של קיימא. - גיטא אַז עצה וויא תשובה טאַן.

(תשיז)

במקום שמושבתי של אדם שם הוא וכשמכניס א"ע כולו בגשמי נעשה גשמי ו' ויש שמכניס עצמו באיברי הרגלים ונעשה כולו רגלים ויש שמכניס עצמו בידים וכו' (ואיחא בזוה"ק דנשמת' נחית ברגלוי) ובשם הר"ג זי"ע המשל מבן כפר שמצא כלי המלך וכו'.

(תשיח)

בשם רמ"ק זי"ע. פאראן אסאך וואס ווערין דער טרינקעץ איין זייערע מצוות והכוונה תחילה עושה המצוה לש"ש ואח"כ עושה חציו לכם שמערב בו הנאת עצמו ואח"כ כולו לכם ואח"כ נטבע בלבם ונשקע בחאוותו, וכן במד"ש חושב מתחילה למרירות עונות ואח"כ וכו' נופל בעצבות וכו'.

(תשיט)

שמצאתי - היצה"ר מתחדש בכל יום ולכך לעומתו כן צריך להתחדש בכל יום כנגדו ואל"כ הוא בסכנה גדולה ח"ו. אך יוסיף דעת ועי"ז יוסיף מכאוב להתחרט ולהכניע הלב - וזהו התנערי מעפר חלקי החומר והתאוות, לבשי בגדי תפארתך עמי בהתפארות ושמחה.

(תשכ)

בשם הר"נ זי"ע אוי למי שהעולם מטעין בו. - מה הוא חייב בדבר אם העולם טועין בו. אמנם הכוונה שלא אמרו טועין בו אלא מטעין בו שמכניסם בו הטעות שיהי' טועה בעצמו ג"כ.

(תשכא)

ב"ה שמועות טובות ואיזו דברים הנרשם בזכרון אשר יעלו נא לזכרון טוב ולרחמים ולרצון - (כן נמצא דשום בכת"י של הר"ר משה מידביר ז"ל).

(תשכב)

בשם רמ"ק זי"ע. העם ההולכים בחושך ראו אור גדול ר"ל שאינם נסוגים אחור מעבודתם בשביל החשכות והסתר והולכים בדרכם בתמימות ואפי' כשנחשך להם. עי"ז זוכים לראות אור גדול. אבל היושבים בארץ צלמות (אין ישיבה אלא לשון עכבה) שמחעכבים מעבודתם בעת החשכות וההסתר עי"ז אור נוגה להם (מלשון נגה לי' ולא אתי) שהאור מתאחר לבוא אליהם.

(תשכג)

בשם רמ"ק זי"ע. נשיח בחוקיך לשון הכנעה כמו שחה לעפר נפשינו. מיר וועליך זיך איין בייגין - עם - חוקיך.

(תשכד)

בשם מא"ד זי"ע. הרוצה לזרוק חפץ למעלה צריך להשפיל ידו תחילה ועי"ז זורק בכח לפי ערך שהוא משפיל עצמו כך נזרק למעלה בכח.

(תשכה)

בכ"מ שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו. -

אמח אַ איד דארף האזערין די גרויסקייט פון גאַט ב"ה ושצריך לירא מפניו
כן לעומתו באותה שעה צריך לחשוב ולהתבונן רוב החסדים של השי"ת ע"י
ענותותו.

(תשכו)

רי"ח בשם מא"ד זי"ע. בכל המדות הלא בהם אהאָר שָׁקָר גאר חייב,
אבל בענין השמחה יכול לעשות תנועות של שמחה וחיזוק אפילו שאינם בלבו
עדיין עד שיעזרהו השי"ת לבוא לשמחה אמיתית.

(תשכז)

בשם רמ"ק זי"ע. סיפר על עצמו. שהי' דרכו כשאירע לו איזה ענין
והתחדשות הי' נוסע למא"ד זי"ע. פ"א אירע לו איזה ענין ונפל בדעתו
אפשר שאסע תמיד ללעכוין בכל ענין שיארע לי אולי יעזרני השי"ת בעצמו
ונסיתי והי' יותר טוב.

(תשכח)

רי"ח זי"ע בשם מא"ד זי"ע. מעת שהי' הבעש"ט בעולם אין אדם
יכול לבוא לדרכו הפנימי בעצמו בלא רבי.

(תשכט)

בשם רמ"ק זי"ע שחיטב מיא דארף ארויס ווארפין שלעכטי מחשבות,
מיאוסע מחשבות, פאסקוצנע מחשבות, נארעשע מחשבות.

(תשל)

ואוהביו כצאת השמש בגבורתו. למה נמשלו לשמש, הכוונה כדאיתא
בחז"ל שהשמש אינו רוצה מתחילה לצאת מתחילה להאיר מפני המכעיסים עובדי
השמש עד דמחו לי' בע"כ. ובכ"ז אחר שאין ברירה והוא יוצאת מתגברת
בשמחה ואומרת שירה כמו שנ' שמחים בצאתם, כך האוהבים ככשמגיעם נסיון
ומיצר לו וודאי מתחילה קשה לו שהוא נסיון, מיהו מאחר שהגיעו כך בעי
לקבלינהו בשמחה.

(תשלב)

יחייב על דרך לא טוב רע לא ימאס. - אילו הי' אותו הדרך
שאני הולך בו לא טוב ח"ו, לא היה הרע ממאס אותו הדרך ומאחר שהרע
ממאסו הר"ז סימן שהוא דרך טוב. והמשל כשאדם הולך בדרך ואינו יודע אם

הוא קרוב לעיר כששומע כלבים מנבחים יודע שהוא קרוב למחוז חפצו - בשם רמ"ק זי"ע.

(תשלג)

שמעתי שאמר הר"ז לאחד שהיה פרוש ומתבודד לעצמו. אם יסתר איש במסתרים ואני - פי' גם שהוא מתבודד בסתר רק שיש שם "אני" (איך), שחושב עצמו לדבר יש, אומר הקב"ה - לא אראנו. וכו' ונשבר לבו מאד מזה. ואח"כ א"ל להנ"ל אם יסתר איש במסתרים ואני לא (ער איז נישט קיין איך) אז אראנו נאום ד' וכו'.

(תשלד)

הצדיק ר' מאיר מירער ז"ל היה פ"א אצל בעל התניא ואמר הרב בשבת קודש דרוש גדול ועמוק מאד בקבלה. ואחר ש"ק הי' אנ"ש מתווכחים בענין הדרוש ולא ירדו לעומקו וכשמוע ר"מ הנ"ל הסביר להם כל הדברים על מכונם מראש ועד סוף עד שהבינו. ונתפעלו מאד אנ"ש של הרב על חכמתו של הר"מ בקבלה. ונכנסו להרב וסיפרו לו כל הענין שכולם לא הבינו רק האורח הבין יותר מהם. וקרא הרב לר"מ הנ"ל שגם הוא נתפעל מזה. ושאלו מי הוא רבן, וא"ל שנוסע למא"ד זי"ע. ושאלו על מלאכתו וא"ל שהוא בעל עסק ונוסע חמיד בדרך למסחר וחמה הרב ע"ז מאד שאיש מופלא יעסוק בפרנסה, וא"ל הרב שטעלצאך אפ' ביא אונז ונספיק לכם לכל צרכיכם לכל ב"ב ותעסקו בתו"ע ולא בעוה"ז כלל ואח"כ נסע לדרכו וכשבא הר"מ למא"ד זי"ע וסיפר לו כל הענין מהרב - אמר הלעכויציר זי"ע אגוט יאהר אויפ איס אז מען ווילסט נישט דעם שורש נשמה פון אאידין וויא אזוי נעמט מין זיך אָהן פירין אידין דיין נשמה איז פון בחי' נוגה, בחי' תמכא דאורייתא, די דארפסט זיין אַ בעה"ב.

(תשלה)

וסיפר הר"נ שו"ב בשעת דער לעכויציר האט גילייענט די עשרה מאמרות פין בראשית איז איטלאכס מאמר האט אויס גיוויזען אזוי וויא עס איז איצטר גיווארין, יהי רקיע נעשה עתה רקיע וכן כולם און עס איז נישט גיווען אייניר וואס האט נישט קיין תשובה גיטאַן. איך האב געוויסט אַז ר' מאירקע האט אַציגאסינע האַרץ האבין זיך מיישב גיווען איך וועל גיין זעהן וואס טוט ער האבין גיזעהן אז ער שטייט אויף דער באנק אין פין די אויגין גייט אזוי וויא צווייא רינעס סרעריין.

(תשלו)

סיפר מר' יאסאלי ראקעוויר שמתחילה לא הי' דעתו נוטה לחסידים, וכשבאז החסידים מלעכוין הי' מקרבם איזה ימים ושאל אותם ואח"כ הי' מוצא עליהם עלילות שלא מתפללים כראוי והי' מדבר עליהם. ופ"א בא א' מלעכוין ושאלהו שיאמר לו דבור מהלעכויציר ואמר לו דבור א' ונכנסו בלבו הדברים ונתפעל מזה ובלילה גנב א"ע דרך החלון מביתו ונסע ללעכוין ונתדבק בכל לבו להלעכויציר, ומתחילה קודם שהכיר את הצדיק כבר הי' מקובל גדול ועשה פירוש על הזוה"ק, ואח"כ כשנתדבק אל הצדיק בשהי' עוסק בזוה"ק הי' בוכה ואומר: ווי זענען מיינע אויגין פריער גיווען כי השיג למעלה בהשגה פנימית. ופ"א אמרה לו אשתו והלא ירדת מערכך עתה, מאשר היית בתחילה, שהיית לומד הרבה משא"כ עכשיו הולך אצלך הרבה זמנים בעניני הכנת הלב והתבודדות. וא"ל די פריעדיקע תו"ת גיב איך דיר אַזעס. - ופ"א אמר ר"י הנ"ל אלמלא זכיתי להכיר הלעכויציר שנה א' קודם הייתי מרוצה ליתן את כל הון ביתי ולהיות עני כל הימים. ואלמלא זכיתי עוד שנה א' קודם הי' כדאי צוא ליגין אחולה גישוואלין ר"ל כל הימים עד יום מותו רק להכיר האור, וכששמע דב"ז הר"נ שו"ב נתפעל מזה ונכנס להלעכויציר ואמר לו מה זה הלא הוא לא נסע רק מקרוב איזה נסיעות וזכה להתקשרות כזה, אַז סײז ביי אים רעכט ליגין אַ גישוואלינער דעם גאנצין לעבען אבי קענען דעם רעבין ואני זה נוסע כמה שנים ואין לי התקשרות כזה, והשיבו הלעכויציר מה אתה מתדמה אליו ער איז דאן אַנגקומען צו מיר אפרטיקעה כלי ער האטאך גישריבין א פירוש אפין זוהר טרם שבא אצלי הגם שהי' נמוך עדיין בכ"ז וכו'.

(תשלו)

פ"א הי' חתונה אצל הלעכויציר וכשהגיע העת שצריך לצאת מהשולחן עמד הר"נ שו"ב אצל הפתח ועיכב שלא לצאת וא"ל הלעכויציר נחום וואס ווילסטו והשיבו אני שמעתי מכם כי חדותא בי מלכא, אזי הוא עת רצון לפעול רחמים, איך וויל פטור ווערין פון כעס, והבטיחו הלעכויציר, ומאז לא הי' אפשר לו לבעוס בשו"א כשהי' שותק.

(תשלח)

דרך מא"ד הי' ללכת בין מנחה למעריב צי ווישיין עולם שהי' עומדים שני שורות של בנ"א והוא הולך באמצע - מיט 2 פאטציילים -

והי' שואל לכאן"א מה אתה רוצה. ופ"א שאל אל הקא"ב זי"ע וואס ווילסטו
- והשיבו - איך וויל אליין הארעוויץ וא"ל גירעכט מיין קינד.

(תשלט)

סיפר הקא"ב זי"ע שהי' אחד שהיה עובר גדול רק שהי' דרכו ביותר
לצאת בפני הבריות. ותמיד הי' סועץ שצריך להסתיר מעשיו מהבריות שלא
ילעגו עליו. וכשם שצריך לצאת ידי שמים כן צריך לצאת ידי הבריות. -
וכו' איז ער גיוואריץ יוצא ונכנס יוצא ונכנס - ביז וואנען ער איז
גיווארען א יוצא רח"ל.

(תשמ)

בשם הקאליסקער זי"ע שאמר לאחד גלייב מיר עס איז אונץ קיין
קונץ ניט ארויס נעמין דיר וכו' ולהאיר את נפשך. נאר פיל די וועסט
קאנען אליין איין הארעווען אַזא ברעקיל אַזא ברעקיל והראה עם הציפורן
על האצבע אהאר איז אסאך טייערער.

(תשמא)

וסיפר על הצדיק ר' הירש דובראוויציר שנסע אל הקארלינער זי"ע,
והיה לו מתחילה יצה"ר גדול מאד והי' צריך לעבדות גדולה בעניני תאות
אכילה ומשגל, ופ"א לקח א"ע אויס הארעוויץ מחשבות והי' דרכו להגיד
בפיו מחשבותיו שעולים בלבו לפני רבים למען יחבייש מהם, אז עס איז
גיווען שווער צו שטיין לעבין אים, ועי"ז נפטר ממח"ז, ופ"א נכנס אל
הקארלינער זי"ע וא"ל רבי גיט מיר אביסעלע גרינגערע עבדות, והשיבו ר'
הירש איר זאלט דאס זאגין, מיר זיכין אלע טאג שווערערע עבדות, אין איר
ווילט גרינגערע. והקארלינער זי"ע אמר עליו ר' הירש וועט קיין מאל
נישט אראפ פאלין פון זיין אמונת חכמים כי אחרים מבקשים גבוהות, דער
רבי איז אזוי גרויס וכו' ולכן נופל מזה לפעמים. משא"כ הוא חוקק בלבו
דער רבי איז שעניר פאר מיר ואוכל לקבל טובה ממנו, וזה ישאר בידו
לעולם ולא יפול מאמונתו. וד"ל.

(תשמב)

אמר שהי' שני עבדים אצל המלך שהי' עבודתם להדליק המנורות
בהיכל המלך. פ"א צוה המלך אותם זיי זאלין ראמען נאזאקעס, והנה עבד

אחד שהיה עבודתו מאהבה אמר מה הפרש, פריער איז דאס גיווען דער רצון המלך, איצטער איז דאס דער רצון המלך, ואני צריך לעשות רצון המלך, איצטער איז דאס דער רצון המלך, ועשה באמונה כמו שהיה עושה בתחילה עבודה הנפלאה. וכשראה המלך אמונתו התזירו להיכל המלך ביתר שאת. - והשני נפל בלבו מאד ואמר מהסתם מצא בי המלך עולה שהחליף אותי מעבודה יקרה לעבודה פחותה כזאת והתחיל להתרעם על המלך ולא עשה כלום.

(תשמג)

בשם הבעש"ט זי"ע שהמלך עשה סביב היכלו כו"כ חומות של אחיזת עינים והי' נראים חזקים ושאיין אדם יכול לשברם בשו"א והי' אחד מבני המלך שהי' פקח גדול וחשב בלבו איך יתכן הדבר שהמלך איש חסד ורחמים יעשה כ"כ חומות חזקות וקשות שלא יוכלו בניו לגשת אליו והבין שבודאי הוא לנסות אהבתם אליו כמה יסריחו ליכנוס אצלו ובודאי יש בכוחו לשבר את המסכים ולכנס להיכלו והתחיל ללכת עד שהכיר שבאמת אינם חומות כלל כ"א אחיזת עינים לבד.

(תשמד)

אמר שהי' שני עבדים למלך ואמר א' מהם לחבירו שנשמע תרועת מלחמה ביותר וצריך להעמיד נפשו בסכנה אולי טוב לנו שנברח ונסוג אחר וכו', וא"ל חבירו היאך יתכן הדבר הלא כל מה שזן ופירנס אותנו המלך כל השנים עד עתה לא הוצרך כלל רק מפני שעה זו של מלחמה שהוא חפץ שנעמיד את נפשותינו בקשרי המלחמה לנצח. וא"כ כשהגיע שעה זו שכל הטורח הי' בשבילו היאך יתכן לברות חלילה וכו'.

(תשמה)

בשם הצדיק ר"ש מניקלשבורג זי"ע שהי' כמה חכמים לפני המלך שהי' עושים רצון המלך בהשגה נפלאה, ופ"א הי' מעין טוב של המלך סתום ואינו נוזל מימיו, ונלאו החכמים להשיבו אל מכונו ולא ידעו עצה לעשות בדבר עד שקם עבד פשוט וירד אל תוך המים וחפר בידיו בארץ ובטיט עד שמצא אבן שהי' סותם את המעין והוציאו והשליכו משם עד שחזרו מימיו הנאמנים ונמצא שהגיע נח"ר אל המלך מהעבד הפשוט בזה יותר מהחכמים שהרי בדב"ז לא עמדה להם חכמתם ונתקנו המים ע"י העבד הפשוט.

(תשמו)

אדמו"ר זי"ע אמר לר"י מלח. אל אדון על כל המעשים, איז אתירוף

אויף אלע קשיות.

(תשמז)

שמעתי מאדמו"ר שא"ל הר"נ שו"ב ז"ל שנפל בלבו מאד מה שרואה בעצמו בימי הזקנה ק"ז לו שעה של עבדות הרבה יותר מימי הנעורים, ואחר כך נתישבתי בדעתי שהענין הוא כמו החופר בור מים מתחילה ניקל לו הדבר לפי שהוא עומד עדיין במישור, ובמקום האור וכן כל חפירה וחפירה שהוא חופר מאדמה משליך אותו משם תומ"י כי הכל סמוך אצלו, משא"כ כל מה שחופר יותר ויותר וכבר הבור עמוק קשה לו החפירה משני טעמים, אחת כי החפירה עצמה קשה מפני שהוא עמוק למטה וגם אין האור שולט שם כ"כ, ועוד שאפילו מה שחופר משם חתיכת אדמה כבד עליו להגביר למעלה להשליכו על שפת הבור מפני שכבר הוא עמוק. ואעפ"כ אותו החפירה שנוטל מלמטה מהעומק ומשליכו למעלה על שפתו הוא חשוב יותר מהחפירות הראשונות שאז הי' בניקל ועתה הוא מלאכה גדולה.

(תשמח)

הקארלינער זי"ע סיפר שפ"א הי' הדובנער מגיד אצל הה"מ זי"ע ובביל ש"ק כיבדו לומר תורה, ואמר - בסעודה השניה ואמר - בסעודה שלישית ואמר. - ובכולם שתק הה"מ ואח"כ במוצש"ק נכנס להה"מ זי"ע ר' זאב מזיטאמיר בעל אור המאיר ואמר לו בדרך הלצה, אַ נס וואס איז געקומען דער מגיד על ש"ק. ואלמלא הוא לא היינו שומעים דב"ת כלל. בשבת זה - והשיבו הה"מ, הענין הוא הרוצה לכנוס בהיכל המלך צריך לעבור מקודם כו"כ שערים והיכלות מקודם, ובכל היכל והיכל מנסים אותו ושואלים אותו מה בקשתך מן המלך, אולי יש בידינו לתת לך כאן מה שאתה צריך, ולא תצטרך לכנוס לננים ומי שהוא פיקח, אינו רוצה בשום אופן בכל המתנות ותענוגים ועידונים שמראים לו בכל היכל רק שאומר שכל חאותו לכנוס לפני המלך דוקא ואינו מתרצה במתנות, אבל מי שהוא שוטה - גיט מען אים אזייגעריל והוא שבע רצון בזה ואינו דוחק א"ע לכנוס לפניו ונתמלא תאוותו. וזה המגיד התחיל לכנוס האט מען אים גיגענין אזייגעריל וכו' שהוא השפעת תורה בדרך וכו' ובקשתי לעשות לו טובה אולי יבין ולא היה אומר תורה באיזו סעודה וכו', ולא הביין כלום ואמר תורה בכל הסעודות ונתפיים בזייגעריל, מה אעשה לו.

(תשמט)

סיפר שהה"ק מאפטה זי"ע סיפר על עצמו שהוא עתה פעם רביעי בעולם ומתחילה הי' מלך ישראל האביך אביסול אַשטופ גיטאַן, ואח"כ הי' מפרחי כהונה וסיפר שהי' אז בעה"ב אחד מחשובי ירושלים ושמו ר' גרונס. (ואמר שאם הי' עתה בירושלים הי' מראה מקומו שדר שם.) ופ"א אירע לו לר' גרונס שוגג שהוצרך להביא חטאת והלך לשוקי ירושלים לקנות כבש לקרבן, והבירו בו שהוא לחטאת ותמהו עליו ר' גרונס איך זאל דאס טרעפין, והי' לו הלבנת פנים מאד ואחר שקנה הוצרך להוליכו לביהמ"ק וניתק מידו וברח והוצרך לרוץ אחריו בכל העיר ולשאול עלי' אם ראו כבש רץ, ולכל מי שהי' שואל הי' תמהים עליו ושואלים האיר ר' גרונס וכו' עד שמצאו והביאו אל העזרה והתחילו הכהנים לשאול ר"ג מה זאת שיארע לכם חטאת. ומכולם הי' ל ביושנים גדולים ואח"כ כשהקריבו נראה באש דמות כלב שזהו סימן שלא נתקבלה תשובתו ובכה מאד ואמר רבובש"ע זאל מצורף ווערין די ביזיונות וואס איך האב גיהאט מיט מיין תשובה ותקבלני בתשובה ע"י היסורים ומיד נראה באש דמות ארי וידע שנתקבלה תשובתו ואח"כ הייתי ר' מנחם עזרי' מפאנו ועשיתי ספרים הרבה, ועתה אני פ' ד' וכו'.

(תשנ)

הקדוש זי"ע. פ"א נתארח בדרך אצל בעה"ב א' מאנ"ש וישב אצל השולחן וא"ל להביא מיד חזק ובתו"כ באו שני שרי צבא שהלכו למלחמה וציוו לו שילך מזה המקום שהם רוצים לשבת והוא לא קם ולא זע משם רק שאל לבעה"ב אם הביא כבר המי"ד ובערו כאש חמתם על שלא קם ממקומו והניחו חרב שלופה זה מכאן וזה מכאן ולא הי' חסר רק התזת הראש והוא לא נתפעל כלום ואח"כ אמרו כנראה שהוא משוגע שמניחים לו חרב על צווארו והוא לא מתפעל כלום והלכו למקום אחר, וכששמע מזה הנעשכזיר זי"ע אמר איצטיר פאר שטייט איך די גמרא מאחז"ל אפילו חרב חדה מונחת על צווארו ש"א אל ימנע עצמו מן הרחמים, פי' ער זאל זיך נישט אפ רייסיין פון דביקות, ואמר הק' זי"ע רבובש"ע גלוי וידוע לפניך אז איך האב פאר קיין זאך נישט קיין מורא, נישט פאר קיין חרב, נישט פאר קיין חנית, אפילו פאר קיין חץ. פתאום, האב איך אויך קיין מורא נישט נאר פאריין יצה"ר האביך מורא ווייל איך בין אמענטש, איך ער איז אמלאך. איך דארף עסין ער דארף נישט וכו' מיר ווערט די קאפ שלאף איהם וויירט נישט די קאפ שלאף וכו'.

(תשנא)

הצדיק מרוזין זי"ע ביקש מרמ"ק שיגיד לו דיבור אחד ממא"ד זי"ע וא"ל שאמר מא"ד זי"ע. רוח"ק איז קיין קונץ ניט, גילוי אליאן איז קיין קונץ ניט, פוקד עקרות וכו' אמת מורא האבין פאר גאט איז אקונץ

ופ"א אמר. דער רבי האט געוויסט שיחת עופות, שיחת דקלים, אין האט פון אונץ קיין זאך ניט מעלים גיווען. ופ"א אמר די וועלט זאגט אז דער רבי איז דער קליינער בעש"ט. מיר זאגין אז ער איז דער גאנציר בעל שם טוב.

(תשנב)

שמעתי שפ"א ביקש אחד מהקדוש זי"ע שילמדו שיחת עופות וכו', וא"ל איך האב זיך דאס ניט גילערינט נאר עס שטייט גדולה חשובה שמגעת עד כסא הכבוד ושם יש בחי' הדי' חיות, וכשהגיע לבחי' שור נתגלה לו למטה בחי' שיחת בהמות. וכשהגיע לבחי' נשר נתגלה לו למטה בחי' שיחת עופות וכו' משא"כ אתה חפץ ללמוד זאת בדרך חכמה וכו'.

(תשנג)

שמעתי מפ"ק (מרן חסד לאברהם זי"ע) שסיפר לו הר"נ שו"ב שהוא הי' שו"ב במייציט והרר"ש זי"ע הי' רב שם (הוא הרה"ק ר' שלום וילימק"ד תלמיד המ"ד) והי' שניהם עניים גדולים ופ"א הלך אחד מאנ"ש ללעכוין והלך לקחת פרידת שלום מהרר"ש הנ"ל ואמר לו הרר"ש שתזכירני לפני הלעכעויער זי"ע ותאמר לו וואס איז דער תכלית וואס ער לאזט אינז זיצין אָן ברויט. וכשמעתי זאת האט מיר פאר האַרט. אַזאַ וואָרט אָהן זאָגין דעם לעכעויער וידעתי וכו' וכשחזר החסיד לביתו הלכתי לשמוע מה א"ל הלעכעויער, ואמר לי שא"ל לאז גריסען ר' שלום ען אין זאג איהם אין עלטערע יאהרן האב איך גימיינט ער וועט מיך מאנען ליכטיגע דאונינס, ליכטיגע לערנינס, ערשט מאנט ער גאר פאַפּע (לחם), ואח"כ על שבת השני נסע הר"ש בעצמו וגם אני נסעתי אתו ובכל הזמן לא הזכירו הלעכעויער מזה כלום, רק כשרצה הר"ש לקחת פ"ש א"ל הלעכעויער, ר' שלום איר גלויבט אז אַאַמעטער יוד קען וויסען וואס טוטצאך מיט איודען אלע זיינע בגלגולים וואס פאר אים ושורשו באדה"ר וכל הגלגולים שלו עד ביאת המשיח והשיבו הר"ש איך גלייב וא"ל איר האט נאך עפיש וואס צי פרעגין, והשיבו לאו. נו איז שוין בא מיר רעכט גיווען. ואח"כ לקח אותם הלעכעויער משם

והושיב הר"ש בוילייקא והתנה עם האנשים שהי' לו בכל סעודה אהוץ וכו' אין ער זאל האבין מענטשין צום טיש, ואת הר"נ הושיב לשו"ב בסלאנים וציוה לו לאכול בשר ולשתות מעד בכל סעודה. ופ"א א"ל הר"נ וואס האט איר גיהאט צי מיר וואס איר האט מיך ארויס גינעמין פון מייצעט, איך האב גאר נישט די שבתים וואס איך גיהאט, נישט די דאוונענס ! ושחק הלעכעו ציר ואמר טוט אהסיד אַ טובה אז ער איז גיווען אין מייצעט אַ עני גדול שלא הי' לו לאכול והי' הולך כשבעה שבועות בחלוק אחד איז רעכט גיווען, ועתה שיש לו כתונת חדשה בכל שבת ויש לו לאכול הוא מתרעם וכו'.

(תשנד)

סיפר שהבעש"ט ראה צפרדע א' גדולה שהי' מגולגל בה נפש של ת"ח וא"ל שעונו הראשון הי' על שפקפק בנט"י ועי"ז נדחה ויצא בכמה דברים ר"ל ולפי שהכל נמשך מהשורש שנפגם בו מתחילתו שהי' בנט"י, לכך גלגלו עתה בצפרדע שבמים, וביקש ממנו שיתקן וא"ל הבעש"ט הלא אתה מדורות הראשונים מכו"כ מאות בשנים, וכבר הי' במשך הזמן האר"י ז"ל ועוד צדיקים שהיו יכולין לתקן אותך, ולמה לא תקנו אותך, והשיב מיא האט מיך פארווארפין שלא יראו אותי הצדיקים לתקן מפני שהי' ת"ח גדול. מתחילה הי' החטא חמור מאד והשליכוהו למקום סתם עד עתה. וסיים נכדו הר"ר ברוכיל זי"ע איר מיינט אפראסטע פרוש אַפראש פון הימעל ביז דער ערד. ושמעתי.

שמעתי מפ"ק מאיינע קרובים זיינען גיווען בעלי מקובלים וסיפר מדודו ז"ל שהי' זעלצער. ופ"א נכנס בשפיכלער של המלח ויצא עכבר משונה גדול מאד שלא נראה כמוהו, והתחיל לדבר עמו שיתקן נפשו ושאלהו מי אתה ואמר לו שהוא מפריצי ירושלים מי ריפט מיר שׁיך מם עׁיך נון. וא"ל למה אין אתה אומר כל השם בפ"א שמעון, והשיבו שאינו יכול מפני שאין לו רשות.

(תשנה)

וסיפר מהרר"ב זי"ע שפ"א דיבר על הר"ח זי"ע כדרכו בקודש ואמר למה לא אדבר עליו כי בר"ה זה הי' ר"ל דין קשה וננעלו השערים ועמדתי אני ועוד כמה גוטע אידין ולא יכולנו לכנוס לפנים עס איז גיהאנגין אַ שלאט גרויס וויא גאנץ מעזביז ולא ידענו מה לעשות ושאלתי מיינע באַקאַנטע מלאכים ואמרו שגם הם לא יודעים מה זה ופתאום ראיתי שהר"ח

מיט זיינע קרעכצין והבכיות שלו האט דורך גישפארט וויא וכו' ושבר את המסכים והיאך לא אדבר עליו.

(תשנו)

בשם מא"ד זי"ע. איונגער מאן אז ער איז ניט אויס גישלאפן איז ער אזוי וויא אפוסטע קרעצמע שכל מי שרוצה נכנס בתוכו כיון שהבע"ב אינו שם.

(תשנז)

פ"א בא לפני הר"פ מקאריץ אברך אחד מאנ"ש שלא הי' אצלו שלום בית מפני עניני חסידות שהוא היה נזהר משרוי' וכדומה והם לא רצו בכך וכו' וסיפר לו הר"פ על עצמו שפ"א בע"פ שהי' כבר מוכן השמורה שלו ורצו לכחוש מצה במכשח וטעו ב"ב וכיתשו את השמורה שלו לגמרי, ומפני יראתם ממנו הסתירו ממנו לגמרי כל הענין והניחו על הסדר מצה פשוטה במקום השמורה והבנתי הענין כי עיקר בחי' הפסח הוא שורש החסדים והבע"ד רוצה להטעות ולהחלש לש"ש שאקפיד עליהם ולגעור בהם בדרך מחלוקת, לכן עשיתי עצמי כלא ידע כלום ולא הקפדתי כלל.

(תשנח)

עוד בשמו. שהצדיק רה"ז (אולי צריך להיות הר' רפאל בערשטיר) הי' נזהר מאד משקר ופ"א נחודע לו שאמר אחד מב"ב מילתא דשקרא והתענה הוא וכל ב"ב ואמר כי שקר יהי' חמור כמו עריות (שלכך נקרא בל"א ליגין ע"ש השכיבה) ועי"ז יהי' הגאולה.

(תשנט)

סיפר הרמ"ק זי"ע שהה"מ זי"ע אפה השמורה שלו ע"י בנו הק' הר"א מלאך, ופ"א לקח הצדיק גארדין דוקטור ז"ל מצה א' בסתר ואכל והי' שורף בקרבו כאש והי' בסכנה גדולה שלא ישרף גופו והודיעו להה"מ ואמר איך מלא לבו לעשות כן כי הקדושה גדלה למאד שהכניס בהמצות בנו הר"א מלאך זי"ע ואיך בכוחו לסבול וצוה שיביאו לו סמים להקיא שלא ישאר בו כלום וכן עשה ונתרפא.

(חסס)

סיפר הרי"ח ז"ל שפ"א בן כפר אחד לא מכר חמצו לפני חה"פ ואמר הרי"ח זי"ע אין ביעור חמץ אלא שריפה ר"ל וכן הוה ר"ל.

(חשסא)

סיפר הרמ"ק זי"ע מהרמ"מ מטבריא כשהיה בחו"ל הי' דרכו כשאירע לו שלא היו לו דגים על ש"ק הי' שולח אברך אחד מאנ"ש אל הנהר ואומר בשמו מנחם מענדל מבקש דגים על שבת ומיד הי' מגיע דג גדול לרגלי האברך והי' לוקחו ומביאו לבית הרמ"מ ופ"א אירע כמו"כ בא"י ושלח אברך אחד אל הים כנרת ואמר שליחותו פ"א ולא נעשה עד שאמר שליחותו ג"פ שמבקש דגים על שבת והגיע לרגליו דגים קטנים ושפך הים את האברך במים מראשו וכו' וכשבא אל הרמ"מ אמר שאנו רואים הכח של א"י שהרי כשהייתי בחו"ל כששלחתי אל הנהר הי' שומע לשליחותי בפ"א ונותן דגים גדולים ובדרך כבוד משא"כ כאן שהוצרך להגיד שליחותו ג"פ וגם נתן לו בדרך בזיון דגים קטנים וגם שפך לו על פניו במים וזהו מפני גודל הקדושה של א"י.

(חשסב)

הרמ"מ זי"ע כשנסע לא"י הי' לו פחד מפני הים והי' טרוד במחשבתו והלך בביתו אנה ואנה כמה שעות ואח"כ הרגיש בלבו שכל השעות הללו שהלך בבית הי' הכל על דף אחד ואמר בלבו לו יצויר שדף א' מונח על-הים ללכת בו על אותו הדף ודאי הי' זה סכנה גדולה ולמה אינו מפחד כאן אלא מפני שיש עוד דפים סומכים את הדף והרי זה ק"ו ומה כשנשען על דפים איני מתפחד כשנשען כביכול על חסדי הקב"ה ורחמיו בודאי אין מה להתפחד וכשהגיע אל הים הי' כמה ספינות ובחר לו הרמ"מ ספינה ישינה והלכה בהצלחה נפלאה מאד שלא נשמע כמוהו ואמר לו רב החובל שמיוס לכתו בים לא הי' לו הצלחה כזו כ"א כשנסע על ספינה זו עצמה הצדיק ר"א מאמסטרדם זי"ע אז הצליח כן וסיפרו להרמ"מ מזה ואמר איך האב ניט געויסט דערפון שנסע כאן הר"א נאר איך האב גיזעהן א ליכטיקייט אויף דער שיף לכן בחרתי אותו, ופ"א בנסיעתו נעשה רוח סערה גדולה והתפלל הרמ"מ זי"ע ואמר רבוש"ע לאזמיר ביישטיין די יסורים וואס איך האב סובל גיווען פון דעם כבוד פון חו"ל. ופ"א בשעת לכת אמר שרואה רח"ל דינים וצריך לטבול להמתיק הדינים וצעקו אנ"ש אליו כי הוא סכנה גדולה לירד

מהספינה בשעת הליכה ולא שמע להם ופשט את בגדיו בספינה וירד וטבל בים ועלה ואמר זקן אחד העלני ושאלו אנ"ש אליה והלא אחז"ל אין סומכין על הנס והשיבם שאינו יודע מה זה נס ומה הפרש לפני הקב"ה בין ים ליבשה והכל בחיותו וכוחו.

(תשסג)

כשנסע הרמ"מ ותלמידיו לא"י נתאכסנו כמה ימים אצל אחד וראה הרמ"מ זי"ע את בעל האכסניה שהי' דרכו מיד בקומו מתפלל במהירות גדול ואוכל לשובע והולך לישן ובקומו חוזר ואוכל וכן בלילה וזהו סדר הימים שלו הולך רובם באכילה ושתייה והוכיחו הרמ"מ היאך יתנהג איש ישראלי כך בדרך שילכו כל ימיו באו"ש ואינו לומד כלל והשיבו רבי שכשישחטו אתכם על קידוש השם והנה אתם רכים ובשר שלכם דק ויהי' נחתך צוארכם כרגע אחת משא"כ אני עב ושמן וישחטו הרבה ויהי' נח"ר גדול לפני הקב"ה מחתיכת צוארי, וא"ל הרמ"מ אם דעתך באו"ש על כונה זו מחלקך יהא חלקי.

(תשסד)

פ"א נחאכסן הרמ"מ זי"ע אצל א' מאנ"ש ובתוך הסעודה נשמע גלאק ושאל לבעה"ב מה זה וא"ל שעומד אצל ביתו בי"ת ע"ז ואמר הרמ"מ פע וויא קומט א טיפלע לעבין איודישע שטוב. ועד שלא השלים הרמ"מ סעודתו נפל בדעת הכומר שאין כאן מקום לזה וציוה מיד להרוס הבנין מאותו המקום ולקחתו משם לגמרי וזה היה הכל קודם בהמ"ז.

(תשסה)

אמר לאחד. ער וויל קיילענען יצה"ר אָן אשווערד ובאמת לא יתכן רק ע"י חרב שהוא תורה נק' חרב ושמירת ברי"ק שנ' חגור חרבך על ירך וכו'.

(תשסו)

תלמוד בבלי - פי' מי שדעתו מבולבל ואין לבו מתישב יעסוק בתלמוד ועי"ז יתישב ויתישר דעתו.

(תשסז)

הקא"ב זי"ע אמר בשם ר' יצחק ראדויצער (אולי ראדוילער) זי"ע הערט איין דעם ווארט דער ווארט האט מיר גיקוסט אקאראנער טאפ בלוט. -

שבת איז גיגלויכינסט וויא אמלכה שטייט אין מיטין היכל אין זאגט ווער
עס וויל קומען צו מיר זאל קומען. כך שמעתי מהר" נ"ח ששמע מפ"ק. וצ"ע.

(תשסח)

מאמר צחות של הקא"ב על כל גל וגל שעבר עלי אפילו איבירין גאל
עס איז שוין אריבער איביר דעם גאל נעניתי לו ראשי,

(תשסט)

השלך על ד' יהבך - והוא - זה עצמו - יכלכלך. פי' מה
שמשליך ובוסח על ד' דב"ז נעשה סיבה בעצמו לפרנסתו.

(תשע)

סיפר על צדיק אחד מא"י שקודם שנסע לחו"ל הלך להשתטח על קברי
הצ' והתפלל שלא יוכל לקבל כבוד בחו"ל כלל וכן היה, שאם נתנו לו כבוד
הי' אוחו לו כאב גדול בבטנו ועי"ז נמנעו מליטן לו כבוד. ופ"א היה
בסלאנים ובאו כל אנ"ש וישבו בבית והוא ישב לעצמו בחדרו והם נגנו
זמירות באהבה ולא יכול להתאפק ונכנס אליהם ורקד עמהם ובתוך רקודו צעק
לאמיר זאגין הונדערט מאל טאמיר וועט זיין איינמאל אמת.

(תשעא)

שמעתי שאמר הקא"ב זי"ע כ"פ בקומי ממסתי ביניך גיוויין וויא
אליים האביר זיך אראפ גיווארפיין פון דעם בעט.

(תשעב)

הקא"ב זי"ע אמר. אזוי מלך גדול ונורא וואס מלאכים ושרפין
ציטעריין מלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון, וואס זיינען מיר נאר אאיד
דארף טאן נאך זיין דעת נאך, ביסלאך ווייס, ביסלאך ווייס, ווערט ממילא
דער דעת נתרחב.

(תשעג)

סיפר הר"ש שו"ב ז"ל שהקא"ב נסע ללעחווין קודם שנסע הוא שתי
מגים ובפעם ראשון שעלה בדעתו ליסע בא אל הקא"ב זי"ע וא"ל רצוני ליסע
ללעכעוין והשיבו הקא"ב וואס מיינסטו לעכוין איז אַ חברה שאתה רוצה
לקנות א"ע בהחברה וכו'.

(תשעד)

הר"נ זי"ע אמר, הר"מ מלעכויטש מלבד האפטיר רב בחו"ל ור" הירש הארקער בא"י הי' הר"מ חד בדרא. (כנראה שזה על ר' מיכלי לעכעוויציר).

(תשעה)

סיפר הר" יהושע מייאס שהי' אצל הר"ב זי"ע ולאחר בדיקת חמץ הסתכל על אצבעות ידיו ואמר. כשרה איברים מיינע לא תדאגו איך וועל איך ניט איבער לאזין איך וועל איך נעמען מיט זיך.

(תשעו)

אדמו"ר זי"ע בשם הר"מ מפרימישליאן זי"ע. פון געלט קען מען וויסען דעם סימן אויב מי האט מורא פאר אַ עבירה אַז מע איז אַפּ געהיט פון אפרעמדין גראַשין איז אסימן אז מע איז אַפּ געהיט פון אַ עבירה אויך.

(תשעז)

וסיפר איש א' שעמד אצל האפטיר טרם הסתלקותו ואז הלכו ב"ב אל הקברות לבקש רחמים ובנו ר' יצחק מאיר ז"ל הכניס ראשו באה"ק ועמדו מעט אנשים אצלו וירד מהמטה וסיפר שצדיק אחד לפני הסתלקותו האסיר זיך גיזעג'נט מיט דער מזוזה וכן עשה הוא. ואח"כ על השולחן שלמד וכן עשה כו"כ פעמים בהפסק מזל"ז ואח"כ שכב על המטה ואמר האדרת והאמונה וכו' עד הדיעה והדיבור לח"ע ויצאה נשמתו בקדושה. ובשבת שלפניו אמר בשולחן הקודש הערט איין מיינע ווערסיר שלא תשמעו עוד מפה כזה עד ביאת המשיח וכו'.

(תשעח)

הר"ב זי"ע הלך לפני חג הפסח על ציון זקינו הבעש"ט זי"ע והי' מבקש רחמים בעדו וב"ב והנלוים אליו שיצילם הקב"ה ממשחו חמץ. ופ"א שכח להזכיר א' מאנ"ש שהי' וואסער טרעגיר וחזר על הציון הק' ואמר גם הוואסיר טרייגיר יצילהו הקב"ה ממשחו חמץ.

(תשעט)

סיפר הר" שמואל פיזיון ששמע מאדמו"ר זי"ע כשאדם זוכה להתפלל כראוי לו ווערט בא אים גאר אנדערע גיבליטין וכו'.

(תשפ)

עוד אמר כשאדם מאמין באמת בשבת שאפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו נעשו לו כל מאכלי שבת רפו"ש.

(תשפא)

אמר לר' העשיל אייזין ריבה ריבי וגאלינו מה שיין אצל הקב"ה כביכול עניין ריב והלא הכל נעשה במאמרו ית"ש, והכונה על ריב היצה"ר שהוא מוטל על האדם שריב עמו אלא שאין בו כח לכך אני מבקש ריבה ריב שלי וגאליני מיד היצה"ר ועי"ז לאמרתך חייני שירגיש חיות אין א אידיש ווארט.
ד

(תשפב)

אמר בד"מ שהי' במק"א אהורבע קלעצער אפולע ולא היה אפשר לעבור כ"א עד שיפסע על כל הקלעצער ויבא למקום הצריך, ונתחכם אחד שיקח מלמטה קלאץ אחד ויהי' חלל במקומו ועי"ז יכפוך עצמו ויעבור דרך שם, וכשרצה לעבור איז איהם גיפאלין אים קאף דיא איבריגע קלעצער ונתנק ר"ל, כי באמת אין שום תחבולה מעצמו ובע"כ צריך לעמוד בנסיונות וד"ל.

עוד אמר משל האוונים שיש להם זמן מיוחד שאז הם מתפטמים באכילתם ולא אח"כ, ופ"א בא איש אחד לחבירו וראה אחר כמה חדשים מאותו הזמן שהושיב אוונים ומתפטמים ותמה ע"ז והשיב לו שעשה עצה שהרעיבם כמה ימים ולא נתן להם כלום לאכול ועי"ז אח"כ הם אוכלים בהאווה יתירה ומתפטמים, והנמשל לענין מהז"ל פושע מלאים חרסות ועי"ז אח"כ מים גנובים ימחקו.

(תשפג)

אדמו"ר זיע"א אמר פ"א מה תחשבו לכם אז וואר וועט ניט צוא נעמין דיא דיבורים ילכו לאיבוד ח"ו, לא כן דיא ווערטער וועלין קומען קריק צוא מיר איי דער וויילע איז דורך גיגאנגען דורך אייערע מחשבות מה אעשה דאס מוזיך ליידען וכו' כך רא"י מפיו.

(תשפד)

הקא"ב זי"ע אמר בשם הרמ"מ זי"ע דקדוקי עניות מה שידקדק על פרנסתו ביותר ודואג מה יהיה למחר נאר וויא מיא זאגט השי"ת וועט

העלפין, העלפטער טאקיא. ייאך בין שוין עלטער, דיא ווייב איז שוין אויך עלטער דאס זאגן אייך וועטיר ארום גייען וויא מענטשען אווא ייאך וועט זיין וועט אייך השי"ת העלפין וועטער ארום גייען וויא באגראבענע ח"ו אח"כ שאלו ר' שמחה סופר איזו דבר והשיבו הקא"ב זהו משנה. ואמר הר"ש דבר זה שייך לצדיקים וא"ל שיינים פנים וואלט האבן די תורה אז זי וואלט גיין נאר אויף גוטע אידען.

אמר אדמו"ר פרנסה בגוף ונפש נמשך ממקור אחד והמפתח של פרנסה הוא שמחה ולכן בראות הבע"ד שיש עת רצון להעלות האדם אז הוא מפילו בעצבות או מחלוקת וצריך להשתדל מאד בשמחה.

(חשפג)

בשם הר"נ זי"ע. כולו הפך לבן טהור ע"ד ענין היסורים סימן כי ישועתו קרובה לבא. ובשם מא"ד זי"ע להתחזק ע"י יסורים אז מען קלאפט אים מסחמא איז ער דאך עפעס אזאך.

(חשפד)

אחד התנצל ביותר לפני הר"נ זי"ע על שאשתו מקללו ביותר, והשיבו וואס הארט דיך וואס עמיצער רעט, וא"ל שיחשוב הלא זו"ג היא פלג גוף ממנו טאמער איז ח"ו בשערט ייאך זאל זיך בעזערין זאהליך אהפ קומען מיט ייאך. אמר לעצמו רבוש"ע תחי נפשי זיאי מחיי' מיין נפש דורך דעם וואס לתהלך מיא דארף זיין אאיד. מיא מוז זיין אאיד עס איז גוט צוא זיין אאיד.

(חשפה)

הקא"ב זי"ע אמר על אדמו"ר הוא בר דעת ופירש וואס דער דעת נעמט אים לעשות כן הוא עושה ואינו נוטה לשום צד כ"א כפי הדעת האמיתי.

(חשפו)

אחר הסתלקותו של מא"ד זי"ע אמר עליו הר"ב זי"ע זיינע אמונה האט גיהאט דער זיידע בעש"ס און ייאך האב אויך. זיין טהרת המדות האב ייאך ניט און דער זיידע בעש"ס האט אויך דאס ניט גיהאט. וסיפך שהקא"ב זי"ע תמה מאד על מא"ד שנסתלק מה"ע והי"ל לעלות בסערה השמימה כאלו' אלא שאין הדור זכאי לכך, ופירש למה תמה על הלעחוויצער יותר מכל

הצדיקים שנסתלקו מה"ע כי זיכור הגוף של הלעכוויציר הי' גדול מאד ע"י טהרת המדות שלו.

(תשפז)

במצות שבת אל יחליצך. פי' יתן לך כלי זיין.

(תשפח)

הבא"ד זי"ע אמר שיש לו ניצוץ רע"ק והי' כמה תלמידים שיראו מפני הענין של חלמידי רע"ק ונסעו לר' מילעך זי"ע, ופ"א נפגשו יחד הר"א עם הבא"ד וא"ל מעלעך סערצע וואס האטציר צוא גינעמען מיינע מענטשען והשיב ח"ו שאני אקח אנשים שלכם ייאך מיט מיינע מענטשען זענין מיר אייערע.

(תשפט)

ר"ב זי"ע אמר איך בין מקנא ר' מענדעלין וואס האט אפולע זילבר מסתמא אז האט אפולע מסתמא וויל ער ניט אפולע, ועוד אמר ייאך וואלט וועלין האבין הרבה כסף וזהב און גלייבין אז מארגין וועלין האבין ציא עסין. ואמר שיש אנשים שמסתירים א"ע בעבודתם ורוצים אז מען זאל וויסען אז זיין באהלטיין זיך.

(תשץ)

אמר הקא"ב זי"ע ע"ע דער חילוק ציווישען מיר מיט רש"ח. רש"ח כשהי' אצל הרא"ש זי"ע הי' כולו שלו ואח"כ כשהי' אצל הסאוריינער איזער גיווען אין גאנצין דעם סאוריינערס ואח"כ כשנסע לר' מאטאלע זי"ע וכו'. ייאך בין גיפאריין קיין סאורייין אין קיין רוזין האב אין אומעדום געזוכט לעכו"טש.

(תשצא)

הלעכעוויציר שאל פ"א מה גבוה יותר יראה או קדושה והשיב יראה. והראי' כתיב יראו את ד' קדושו די קדושימלאך זאלין אויך מורא האבין.

(תשצב)

הקאבריינער זי"ע אמר לנכדו הר"נ. זאלסט קיין זאך נישט מקנא זיין נאר אַ ציבראכינע האַרץ באמת.

(תשצג)

אמר. עתה בימי זקנתי אם הי' אפשר לי לעשות בית ביער ולהיות
 שם עם מנין הי' טוב. ועכ"פ וואלטיך פאר לאנגין דער וואס ממלא תאוות
 זאל ניט אריין גיין צי מיר.

(תשצד)

בשם הזוה"ק. היא העולה זה המחשבה העולה על רוחכם. - העצה
 על מוקדה, מי זאל זי פאר ברענען. ובמה שורפין אותה ע"י אש אוכלת אש
 שהאש של התורה אוכלת אש היצה"ר.

(תשצה)

איש אחד אמר לפני אדמו"ר זי"ע בשם הרר"ב זי"ע מחז"ל ויקח אבן
 וישם מראשותיו. פירש"י שעשאן לראשו כמין מרזב מפני החיות רעות. והקשה
 למה הי' צריך שמירה הראש יותר מן כל הגוף. ופי' כי הצדיקים הם בטוחים
 שלא יזיק להם שום ברי' בכל האברים לפי שהם כולם קדושים ולא פגם ח"ו
 בשום אבר אמנם הראש שבו המחשבה אפילו הצדיקים יראים לפי שהמחשבה רצוא
 ושוב כהרף עין ומי יודע במחשבה פתאומית כרגע שעובר עלי' לכך עשה
 שמירה לראשו ולא לכל גופו וקילס אדמו"ר זי"ע את הדיבור מאד.

(תשצו)

מחז"ל והי' עלהו לתרופה. להתיר פה שלמעלה - שיוכל לומר
 איודיש ווארט לפני השי"ת ולהתיר פה שלמטה - בשמירת ברי"ק. -

(תשצז)

בשם מא"ד זי"ע. אלף זעירא, לעריין דיך קליינקייט.

(תשצח)

בשם הרמ"מ זי"ע. שלעולם צריך לעמוד אצל הפתח אולי יהיה עת
 רצון לפני המלך ויכניסו אוהו. והשוטה כשרואה שעמד כמה ימים ולא פתחו
 לו הוא קץ בעמידתו והולך משם ואח"כ פותחין ואיננו.

(תשצט)

בשם הקא"ב זי"ע. לעולם ילמוד אדם שלל"ש של מחר ירגיש מה שעד היום הי' נחשב בעיניו לשמה הוא באמת שלא לשמה עדיין ויצפה תמיד לבוא לשמה.

(תת)

שמעתי שהר' אברמיל דודס התנצל לפני הקא"ב על פרנסה ונתן לו מעט יי"ש וברך ונתן לו לברך בורא מנ"מ. ואח"כ א"ל הרי עניתי אמך על ב' שהכל ועל ב' במ"מ מה יש לך לדבר עוד.

(תחא)

בשם הה"מ זי"ע. אאיד דארף גיין אין גאס אין שרייען איך בין אחסיד רצ"ל תס יוד שצריך לחוס על נקודה ישראלית שבו.

(תחב)

איש אחד התנצל לפני הקא"ב זי"ע על עניות ואמר שהוא רוצה לנסוע למרחקים והשיבו מיין קינד ווייז מיר אַרַט וויא גאט ב"ה איז ניטא דארטין וועל איך אהין אנטלויפין.

(תחג)

אדמו"ר זי"ע אמר לר"י שו"ב די ווילסט קויליך דעם יצה"ר אהן אַ מעסיר. איך וועל דיר זאגין וואס די זאלסט טוען. די זאלסט צי שאטין ווערין אויף זאמד. אַז איין זאמד צי אַזאמד זאל זיך ניט צי נויף קומען.

אמר לצבוא צבא לשון רצון ר"ל וועליך וועליך. -

(תחד)

בשם צדיקים זי"ע מאד עמקו מחשבותיך שנמצא בעולם איש בער ולא ידע וכסיל לא יבין.

(תחה)

הקא"ב זי"ע אמר שאי סביב עיניך וראו כולם נקבצו באו לך. פי' אפילו מלאכים ושרפים כולם מגעגעים שישא האדם את לבו להקב"ה ויטב להם.

(תחו)

כבוד ד' עליך - דאס איז שטענדיג פאַראַן. נאר מיר בעטין סאַל זיין - נגלה.

(תחז)

פ"א הריבו אנשים וצעקו זה אל זה ואמר הר"נ זי"ע איך קאהן נישט זינגען נאר איך ווייס אַז בייזעריין זאך איז דער אנדעריר פאל.

(תתח)

כשאדם עוסק בדר"א וכוונתו לש"ש שיגיע עי"ז נח"ר למעלה נעשה לו בחי' סכך ומקיף ואל"כ חלילה נעשה לו מסך מבדיל וזהו נסע סכתה.

(תתס)

כשאדם רואה ומכיר השגחתו של הקב"ה הפרטיות צריך ליתן ע"ז הודאה מיוחדת מה שהראה לו הקב"ה אות השגחה פרטיות.

(תתי)

צריך שלא יפול בלבבו ויחשב מה בכך ביז דער רגע איז גיווען דער רצון פין השי"ת אזוי. אין פון דער רגע אהן קען זיין אנדירש.

(תתיא)

סיפר אדמו"ר זי"ע שהאנשים של הקאליסקער היו עושים צואה בכ"י קודם התפילה בבוקר כמי שהולך למס"נ. ובעש"ק היו עושים ב' צואות, א' בבוקר וא' קודם מנחה דמעלי שבתא - שמעתי מר"מ יפה. -

(תתיב)

ואם אמר יאמר העבד - העברי - אהבתי את אדוני - זה הקב"ה - את אשתי ואת בני ר"ל עמהם אפילו כשעוסק בהכרח עם אשתו וב"ב מ"מ לבו למעלה באהבת ד' ועוד את אשתי ואת בני ע"ד את בשרו הספל לבשרו שכל האהבות טפילים אליו כנגד האהבות פנימיות ולבו צועק - לא אצא חפשי אז זוכה שפותחין לו מן השמים ורצע אדוניו את אזנן במרצע שפותחין לו שמיעתו ולבבו יבין, מרצע גימ' ת' עלמין דכסיפין. והגישו אל הדלת או אל המזוזה גימ' היכל, ועבדו לעולם שזוכה לעבוד גם בדבר

הרשות שמעלה הכל לנח"ר ועוד ועבדו לעולם. זה יובל ואין זולתך מלכנו לחיי עוה"ב ר"ל בכל תענוגי עוה"ב אין זולתך שאין חפצינו בכל התענוגים כ"א להכיר אותך לפי היכולת כביכול. -

(תחיג)

המעשה מר' דוד דנס כשהי' בפ"ב פ"א נצרך למקוה רח"ל והי' זה נסיון גדול שם של סכנה והי' מבלבל מה לעשות ועזרו הקב"ה שעמד בנסיון וטבל, ואח"כ ראה את מא"ד זי"ע מעולם העליון וא"ל א נס איז גישעהן ווארום מיהאט מיך דן גיווען למעלה דינער אמענטש לא יעמוד בנסיון רעכט זיין זיך שטעלין דאונטן אהן א מקוה.

(תתיד)

בשם הקא"ב זי"ע כיון ששבת וי אבדה נפש וויא עס קומט שבת דארף דער נפש פין א אידען אנווערין דעם וויי מע דארף פאר געסין די דאגות אלע.

(תחטו)

ויקם מלך חדש - זה היצה"ר - על מצרים אשר לא ידע את יוסף ווארום יוסף הצדיק האט אויך גיהויבין אלע תשוקות אין אלע תאוות צי עבודת ד' - ויאמר אל עמו - דאס איז די אברים הבה נתחכמה לו למושיען של ישראל פן ירבה טאמער וועצאך ביי איהם דער איד מעהרין - ועלה מן הארץ - וועטער ארויס פון דיא ארציות. וישימו עליו שרי מסים האט ער אויף אים ארוף גיווארפין תשוקת פון עוה"ז ויבן את פיתום דאס איז תאוות פי תהום וואס ער גייט פון תהום רבה יאת רעמסס וואס עס צוא רייבט דעם איד וכאשר יענו וכו' אבער אז אאיד האט שכל וואס דער יצר הרע פייניגט איהם כן ירבה אזוי מערס זיך ביי איהם דער איד וכן יפרץ און אזוי שטארקטער זיך וכו'.

(תחטז)

בשם מא"ד זי"ע. נבוכים הם בארץ זייתא זענין פאר בלענצט אין ארציות, דעריבער סגר עליהם המדבר, קענין זייתא ניט זאגין אווארט פאר השי"ת.

דער אנהייב פון מר"ש איז פארגראבקיט. דער אנהייב פון פארגרעבקיט איז מר"ש.

(תתיז)

בשם הרמ"ל מסאסוב שבת גיט השפעה אויף אלע זעגס האביך אגאנצע
וואך נישט וואס ציא דאייגען - איי וואס וועט זיין נאך דיא זעגס טאג
וועט איבער אנייעס זיין שבת.

(תתיח)

הקא"ב זי"ע אמר בשם הק' זי"ע אז אאיד היט שבת ועוסק בתו"ת
נאר עס האט קיין הענוג נישט קיין שמחה נישט וכו' נאר אז ער גלויבט אז
עס איז פאראן אהענוג אין שבת נאר ער האט דאס נישט. ער פילט נישט קאנען
איהם אטובה טאהן גוטע אידען זיין קאנין אים דערליינגען אהענוג פון
עולם העליון.

(תתיט)

בשם הקא"ב זי"ע. אז אאיד פאלט אריין ח"ו אין אחאווה ציא אין
אמדה רעה דארפער נישט אראפ פאלין נאר ער דארף זיך מחזק זיין ולשוב.
והמשל לזה המלך שלח שני עבדים למלחמה. אחד הי' חכם ואחד אינו חכם.
האטמען דעם חכם גיטראפען מיט אקויל אין האנט האט ער זיך מיישב גיווען
איצטער איז נישט קיין צייט ציא טאפין דיא האנט ווארום דער ווייל קען
דער שונא מנצח זיין און טרעפין הארץ וועטער גאר הארגענען איז ער
גישטאנין אין דער מלחמה אין האט דעם שונא מנצח גיווען, ואח"כ בא אל
המלך וצוה המלך אל הרופאים וריפאו את ידו - אבל העבד השני שאינו
חכם מיהאט העם גיטראפין און האנט האטער אוועק גילעגט דיא כל"ז און
האט גיטאפט דיא האנט, דער ווייל האט דער שונא אום גיטראפין אין
הארצין. אזוי איז אאיד אז ער פאלט און עפעס אריין דארפער תשובה טאהן
און טאהן ווייטער ווארום אז ער וועט אראפ פאלין וועט ער אריין קומען
במר"ש וועטער נישט קענין דאווענען און לערנין ווארום דער נפש פון א
אידין איז פון עולם התענוג און אז ער ווערט פארמר"ש האטער נישט קיין
תענוג פון המצוה ציט אים אראפ ציא שלעכטע תענוגים לתאוות רעות, ע"כ
דארף זיך אאיד זעהר מחזק זיין.

(תתכ)

הר"נ זי"ע. אשרינו מה טוב חלקינו וואס מיר זענין אידין ומה
נעים גורלנו וואס מיר זענין חסידים ומה יפה ירושתנו וואס מיר זענין
לעחוויער חסידים.

(תחבא)

סיפר על ר"ר זושא זי"ע שהי' זמן שלא הי' לו פרנסה והי' דרכו בכ"י לומר רבובש"ע זישא וויל עסין וכו' והי' יוצא מביהמ"ד ומוצא בכל יום ג' ג"פ (גראשין) היינו שני ג"פ על אכילה וג"פ אחד על טאבאק כדי שיוכל לעשות גמ"ח בזה עכ"פ. ופ"א הלך ואמר רבובש"ע זאל זיך שטעלין די פייגיל באיי מיר אויפין האנט ופשט ידו ולא בא העוף לידו ובכה ואמר זהו סימן שאי"ל יראה שאם הי' לו יראה הרי כתיב רצון יראיו יעשה וכ"כ בכה עד שנעשה רצונו. והי' דרכו לפרקים להכניס ידו באש ולא הי' שורף ואמר אפילו פייער וויל דיר ניש ברענען.

(תחכב)

ופ"א הי' אצל הר' פנחס קאריצער זי"ע ואסף בעדו מעות ונתן לו וגם בגד חדש עשה לו ואח"כ שמע שנמצא אצל אלמנה אחת תפילין של הר"א סופר זי"ע והלך שמה ונתן לה כל המעות והבגד והנשאר מה שלא הי' ל לשלם אמר שיש לה ריחיים ויעמוד אצלה לעשות המלאכה בריחיים בכ"י עד שיעלה לשלם בעד התפילין, ואמרה כיון שכ"כ יקר בעיניכם התפילין היא מוחלת לו הנשאר ואח"כ כשבא לר"פ וא"ל שאי"ל הכסף אמר ר"פ למהר ולאסוף בעדו על הוצאות הדרך ולעשות הבגד כי ר' זושא הוא פשטן ואם לא יהי' לו מעות יבקש מהשי"ת שהענן ישארו לביתו ואין צריך להכריח את הנס לחנם.

(תחכג)

פ"א עסק הרר"ז זי"ע בענין משיח והמשיך אליו השבעה רועים וא"ל שבאמת עדיין לא זמן הגאולה ומה שבאו אליו הוא בשביל שהם שומעים חמיד שהשכינה מתפארת עמו לפני הקב"ה ואומרת חזי במאי ברא וכו' לכך באו לראותו.

(תחכד)

סיפר המעשה מר"ז שפ"א בקש לפני השי"ת שיתנו לו יראה של מלאך ונתיחן לו ולא הי' יכול לסבול כי הי"ל ג' ימים שלשול דם וביקש שיטלו ממנו. ואמרו צדיקים שאלמלי לא ביקש וכו'. וסיפר המעשה מר"מ זלאטשיווער זי"ע שהי' כ"פ בבחינה של כלות הנפש בדביקות ופ"א הכניס ראשו באה"ק ורצה לעמוד שם בכלות הנפש עד שתצא נפשו ובתו"כ נזכר שיש לו עבודות בעוה"ז לחנך בנו הקטן ר' יוסף לתו"ע ויר"ש וחזר משם. ואמרו צדיקים שאם לא הי' חוזר משם הי' זוכה שיהי' כמו אליאז ז"ל לשמש בבית ועלי'.

(תחכה)

הרר"מ זלאטשווער זי"ע עלה בדעתו שהוא לא ילך לישן מרצונו כי איך יפסיק מעבודתו והלא וכו' - כ"א כשפול בהכרח השינה עליו שאז אין לו ברירה והי' פ"א שלא ישן כמה ימים ונפל על האבן ונסמא עינו אחת ונתגלה אליו אביו בחלום וא"ל שרצו להענישו מלמעלה עד"ז שאינו רשאי אדם לעשות כן בשינוי הטבע כ"כ ורצו לגזור בענין עוה"ב ופעל שיהי' תמורת זה סומא בעין אחת ומאז והלאה לא נהג כן וכו'.

(תתכו)

אמר (יסוה"ע) על עצמו אלע גיטע אידין יש לו לכאז"א פתח של קדושה שממנו נכנס לכל המדות. והפתח שלי הוא שמחה - כן אמר לרי"ל מטבריא (כפול סימן תס"ט).

(תתכז)

כשהלך ר"א הגדול אל הה"מ הרגיש המגיד ואמר צי מיר גייט אליטוואק וואס ביי אים איז אטפח יראה אויפין פנים. - כפול סימן ת"ע.

(תחכה)

אדמו"ר זי"ע אמר בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית - פי' שהתורה היא עיקר רצונו של אדם עם איז בא אים דאס ערשטע פין אלץ ובשביל זה התורה נברא העולם וכו', והרמ"ק זי"ע אמר בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית פי' הגם שהכל מכוחו ית"ש ואין דבר מבלעדו ואטפ"כ צריך האדם להתחיל מעט באתערותא דלתתא כחודו של מחט כדי שיפתחו לו וכו' ואם מעשי אדם אינו אלא הראשית מעט הנ"ל ובשביל זה הראשית יתחיל האדם כחוט השערה נברא העולם כנלע"ד ששמעתי.

(תתכט)

אמר בשם הצדיק ר"ז זי"ע שבכל יום שורשי הבחינות של כל היו"ט ותחילת היום הוא בחי' ראש השנה ולכך אנו אומרים לדוד מזמור לד' הארץ ומלואה וכו'. ש'.

(תחל)

אדמו"ר זי"ע נסע פ"א עם הר"ש מטבריא ועם רי"ב כהן ואמר אז מי זאגט אַאידיש ווארט דארף מען מקבל זיין אויף זיך ד"מ ב"ד.

(תחלא)

שמעתי שהצדיק מבא"ד זי"ע פ"א אמר בשבועות לפני התפילה רבש"ע ביום זה נראית לדעת לכל בנ"י אני מבקש שתחנני להתראות גם אֵלַי, והתפלל וכשהגיע לפסוק וימלא כבודו את כה"א נפל לארץ וצעק ככרוכיא. איך זעה דעם רבון כל העולמים.

(תחלב)

אדמו"ר זי"ע אמר בשם צדיקים שאמרו על הבא"ד זי"ע כשהגיעה השעה שתרד נשמתו בעוה"ז עמד השטן וטען וואס וועל איך טאָן אין דער וועלט והשיבו לו מי וועט אים מאַכען פאַר אַרְבּ.

(תחלד)

וסיפר המעשה מהעגונה שבטבריא וכו' והשיב הקאליסקער מעמים לאיסור וטעמים להיתר בארוכה וסיים דעתי נוטע להיתר וכו' ואמר הרמ"ק זי"ע שאם הי' בעולם אותו התשובה הארוכה הי' ספר מופלא שאין כמוהו, וכו'. - (כפול כנ"ל).

(תחלה)

שמעתי בשם... שאמר הר"נ זי"ע מטשארנוביל עס איז ניט גיווען אַ מחשבה וואס איז ניט אריבער איבער מיר וכו' כך סיפר רש"מ בשם הקא"ב זי"ע.

(תתלו)

פ"א שאל אדמו"ר לבנו של הקא"ב זי"ע זכורים אתם שבימים
הנוראים הי' נעשה לו גישוורין אויפין פאטילניצע () ולמה
הי' כן? והשיב וכו' ואמר אדמו"ר שהי' כן מרוב הפחד נרתח הדם מאד
ויצאו הגישוורין הנ"ל.

(תתלז)

הקא"ב זי"ע דער בע"ד פאר גינט ניט אאידין עוה"ב, דער נאך דעם
פארגינטער קיין עוה"ז ניט.

(תתלח)

מא"ד זי"ע פ"א אמר להקא"ב זי"ע ונאמן אתה - דער אייברשטיר
לאסט זיך נעמען כביכול. ש'.

(תתלט)

ר"ד לובינר ז"ל אמר בשם צדיקים. הסתרת פניך - זהו סימן של
הדבקות שלא הי' כראוי רק - הייתי נבהל - בבהילות - כך שמעתי.

(תתמ)

כל התחלה הוא מן הדעת הגם שאין לבו שומע ומבין צריך לחזור
בלבו הלא האמת כן הוא אשרי איש שישמע למצותין שיהי' לי טוב בזה ובבא
כשיעשה רצון הקב"ה ועי"ז מסייעין אותו להרגיש בלבבו אח"כ הבא לסמא
פותחין לו. ולכך אנו מבקשין ומפריד אלוף לא יראה מאורות. כאשר הקב"ה
מאיר לו לאדם אז העת שייכין א"ע שיוכל להחקיים בקדושה בעת החשכות
ומוחין דקטנות ויתפלל אז לפני השי"ת רבוש"ע איצטיר האסטו מיר דער
לייכט ואני מבין וכו' אך עזרני נא כאשר יופסק מעט האור ויתעלם הדעת
שגם אז וכו'.

(תתמא)

רי"ח זי"ע בשם מא"ד זי"ע פדיון קטן הוא ששה ג"פ ופדיון גדול
הוא שני זהובים, ואמר הלכה פסוקה פון לעכעוויציר אלול איז דער אנהויב
פון יאר.

(תחמב)

התורה נתנה באימה ויראה ורתת וזיע. אימה במוח. יראה בלב.

רתת באברים. זיעה בגוף.

מהו הדרך של ג"ע הוא זה לשמור א"ע מלהשחריט המתהפכת דייקא.

(תחמג)

בשם הר"נ זי"ע תפילה בציבור הוא ציבור חיצוני ויחוד הלבבות

של חברים בש"ק הוא ציבור פנימי - ויש נשמות שעיקר חיותם הוא מה

שיושבים ביחד בין חברים בליל ש"ק. - כך שמעתי.

(תחמד)

שמעתי שהקא"ב זי"ע אמר. דער כלל איז ולית ידידע בך כלל.

(תחמה)

שמעתי מפ"ק שאמר הלוכלינער על הבא"ד זי"ע שהוא גבוה מאד

וסימן לדבר שאני רואה אחר שבת ויו"ט כל העבודות של הצדיקים שבדור מה

שפעלו בזמנים אילו בעבודתם ועבודתו של הבא"ד איני רואה כי הוא למעלה

בעולם השרפים. אהין צי גיי איך ניט. - עוד אמר שאמרו הצדיקים על

הבא"ד זי"ע מה שהי' צריך כ"כ האריווען מפני שהגוף שלו איז גיווען

אנידריקיר והוצרך לזככו ולהגביהו בעבודתו לפי עילוי נשמתו הקדושה.

(תתמו)

מא"ד זי"ע אמר להר"נ שו"ב איך האב אין מיר ניט איין אָדער

וואס אין האב מיט אים ניט גיהארייוועט אריין טאן אין דיר יראת שמים.

- כך שמעתי.

(תתמוז)

ר"י שו"ב שמע מהקא"ב זי"ע והאמין בד' ויחשבה לו צדקה. פי'

אברהם חיטב כביכול לצדקה מאת השי"ת מה שהשפיע לו אמונה באמת. -

(תחמח)

בשם הקא"ב זי"ע. ופרעה הקריב שהקריב לבן של בנ"י לתשובה -
וירא בנ"י והנה מצרים נוסע אחריהם - שאחר שנטהרו בחשובה קצת הרגישו
בעצמם שעדיין לא נטהרו לגמרי מזהמת מצרים לכן ויראו בנ"י מאד ויצעקו.

(תתמט)

שמעתי - המים הולכים לעולם למקום נמוך. אמנם אם יש באמצע
הילוכו דבר הגבוה המפסיק וחוצץ שלא יוכלו המים לילך בשיפוע המדרון אז
העצה שישפוך כ"כ מים עד שיעלו המים למעלה מאותו דבר המפסיק ויתגלגלו
בשיפוע לילך אל מקום המקום המדרון שלהם. וכך הוא הענין בשפיכות הלב
כמים ואם יש כמה מניעות מצד הגוף המבלבלו העצה שישפוך לבו כ"כ למעלה
מן המניעות שיתבטלו המניעות כנגדם וד"ל כנלענ"ד ששמעתי מהרי"פ בשמו.

(תתנ)

שמעתי - ויהושע ב"נ נער לא ימיש מתוך האוהל - שלעולם
הי' בבחי' נער ולא בבחי' זקנה והטעם לזה - לא ימיש מתוך האוהל -
לשון בהרו נרו (ער איז קיינמאל נישט אפ גיטראגין פין די ליכטיקייט).

(תתנא)

אמר הקא"ב זי"ע. החילוק שבין הלעכעווציר (הר"נ זי"ע) צי אלע
גיטע יודין - אלע גוטע יודין הלטיין זיך נישט פאר גי"א ועכ"ז אם
יתנו לו ס"ת ליטבע ע"ז יסתפק בדבר. והלעכעווציר הי' גשבע וכו'.

(תתנב)

בשם הר"נ ע"ד צחות איש אמו ואביו תיראו פאָרין מות"ר אין
פאָרין פטו"ר - וסיפר שפ"א הי' גשם גדול והקדוש מא"ד זי"ע ישב בטוכה
ואמר הגם שהפטור ועושה נק' הדיוט, הכל כדאי. - וכו'.

(תתנג)

אמת שאַקע אם אין אני לי מי לי ועכ"ז וכשאני לעצמי מה אני
וצריך חברים.

(חתנד)

ולילה כיום יאיר - ע"י מה יזכה לזה ע"י אשר כחשיכה כאורה
שאינו ממתיך על אורות ועושה בתמימות זוכה אשר לילה כיום יאיר לו. ש'.

בשם. העומדים בבית ד' בלילות - גם בעת מוד"ק - ובשם
הקדוש זי"ע זכאה מאן דקאים בפלגות ליליא - באמצע הלילה והחשכות -
וזהו ותקם בעוד לילה. -

(חתנה)

דער וואס האזערט כי אתה ד' עליון על כל הארץ איבער אלע ארציות
ע"ז מאד נעלות על כל אלקים שהוא נתעלה ברחמים על כל הדינים להמתיקם.

בשם הקא"ב וימללו את גבורותיך צי רייבין די גבורות מלשון
מלילות.
בשם הקא"ב זי"ע. משה אמת ותורתו אמת ואנחנו בדאים מיר שטייען
פון דרויסין. - ש'.

(חתנו)

די תורה איז דורך רחמים ועכ"ז צריך להיות במורא וד"א לפני
התורה כי דר"א קדמה לתורה.

(חתנד)

רי"ח זי"ע בשם. - מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי - זאל עפעס
אן רירען עם המעשים שלהם. - ובשם הרמ"ק זי"ע יהי ד"א עמנו כאשר הי'
עם אבותינו פי' אזוי וויא בשעת מיר זענען גיווען מיט אונזערע עלטערין
רבותה"ק זי"ע.

(חתנה)

ונגע לא יקרב באהליך מלשון בהילו נרו אין דייך ליכטיקייט שלא
יפול מן ההתלהבות וכו' וד"ל.

(חתנט)

רמ"ס שמע מפי הקא"ב זי"ע בלשון מא"ד זי"ע משיח ראיבצאך באיי
אונז צי ווישיין די פלייצים מיא קאהן דאסציילין ציילין אויפ די צעהן
פינגער ופ"א אמר בלשון זה אדער הטפח אדער 2 טפחים (והראת כן בידו ממש)

אז מיר ווילען קאהנען מיר זאגין אז חבלי משיח זענען שוין אידען לאנג גיפאטירט ומהו עתה חבלי משיח סי שווער איודיש ווארט צי זאגין.

(חתם)

וסיפר מעשה מרמ"מ זי"ע מטבריא שפעס אחד באו אליו אנשים על שבת והי' להם ניגון יפה מאד והם הי' מנגנים טובים ובש"ק בלילה א"ל הצדיק לנגן ורצו הם לנגן אותו הנגון היפה והראה הצדיק בידו שיפסקו ממנו ולא ינגנו אותו וכן הי' בכל הסעודות של שבת וביום א' הי' סעודת ר"ח וציוה הצדיק שינגנו אותו הניגון וכן עשו ואמר להם כי זה הניגון הוא משירי הלויים בביהמ"ק ולכך לא הניחם שינגנו אותו בשבת מפני הצער של חורבן ביהמ"ק רק עתה ינגנו אותו ובכה הצדיק מאד כך סיפר זי"ע.

(תחסא)

סיפר שהקארלינער זי"ע אמר פ"א בהיותו בדרך בא לו בדעתו כל השבע חכמות ולא רצה אז לקבלם ואמר אז איך וועל קומען אהיים איך וועל זאהן אז איך דארף דאס צו מיינע עבדות וועליך צו נעמען.

(תחסב)

שמעתי שהבעש"ט זי"ע פ"א אחז צלוחית בידו והסתכל בו ולקח הנה"ק ונתבטל מציאותו. ואמר וכד אנת חסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן וכו'.

(תחסג)

ר"י שו"ב שמע מהקא"ב זי"ע אמר. כנראה שהקא"ב אמר זה בשם הרה"ק מאפטא זי"ע בחודש ניסן שנת תקפ"ה אם לא יהי' התחלת הגאולה בניסן זה אינו רוצה להיות בעולם וכן הוי שנסתלק ביום ה' ניסן הנ"ל זי"ע ועכ"י.

(תחסד)

והבוטח בד' חסד יסובבנהו - איז זיין סיבה חסד. ופ"א שמעתי בשמו שאמר שאינו נופל כיון שהוא מוקף בחסד לכ"מ שהוא נוטה הכל בחסד.

(תחסה)

רמ"ק זי"ע אמר פ"א הי' לי חולי והרופאים נתנו לי יאוש ר"ל

האבין איין גיקוקט אין די טעג וראיתי די טעג וואס זענין אריביר מיט יטורים נאך וויסיז.

(תתסו)

עוד שמעתי שאמר שפ"א הי' לי חולי ונסתכלתי בימים שעברו וראיתי אז די טעג וואס מיר האט געוויזין ליכטיג זיינען זיי גיווען גאר פלאציג אין די טעג וואס איז גיווען פלאציג האבין זיי פאר שיינט.

(תתסז)

רמ"ק זי"ע סיפר אשר ר' מאנעלי הי' רגיל עס ר"א הגדול זי"ע וכנסתחלק ר"א זי"ע הי' מבקש ר' מאנעלי מהקארלינער ר"ש זי"ע שיזכה לראות את ר"א מעולם העליון. והי' הקדוש דוחה אותו ואמר דו ביסט א בעה"ב וויא קומסטע זעהן ר"א. ופ"א נכנס לפני הקארלינער בשולחנו והי' הראטנער מגיד חותך לו הבשר לאכול. ופני הקדוש הי' בוער כלפידים ולקח חתיכה בשר ונותן לתוך פיו ואמר אני אוכל על הכוונה שהי' הכהן אוכל בביהמ"ק קרבן חטאת ואח"כ אמר כן על עולה וכן כסדר וכו' ובתוך כך אמר לר' מאנעלי אויב די ווילסט זעהן ר"א איז איצטער די צייט ור' מאנעלי מרוב פחדו נשפכו מים על שוקיו (כדאיחא בב"ר) והשיב לא. →

(תתסח)

שמעתי שפ"א התנצל א' לפניו על ענין אמונה וכו' והשיב עס איז ניטא קיין ספיקות הודאי שמו וכו'. שמעתי שפ

(תתסט)

פ"א בא זקן לפני הקאליסקער זי"ע והתנצל לפניו כאשר הוא שבע ימים ואין לו עתה שום הנאה בעולם מאו"ש וכו' ואינו חפץ עוד בחיים, וגער בו הצדיק וא"ל שוטה עס איז כדאי אכציג יאר צי לעבין אבי איין מאל הפילין לייגין.

(תתע)

הקא"ב זי"ע סיפר שבא מכ' מהקאליסקער זי"ע ע"ד ענין חב"ד, והראה לו המכתב וא"ל במקום זה כשכתב הקאליסקער המכתב הוריד כאן דמעות וכן בעוד מקומות במכ' וכו'. עוד סיפר שהקאליסקער זי"ע כתב למא"ד זי"ע קודם פטירתו בלשון זה מחר תהי' אתי עמי במחיצתי והגיע המכתב אחר

פטירתו שנסתלקו שניהם בחודש אחד - ובאותו שבוע שנסתלק הקאליטקער
זי"ע אירע אצל הלעכויציר זי"ע שנפל האיינג לאכטער לארץ ואמר הלעכויציר
כבה נר המערבי.

(תתעא)

שמעתי שהקארלינער זי"ע אמר להר"ג זי"ע זע מאיין קינד די
זאלסט נישט זיין וויא די הון וואס די הינדאלאך פיקין אויס ביי איר אין
גאנצין אין זי דארט אין קווארט וד"ל.

(תתעב)

שמעתי שאדמו"ר זי"ע אמר יש אדם ויש צל של אדם ויש שאינו אלא
צלו של צל וסיים עכשיו הוא בבואה דבבואה של אדם - ויותר לא ידעתי.

(תתעג)

הר"ר שבתי מהאראדאק הי' מלמד אצל הגרעק"א וא"ל בשם הלעכעוויציר
זי"ע על מאחז"ל מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה אעפ"י שאינו עבדו
בעבדי אעפ"י שאינו משה פי' במשה מצד גדולת נשמתו - בעבדי - מצד
עבודתו הגדולה אעפ"י שאינו משה - ואמר הגרעק"א שדב"ז אינו יכול לומר
רק מי שלומד תורה לשמה. כך סיפר דמ"מ (ר"ת ר' משה מרדכי ז"ל).

(תתעד)

שמעתי מפ"ק שאברך אחד הי' ישן בחדר אחד עם הצדיק ר"ז זי"ע,
ואח"כ קם ר"ז בלילה ונכנס לחדרו השני לעטוק בתורה ושמע שר"ז הולך אנה
ואנה בחדרו בהתפעלות ואח"כ אל ר"ז להאברך מילך מיין ברודער האביך
אים גיבראכט צום רבי האנט איז ער אסאך העכיר פאר מיר. כי ר"מ כבר הי'
בעולם העליון ומשם בא אליו וראהו גבוה מאד - וסיים דער מוח פון ר'
מילך. -

(תתעה)

רי"ח זי"ע"א בשם מא"ד זי"ע צאנך מיד גוזזים שהבעה"ב מחכה הרבה
ומאריך לצאן כדי שיגדלו השערות כדי שיגוז אותם בפ"א והמ"ש.

(תתעז)

אדמו"ר זי"ע אמר על מחז"ל דכו"ע בשבת ניתנה תורה לכך צריך להכין א"ע לשבת כמו לקבלת התורה והכנה הוא שלשת ימים וכן לכל שבת יש לו הכנה ג' ימים דקמ" שבחא והוא כדי לתקן א"ע בבחי' מעשה ודיבור ומחשבה, ובשבת יכול לתקן בתשובה דוגמת יוה"כ והראי' מחז"ל וקראת לשבת עונג זה שבת ולקדוש ד' מכוּבד זה יוה"כ הרי כי שבת הוא דוגמת יוה"כ שהקישן הכתוב.

(תתעז)

בשם ר' מיכלע זי"ע. צופי' הליכות ביתה שהנשמה רואה וצופה מה שהיא צריכה לילך לביתה במדור הנשמות ועי"ז ולחם עצלות לא תאכל.

(תתעז)

בשם הקדוש זי"ע. שקר החן סי וועט זיין אזא דור וואס דער שקר וועט האבין אחן והבל דער הבל וועט האבין א יופי ואז יראת ד' היא תתהלל.

(תתעט)

הקא"ב זי"ע מהגעניראל האַוויין שהי' זקן ביותר וא"ל המלך ניקאליי בלשון רוסיא וואס די בלוט ווארעמט נאך? והשיב די בלוט ווערעמט נישט די שלושבא ווארעמט. עוד סיפר מן הפראנצויז שנתפס בפוילין ואמרו לו הקאזאקין זאגין זיי פֿאַרדאָן ויניחו אותו בחיים והשיב ניקס פארדאן עס איז אשאנדע פארען קעניג איך זאל פארדאן ניקס פארדאן.

(תתפ)

והי' טרם יקראו פי (שאם יבינו לקרוא) שבאמת הקב"ה עונה יריאיו אפילו טרם שיקראו ברצונו להושיע להם ומה שאנו רואים עודם מדברים שהם צריכים לכמה תפילות ובקשות בדיבור הוא למען ואני אשמע שהקב"ה מתאווה לשמוע שיחתן וערבה לפניו.

(תתפא)

זה אלי ענו - שבאו למדריגה גדולה בבחי' זה אלי - ואמרו ד' ימלוך לעולם ועד, פי' שבקשו מהשי"ת שלעולם יתקומו בעבודתו ית"ש הגם שלא יאיר להם כ"כ במוד"ג והבן.

(תתפב)

מא"ד זי"ע אמר פ"א. - רבוש"ע קער מיר איס צוא מיין פעלציל מיט זויער מילעך. וסיפר שפ"א ביום שמחת תורה לא הי"ל רק לחם וזויער מילעך האביך יענצמאלט גיהאט מער שמחה וויא היינט.

(תתפג)

סיפר אדמו"ר זי"ע שהי' אברך אחד בלעזעוויץ שהי' יקר מאד למרן וחסיד והי' אהוב לבריות והורגל בתפנוקים ורחקו אותו חמיו וחמותו מפני שנעשה חסיד והתחילו לשנוא אותו והי' הם עצמם אוכלים מעדנים ואל האברך הנ"ל עם אשתו הי' נותנים לחם וכו' דברים קשים שלא הי' טבעו סובלם, והי' אנ"ש מצטערים עליו. ופ"א שאלתי אותו מה שאני רואה שאתה בעצמך אינך מצטער ע"ז כלום ונוח בעיניך הסיגופים הנ"ל שעושים לך מה זאת? והשיב לי שבאמת אינו מקפיד עליהם כלל לפי שהקב"ה יודע שאני צריך לעשות לעצמי כל הסיגופים האלו לפי המעשים שלי רק שאני בעצמי אין בי דעתי לעשות וריחם עלי הקב"ה ונתן בלבם שהם יעשו לי כן ולמה אקפיד, ואח"כ נתהפך הדבר וחזרו לאהוב אותו מאד וגם אויביו שבתחילה השלימו אחרו.

(תתפד)

אדמו"ר זי"ע שמעתי בשמו. אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו. פי' שניהם כאחד שבאמת נשלך מעבודתו ואין הרוה"ק ניטל ממנו זהו רע ומר מאד שעז"ז אינו שם על לבו לשוב כיון ששורה בו הרוה"ק כמקדם. וד"ל.

(תתפה)

וחקננו בעצה טובה מלפניך - פי' שתתן לנו עצות כאלו שנוכל להיות לפניך.

(תתפו)

סיפר אדמו"ר זי"ע פ"א שאלתי את הלעכעוויצר זי"ע וויא אזוי שלאפס א גיטער יוד והשיב לי פארשטייסטע מיין קינד מי איז מסלק די מחשבה, מי איז מסלק די מחשבה, והקא"ב זי"ע אמר שבאמת מחפללים ע"ז המפיל חבלי שינה על עיני וכו'. כך שמע רמ"ס מפ"ק.

(תתפז)

סיפר הקא"ב זי"ע שפ"א חלק מא"ד זי"ע פירות מארץ ישראל ולקח פרי א' ונתן לי וא"ל לך בכוחך זה והושעת את ישראל. דענסטמאלט האטער מיר גימאכט פאר אַ מאספּ פון א"י געלט - כך שמע ר"י שו"ב מפיו הק'.

(תתפח)

ואראך מתפוססת בדמיך צו מישט מיט דמיונות ואומר לך בדמיך חיי פון דער פון קאנסטע קומען צו אחיות וכו' - כך אמר אדמו"ר זי"ע.

(תתפט)

חי אני נאום ד' כי לא אחפוץ במות המת הוא מה שנופל לו לאדם מחשבות פסולות שהם בחי' מיתה ח"ו איך מיין דאס גאר נישט רק כונה שלי הוא כ"א בשובו מדרכיו וחי' שע"ז יתעורר יותר כ"א ע"י מחשבה קשה אינו מתפעל בלבו אבל כשרואה א"ע בכך פחיתות מזדעזע ונרתע וחוזר בתשובה.

(תתצ)

הקא"ב זי"ע אמר מלוכה נקרא כשהוא ברצונו כ"מ ומלכותו ברצון קבלו עליהם ממשלה נקרא בהכרח כ"מ ואתה מושל בכל. אז דו ווילסט קענסטע באיי מיר שיין דעם חיות צו נעמען דריבער בעט מען ממקומך מלכנו תופיע זאלסט אריין שיינען ותמלוך עלינו שיהי' רצוננו לקבל עלינו מלכותך.

(תתצא)

אמר אדמו"ר זי"ע על מחז"ל וישכרו וישכרו עמו אבל כ"ז שפירש יוסף מהם לא שתו יין. והטעם כי יוסף הוא בחי' התענוג רוחני והתקשרות וכשפורש מהם ונפגמו קצת בבחי' נתיראו להשתמש בשום תענוג גופני של שתיות יין שלא יתמשכו ח"ו אחר הגוף וכשנדבקו עם יוסף וחזר להם בחי' התענוג רוחני אז אין פחד להם לשתות יין כי לא יתמשכו עי"ז וסיים אדמו"ר - האינינט מעג מען אנהויבין פיין אגלעזיל וויין וד"ל.

(תתצב)

הקא"ב זי"ע סיפר (והוכיח אברהם את אבימלך) בשם הריזיניר זי"ע על מאמר הזוהר שאמרו התלמידים על רשב"י וי כד אסחלק מעלמא וכו' והקשה מה זו דר"א לומר לרבו וי כשתמות ופירש שאין הכונה על מיתתו

אלא שהצדיק כ"ז שיש לו עדיין לעשות לעצמו שצריך ללחום ביצרו יכולים
 התלמידים ביותר לקבל ולינק ממנו. משא"כ כשנתעלה למעלה מהעולם קשה
 לתלמידיו לקבל ולינק ממנו וזה אמרו וי כד תסתלק מעלמא ר"ל שיתעלה כל
 כך עד שאין לו שום צירוף ושייכות עם העולם.

(תתצג)

עוד בשמו שאמר על מה דאיתא בזוה"ק דאר"ש מאן דקארי לי שמעון
 ולא ר"ש ש"מ קוב"ה. ופירש כי כה"ע היו מחזיקים לר"ש בגודל מדריגתו
 ור"ש הי' לבו נשבר בקרבו והי' משפיל א"ע ועכ"ז לא האמינו לו וקראו
 אותו ר"ש ועפי"ז אמר מאן הוא דקרי לי שמעון שידע שפלוחי שאני שמעון
 פשוט ולא ר"ש ש"מ קוב"ה שידע האמת.

(תתצד)

פ"א אמר הקא"ב זי"ע על הריזינר זי"ע יראה ואהבה האבין מיר
 גיזעהן ביין רוזינער אַ מעין פון לעחעוויציר מיט ר' מיכלין - חיבוב
 מצוה אפילו קיין מעין אויך נישט. ופ"א אמר יראה ואהבה האבין מיר
 גיזעהן אין לעכוויץ. קדושה וטהרה האבין מיר גיזעהן אין רוזין. -
 ופ"א אמר ער זיצט אין ג"ע ציווישיין תנאים ואמוראים אין שעמצאך פאר
 זיי נישט ופ"א אמר ער איז אין ג"ע אַחידוש. ועל מא"ד זי"ע אמר לעת אז
 משיח וועט קומען וועט זיין תחה"מ וועטער זיין אַחידוש.

(תתצה)

הקא"ב זי"ע אמר בשם הריזינר זי"ע זינט דער רוס איז אריין
 אין דער מדינה איז קיין תפילה נישט ארויף וויא מיא דארף, ואס יש
 צדיקים שאומרים שתפילתם עולה ווייסין זיי נישט וויא אתפילה דארף ארויף
 גיין.

(תתצו)

הקא"ב זי"ע אמר ד' איש מלחמה גאט ב"ה איז מיט דעם יוד וואס
 גייט אין דער מלחמה. ועוד אמר ד' ילחם לכם ואתם תהרישון אין איר
 זאלט אקעריין. ועוד אמר אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו - פי'
 ע"י יראה שהוא גבורה זוכים לשמוע.

(תתצז)

אדמו"ר זי"ע"א אמר. נפתלי שבע רצון ומלא ברכת ד' - מפני מה
 - ים ודרום ירשה. ע"י הכנעה שנקרא ים - וע"י שמחה ואהבה שנקרא
 דרום - שניהם יחד ירש. -

(תתצח)

בשם הקא"ב זי"ע. ייראוך עם שמש מבקשי פניך. אלו הרוצים
 ליכנס בפנימיות של התורה צריכים יראה ושמירה יתירה בבחי' ברי"ק שנק'
 שמש.

(תתצט)

הקא"ב זי"ע אמר בשם. כל המדות זייך אצל הקב"ה כביכול רק מדת
 היראה אין שייך אצלו ועכ"ז ישנו כביכול מדה זו והוא יראה מפני אהבה,
 ע"י שאוהב מאד את בנ"י ומחירא שלא יפגום ע"י החטא. וזהו היראה צ"ל
 גם אצל האדם. וזהו יריאיך - שיש להם כביכול יראה שלך בבחי' הנ"ל -
 יראוני וישמחו.

(תחק)

סיפר הקא"ב על ר' מיכעלע זי"ע שפ"א בא אלי' קרוב לבקש ממנו
 נדבה לעזרו על איזה ענין. וא"ל שיבוא בעוד איזו שעות. ובא אח"כ ונתן
 לו ושאלו הקא"ב זי"ע מה הי' הכונה בזה שאיחר לו בעוד איזה שעות,
 והשיבו פתוח תפתח את ירך דאס האב איך תיכף גיהאט. נאָר, ולא ירע לבבך
 בתתך לו האביך גידארפט הארעוויך.

(תחקא)

רי"ח זי"ע בשם מא"ד זי"ע, ואנכי איש חלק. אָפּ גליטילט פון דער
 וועלט.

(תחקב)

רי"ח זי"ע סיפר שהי' אברך אחד אצל הקארלינער שלקח לו עבדות
 גדולה יותר מכוחו והלך לעולמו ושלח הקדוש זי"ע את המשרת במטהו על קבר
 האברך הנ"ל למעה"ש קיינר זאל זיך נישט דער וועגיך טשעפין אים, ואח"כ
 שחק הק' ואמר אמענטש האט מנצח גיווען אַ מלאך.

(תחקג)

בשם הקא"ב זי"ע. כל המקבל עליו עול תורה הרי התורה מטהר מדותיו ולכך מעבירין ממנו עול מלכות ודר"א. משא"כ בלי תורה צריך לטהר ע"י וכו'.

(תחקד)

בעה"ב אחד התנצל לפני מא"ד זי"ע שעד עתה היה האדון אוהב אותו ומקרבו ועכשיו ועכשיו סר אהבתו. והשיב לו כי הסיבה הוא דכתיב ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי שצריך להיות הבדל בין עכו"ם לישראל ועד עתה לא היית אתה אוהב את האדון ולכך היה הוא אוהב אותך, משא"כ עתה גם אתה הרגשת אהבה אליו ולכך הוא שונא אותך כדי שיהי' הבדל.

(תחקה)

הלעכעויציר זי"ע אמר לאחד למה הוא נותן לו כ"כ מעות והשיב לו איך האלט אז פרנסה איז וויא אַ קרעניצא וואס מי שעפט מער קומט צו מער. האָט דאס דער לעכעויציר גוט גיחזרט פרנסה וויא אקרעניצא.

(תחקו)

הקדוש זי"ע הי' מחלק לצדקה כל מה שנמצא אצלו. והיו ב"ב בעוני ורוחק גדול, ופ"א נתיישבו אנ"ש שלא יתנו לו מעות רק שיתנו להרבנית עניני מזונות הנצרך להבית כדי שלא יהי' לו מה לחלק לעניים ועבר איזו שבועות שלא היו לו מה לחלק ואח"כ פ"א מצא המפתח מן החדר שהי' המזונות סגורים שמה וקרא לעניים שיבאו בחצי הלילה וחלק להם כל מה שנמצא, ולא הניח לב"ב אפילו מזון סעודה אחת, ובבוקר באה הרבנית אל החדר ולא מצאה כלום ונכנסה לפניו ובכתה ואמרה לו הלא בניך הם עניים כמותם, ואיך חילקת הכל לעניים אחרים ולא הנחת להם כלום, ובדברה עמו התחיל הקדוש להתעלף האט מען אים אָפּ געמינסערט ואמר זי האט מיר דער ליינגט ביזיין פינסיל פון הארץ כי הצדקה הוא נקודת לבו.

(תחקז)

כל אשר דבר ד' נעשה - פי' שהקב"ה הבטיח לב"י שיפארום ויעטרם בכבוד והדר, ואחם תהיו לי ממלכת כהנים וכו' והשיבו בנ"י כל אשר דבר ד' נעשה מיר וועלין דאָס אים טאָן. וד"ל.

(חתקה)

כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, פי' כמו שהיום כשפוגע אחד בחברו ישאלהו מה פעולה פעלת היום בעסקך כך יהי' לע"ל כשיפגשו א' לחבירו ישאלהו מה פעולה פעלת היום לכבוד ד' ואיזו עבדות עשית היום לנח"ר לפני ד'. כך שמע ר"מ סעלצער מפ"ק.

(תקט)

אדמו"ר זי"ע אמר אחה החילות - גם ההתחלה הוא ממך ואתה הוא המתחיל.
עוד אמר. להיות לכם לאלקים. גם זהו מכח שאני ד' אלקיכם. וממני הוא דבר זה.
עוד אמר. וזכרתם איר זאלט גאנץ גוט גידיינקיך את כל אַלע זאַכין וואס טיטוט זיך אויף דער וועלט איז מצות ד'. די פאר זאג פין השי"ת בהשגחתו הפרטית.

(תחקי)

דאס וואס אא"ד הארעוויט מיטין גוף ווערט אהן גערופין חשובה תחאה.
ובשם הר"נ זי"ע. שאנו רואים כמה יקרה מאד היגיעה של איש הישראלי בעבודת ד' ממה שנאמר אני אוהבי אהב ומשחרי ימצאונני - אהבה ה"ה מדרגה גדולה ומה נאמר בו שגם השי"ת אוהב אותו ועכ"ז יכול להיות מרחוק - אבל ומשחרי אותם היגיעים ומחפשים ומשחרי אותי ימצאוני, טוען מיר טאקע געפינין שאני קרוב אצלם.

(תקיא)

השם עבים רכובו אפילו מי שהוא עב - פאר גרעבט - יכול להיות רכובו בחי' מרכבה להשי"ת רק שיראה מעתה שיהי' בבחי' - המהלך על כנפי רוח - הוא רוח יראת ד' לחיים והכנפיים הם דחו"ר דסליק לעילא.

(תקיב)

קול רנה וישועה באהלי צדיקים - ומהו הרנה שלהם - ימין ד' עושה חיל - שאומרים תמיד שהשי"ת עושה חסד שנקרא ימין. ובשם ר"מ וכו'.

(תחקיג)

בשוא גליו אתה תשבחם. מי שאיננו נופל בדעתו מהחרומות הגלים רק שהוא רואה תמיד לשבור את הגלים בכל כוחו, אז כביכול אתה תשבחם - הקב"ה משבחנו מה שאיננו נסוג אחור מעבודתו בשביל הגלים ומשבר אותם עד שעובר את הים.

(תחקיד)

תחי נפשי וחהללך - רבוש"ע זאל זיך מיין נפש מחי' זיין עי"ז שזכיתי להלל אותך.

(תחקסו)

הקא"ב זי"ע אמר. שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב. שהמוצא הוא בשמחה עצומה על זה שמצא וגם לבו נמס בקרבו מה שאין בכוחו לקבל ממנו כ"א מעט מזעיר שאיננו חשוב כלום בעירך האוצר עצמו שאין לו סוף.

(תחקסז)

ושמרו בנ"י את השבת - אריין טאן אזוי פיל אמונה אין שבת - לעשות את השבת - שיוכלו לעשות בחי' שבת אפילו בימות החול - להאמין שהקב"ה ברא אה"ע והכל ממנו ומבלעדו אין כלום.

(תחקיז)

ד' אלקי ישראל אהבת תמים ולכך מקבל התשובה של ג"י מיד ומה שצריך לעשות סיגופים ותעניות הוא ד' א' ישראל תשועת עולמים - כדי לתקן מה שפגם בעולמות העליונים. ופ"א שמעתי - כי התשובה שבלב הוא לתקן הנפש ובחי' המחשבה אבל האבר שחטא בו במעשה צריך לתקן ע"י מעשה שאין מחשבה מוציא מידי מעשה ולכך צריך לעשות התיקונים הנ"ל.

(תחקיח)

ר"ד אליו ח"ר שואל זי"ע סיפר לפני רי"ח זי"ע אשר ר' פייוויל סג"נ הלך אצל הקאליסקער בעלי' וא"ל מפני מה נאמר ורחצו מיט ולא במים - דאס גייט אויף ענין תשובה כשלבנו נמס ובוכה לפני השי"ת דארפער די וואסער וואסער וואשין שיהי' תשובתו באמת.

(תחקיט)

ר' איצעלע קוידניווער הי' מזרז א"ע להתפלל בציבור. ופ"א אמר
פ' העקידה והחזן הי' מתפלל להלן אמר ר"א וישב אברהם בבאר שבע רבוש"ע
לאז דער אלטער טאטע אברהם זיצן אין באר שבע, לאזער זיצן אין באר שבע.
(שמעתי שהי' בר"ה הכותב.)

(תחקך)

וסיפר ר' דוד אלי' ח"ר שואל לפני רי"ח זי"ע אשר ר' פיוויל
סגי נהור נסע עם שיירא במדבר והלך כנגדם חזיר היער שהוא מזיק גדול
והיו בסכנה ואמרו זאת לרפס"נ, א"ל אני אלך כנגדו ואני מראה לו את
חפניט שלי שיש לי צלם א' וכן עשה ומיד ירד החזיר משפוע ההר ונסרסקו
אבריו.

(תחקכא)

רי"ח זי"ע בשם מא"ד זי"ע. כי ממך הכל ומידך - השי"ת נתן
רשות לאדם שיאמר נתנו לך איך גיב דיר.

(תחקכב)

מא"ד זי"ע אמר. ונשמע פתגם המלך - אז א אמתער איד זאגט
המלך קאהמען דער העריץ אין גישפרינג. מאיר איז דאס וואהר? והמעשה שהי'
ר' מאיר מירר ראש השנה בגישפרינג ולא הי' יכול להתפלל שהי' במוד"ק
עד ששמע הקול של הלעכויציר צועק המלך ונפתח לבו והי' יכול להתפלל.

(תחקכג)

רמ"ק זי"ע אמר בשמע"צ ע"כ ד"א בשכבנו ובקומנו - בין בשעת
הסתר בבחי' שכיבה, בין בבחי' קימה, בכל אופן ד' אלקינו. נקבל עלינו
אלקותך. - נשיח בחוקיך מיר זאלין זיך קאנין איין בייגיין מיט דיינע
חוקים. גוטע אידין זענען אַ היפוך פון דער וועלט. בא זיי איז דער
שטייגיר אז זיי טוען אַ מצוה ווערין זיי אויף גיהויבין אין אז זיי
פאלין אריין ח"ו, פאלין זיי אראפ. גוטטע אידין איז היפוך. אז זיי טוען
אמצוה בייגיין זיי זיך זייער איין פאר השי"ת אין אז זיי פאלין אריין
אין עפעס זאנען זיי זיך זייער מחזק.

(תתקכד)

עס שטייט אז צדיקים פאַר דער פטירה מראים להם מקומם בג"ע.
 והענין הוא כי ענין הסתלקות מן העולם הוא בחי' שבירת הכלים. וזה שייך
 אצל דבר שהוא כלי שלם שייך בו שבירה. אבל הצדיקים שיש להם תמיד לב
 נשבר הם בחי' שברי כלים כי הם בחי' אין ומה שייך אצלם שבירה. ע"כ
 כשמגיע זמנם להסתלק מן העולם מראים להם מקומם בג"ע וגודל שכרם ומגיע
 להם מזה קצת זכות הדעת ושלימות הלב עד שנקרא כלי וממילא שייך אצלם
 ענין שביה"כ.

(תתקכה)

ופ"א בר"ה לא היה לפנות קודם התפילה ואמר לעצמו את עורה ואת
 בשרה ואת דמה על פרשה ישרוף וד"ל. פ"א אמר. מרירות בשעת די פארע פון
 צימעס שלאגט.

(תתקכו)

בשם הקדוש זי"ע. - אכל ועמד שנשאר על מדריגתו הראשונה ולא
 נחעלה ע"י אכילתו זהו סימן אכילתו דם. שאכל רק בשביל הדם שלו להנאת
 גופו ע"כ לא עלה ע"י האכילה.

(תתקכז)

בשם רר"ש מנ"ש. פרייסין איז אראפ ציליב איין האר ר"ל מפני
 שערות הנשים שהי' פרוצים בהם.

(תתקכח)

הקא"ב בשם הלעכעויער זי"ע. וראה אם דרך עוצב בי. רבוש"ע אויב
 דוא זעסט אין מיר אַהאַר עצבות אין שבת בעסער ונתנו בדרך עולם ר"ל
 שיקחהו מהעולם ר"ל.

(תתקכט)

הלא כה דברי כאש. פי' שהאש מחזיר כל הגשמיים על עצם היסוד
 שלהם שנעשו עפר. וכן הוא התורה שורפת כל התאוות וכו' כנלע"ר ששמעתי.

(תחקל)

בשם הה"מ זי"ע. זה השער לד' צדיקים ועי"ז יבואו בו ע"י אמונת

חכמים.

(תחקלא)

יהי כבוד ד' לעולם פאר וואס איז דער כבוד פון גאט ב"ה אזוי
פאר הייליגן כדי ישמח ד' במעשיו. אין אמתין איז נישטא חוץ דעם רצון
פון השי"ת אפילו דאס וואס מי קאהן טאן נגד רצונו איז דאס אויך דער
רצון הבורא עס זאל זיין אזא פארשטעלכץ אין אַ איד זאל דאס צי ברעכין.

(תחקלב)

סיפר שהי' ר"צ הארקער פ"א שומע קולות בחוץ ושאל מה זאת ודחו
אותו אט צווייטא שניידערס קריגין זיך. ואמר סטייטש זיי זאנען דאך בני
אברהם יצוי"ע.

(תחקלג)

הקא"ב זי"ע אמר בך יחסו עניי עמי - מיט דיר זאיינען זיך
מייחס אפילו דיא ארומע פון דיין פאלק. אפילו ער טוט ח"ו אעבירה דער
נאך זעהט ער זיך ארום שטייטץ דער מלך מלה"מ איז זיין גאט ב"ה וואס
האטער דאס גיטאן ומתחרט ע"ז מאוד - דער וויילע איז ער זיך מייחס
מיט דעם אייבערשטיין.

(תחקלד)

וישלח משה מלאכים אל מלך אדום נעברה נא בארצן - מיר וויליגן
דיינע גאר נישט נאר לאז דורך גיין דורך טרעטיק דעם דרך המלך -
ואומר מלך אדום לא תעבור בי וכו', ויאמר אליו בנ"י במסלה נעלה, מיר
וויליגן פון דיינע ניט נהנה זיין גאר נישט. ואם מימין נשחה אני ומקני
- אז מיר דארפן האבן די הצטרפות וואס מי מוז - וגתתי מכרס,
וועליר דער נאך קענען דינען גב"ה בכח זה של האו"ש. ואח"כ וימאן אדום,
אז זיי האבן גיזעהן אז ס'ז קיין תכלית ניט עס איז זייער שווער מלחמה
צו האלטן האבן זיי אהן גיהויבן בעטן באיי גב"ה. רבש"ע רק אין דבר
בדגלי אעבורה איך בעט קיין זאך ניט נאר איך זאל קענין מיינע רגילות
אריבער.

(תתקלה)

סיפר אדמו"ר זי"ע ששאל מהלעכעוויציר זי"ע בענין בשעת ער האלט בא דביקות אס יפסיק ללמוד פלפול של הלכה ופשטות והשיב לו מאחז"ל אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בטעינה מ"ט לכוף יצרו עדיף וכיון שאז בשעת הדביקות קשה להפסיק בענין פשיטות וכו'.

(תתקלו)

וסיפר שפ"א בעש"ק לעת ערב כבדו את הר"מ לעכוויטש להיות מטדר קדושין והשיב איך האב שוין אריין גיטאָהן דער מות איז שבת איז מיר שווער אריין טאהן אין אנאנדער ענין ולא הלך.

(תתקלז)

הקא"ב אמר היוכל להיות שהמלך ישלח את בנו למלחמה ולא יתן לו כלי זיינ?

(תתקלח)

אחת דיבר א' - שבאמת באיזו ענין שעובדים את הקב"ה הכל אחת בין ע"י תו"ת בין ע"י איזו ענין שהוא - רק - שתיים. זו שמעתי - שבנ"א מחלקין אותם לשני ענינים.

(תתקלט)

בשם הקדוש זי"ע שעשה עליות נשמה ואמר שראה שכל ביהמ"ק שלמעלה נשלם רק שהארון עדיין איננו על מקומו.

(תתקמ)

וסיפר שהי' ג"פ קרוב לענין הגאולה ובלבלו אותם פ"א ע"י הר"ש שערעבי עם הגאון חיד"א. ופ"ב ע"י רמ"מ והי' המעשה של הפקיד כידוע, ופ"ג שהי' עת שמחה גדולה ואמר הריזניר לקחת הקוגלין בליל שב"ק וכו'.

(תתקמא)

סיפר הקא"ב זי"ע שהי' בוילנא אחד שנסע תחילה אל הלעכוויציר זי"ע ושמו הי' פיוויש ואח"כ ירד מטה מטה מחסידותו רח"ל עד שלקה ערלית לביתו. והי' בוילנא חסיד אחד מאנ"ש הלעכוויציר זי"ע ושמו ר' ליב

בריסקיר וא"ל הלעכויציר שלא יגיח את פיוויש בכך וציוה על ר"ל הנ"ל שילך בכ"י קודם התפילה לבית פיוויש וידבר עמו כמו חצי שנה בענינים שלו וכך עשה. והי' כל פעם יושב אצל מטתו ומדבר עמו והתנהג כן חצי שנה ופ"א פתאום דלג ממתתו והתחיל לבכות וחלש בשערו מה נעשה ממנו. וחזר בתשובה.

(תחקמב)

סיפר הקא"ב זי"ע שר' ישעי' זוכעוויציר ז"ל הי' רינדאר והפריץ שלו התפאר בפני שאר הפריצים שהר"י הנ"ל כשהוא מתפלל אינו שומע אפילו שיתנו בו חץ ורצה פריץ אחד לנסותו כשהתפלל ונתן לו בביגס שאינו מלא ולא קם ולא זע. ונתכעס הפריץ ורצה ממש להרגו מתוך כעסו ולא הניחו הפריץ שלו.

(תחקמג)

ור"י הנ"ל הי' לו בן ושמו ר' אברהם והי' הצדיקים מפליאים אותו ביותר וסיפר הקא"ב שפ"א ביום תעניתו פגע בו עני ונתן לו הקאפטין שלו ונתירא ממחלוקת אשתו פן יבוא לידי כעס ואכל תחילה קודם שבא לביתו באמצע תעניתו. וד"ל.

(תחקמד)

איך האב אמאל גיזעהן ר' נחום שו"ב פֿאַרין דאוונען האטער קיין פנים אין קיין צורה ניש גיהאט. נאך דעם דאוונען האב איך אים גיזעהן האט די גאנצע וועלט גיהאט בא אים אַפנים וויא אפודעלע (זה צורת איש שעושים בפני העופות על פני השדה).

(תחקמה)

הצדיק ר"ח צאנזיר זי"ע מבראדי לפני הסתלקותו קרא לאחד מאוהביו שהוא ינגן לפניו בכינור ע"ש ותשחק ליום אחרון. וגם המנגן הי' צדיק גדול (שמו שכחתי) ושאלו המנגן הנ"ל מה משכורתי והשיבו אתי עמי במחיצתי וכך הוי שאחר ד' ימים נפטר המנגן. ואמרו צדיקים הענין שציוה לנגן לפניו לפני מותו הוא הר"ח הי' ניצוץ ר' יוחנן בן זכאי שבכה לפני מותו ואמר שא"י באיזו דרך מוליכין וכו', כמחז"ל ולפי ערך קדושתו הי' ראוי לו שיהא מזוג בשמחה יותר גם בשעה זו ואותו השמחה שנחסר לו אז הוצרך לתקן ע"י הניגון הנ"ל בשמחה בלשון זה שמעתי ממו"ר

שיח' - (הוא מרן חסד לאברהם זי"ע).

(תתקמו)

אמר בשם הר"נ זי"ע. איזהו דרך ישרה שיבור לא האדם. פי' שיבנו מלשון בורר פסולת מתוך האוכל היינו כל שהיא תפארת לעושי' שבאמת הוא טוב רק שהיא ג"כ תפארת לו מן האדם שמגיע לו ע"י זה הדרך התפארות מב"א צריך לבור אותה ולבקש לו דרך שלא יגיע לו התפארות.

(תתקמז)

סיפר שפ"א נכנס לפני הר"נ זי"ע והתנצל על החשבות והשיבו יש מלאכים שכל ימיהם עובדים השי"ת כך. ופ"א בא אליו ושאלו הר"נ זי"ע וא"ל וואס מאכסטו וא"ל ב"ה גאנץ גוט (הגם שהי' בדוחק גדול) וא"ל גירעכט מיין קינד כד שכינתא אחיא לגבי' דבר נש אייחא עמה מאנין דכסף ומאנין דדהב. וכו'.

(תתקמח)

וסיפר על עצמו שפ"א לפני התפילה אחזו מרירות גדולה כ"כ שלא הי' יכול לעמוד ולהתפלל. ונתישב בלבו אולי אין זה מרירות של קדושה רק המרירות הוא מעניני עוה"ז והתחלתי ליישב דעתי ולב מכל עניני עוה"ז ומכל עניני צער פרנסה עד שנתישב לבי וראיתי שאין שם מרירות ומיד יכולתי להתפלל וד"ל.

(תתקמט)

סיפר שהה"מ זי"ע חילק צדקה בעצמו פ"א (כמדומה לי בפורים) בידיו הרבה וכו'. ואמר שהוא לוקח עבדות פשטיות במעשה מפני שהוא מחירא שלא יהא חכמתו מרובה ממעשיו לכך הוא רץ אצל המעשה וד"ל.

(תתקנ)

סיפר מר' חייקא אמדורר זי"ע שפ"א התענה משבת לשבת ובמעלי שבתא כשרצה לילך אצל העמוד להתפלל אחזו בולמוס ולא ראה היכן לילך ומישש את הקיר עד שבא אל העמוד והניח הטלית ולא שמע שום אדם את דבריו מרוב חלישותו ואח"כ התחיל הודו וכמו"כ לא שמע אדם עד שהגיע לפסוק ויצעקו אל ד' בצר להם וצעק כ"כ מתוך לבו עד שאיש אחד שהי' ישן בבית-

המדרש על הבאָנאָק ומתוך הצעקה נתפחד ונפל מן הבאָנאָק ואח"כ ניתן לו כח מן השמים והתפלל כל התפילה כדרכו. והר"ח זי"ע היה בעל צורה צו ווישען צדיקים והלעכוּיצר התפלא עליו אַאיד זאל אזוי פיל פאַסטיג אין עס זאהל ליגין אזוי פיל שמחה אויפין פנים - ופעם אחד בתפילתו האט גיפלאצט באַ עס אַ קישקע וחי שבע שנים מיט אגיפלאצטע קישקע.

(תחקנא)

הר"ח זי"ע הי' תפלתו במרירות גדולה כ"כ עד שפ"א עמד קאזאק אחד ושמע תפילתו ובכה וע"ז נעשה איש אחד שם מאנ"ש של הר"ח כי אמר בלבו אקאזאק האט דער הָרֵט וכו' והי' נקרא שמואל קאזאק. ופ"א שמע תפלתו פריץ אחד ואמר אז מי וואלצאך אזוי פיל בעטיגן כו'.

(תחקנב)

והקארלינר הי' מתפלל מיט אזיסקייט כ"כ עד שפ"א עמד פריץ אחד עם אשתו ושמע תפלתו ואמר הפריץ לאשתו דער איד האט האַלט זאיין גב"ה אסאך מער וויא איך האב דיר האַלט.

(תחקנג)

מא"ד זי"ע כ"פ הי' קורא להר"מ מלעכוּיץ בפניא דמעלי שבתא ונתן לו צלוחית מע"ד כדי שיוכל להתחזק ולעצור בהדבקות שלא יתעלף וכו' והארעוואניעס שלו הי' גדולים מאד, ופ"א אמרו חסידים לפני מא"ד זי"ע וואס לאזט איר עס, אזוי וכו', והשיב, אַאיד וואס די האַרץ איז אים העכער פאַרין מוח קעניך אים קיין דיעה ניט זאגין וסיפר שפ"א כבדו את הר"מ בפניא דמעלי שבתא להזות מסדר קידושין והשיב, איך האט שוין אריין גיטאן דעם מוח אין שבת איז מיר שווער ארויס צו טאהן, להכין לבבו בענין אחר. - ואמר הר"מ ביום א' איז מיר שווער צו לערנען גמרא מפני העלהבות הלב והדביקות של שבת.

(תחקנד)

רמ"ק זי"ע אמר עס שטייט שמחה ווערט נמשך פון דעך מחשבה וכו' מחשבה אותיות חֶסֶד מֶה שמכיר ערכו. טוא פייג ואנין האטער שמחה נאר פון די קבלה אויף להבא שיעשה תשובה וכו' - שמעתי.

(תתקנה)

הצדיק ר' זאב פרומער זי"ע אמר. פ"א איך בין דארף ערגער וויא
אצפרדע זי טוט איר תכלית וואס זי איז באשאפן גיווארין אין איך וכו'.
דאך פרייט מיר מיין הארץ איך בין דאך אבריאה פון גב"ה אין באי
אבריאה שטייט דאך ורחמיו על כל מעשיו ויעזרני ברחמיו לשוב. כך סיפר
רמ"ק זי"ע.

(תתקנו)

אדמו"ר זי"ע פ"א צעק מי זאגט ונמליכך דארף מען דאך וויסען
מיט וואס. וכו' - לחיותנו כהיום הזה פי' מי זאהל נעמען חיות פון
דעם טאג לכל ימות השנה כך אמר אדמו"ר זי"ע בר"ה ופעם שמעתי בשם,
לתקופת השנה נעמען שטארקייט פון דעם יו"ט אויף אגאנץ יאהר.

(תתקנז)

הצדיק ר"ז זי"ע אמר רבוש"ס דארפסט כביכול לקחת מוסר מן הר'
ועלואלי פרומער. שאמר פ"א הרי את מקודשת לי ועי"ז סובל ממנה כל ימי
חיי וכו' וכול אתה אמרת לבנ"י כ"פ והייתם קדושים לי וכו'.

(תתקנח)

ד' יתן אומר המבשרות צבא רב - כשמזכירים את שמו ית' צריך
ש'ג'שו בכל האברים יראה ושמחה.

(תתקנט)

פ"א נכנסו חסידיו הנעשחזיר זי"ע לפני הקא"ב ואמר אאיד דארף
זאך פריש אין געזינד אין משוגע וסר מרע משתולל - על הבריות וד"ל.

(תתקס)

הר"ר דוד לובינער ז"ל בשם. - תכין בטובתך לעני אלקים מי
שהוא עני בדעת תכין לו בטובתך להשפיע לו אלקים פי' שיכיר אלקותך
כביכול גיב אים אלקות וד"ל.

(תחקסא)

שבת וארץ ישראל וצדיקים שלשה ענינים אלו כ"א הוא בחי' מקבל ומשפיע.

(תחקסב)

אמר אדמו"ר זי"ע אל הרא"מ החקר אלך תמצא צי מיט חקירה ווילסטו געפינען אלקות.

(תחקסג)

ר' ליב דייך ממוש ע"ה אמר לר' יחיאל זי"ע שציוה לאחד שיאמר עין יעקב לפני רבים. והשיבו וכי אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חבירך - פי' כענין הגאווה לדרוש ברבים וד"ל.

(תחקסד)

הקא"ב זי"ע אמר מיר איז היינט דארך גיגאנגען במחשבה סוף וקץ לכל צרותינו סייא צרות הגוף סיי צרות הנפש שנפטר מכולם.

(תחקסה)

הקא"ב זי"ע אמר זכור ושמור בדיבור אחד די זאלסט היטין אין גידיינקיך אז אין איטליכיס דבור איז פארהאן דער אחד.

(תחקסו)

אדמו"ר זי"ע בשם. אמר אשר מא"ד זי"ע היה אומר על ר' איצעלי קודאדאנעווער זי"ע אי' חסידיו הראשונים כ"ז סיפר רמ"ם ששמע מפ"ק.

(תחקסז)

ועוד שמעתי שפ"א ראה הלעכיוויצער זי"ע את ר' איצאלי זי"ע בחורף ואמר לו ר' איצעלי עס איז אייך גאהר נישט קאלט והשיב עס איז פארהאן אַגרויסער גאט ב"ה וואס ער ווארימט וד"ל.

(תחקסח)

ר"ז היה דרכו בכל לילה לפני השינה הי' הולך אצל המזוזה ואמר מארי דכו"ע אגוטע נאכט דיר אגוטע נאכט דיינע קינדערלאך אז דיינע

קינדער וועלין האבין אגוטע נאכט וועסט האבין וכו'. ש'.

(תחקסט)

ר"ז סיפר על עצמו שהי' אצלו השבעה רועים ונתפלא על שבאו אליו וא"ל שהם שומעים תמיד שהשכינה כביכול מתפארת עמו ואומרת חזי במאי בריך אתינא קמך על ר"ז לכך באו לראוחו. ש'.

(תחקע)

ומא"ד זי"ע נתן כסף לר"ז מלא חפנים וא"ל ר"ז איר האט מיר די מוחין אויף גיהויבין.

(תחקעא)

סיפר רמ"ק ע"ה ששמע כי ר"ז פ"א בשעת השירה בכה ולא נפלו הדמעות על הלחי נאר זיי האבין גילאפין באויר וכו'.

(תחקעב)

הצדיק ר' הערשאל זי"ע בנו של הבעש"ט זי"ע פ"א הלך על ציון הבעש"ט זי"ע ודבר בעניני נפשו ואח"כ התנצל ג"כ על עניני עוה"ז ובליילה נראה לו אמו ז"ל בחלום וא"ל כ"ז די האסט גירעדט כמו שצריך לזכות בעבודת הי' אביך עומד ושומע וכשהחילות לדבר מעניני עוה"ז מיד נסתלק אביך ממך ייאך בין אמאמע האב איך גימיזט אויס הערין וביקש וכו' ואייטער זאלסטי נישט טאהן אזאיי וכו' שהיה סכנה בחייו רח"ל.

(תחקעג)

סיפר שנעשה עלילה גדולה על שני אנשים ונסעו שני אנשים גדולים לקבל בעדם כסף אולי יפדו אותם מן העלילה ובא אל הכפר אשר היו שם הר"מ אויער זי"ע מלמד ואמר הר"מ אל הבעה"ב שלא יתן ע"ז נדבה כי לא יועיל מאומה לפדותם כי הם שניהם מבחי' זמרי ב"ס וצריכים לתקנם ע"י דין זה, והסימן לדבר שמחתם ופי' ע"י שיחתכו אותם גידים גידים רח"ל, ויתחילו מן האבר של ברי"ק לתקן הפגם הנ"ל וכן הי' מעשה וקודם ההריגה שאלו וכו' והשיבו שרצונם דוקא להיות יהודים ולמות על קידה"ש. ונתיישבו הרוצחים בדעתם כאשר האחד מהם הי' פראסטיר יתחילו ממנו וכשישמע חברו צעקתו מרוב היסורים והשני שלבו רך אולי יתפעל ה"ו וכשהתחילו לחתוך אתו צעק

ברודער זינד מאין לעבין האב איך אזיי תענוג ניט גיהאט וכו' וכן עשו לשני, וסיים הרמ"ק זי"ע מעשיות דער צייל איך אייך אאיד דארף דאך אלע מאהל מוכן זיין דער צו וואזע איז די מעשה וואס איין האר איז שוין מבלבל ער קען ניט דאווינען. ופ"א התנצל איש אחד לפני הקא"ב זי"ע על חסרון פרנסה ואמר שהוא מבלבל כל עבודתו וכו' והשיבו הקאברנער ברעש גדול אאיד וואס ער איז גיטראטין על שבילי הצדיקים זאל ער קענין זאגין אז פרנסה איז אים מבלבל זיינע עבודת וכו'. וסיפר שפ"א בהוש"ר לא הי' לו רק לחם וזויער מילעך האביך די ווייכא ברויט גייגיבין די וואייב די הארטע האביך גיגעסין בין איך גיווען אסאך פרייליכער ווי האיינט.

(תחקע)

הקא"ב זי"ע אמר לנכדו הר"נ בשם הצדיק מסאוראן זי"ע שאמר לבנו חז"ל אמרו שאיננו נראה בחלום דעיל פולא בקופא דמחטא יונגע לייט קענין דאס אייך איין רעדין וכו', וסיפר המעשה מהסא"ו עם בנו הר"ש וכו'.

(תחקעו)

הקא"ב זי"ע אמר בשם אלטע גיטע אידין מחז"ל שמיחתו מיתת עולם פי' פאר דער וועלט שצריך ליתן חשבון בעדם ולא עוד אלא שיש לפני פי' שגם לעצמי צריך רחמים לזכות בדין - ונלע"ד ששמעתי מפ"ק במחז"ל הושע פתח בחשובה וכו' ותמה והלא מ"ע חשובה נאמר בתורה ופי' שלעצמו לתקן פגמו בודאי נודע מן התורה אבל תמהו איך יתכן הפגם שגרם ע"י חטאו בכו"כ ניצוצות שתחת שנפלו הם ע"י חטא של זה רח"ל במה יתקן פגמים האלו עד שגילה הושע שובה ישראל וכו', שכן יכול לתקן הפגמים שגרם אליהם וצ"ע בזה.

(תחקעז)

רמ"ל סאסאבער זי"ע היה עוסק בפדיון שבויים חמיד ופ"א בעש"ק הוצרך לפדות יהודי א' ולא הי' עצה במה עד שהוצרך להראות כ"כ תנועה של חיבה לפני הפריץ ונשק לבנו של הפריץ ועי"ז נתרצה הפריץ אליו וכו' ונשתתה עד שלא היה זמן לסבול ואח"כ כשבא להתפלל הי' מבלבל אותו מאד אותו הנשיקה שנשק לדבר טמא ואיך יתפלל ואח"כ כשבא לומר לכו נרננה נזכר במאחז"ל כלבים אומרים שירה לכו נרננה ושמח מאד והתפלל כדרכו.

(תחקע)

הקא"ב זי"ע בשם ר"מ זי"ע מלעכוויטש סארא טובה די קדמונים האבין אונז געטאהן וואס זיי האבין אינז מתקן גיווען עלינו לשבח נאכין דאווינען ווען ניט וואלטען מיר דאס גאר ניט אויס גיהאלטין ר"ל מן המרירות מהפנים שיש אל התפלה שהתפללתי וד"ל.

(תחקעט)

הקא"ב סיפר על עצמו בעת שהי' עודנו אברך פ"א הי' במוחין דקסנות ולמד גמרא ועיין במהר"ש והי' כתוב שם אלמא הכנה בעי, וכשאמר הדברים האלו יצא מפיו אלמא הכנה בעי ואמר עוד הפעם כמו"כ אלמא הכנה בעי וכן בפעם שלישי יצא מפיו הכנה בעי ומיד התבונן ואמר אלמא כשהאדם רוצה לעלות בעבודת ה' בעי הכנה ועי"ז יעלה כך שמע ר"א הכהן מסבריא מפיו.

(תחקע)

הר"נ ראדיוויצלער זי"ע הי' בסלאנים ושם הי' אחד ש"ב ונכנס אצלו וראה הר"נ שהי' שורה עליו מר"ש רח"ל וא"ל די ביסט דאך מאיינער אקרויב וואס ביזטו אזוי מר"ש והשיבו מה יתאונן אדם חי וכו' וא"ל הר"נ שטייט דאך אדם חי, אַלעבדיקער די ביסטאך אַגישטארבינער. ואח"כ הביא לפניו שוחט אחד סכינא ולא הוסיב בעיניו והתחיל לצעוק אז מי עסט פון אזוי אַמעסיר וויא אזוי קען מען זאגין כתר. ומשם נסע ללעכיוויץ שרצה להתראות עם מא"ד זי"ע ולא מצאו עוד בביתו כי הי' בדרך נסיעתו מהק' וברוך זי"ע. ואמר הר"נ אז איך האב ניט זוכה גיווען זעהן דעם לייב זאלאיך חאטשע זען די נטורע פין דעם לייב. ובקש לכנס לחדרים של הלעכיווצר אך כי דרך הלעכיוויצער היה כשנסע מביתו הפקיד מפתחות של החדרים המיוחדים אליו אצל הר"מ ונתירא הר"מ למסור המפתחות להר"נ מבלתי רשות הלעכיוויצער והקפיד קצת הר"נ ומאז התחיל כאב הרגל אצל הר"מ עד יום מותו ואח"כ בא הלעכיוויצער על שבת האט ער אהגיטראטין לר"נ דעם טיש מיט דעם עמוד והלעכיוויצער סיפר לפני הר"נ היסורים שסובל מאנשים וכו' וא"ל עס וואלט גיווען ביי אינץ וואלטין מיר פין זיי מאכין אַבית חיים פין דאנין ביז מצרים ואמר הר"נ על הר"מ אז דער לעטוואק וואצאך אויס הארעווען וועטער קריגען קרני הוד אזוי וויא מרע"ה, ופ"א ישבו הקא"ב עם הר"מ ושחו לחיים ואמר הקא"ב שיחרפא מכאב

הרגל והשיבו הר"מ מאשקע ברודער ביזט מיר אַ גיטער פריינד טא ווינסט
דאס מיר ניט מה פנים יש אזא גראבין גוף אהן יסורים רח"ל.

(תחקפ)

הצדיק מקאוולע אמר בשם אביו זי"ע מי שיודע ההפרש שבין בחי' התנאים אל בחי' האמוראים הוא יודע הפרש שבין תלמידי הבעש"ט זי"ע אל תלמידי הרה"מ זי"ע.

(תחקפא)

שמעתי מפ"ק כי הי' עשיר אחד שהוצרך לו עצה נחוצה בענין אחד ונכנס אצל הרב שבעירו להתיישב בדבר וא"ל שאין בידו ליתן לו עצה בדב"ז כלל רק שיסע לר' אלימלך מליזענסק זי"ע והוא יאמר לו עצתו ואמר העשיר שכן יעשה וביקש לו הרב כאשר הוא מתאוה כמו"כ להיות אצל ר' אלימלך אך שאין בידו ליסע מפני עניות והנה עתה כנסוע העשיר יעשה לו טובה ויקחהו עמו ועשה כן, ונסעו שניהם. וחשב הרב בלבו כי בודאי ר' אלימלך יקרב אתו ביותר מן העשיר לפי שהוא נוסע בעניני הנפש והעשיר נוסע על עניני צרכי העפר. ובבואם נתן הר' אלימלך שלום אל העשיר מקודם וכבדו הרבה, וא"ל לישיב ופנה א"ע לענינים שלו ליתן עצה ההוגנת לו, ואל הרב לא פנה כ"כ ונצטער בלבו מה זה שהצדיק ישא פני העשיר ח"ו, ואחר איזה ימים, העשיר ישב בצהרים אצל האכסניא ופתאום נתקעה חץ בלבו שלא בכוונה ומת, שאחד ירה בקשת ושגה והמיתו, ונצטער הרב על זה מאד על שבעצתו נסע לכאן והי' זה גרם מיתתו ר"ל, וא"ל הר' אלימלך שלא יצטער כי הענין הוא כי אותו העשיר הוא מן הניצוצין של אחאב מלך ישראל, ומאז שנהרג גמלחמה ע"י שאיש משך בקשת לתומו וכו' כנז' במלכים, כך הוא תקונו בחי' הניצוצות שלו ונהרגו כולם בדרך זה פתאום ע"י חץ שלא בכוונה ומזה הטעם עצמו כבדו הרבה מפני כבוד המלכות ואי"ז שייך כלל להרב ואח"כ קירב את הרב.

(תחקפב)

הר' אהרן הגדול זי"ע והקדוש זי"ע הי' ביחד והתפלל הר"א ביום כיפור כל נדרי ומוסף והר"ש התפלל בשחרית והר"א הי' מנגן יותר בבסימח הקול מהר"ש, ואחר יוהכ"פ אמר הר"א לאחד וואס זאגט איר אופ אינזער בעל שחרית, וא"ל נישקשה וכו' דער בעל מוסף וכו' והשיב לו הר"א שאינו יודע

כי אני התפללתי וויא אפאר וואייסער בעל תפלה ואח"כ הוצרך לנוח והר"ש
אחר התפלה עמד לומר תהלים וכשהגיע לפסוק ה' אדוננו מה אדיר שמך בכה"א
האט ער ניט גילאזין איין ניצוץ הק' וואס ער האט אים ניט מעלה גיווען.

(תחקפג)

בשם צדיק א' זי"ע מידי דברי בכבודך וכו' פי' בכבודיך הוא
במכובדך שהם הצדיקים נקראו כבודיך וכשמדבר ממעשיהם הומה לבי וכו'.

(תחקפד)

הצדיק ר' שמעלקא זי"ע כשהיה יושב בדין הי' מתעטף תחילה בטליה
עד העינים והי' אומר לבע"ד רייד והי' נופל עליהם פחד שלא יוכל לסעון
שקר כלל. כך סיפר הרמ"ם ששמע מפי הקא"ב זי"ע.

(תחקפה)

רש"מ ז"ל ששמע מהקא"ב זי"ע שהי' אחד מן החסידים שהי' מרעיש
בחפלתו מאד מן התחלת התפלה עד בר"ש ומן בר"ש ואילך הי' מתפלל כנהוג
ואמר רבו הצדיק זי"ע שהענין הוא שכבר הי' בעולם והי' דרכו אז אשר מן
בר"ש ואילך היה מתפלל בכוונה ותחנונים משא"כ בהתחלת התפלה לא שם לבו
כ"כ ונשלח בגלגול לתקן התחלת התפלות וד"ל.

(תחקפו)

רי"ח זי"ע אמר בשם הלעכיוויצער בענין מה שיושבים יחד וכאו"א
מברך את חבירו וכו' אז מע הוקעט אופ אוואַלד פאלטער איין וד"ל.

(תחקפז)

בשם הלעכיוויצער אמאל איז עד זאג וד"ל. כך סיפר ר' יאסעלע

ז"ל.

(תחקפה)

בשם צדיק. החרשים שמעו פי' מי שיעשה א"ע חרש בעניני העולם
הוא זוכה לשמוע דברי קדושה וכן העורים הביטו לראות.

(תחקפס)

אמר בשם צדיקים דער ערשטיר סעיף פון ש"ע ניא ביסטו דוראך.

(תחקצ)

בשם הר"נ זי"ע דרך צחות הפוסחים על שתי הסעיפים היא סעיף א' שויתי ה' לנגדי תמיד והשני סעיף רל"א שיכוין כל מעשיו לש"ש.

(תחקצא)

בשם הר"נ זי"ע דרך צחות איש אֱמָלוּ וְאֶבְיָן תיראו פארין "מותר" אין פארין פטור זאלטאיר מורא האבין. ופ"א צעק הק' הנז' וואס טוט מען מיט דיא כאילוס ר"ל כל המתגאה כאילו עובד ע"ז הכועס כאילו וכו'.

(תחקצב)

הקא"ב זי"ע אמר בשם. הן גרשת אותי וכו' ומפניך אסתר שאין לו שום הארה בדעת והייתי נע ונד בארץ שע"ז ישתקע בעניני ארציות וחומרי וא"כ והי' כל מוצאי יהרגני פי' כל עניני תאוה או מחשבה ומדה שיפגשוהו יהרג את נפשו ומה תקומה יהיה לו וישם ה' לקין אות זה אות שבת ואות ברי"ק וע"י האותיות ינצל מיד יצה"ר.

(תחקצג)

בשם הרה"מ מקאזניץ זי"ע וכי יזיד איש דא ס"מ להרגו בערמה עם מחשבות פסולות בדיעות זרות ר"ל העצה מעם מזבחי וכו' ע"י מסי"נ. וסיפר שאחד התנצל לפני המגיד זי"ע הנז' על התפלה שאינו יכול להתפלל בכוונתו וא"ל אאיד אז ער וויל זאגין הודו לה' וכו' דארפ ער זיך שטעלין וויא אפרענד וכו' כנלע"ד ששמעתי מפ"ק.

(תחקצה)

הצדיק ר' ישעי' רישעס ז"ל הי' אצל הר"ז זי"ע ושמע מפיו הק' רבובש"ע ייאך וועל רעדין לה"ר אויף דיינע קינדער, וסיפר בפה יש עני אחד ושמו זכו' ולפני הפסח הי' אשתו בוכה עליו מה יהי' התכלית שאין לו כלום על פסח ולא מצה, ואמר שטייא מה אתה רוצה, השי"ת וועט העלפין ויהי' לנו הוצ' שעל הפסח ונמשך עד ג' ימים לפני הפסח ועדיין לא הי"ל

כלל, ואמר לה כמו"כ, השי"ת יעזור לנו, ואח"כ יצאה אשתו ברחוב ומצאה
 בינדע שהוא רביד הנשים יקרה ובאתה לביתה בשמחה גדולה וסיפרה שמצאה
 בינדע טובה ותמכור ויספיק להם לעשות הפסח ואמר לה בעלה שטיי, אין זו
 שלך כי בודאי היא של ישראל וצריך להכריז בביהמ"ד לקיים בו השבת אבידה
 וכן עשו. ועוד סיפר בפה יש אחד שמו וכו' והוא פרנס חדש ויש בו מעלות
 רבות שהוא למדן גדול ועשיר יחסן ופיקח גדול ויפ"ת ויר"ש, ויש בפה איש
 אחד והוא רופא והוא עני ועה"א גדול ומשפחה נמוכה ושוטה וכו'. ופ"א
 נשתכר הרבה אותו הרופא ובא אל הפ"ח הנ"ל ותורפו מאד וביישו והכהו על
 הלחי ותחום כל העיר הישמע כזאת שהרופא השכור יכה אל הפ"ח ויבזהו וכו'
 ואח"כ כשיצא שכרותו של הרופא נזכר מה שעשה בשכרותו והתחרט ע"ז מאד,
 ובא אל הפ"ח וביקש שימחול לו וא"ל הפרנס חודש הנ"ל מיד אני מוחל לך,
 ואמר הר"ז רבש"ע ראה ורחם הלא הרופא הזה עשה נבלה גדולה שהוא דודקע
 שופער ועז פנים כנגד הפ"ח המופלא זה בכמה שבחים ואעפ"כ מחל לו,
 רבש"ע בניך הם מיוחסים וכו'.

(תתקצו)

שמעתי שאמרו צדיקים על ר"ז כי נשמתו מבחי' השורש של התנא ר'
 ישמעאל שאמר ב"י הריני כפרתך וכו' ועל הלובלינער זי"ע אמרו מר' יוסי
 הכהן.

(תתקצז)

מא"ד זי"ע פ"א ישב בשלחנו הרבה ביו"ט הנכנס לשבת והי' בנו
 הק' ר"ג זי"ע מזכירו כמה פעמים עם איז שפעט מפני שבת והשיבו את מתירא
 טאמיר וועלין מיר ח"ו אן רירען אין אדקדוק דרבנן בעסיר דער טייט ח"ו
 וכו'.

(תתקצח)

מא"ד זי"ע ראה פ"א את ר' איצעלי קאיידניווער זי"ע שהלך
 בפעלציל קרוע מאד והיה קור גדול וא"ל ר' איצעלי עם איז אייך גאהר ניט
 קאלט והשיבו עם איז פארהאן אגרויסער גב"ה וואס ער ווארעמט ואח"כ נתן
 לו הלעכיוויער הפעלציל שלו שהי' שלם. כך נזכרתי ששמעתי.

(תחקצט)

עוד שמעתי כטבא הבא"ד זי"ע מן הרה"מ זי"ע שכר לו נער אחד שיזכירו תמיד עס איז פאראן אַ גאט ב"ה אויף דער וועלט ושאלו אשתו זה תורתך שהבאת מרבך והלא הכל מאמינים וכו' והשיב לה די גלייבסט וויא אַ אידענע ייעך וויל גלייבין וויא אַ איד - ובנסיעה הראשונה נתעכב אצל רבו שנה אחת.

(תתר)

עוד שמעתי שהבא"ד זי"ע נסע עם רמ"ל סאסיווער והי' בקאלביסיוו אצל האפטיר זי"ע שהי' אח"כ שם ואמר הבא"ד על הקאלביסער רב שהוא ת"ח והתחיל רמ"ל לרקד ואמר לזוג הרבנית שמעתי מן הבא"ד שבעלך הוא ת"ח ושיהי' רב בעיר גדולה וא"ל לעשות סעודה טובה. ואח"כ נסעו משם ובאו לעיר אחד ונכנסו לביהמ"ד והי' אז התנגדות גדולה וראה הרמ"ל שהבא"ד לא שאל רשות כלום מן הרב ולא משום אדם והלך אל הבימה וחשב שידרוש להם וראה שהבא"ד פתח את ארה"ק ולקח ספ"ת והתחיל לומר לפניהם אני מאמין וכו', ונתפחד הרמ"ל מאד שלא יעשו ח"ו איזה בזיון אליו עד שראה שלא השלים עדיין הבא"ד את העיקר השלישי מאני מאמין וגעה כל העם בבכי מן החשובה שהכניס בהם ואמר הרמ"ל אויף זעם אופן מעגער שוין זאגין כמו שרוצה.

(תתרא)

סיפר הקא"ב זי"ע אאינגער מאן האט גיפועלט מיא זאל ביי אים צו נעמין דעם יצה"ר איז ער גיווארין וויא אַ שטעקין וד"ל.

(תתרב)

אצל הקארלינער זי"ע הי' אוכלים שנים מקערה אחת והי' דרכו בשלחן הי' מקומות חזקות של מקומות מושכרים לכאו"א פלוני מקומו כאן ופלוני וכו' על מעות ארה"ק והי' ר' יואל צאפלער זי"ע מקומו אצל מא"ד זי"ע בשלחן. פ"א אמר הקארלינער זי"ע מאין מרדכעלע איז ניטא איין אבר של קדשו בלתי וכו' וכששמע ר"י כך לקח בסתר הבשר שהי' בקערה לחלקו ואכל מידו כי נתיירא לאכול בקערה אחת עם מא"ד זי"ע והרגיש הקארלינער בזה ואמר לר"י מאייעש - שצאשצע. ואמר הקדוש על מא"ד זי"ע ייאך מיט מיין מרדכעלין זעגין מיר קלעציר ייאך אויבין ער אינטיין אפשר וועטיר

מיינען אינטיין איז גרינגער ניין אסאך שוועריר וואריס מי דארף טרעפן
אין ציל אין מי דארף זיך היטין מי זאל זיך אליין נישט פאר טרישין די
אויגין.

(תחרג)

ושמעתי מפ"ק פ"א הי' ער ז"ל בסלאנים וא"ל איר זאלט אריין
גין צי מיר פאר טאג ונטאחרתי מעט ועכ"פ באחי בבוקר וא"ל ייאר
וויסט אז מי וויל אטובה טאהן אאידען דארפין זיך שטעלין אין סכנה.
ושאלתי מהו הכוונה וא"ל הסכנה פין גירוי חיצונים האביך נישט גיוויסט
וואס איז דאס שייך צי מיר האיינט זע ייאך אז עס אלץ שייך.

(תחרד)

הקא"ב זי"ע אמר כי אתה תאיר נרי כשזוכים לומר לפני הקב"ה
כביכול הלשון נוכח דב"ז מאיר את לבי ה' אלקי יגיה חשכי במה שמיחד
שמו של הקב"ה על נפשו ואומר אלקי ביחוד דב"ז יגיה חשכי וכו' ואינה
יודע יותר והי' מרגלא בפומי' דב"ז.

(תתרה)

פ"א אמר מא"ד זי"ע לר' ישעי' רישעס ז"ל שיאמר תורה ועמד
והתחיל לומר הנה ונתבהל מן הפחד והפסיק והי' אנ"ש מזכירים לו פסוקים
של הנה ואח"כ אמר הנה שמוע מזבח טוב עס איז גוט צו הערין פון דעם
וואס איז אזובח את יצרו. ונלע"ד ששמעתי טאמר הקא"ב זי"ע אז מי וויל
ארויס נעמין א אידין פון בלאטע דארפין אריין קריכען אין בלאטע, ופ"א
אמר שיש מורא מגירוי החיצונים ושאלו מהו הגירוי בזה והשיבו כשלוקחים
מיד החיצונים נשמה שהיתה שבו' בידם כמה זמנים מתקנאים להתגרות רח"ל
כך שמעתי.

(תתרו)

בענין התנועה של הקא"ב זי"ע שהי' נראה לפרקים כעין חרדמה
בשל יו"ט ופעמים בחול אמר בשם מא"ד זי"ע ג' טעמים, א' מרוב חשוקתם
להקב"ה אותזם בחי' של התעלפות והשגי הוא בסיד היחוד ואין דרך לעמוד
בהיכל המלך בעת היחוד רק התינוק כשהוא ישן והשאר שכחתי.

(תחרז)

בשם מא"ד זי"ע.

(תחרח)

שמעתי מפ"ק שא"ל הר"נ שו"ב ז"ל שלמד באדר"נ מעשה ברע"ק שלמד עם תלמידיו ונזכר במעשיו הראשונים וכו' האב"ך גימיינט וועטער איים פירען שהתחיל לדאוג ולא כן נאמר אלא שמח מה שעכשיו זכה לתורה.

(תחרט)

הקארלינער זי"ע אמר על הוואלפער שהי' לו מדרגות גדולות וזכה לרוה"ק וכו' אך הענין הוא כי הבא ליכנס להיכל מלך הרי יש כמה וכמה היכלות זה לפנים מזה ובהיכל אשר אצל כבוד המלך כביכול שם הפתח נמוך מאד דארפין זיך איין בייגין זייער פיל יאך האב זיך איין גיבייגין בינאך אריין גיגאיינגען ער האטצער ניט גיוואלט איין בייגין וכו'.

(תחרי)

הרה"מ זי"ע הי' שולח מן אפיקומן שלו לבנו הר"א מלאך זי"ע, ופ"א שלחו ע"י ר"א הגדול זי"ע ובדרך טעם הר"א מעט מן האפיקומן והאיר לבו ביראה גדולה כ"כ שהי' צריך רחמים שיוכל לסבול בחיים וסיפר שהה"מ זי"ע כ"פ הי' לוקח א"ע לעבודת פשטיות ואמר שהוא מתירא מן חכמתו מרובה ממעשיו לכך וכו'. וסיפר שפ"א בקש אחד מן החברייא של הרה"מ זי"ע מסבריא ת"ו לנסוע לחו"ל לבקש עזרה מפני דחקו ולא הסכים הרמ"מ והוא הפציר שיתן לו הרמ"מ מכתב בידו לקרבו ולא נתן ונחייאש מזה ואח"כ בערב העצרת נתן לו מכתב כחפצו ותמה ע"ז האיש ההוא שכל הפצרותיו לא עמדו לו ועתה בערב יו"ט קראו ונתן לו עצמו וא"ל שאינו רואה בעצמו מיט וואס קאנאך אריין גיין אין יו"ט ואמרתי ליתן לך המכתב הזה אולי ע"י גמ"ח זה וואס איך וועל טאהן אַטובה אַאידען וכו'.

(תחריא)

סיפר מן הר"ז זי"ע שביקש לפני הקב"ה שיתנו לו יראה של מלאך ונחלצו לו והי' לו שלשול דם ג' ימים. וראה שאין ביכולתו לסבול וביקש שיטלו ממנו ואמרו צדיקים שמוטב הי' שלא יבקש שיטלו ממנו כיון שניתן

לו השפעה זו מן השמים היו משפיעין לו כח שיטבול וישאר בחיים. וסיפר מר"מ זי"ע מזלאטשוב שהי' בבחי' של כלות הנפש באהבה ונתישב בדעתו הלא זה תכליתו של אדם. ומי יודע מה שיהי' אח"כ דכתיב הן וכו' הרי עתה העת ליתן את נפשו באהבת ה' ולמות שם על קדושת שמו, ואח"כ נתישב כי עדיין יש לו עובדא בזה העולם שצריך לעשות כי בנו הקטן ר' יוסף זי"ע עדיין הי' נער וצריך לחנכו לתורה ולעבודת ה', האטער זיך אפגעריסען מזה, ואמרו צדיקים שהי' מוטב אם הי' נשאר במחשבה הראשונה לגווע מן הדבקות ואז אם הי' עושה כך הי' זוכה בבחי' אליהו הנביא זל"ט משמש בבית ועלי' וכשנעשה בנו של הר"מ זי"ע בר מצוה הלבישו תפלין ולקח את התיק מן הבתים ובכה בהם מאד וא"ל מיין קינד בשעת איך בין געוועהן אין דיינע יאהרען האב איך געווסט מה למעלה ומה למטה וכו' והשיבו הנער בדרך שחוק דוא ביסטוך גיהאט אטאטען א צדיק וכו' כי יודע שלא ישיב לו הר"מ גם אני צדיק וכו', והרמ"ק זי"ע סיפר זאת לנכדו כשנעשה בר מצוה וסיים מיר חאטשי זוכה זיין מפרי כפיה נטעה כרם.

(תחריב)

הקדוש זי"ע פ"א נסע בדרך ונתבהלו הסומים בירידתם מן ההר והי' אז בסכנה גדולה ונתפעל מעט וסיפר שדנו אותו ע"ז בבי"ד של מעלה מה שאחזו יראה חיצונית שאינה יר"ש ובקשו להענישו ח"ו ובקש הוא שיהי' המשפט כביכול ע"י הקב"ה בעצמו והעלוהו בהיכל גדול ובעמדו שכח מעצמו מה יהיו ממנו אם ישאר בחיים וכו' והתחיל לשמוח מאד מה שזכה לעמוד שם וברוב שמחתו שעומד בדעתו לפני הש"י נשכח ממנו אם יתענש אם לא וע"י שמחה זאת ויתרו לו לגמרי ויצא זכאי בדינו.

(תחריג)

סיפר שהק' מאפטא זי"ע סיפר מעשה אחת ד' שעות דער מוח פאר נעמט נישט. והמעשה הי' שסיפר שהראו לו מן השמים ענין א' של דין וקטרוג רח"ל וביקש מהשי"ת מאחר שהראו לי ענין דין הזה מהסתם יש בידי לתקנו ולהמתיקו לרחמים. יגידו נא לי במה ימתיק אותו וא"ל מה"ש כשתייחד עם עוד צדיק אחד שהוא משורשו ויעשו שניהם יחד וימתיקו את הדין, ונתייחד למעלה כו"כ נשמות של צדיקים שכבר יצאו מן העוה"ז וחישוב מן מלכי ב"ד ומלכי ישראל ותנאים ואמוראים ומן רבנן סבוראי

והגאונים והפוסקים זי"ע. והזכיר בכולם את שורשו ומה שייכות יש לו עמו בשורש נשמתם ואיזו יחוד שעשה עמו עם כל צדיק וצדיק היחוד השייך אליו ובכולם לא פעל להמתיק עד שגילו לו מן השמים שצריך לזה דוקא צדיק שהוא עמו בעוה"ז ונתייחד עם הק' ר' ברוך זי"ע ועשו יחוד ונמתק הדין לרחמים.

ואמר האפטיר זי"ע שהר' ברוך הוא למעלה ממנו חאטשי איך בין פון חסד און ער פון גבורה נאר פחד לאחר המתקה איז העכער פאר חסד. ונלעג"ד ששמעתי (אני וברוך) שאמר אני ור' ברוך זאיינין מיל' שני גזרי עצים.

(תתריד)

עוד סיפר האפטיר זי"ע שפ"א מסרו אחד בעלילה לפני השרים והלך אצלם מלוכש במלבושי כבוד ולא הראה שום הכנעה והם כראותם אותו נכנעו מפניו וא"ל אנו מבינים במעלתך כי בודאי אתה זכאי וכל מעשיך נכוחים, רק אמור לנו ענין התנועה שלך שלא הראית שום ענין של הכנעה הלא לא ידעת מה יצא משפטיך ואתה בידינו וכו', והשיב להם מיום שנחרב ביהמ"ק איז אונזערע געלט הפקר אין אונזערע העלזער אַהן גיברייט וכו', א"כ מה יש לי להתירא. וכשיצא זכאי בדינו נשאר העונש על המסור ואח"כ כשבא מן השרים לביתו אמר למשרתו שנחלש לבו מאד והביא לו מטעמים לסעוד ולא רצה וא"ל שוטה אכילה אני מבקש? איך האב ניס גילערינט כל היום ואני צריך לסעוד את לבי בתורה ונתן לו מדרש וכשפתח מצא מיד מאחז"ל והאלקים יבקש את הנרדף אפילו צדיק רודף רשע וכו' וחזר אל השרים לסעון בעד המסור שיצא זכאי.

(תתרטו)

פ"א הי' מחפלל הקדוש זי"ע לפני העמוד בר"ה ומאדוריו בן כפר אחד שהי' צריך לו לסבול ולא טבל א"ע, ובעוד שומאחו עליו הי' מבלבל את הק' זי"ע במחשבתו עד שנתישב בלבו מאין אני יודע אַז ער איז מיר מבלבל טאמער בין איך אים מבלבל ועי"ז לא בלבלו עוד.

(תתרטז)

הקדוש זי"ע לא היה רוצה שישבו על מסתו והי' מקפיד ע"ז. ופ"א ישב איש אחד על המטה א"ל הק' זי"ע דוא האסט גימאכט חברלאהפ מיט דעם

יצה"ר איך ניט. טוא וואס פאר אשייכות האסטי מיט מיר וכו'.

(חתריז)

סיפר הקא"ב זי"ע שאמר מא"ד זי"ע להצדיק ר' אשר זי"ע שבהיותו חינוך בן ז' שנים הי' בעירם ר"א הגדול זי"ע והביאו האנשים ילדים עמהם שיברך אותם והביא אבי ג"כ אותי ואח"כ כשרצה לילך לביחו רצה לקחת ג"כ אותי וא"ל הר"א שיניח אותי אצלו. האטער מיר יעמאלט גילערינט וויא צי מאכען בעלי תשובות ושאלו הר"א אשר וואס האט דער רבי אויף דעם גיזאגט, והשיבו דער רבי האט ניט געוויסט דערפון.

(חתריח)

בשם ר"פ קאריצער זי"ע שאמר פ"א אחר נעילה עדיין ר' חייקא אמדורר עומד ומתפלל ובוקע רקיעים.

(חתריט)

ואמר בשם הבעש"ט זי"ע ער האט ניט גיוואלט ליידען קיין חומרות נאר לענין פסח ולענין שבת.

(חתרכ)

סיפר מהצדיק ר' חנן מגיד ז"ל שהי' נוסע אל הק' זיע"א וכשנעשה מגיד בלעכויץ מתחילה לא התדבק א"ע אל הלעכויצר ופ"א יצא מא"ד וחבריא לקדש הלבנה ולא נראה הלבנה כי היה מעונן הרבה ונצטער הר' חנן על כבודו של הלעכויצער שעומד בחוץ וממתין שתתראה הלבנה. והי' הר"ח הנ"ל בקי בקבלה מעשיות ועשה השבעת עננים ומיד נראה הלבנה וקדשו הלבנה ולא ידע מזה שום ברי' בעוה"ז כי הי' בלחישא ואח"כ נחלה הר"ח ז"ל הרבה והלך בנו הצדיק הר' לייב ז"ל אל הלעכעוויצר שיתפלל על אביו וא"ל הלעכעוויצר אמור לאביך שיזהר מעתה זאלער זיך ניט טשעפין מיט די צבא השמים ונתרפא. וכשאמר כן לאביו א"ל גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שלא ידע מזה שום נברא בעוה"ז וכיון שנתגלה דבר זה אל הלעכעוויצר התדבק א"ע אליו מאז והלאה.

(תתרכא)

וסיפר הרי"ח זי"ע א שפ"א הי' בן כפר אחד שלא רצה למכור החמץ שלו לפני הפסח ואמר הר' חנן ז"ל אין ביעור חמץ אלא שריפה וכן הוי ר"ל.

(תתרכב)

עוד סיפר שפ"א אחר סעודת הבוקר של שבת של הלעכו"צ נכנס אל הר' חנן מגיד ז"ל ופתאום בא השמש וא"ל שהקהל כבדו אותו לומר דרשה. ואמר שלא הכין א"ע לכך ולא הרהר מזה כלום ומה אגיד להם ואח"כ אמר מסתמא וועט מיר השי"ת ניט מבייש זיין וציוה לשמש לומר שיבוא מיד לבית המדרש לומר הדרשה ואח"כ בערב כשהלך הלעכו"צ לסעודה שלישית שמע מאנשים ששבחו את הדרשה שאמר בשבת זה מאד ואמרו שמיום שנכנס למגידות בפ"ה לא אמר דבר נפלא כזה מפני בטחונו.

(תתרכג)

בשם מא"ד זי"ע ויקבור אותו בגיא. ער האט אים באהלטען אין שפלות כי בחי' משה שהוא הדעת הוא גונז בגיא.

(תתרכד)

הקא"ב זי"ע אמר עבדו את ד' בשמחה. בשעת שמחה דארץ מען אויך דינען גב"ה בעבדות פשוטה אעפ"י שהוא במוד"ג ודו"ק.

(תתרכה)

פ"א באו מלעכו"צ

(תתרכו)

סיפר הר' יעקב דיין מקא"ב ז"ל כשהי' נער הי' בביהמ"ד אנ"ש של הר"ג ופ"א באו מלעכו"צ ולא נסעו לביתם אך באו לביהמ"ד וישבו כמה שבועות ולא הלכו לביתם אך הי' מקושרים בדביקות מאד כל הזמן ובאו לשותיהם וצעקו אליהם מה זאת לכו לבתיכם, ולא השיבו להם כי הי' לבבם כאש בוערה ואחר כמה שבועות הלכו לבתיהם כדרך העולם, ושאל להם מה זה הי' בכל הזמן שגראו כמו משוגעים וסיפרו כי הלעכו"צ (הר"ג זי"ע) נחטף בטלית במעלי שבתא והחזיר פניו אל העם ואמר הודו לה' כי טוב

כו"ח ומה נתלהב לבבם כ"כ עד שנתפשטו מצרכי גשמיות.

(תתרכז)

פ"א בא בעה"ב אחד אל הר"נ זיע"א וסיפר לפניו צרותיו מאד ר"ל שאין בכוחו לסובלם ואחר שהשלים דבריו, א"ל הר"נ אם אמרתי מטה רגלי חסוך ד' יסעדני ואמר זה בניגון תפילה והשקיע לבבו מיד.

(תתרחח)

בשם הקא"ב. יברך ד' בממוץ פי' שיהי' לך ממוץ. וישמרך מן המזיקין שלא יזיק לך הממוץ בשו"ע.

(תתרכט)

יודו לד' חסדו ונפלאותיו לב"א. כי אצל בנ"א יש פלא וחוז' לדרך הטבע אבל לפני השי"ת הכל שוה.

(תתרל)

בשם הקא"ב. הרים כדונג נמסו אלו המדות נמסו מלפני ד'.

(תתרלא)

עוד מהנ"ל. הללוהו בחוף לצעוק על הדבר פאר שרייען אין פאר קלאפין די תאוות כמו התוף. ומחול לדלג על אותו הדבר וד"ל.

(תחרלב)

בשם ר"ז זי"ע שובו בנים שובבים פי' שיעשו תשובה על התשובה שלהם. . שמעתי.

(תחרלג)

למשפטיך, כְּחֹל מְלוּכָה אוֹתִיּוֹת כְּחֹל ר"ל אעפ"כ יכול לזכות לבחי' כתר ע"י מלכות שמים. למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך. פי' הגם שיש בחינות למעלה מזה שנקראו בנים מ"מ מן בחי' עבד אין שום נכרא יוצא מזה, שגם מי שזכה לבחי' בן מ"מ צריך בבחי' עבד ג"כ עכ"פ ולעמוד בנסיונות של עבד. וד"ל.

(תתרלד)

בשם הר"נ זי"ע. פתח שערי שמים לתפילתנו ואימתי יודע האדם שנפתחו לו שערי שמים למעלה כשנפתח לבבו כמעין הנובע זה סימן וכו'.

(תתרלה)

מי גבר יחיה ולא יראה מות. פי' מי יוכל לזכות לבחי' חיות בעבודתו אם לא שיראה מות, כלומר שיעמוד בבחי' מסי"נ ועי"ז יוכל לזכות.

(תתרלו)

מחז"ל מס' שבת דף יוד ע"א טריחותא ומיסר המייני' ועוד ליקו הכי וליצלי ומשני משום הכון לקראת אלקיך ישראל ע"כ. וקשה שזה תירוץ רק על קושיא השני' אבל קושיא אחת לא תירץ וצ"ל דודאי הוא תירוץ גם על קושיא א'. דאם הי' החגורה סתם בגד שצריך ללובשו כשאר בגדים בודאי לא שייך בזה טורח ללובשו אבל כשאמר שצריך ללובשו משום הכון לקראת א', וא"כ צריך לזה הכנת הלב כעומד לפני המלך בודאי הוא טריחותא. כך פי' ר' יחיאל זיע"א (מושער).

(תתרלז)

סיפר על צדיק אחד מא"י שנסע בחוץ לארץ וטעה הבע"ג בדרך ונצטער הצדיק מאד והריב עם הבע"ג ואמר לא די שאני צריך להיות בארץ הטומאה נאך בלאנזען בארץ הטמאה.

(תתרלח)

פ"א בא אל הצדיק מבא"ד זי"ע איש אחד שהי"ל מאנדאל מן המלך ולכן הושיבו אותו האיש אצל הבא"ד גם שלא היה כדאי והתרעם הצדיק על שישב אצלו ואמר לו מהו היחוס שלך שיש לך מאנדאל מן מלך בו"ד, אני יש לי מאנדאל מן מלך מלה"מ הקב"ה והראה מה שהי' לו שבר גדול ואמר גלוי וידוע לפני הקב"ה שלא בא לי מיגיעת עולם הזה וכו'.

(תתרלט)

סיפר שהבערדיטשובער זי"ע הי"ל מנין בהארעדישץ והי' דרכם קודם התפלה ללכת לטבול בפארלאנקע והתפללו בשול ואחר התפלה הוצרכו לייבש

הטלית מן הזיעה. ופ"א נכנס לשם כפרי אחד ונגש אליו אחד מן החבורה ונתן לו שלום ונגש אליו חבירו השני וא"ל ביישט אותנו כמה שנתת לנו שלום דו פארסט שוין אזיי צייט צום רבי זאלסטו געבין שלום לאיש זה שאמתמול בא על הארמית ר"ל. ואמר בשם הבא"ד וקווי ד' יחליפו כח לשון חליפין וכו'.

(תתרמ)

סיפר מר"נ מסעדרנוביל זי"ע שיתומה אחת הוצרכה בגד לכנוס לחופה ואמר לאשתו שתתן לה בגד שלה והשיבה שאין לה רק אחת וביקש ממנה שהיא תעשה לה בגד משני פארטיכער תפורים יחד והבגד תתן להכלה וכו'.

(תתרמא)

בימי המשנה למלך ז"ל רצו לאסור מין דג אחד שהי' נושר סימניו בים. (כנראה לאקארדע) ולא ידעו הדבר על בוריו. וביתו של המל"מ נכנסו חלונותיו בים ונגבה הים וראה המל"מ בעיניו את הדג ונשירת הסימנים וכו' והכשירוהו.

(תתרמב)

חוננו של הקא"ב הי' לו פארטער (ביר) הרבה ונתקלקל ונסע הקא"ב ללעכויץ וא"ל הלעכעוויצער שהוא יעשה חליפין הפארטער שלו עם אחד מאנ"ש שהי' מלח וכן עשו ולקח הקא"ב את המלח ומכרו בטוב וחבירו לקח את פארטער ונתקן בטוב והרויח. ואח"כ שאל הקא"ב את רבו למה ציוהו להחליף על מלח ונעשה המתקת הפארטער אצל חבירו והלא הי' יכול להיות המתקת זו של הפארטער אצלו והשיב איך וואלט מיט דיר נישט אויס געפירט אַזאַ אמונה פשוטה וויא מיט אים.

(תתרמג)

וכן שמעתי שאמר הקא"ב על ר"נ שו"ב דער לעכויצער האט מיט אים אויס גפירט נסיונות וואס ער וואלט מיט מיר נישט אויס געפירט וכו'.

(תתרמד)

הסתיר פניך יבהלון וכו' העצה לזה ואל עפרם ישובון בהכנעה אמיתית ועל ידי זה תשלח רוחך יבראץן וכו'.

(תחרמה)

כי עין בעין יראו בשוב ד' אל ציון - שלא יצטרכו לעשות טובה ע"י דיבור דוקא.

(תחרמו)

בשם רמ"ק זי"ע. כל אשר נשמה באפו - גם הוא יאמר - ד' אלקי ישראל מלך -.

(תחרמז)

הקא"ב זי"ע. פרש"י וארא אל האבות לשון רצון. איך באווייז זיך צו דיר וואס וויליך מיר.

(תחרמח)

הקא"ב זי"ע אמר על עצמו. כל עצמותי אלע ביינדעלאך וועליך אויף מיר עדות זאגין אייז צי וואסער עובדא איך בין געקומען האבין גיזאגט ד' מי כמוך.

(תחרמט)

הקא"ב זי"ע אמר אל הסאסניוויציר זי"ע דעה קניית מה חסרת פי' אם אתה טועה וחושב בדעתך שכבר קניית דיעה עי"ז מה חסרת שחסר ממך בחי' מה שהוא השפלות ולהיפך דעה חסרת מה קניית.

(תחרנ)

המעשה מר' אשר סטאלינער זי"ע שאמר פ"א ביוהכ"פ ומה שחטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים "ואפילו" ע"י יסורים וחלאים רעים. וסבל בשנה זו יסורים גדולים רח"ל. ופ"א נתיעצו מאנ"ש לקבל בעצמם קצת יסורים משלו להקל מעליו. וכשדיבר עמהם הכיר בהם וכו' וגער עליהם שלא יעשו כן ונמשך כך עד הפסח כשאמר שפוך חמתך על הגוים וכו' ופקעו כל הגיוסוירין בפ"א. ופ"א בשעת רוב היסורים כשהגיע לנשמת נתיישב בעצמו כאילו הוא עכשיו בגיהנם ונותנים לו רשות להתפלל בו נשמת ונתלהב לבו מאד וכו'.

(תתרנא)

המעשה שאמרו לפני הר"נ מטשערנוביל זי"ע בשם צדיק אחד ענין הקץ ואמר שהוא אינו יודע זה רק אני יודע וסיפר על עצמו שהי' דרכו בכ"מ שלא הבין דבר בתורה הי' בוכה עליו ולפעמים הי' בא אליו אליאון הנביא לגלות לו. וכשהגיע במאמר אחד בחיקו"ז ולא הבין בכה מאד ואמרו אלי' מהשמים כי שם רמוז הקץ וכו' אעפי"כ בכה ולא רצה להניח דרכו להבין הפנים בתורה עד שבא איש ואיזור צור אזור במתניו וגילה לו.

(תתרנב)

כשברח מא"ד זי"ע מביתו מפני ההתנגדות שהי' עליו הי' אצל הצדיק הר"ז זי"ע וראה שבא אליו אחד שהי' עליו חסאים ר"ל וביקש חשובה וא"ל הר"ז שאין לו כח ליתן לו חשובה לך אצל צדיקים אחרים שיורו לך חשובה. והי' מא"ד זי"ע מתמיה ע"ז שהוא מדחהו, וכשיצא (הר"ז) א"ל הר"ז אתם תמיהים שלא נתחיי לו חשובה הנה מקודם כשהייתי בבריאותי כשהי' בא אלי' אחד לשוב הייתי מקבל עלי הסיגופים והתעניות על עצמי והייתי נותן החשובה לבדה אל האיש ועכשיו שאני חולה ואין בכוחי לקבל עלי סיגופים ותעניות ולתת לאיש מישראל סיגופים ותעניות שהוא יעשה אין אני יכול לאמור לו ולכך שלחתי אותו לצדיקים אחרים.

ואז שאל ג"כ מא"ד להר"ז זי"ע על הס"ק שלו שהי' תלוי אצלו והי' חסר שמה קצת מן החוט והשיבו ע"ד הגלגול מאיש אחד מאנ"ש וכו'. ומפני החמלה עליו איננו חפץ לפושטו. - ומא"ד זי"ע נחץ להרר"ז כסף ואמר הר"ז מוחין סלקין והתנצל לפניו מא"ד ע"ד ההתנגדות שיש לו בליטא ואמר הר"ז מארי דכו"ע וואס ווילין זיי פון דעם ליכטיגין צדיק.

(תתרנג)

הר' מרדכי ווילינקיר ז"ל סיפר שהר"נ זי"ע רמז לו כל הרפתקאות דעדין עליו וגם א"י רמז לו ושאל אותו דוא קאנסט הרמ"ק ואמר לא, וצעק הר"נ זי"ע ניטא אזעלכע ר' משה'ס, ניטא וכו'. והר"נ זי"ע אמר לר' מרדכי על שנותיו שחי' ארבעים חמשים שנים ועוד. והי' ס"ו שנה וסיפר הר' מרדכי הנ"ל מחסיד אחד של הלעכעוויציר זי"ע נקרא ר' לייב שטיין שניידר שנסע עם ללידע ועמדו בקרעצמע קרוב ללידא וראו שם שעשו

והכינו לסעודה הרבה אווזים מאד וגמצאו שמה כמה סוחרים וישבו על השולחן לאכול ובא אליהם והתחיל להפציר אותם מאד מאד שלא יאכלו האווזים ואמר להם טעם בדבר וראה תינוק אחד שהכה האווזים עם בייטש וצעק פאדלע. ולא דבר ריק הוא ושמעו בקולו הסוחרים הנ"ל ולא אכלו, ושאלו מהאשה בעלת האכסניה היכן שחטה כל האווזים ואמרה בלידא אצל שו"ב פלוני ונסע לשם ושאל ממנו ואמר להד"מ, והלך להאב"ד ושלח אחריה עד שנודע ששחטה בעצמה רח"ל.

(ר"ל נבילה)

(תתרנד)

וסיפר הר' מענציק מזקינו הצדיק ר' אהרעלע (קאצאָסטעך) זי"ע שפ"א בעירו ראה דרך החלוץ של ביתו קצב אחד הולך ובוכה לפי ששאל שאלה מהרב על השור והטריף והי"ל הפסד גדול וקרא הצדיק להקצב בביתו ושאלו למה אתה בוכה וסיפר לו וכו' וא"ל הצדיק השור כשר הוא והלך הקצב להרב וסיפר לו שהצדיק אמר שהשור כשר וחרה להרב והלך אל הצדיק ושאלו מה זה שהוא מכניס א"ע בהוראת או"ה שאין דרכו בכך מעולם וכי רוצה לפסוק דין עפ"י רוח"ק, והשיבו הצדיק שכך הי' המעשה בשעה שהולך הקצב הזה את השור לשחוט הלך דרך ביתו ושמע קול שמחה מן השור שצעק שיאכלו אותו ב"י על שבת ועתה כששמע שהקצב בוכה שנטרף הי' תמוה מאד שלא יתכן הדבר, אם הוא טריפה האין צעק השור שיאכלוהו ישראל ובקש רחמים מהרב לגלות לו הדין האמיתי ומצא שהוא כשר באמת עפ"י השו"ע והראה להרב והודה על האמת כשר.

(תתרנה)

הצדיק מסאווראן הי' דרכו נזהר מאד בענין זי"ען שהי' התבטיל כולו גיזיגין מן הקדרה לקערה וכו'. ופ"א מצא בקערה תולעת ואמר וכו' ומאז והלאה פסק מחומרא זאת וד"ל.

(תתרנו)

האפטיר זי"ע פ"א לעת זקנותו הביאו על השולחן בפסח בארשט טוב ואמר אם הייתי אוכל שרוי' הייתי משרה המצה בבארשט והייתי אוכל ומצה לבד אין בכוחי לאכול ואמר שמחת יו"ט דאורייתא ואכל אז שרוי'. כך העידו זקנים שהיו אצל הצדיק זי"ע.

(תתנז)

בשם רמ"מ זי"ע. טובה הארץ מאד. כלומר ע"י שפלות שנקרא מאד
דוכה לא"י.

(תתרנח)

אמר הר"ר דוד לובינער ז"ל בשם צדיק אחד שאמר רב יוסף לא
חחני ענוה דאיכא אנא פירוש כל זמן עס איז דא - א"י. אין זה עדיין
ענוה וד"ל.

(תתרנט)

עוד אמר בשם זקינו ז"ל השמרו לכם פן יפתה לבבכם השמרו לשון
משמרת איבער זי"ען פן יפתה לשון פתים טאמער איז פאראן א ברעקיל
בלבבכם וד"ל.

(תתרט)

שמעתי אל נכון מאיש אמת שסיפר כשהי' הקדוש ברייסיין ורצו
לנקות את המקוה בעדו ולחממו וירד שם האיש לתוך חלל המקוה וחבירו
השני נשא קעסיל של מים רותחין לשפון לתוך המקוה ולא ידע מהשני ושפן
על פניו רותחין ונעשה פאחירין. וכ"ז אינו די רק שהי' עוד מתירא
מאביו שהי' מתנגד וכשירדע לו המעשה יענישו. והלך וסיפר לפני הקדוש
וצוה לו שישב על מסתו כל עת התפילה של קבלת שבת והרגיש וכשהשלים הק'
זי"ע כל התפילה שב האיש הנז' לאיתנו ממש כמו שהי' ולא הי' ניכר כלום.

(תתרסא)

הקדוש זי"ע הי' מקפיד מאד שלא ישבו על מסתו ופ"א ישב אברן
אחד על מסתו והקפיד וא"ל דו האסט גימאכט חבר לאפ מיטין יצה"ר אין
ניט ומה לך שתשב על מסתי.

(תתרסב)

אחד בא אל הבעש"ט זי"ע שהי' צריך ישועה ועמד עמו וראה שנפל
מן העגלה תבן על הארץ כרגיל. וא"ל הבעש"ט זי"ע אויב דוא גלייבסט אז
איטליכס זכו', ושאל הר' אברעמיל מלח ז"ל לאדמו"ר זי"ע מהו הכוונה,
אם צריך להאמין שכל תבן נופל בכח השי"ת או שיש השגחה וכוונה

מיוחדת על כל תבן לעצמו, והשיבו שיש השגחה מיוחדת נעלמה שלא השיגוה אפילו הנביאים. וד"ל.

(תתרגם)

סיפר על השפאלער זיידע זי"ע כשהלך בגלות בא בעש"ק לכפר אחד סמוך לסלאנים ושאל מהבעה"ב דשם אם יתכן שיהי' שבת בביתו והשיבו כי מצדו לא יקמץ לו כלל רק שלא ימצא פה מנוחה בשבת כי דרך הערלים כל השבוע אינם באים כ"כ לביתו כ"א בעת הצורך ובליל שבת מיד שנכנס שבת באים כמעט כל בני הכפר לביתו וממלאים כל החדרים עד שבסורח גדול הוא מוצא מקום לעצמו לאכול סעודת שבת, וכן לעת הבוקר באים ויושבים בביתו כל השבת לבבלו עד מוש"ק והולכים לביתם וכו'. וציוה הצדיק זי"ע שכל אחד מבני הבית יקחו בעזימער ויפנו ויכבדו המקום ד' אמות סביב כל הסטח מכל רוחותיו והפקערינן וכן עשו ובמעלי שבתא באו הערלים כת אחת וכשבאו אצל הד"א שסביב לבית אמרו זל"ז מה נעשה עכשיו בביתו טוב יותר לישון וחזרו לביתם וכן באו כת שניה וחזרו כנ"ל וכן כל הכתות, ומאז והלאה הי' לו מנוחת שלום - כך שמע ר"ד שו"ב מפ"ק בליל שבת.

(תתרגם)

המעשה מר"ז זי"ע שאחר שהי' אצל הה"מ זי"ע הלך לאחיו הק' רר"מ זי"ע שעדיין לא ידע מהמגיד זי"ע ואח"כ א"ל למה הרהרת בשמו"ע מפלפול הרמב"ם הלא זמן תפילה לחוד וכו' וא"ל הרר"מ זושא מיינן ברודער אווא האסטו דאס גינעמין לדעת מחשבות והוליכו לרבו הה"מ זי"ע וא"ל משל שבן כפר נתאווה מאד בכל נפשו לראות את המלך ומסר נפשו והתחיל ללכת לעיר מלוכה עד שבא אל החצר ושם ע"י טורח גדול שהפציר אצל משרת המלך שיניח אותו להסיק התנור ולחמם את הבית של המלך וברוב אהבתו אל המלך עשה תחבולות בחימום לכוין המדה במזג כראוי והרגיש המלך ושאל את המשרת מה זה שיש לי קורת רוח עכשיו מזה החימום, וסיפר לו כל הענין שעשה הבן כפר ושלח אחרינו המלך ושאלו מה בקשתך, וא"ל שכל עיקר בקשתו לראות פני המלך בכל יום, ושאלו אם יוכל לשרת בבית המלך דבר מה ואמר שעדיין שכלו אטום ואינו יודע מה לעשות, וא"ל המלך מאחר שאין בידו לשרת בחצר הפנימי יעמוד שם במקומו ויעשה בו חור אחד שבכל עת שיתאווה מאד לראות פני המלך יסתכל דרך החור הנ"ל. פ"א חטא בן המלך וגרשו

המלך מחדריו הפנימיים והי' עומד שם אצל בן כפר הנ"ל והשתוקק מאד לראות פני המלך וראה החור שהבן כפר מסתכל בו והלך גם הוא לראות דרך שם וא"ל הבן כפר מה עשית, בשלמא אני ששכלי אטום במה אוכל ליכנס בבית המלך לשרתו שאין לי דעת לזה ובחמלת המלך עלי חנני לראות פגיו דרך החור, אבל אתה בן המלך אלמלי זכית היית שבע נחה לראות פני המלך בהיכלו מלא עונג שאין כמוהו מה עשית? וכו'.

(תתרכס)

והר"ז זי"ע הי' דרכו לפרקים ליחן ידו באש וכשלא הי' שורף הי' אומר לעצמו זושיא דער פייער וויל דיר שוין אויך ניט ברענען. וכן הי' הענין אח"כ שהניח א"ע במוראסקס ולא נשכו אותו ואמר לעצמו כנ"ל.

(תתרכס)

רי"ח זי"ע - שבענו מטובך ד"מ שמי שהוא זולל וסובא כשהולך בדרך ונצמא למים ומצא מים עכורים וסרוחים אינו מושל ברוחו ומשביע את עצמו מהמים עכורים ועי"ז כשבא אח"כ ומצא מעייין של מים חיים אינו יכול לשתות שכבר שבע כריסו מן הסרוחים וכו' ולכך אנו מבקשים וכו'.

(תתרכס)

הר"מ מלעכוין אמר לבתו מ' דבורה ע"ה להשמר מן העצבות ווארום ח"ו איין קרעכץ בריינגט דעם אנדערין קרעכץ.

(תתרכס)

שמעתי מפ"ק ע"ד ענין נצחון. ווארט איבער דעם אַהא שדרך העולם שהמנצח אומר אַהא איך האב אויס געפירט.

(תתרכס)

פ"א שאל. אווא נעמט מעהן שמחה והשיב מיט שפלות, אווא נעמט מען שפלות ע"י שמחה ואמר בשם .. לשמחה מה זו עושה ע"י שפלות בחי' "מה" בא לשמחה.

(תתרע)

והי' דראון לכל בשר. מחז"ל די ראי' בהם. פאר וואס קומט דאס זיי אך הענין שמראים להם אלו האנשים הי' בדור שלכם והי"ל להשתדל לעשות להם טובה לכך נענשים להסתכל בעונשם - וסיים - כמדומה לי איך בין ניט שולדיג אין אייך כי הרבה אני מדבר עמכם.

(תתרעא)

אמר משל לשר אחד שמסר לעבדו ריחיים טוב וגדול שהי' הולך על כ"ח אבנים. וציוהו לעבוד בו והוא הי' עצל מאד ונעזב הריחיים וא"ל אנשים מה תשיב ליום פקודה לאדונך ואמר שהריחיים טוב וילך על עשרים אבנים לע"ע וכן הי' ואח"כ נעזב יותר ואמר שילך על י"ב אבנים עד שהלך על ד' אבנים וכשבא לפני אדונו ואמר שהריחיים הולך א"ל היאך תכחיש והלא המקום נראה ומעיד שנעשה על כ"ח אבנים ולא שילך על ד' אבנים, והנמשל על בעלי דעת וכו'.

(תתרעב)

ואמר על הבא"ד זי"ע שהי' צריך עבודה בגופו הרבה כי אמרו עליו שהי' כחינתו מן הצדיקים שלפני מתן תורה וצ"ע.

(תתרעג)

הר"נ זי"ע הי' אצל (הלעכויצר) הרר"ב זי"ע, ובש"ק שלח (הרר"ב) את בנותי' לפניו (פי' לפני הר"נ) שיברך אותם והי' האנשים חמהים ע"ז, ואמר שהוא חידוש שכל הגוטע אידען אין דער היים אין ער אגאנציר רבי. וכטנוסע מביחו לבוא אצלי נופל מקצת רבי ואח"כ כשבא לעירי נופל עוד מקצת וכו' וכשבא לפני פאלט אראפ דער גאנציר רבי ואח"כ וויא ער זעגינט זאך לנסוע וואקסט צו אשטיקיל רבי עד שחוזר לביתו וכו', אין ער (הר"נ) איז אין דער היים ניט גרעסיר אין דא ניט קלענער. איז דאס אַ חידוש!

(תתרעד)

הקא"ב זי"ע אמר לר"י מלכה שרעס שהתנצל לפניו אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי שנתודע לו תשובתי והתנשא בלבו שהוא בע"ח עי"ז ספקתי כף על ירך רח"ל שנפגס בו עי"ז בבחי' ירך שהוא בענין ברי"ק.

(תחרעה)

שמעתי בשם הקא"ב זי"ע מחז"ל ויפול יוסף על צוארו ויעקב מה
עשה שקרא ק"ש פי' שנחירא יעקב שלא נטה כחוש השערה לאהבה של בנים מה
שזכה לראות את יוסף ולכך קרא ק"ש ואהבת כו' להעלות אהבתו להקב"ה.

(תתרעו)

שמעתי אל תהי רשע בפני עצמך אם אתה בחי' רשע עכ"פ לא תהי'
בפ"ע כמחז"ל תרי אודי יבישי וחד רטיבא וכו' כי ע"י אהבת חברים יתקנו
אותך.

(תתרעז)

(כן כתוב בכת"י) רשומה מחצאי דיבורים כטיפה מן הים. והשאר
שכחתי הרחמן יחזיר לי אבידתי ואזכה נא לזכור ולשמוע שמוע טובה בחסד
חנם.

(תתרעח)

ואשמע אחרי קול רעש גדול פי' לפי שהם עומדים אחרי סמוך
לעולם התחתון לכך הם צריכים רעש שלא יגיע להם פגם ח"ו מן מעשה
התחתונים. כנלע"ד ששמעתי.

(תתרעט)

ענין האכילה בעיוהכ"פ הוא ע"ד כריתת ברית כענין שנאמר ביצחק
וביעקב שכל חיבור רעים יחד זל"ז צריך לעשות סעודה יחד והוא מורה ע"ד
קבלת מ"ש ברצון. ועוד שע"י אכילה זו בקדושה מעלה ומתקן כל האכילות
של השנה כי באכילה תלויה מחשבה כמו שכ' הרמב"ם ז"ל באגרת תימן שהזך
נברר להכבד וממנו הלהב וממנו להמוח וכו'. ועוד בסוד יחודא עילאה
שהוא בחי' מחשבה ויחודא תתאה ע"י העלאת נה"ק מבחי' הרשות שמקדש אותם
בבחי' תמכ"א וכו' ולכך אנו אומרים ביוה"כ בשכמל"ו בקו"ר שהוא רומז
על יחודא תתאה. כנלע"ד ששמעתי.

(תתרפ)

כמו שהרפואה בגוף הוא כח הקיום בנפשו ולדחות כח ההעדר ממנו
שקודם להזי' בל"א "ארויס טרייבין דעם שטארב" כך הוא בנפש כשמקבץ כח

הטוב נתפזר כח הרע וכו' ומשבר הרע מעט מעט ומשליכו בנוקבא דתהו"ר
והקב"ה מצילו ממנו בחסדו.

(תתרפא)

עבודת יהודי צריך להיות בלתי גבול ואם יש לו מניעות להפסיקו
מעבודתו הר"ז בחי' גבול ושמעתי ותמנע - לשון מניעה - היתה פלגש
לאליפז וכו'.

(תתרפב)

ושמתם את דברי אלה על לבבכם. ר"ל אפילו שאין לבו שומע
בפנימיותו ישים הדברים על לבו לכופו בע"כ. אמנם ולטוטפות בין עיניכם
שיאמינן בדעתו חקוק מאד.

(תתרפג)

(מחז"ל והי') עד מתי בחי' רפיון ידיים שאומר עד מתי זה סימן
שלא תאמינו לי שאין לו עדיין אמונ"ש.

(תתרפד)

ויבואו בני הא' - אלו בעלי מוחות - שעבודתם בבחי' גדולה
- להתייבב על ד' - שהם רוצים להשיג השגות עליונות ויבא גם השטן
בתוכם גם דייקא שמסתיר א"ע בדרך טפילות גם בהנאת עצמו שלל"ש. ואח"כ
משוט בארץ שהוא נופל בארציות וזאווה. כנלע"ד ששמעתי.

(תתרפה)

שאו שערים ראשיכם הם שערי הנפש שהם החושים ושאו פתחי עולם
הם פתחי הלב שלא יופתחו לעולם הזה ועי"ז יבא מלך הכבוד.

(תתרפו)

מא"ד זי"ע אמר הערצאך ניט צי צום זיסקייט פון דעם ווארט רק
שיכניס הדיבור בלבו ואמר מאה"כ שמעון אמרי כי נעמו כמו פולח ובוקע
פארץ שלא כיון הבקיעה בעצם כ"א בארץ.

(תהרפז)

כג עין בעין יראו שיוכל לעשות טובה לחבירו ע"י הסתכלות ולא יצטרך לדבור.

(תהרפח)

הקא"ב אמר על עצמו מיר זענען מער ניט וויא אַ עלטערע שוועסטיר כשהאם מתה ח"ו אז אחותה הגדולה מטפל בילדים וכו' - צרכי עמך מרובים אלא שדעתם קצרה ומבקשים מעט.

(תהרפט)

בשם הנעשהיזר זי"ע עס כבד עון שכבד עליהם מאד לעשות עון. זרע מרעים שהם רעים אהובים זל"ז. בניים משחיתים שהם משחיתים את כח הרע וסס"א עזבו את ד' מלשון עזובות עזוב שהם מחזקים א"ע בחדש ד' וכל הענין פירש לשבח.

(תהרצ)

שמעתי שאמר ראשית גויים עמלק מי שמחשבו לראשית עי"ז הוא מבבלב אותו אבל ואחריהו שעושה אותו לאחורית ואינו פונה אליו עי"ז עדי אובד. ואמר אשר קרך בדרך לשון קרירות ויזנב כך שגרם פגם ברי"ק וכו' תמחה את זכר עמלק מתחת השמים שהוא רוצה להכניס הכל בבחי' טבע שהוא מתחת השמים וכו'.

(תהרצא)

בשם הקא"ב זי"ע לנו נסים - ונקמה בפרעה. בשם הר"נ זי"ע קול קורא במדבר ע"י הדיבור נתעורר וכו'.

(תהרצב)

שמעתי ומקלו יגיד לו. ומקלו יגיד לו שמקבל העצה מן השואל בעצמו.

(תהרצג)

מה דסגי לך לחברך להתחברותך לד' שמבבלב אותך מזה לא תעביד.

(תתמצד)

כי לד' המלוכה ע"י קבלת עומ"ש באמת - ומושל בגוים הוא מושל אויף אלע גראבע מח"ז. ושכור עול הגוים מעל צוארנו בענין תאות אכילה.

(תתמצה)

מי שחוזר בלבו ובפיו וה' בהיכל קדשו עי"ז הס מפניו כל הארץ שמכניע הארציות.

(תתמצו)

סיפר הר"מ ולינקיר שהר' נחום (צ"ל מאיר) מירער ז"ל הי' סוחר בואלין ופ"א כשבא ללעכוין אמר להר"נ זי"ע טשארנובלער מגיד גריסט איין ואמר די לאמור' לכם למה אין אתם מצוים ליתן לכם מעות כמו שהי' מצוה אביכם ליתן לו מעות והתחיל הר"נ זי"ע לרוץ בחדר ואמר שיתן פ"ש לטשערנובילער מגיד ויאמר לו דער טאטע האט גיקאנט אין קאהן ניט כי אבי זי"ע כשצוה לאחד לתת מעות הי' עושה לו טובה ברוחני וגופני ואני אינני יכול.

(תתמצז)

מא"ד זי"ע ביקש להראות האתרוג שלו לר' שאול מטבריא ת"ו והי' עומד אז בחדרו גם ר' ישעי' ווילנער ז"ל ושלחו משם והי' ר"ש וא"ל מתמיה ע"ז ששלחו וא"ל מא"ד זי"ע ר' ישעי' הוא תמים ואם יראה האתרוג שלי ויבקש שאתן לו אני מוכרח לתת לו ווארום אתמים זאגט מען מן השמים אויך ניט אהפ לכך שלחתיו מכאן.

(תתמצח)

פ"א בליל ר"ה אחר השולחן אמר ר' ישעי' תמים להרר"נ זי"ע מיילא עט איז גיבליבין אז איר זאלט מארגין דאוונין ואמר הר"נ וואס אפעס איין והשיבו מי דארף זאגין אחיתי לחננך בלב קרוע ומורתח, ופירושו צי רייסיין אין זוידין רותח כאש ואתם יש לכם בחי' זו וכן עשה הר"נ אז ופ"א ביוהכ"פ אמר רי"ש הנ"ל להר' מיכלי זי"ע מיילא עט איז גיבליבין אז איר זאלט דאוונען געילה, והשיבו אין לי כח וא"ל הר"י אז איהר האט קיין כח ניט וואזע ביי אונז אין מיטין דאוונין (מפני רוב התלהבות הי' רץ ממקום למקום בתוך התפילה) וא"ל איננו רגיל וא"ל

תקחו המחזור בכ"מ שרשום חזן מיינט מען אייך. ובכ"מ שרשום קהל מיינט מען אונז וכן עשה הר"מ אז, ואחר התפילה אמר הר"מ בדרך צחות שתמיד הוקשה לו למה אחר יוהכ"פ אומרים סלח לנו כי חטאנו והלא ביוהכ"פ נחכפר ומתי חטא בשעה קלה וכעת אני מבין שזה נאמר על המתפלל נעילה לפני העמוד.

(תהרצט)

בתהומות טבע לשון טבע שנפלו בבחי' טבע - תמחה את זכר עמלק מתחת השמים בחי' טבע שתחת השמים - למה נקרא שמה מטבע ע"ש שב"א נטבעים בו.

(חחש)

הקא"ב זי"ע סיפר שהלעזחויציר זי"ע מתחילה נסע להבארדיטשובער זי"ע והי' הרב מפארו ואמר עליו מיין מרדכילע שטייט אויף אים אשליש וועלט, ולא רצה מא"ד בכך והלך אל הק' זי"ע והרעיש וכו' ואח"כ נתירא מן הקפדת הבארדיטשובער זי"ע והלך אליו וא"ל איר מיינט איך האב דארט כבוד איר ווייסט וויא מי רופט מיר דארטיך, וא"ל הבא"ד מה עול וכו' כי רחקו מעלי והשיבו מא"ד זי"ע יאה אמת וקשוט אמת אבל לית אנת כדאי למברי בך עלמא מאיין וועלט קעהן דורך אייך נישט באשאפין וועריין, וכשפגע בתלמידי הבא"ד זי"ע השיב להם לעבען אגרויסיין פיייער (געהן מיין זיך נישט ווארעמין) איז שווער צי ווארעמען זיך. ואח"כ אמר דאס האב איך זיי גיזאגט ואני מחזיק מיין רבין גרעסער. וכו'.

(חתשא)

פ"א אמר הלעכעויער ששמע מרבו שמע"צ החג הזה והשיב אחד שהב"י אומר כך והשיבו אני אומר לך וכו' דער רבי איז מער בר סמכא וכו'.

(חתשב)

עוד סיפר שהר' ישראל פאליצקיר זי"ע שהי' מן החוזרים לחו"ל הי' עוסק מאד לגבות הצדקה עבור א"י. והי' בחוואסטאוו וגם הצדיק ר"ז זי"ע הי' אז שם וסיפר לו הרי"ש שבא אליו הצדיק ר"א מלאך זי"ע הקבור שם, ובקשו שיהי' שכן עמו וא"ל הר"ז למעה"ש זאגט עס נישט צוא. וואס וועט וועריין פון א"י, וכן בא אליו פ"ש ואמר הר"ז שלא יבטיחו ואח"כ כשבא פ"ג אמר הרי"ש עס איז נישט קיין דרך כבוד פאריין רבין זיין קינד

אפ זאגנין אזוי פיל מאהל. ונתרצה לו ושם הוא קבור הרי"ש אצל הר"א,
וסיים הקא"ב ראו עד היכן מגיע כבוד הרב.

(תחשג)

סיפר מהמגיד מסטעפין זי"ע שאשתו הייתה צדיקת גדולה והי' לה
בתי' רוח"ק בתו של הר"מ זלאטשיווער זי"ע, ופ"א א"ל שעתה הוא לעת
זקנותו ועדיין לא עשה תשובה, ע"כ תעשה לו שק ללבוש על בשרו לסגופים
בזה, ואמרה לו עדיין לא אכלת ומתחילה תאכל ואח"כ נראה ונתנה לו בשר
ומעד וישן שינת הצהרים ונתיישב דעתו עליו, ואח"כ נכנסה לפגיו ושאלו
אם לעשות השק והשיב שאי"צ לעשות. -

(תחשד)

עוד סיפר כששידכו להר"ד הנ"ל שיהי' חתנו של רבו הר"מ הנ"ל
זי"ע א"ל רבו אם תרצה להיות חתני תשלח את בניך מפניך למק"א כי קשה
לבתי לגדל בנים אחרים (מאשתו ראשונה) ואמר חלילה לו לגרש את בניו
מאתו ולא אהי' חתנו, והשיבו רבו עתה תהי' חתני משא"כ אם היית מתרצה
לגרש בניך לא היית חתני, וד"ל. - -

(תחשה)

מאמה"כ אציגה נא עמך מן העם אשר אחי - פי' עשו אמר שיציג
עמו מאנשיו כדי שהם ילמדו את בני יעקב נימוסיהם ותחבולותם ולשונות
העמים והשיב לו יעקב א' ע"ה למה זה אמצא חן בעיני אדוני - למה לי
החכמות שלכם כי אין אני חפץ להתדמות ולא למצוא חן בעיניך. ש'.

(תחשו)

קטנתי מכל החסדים. תרגום א' זעירן זכוותי ר"ל שאני חלילה
נגרע מערכי כפי שהייתי בתחילה כי במקלי עברתי את הירדן בלי שום
תחבולה כ"א באמונה פשוטה לבד ועתה הייתי לשני מחנות עפ"י סדר ותחבולות
להמלט מיד עשו וכו'.

(תחשוז)

אמר רבובש"ע העלף מיר ביז די וועסט מיר העלפין שנא' כי לא
אעזבך עד אשר עם עשיתי אשר דיברתי לך ר"ל עד אשר אעשה הבטחתי ג"כ לא
אעזבך.

(תחשח)

אמר מה שיש ענפי מצוות והתנהגות קדושות שאינם מפורשים בתורה
מבואר, נרמזו כולם במאה"כ ועשית הישר והטוב וכו' וחכמים יודעים מהו
ישר וטוב.

(תחשט)

סיפר שהאזה"ח זי"ע מתחילה נסע לטבריא ונתאכסן אצל הצדיק ר'
חיים אבולעפיא ז"ל וקיבלו בספ"י מאד ואכלו שניהם ונתנו מאכל להשולחן
ולא טעם האזה"ח וחיכה עליו הר"ח זי"ע שיטעום ולא טעם והשיב האזה"ח
זי"ע שהוא רואה רוח הטומאה מסבב, והענין היה שבחדר השני של הבית
נפטרה המשרתת ולכך לא אכל ולפי שהר"ח לא הרגיש בדבר נתירא האזה"ח מן
חלישות הדעת של הרח"א זי"ע ונסע לירושלים ת"ו - כך שמע רי"מ מפ"ק
זי"ע. -

(תחשי)

עוד שמע מפיו מאה"כ תחת אשר לא עבדת את ד' אלקיך בשמחה
ובטוב לבב מרוב כל - פי' יותר מכל המדות שצריך להשתדל כמדה זו של
שמחה יותר מכל המדות וכו' וצ"ע.

(תחשיא)

סיפר שהר"ג מירער הי' נותן הרבה מעות א"י יותר ממאה רענדליך
לשנה ופ"א שלח הכסף ע"י ר"מ מירער ללעכויץ והי' רענדיל אחד צי בייגין
והשליכו לפניו וא"ל כל חלב לד' דייקא והחליפו לטוב.

(תחשיב)

רמ"ס התנצל לפני הקא"ב זי"ע על (עניותו ואמר שהוא רוצה לנסוע
למרחוק והשיבו מיין קינד) מח"ז וא"ל אתה רוצה לבטל הכל עפ"י חסידות
לפעמים יש לחשוב אפילו במילי דעלמא כדי להנצל ממ"ז.

(תחשיג)

סיפר ר' מרדכי בער ע"ה ששמע מפי רי"ח זי"ע שדרך הלעכויציר זי"ע אחר השולחן או בין מנחה למעריב היו עומדים שני שורות ב"א והוא הלך ביניהם ומדבר והי' עומדים אנשים גדולים של הלעכויציר והוא דיבר רק על הקאבר'נער זי"ע שהי' אברך והרגיש הלעכעוויציר שלא יפול קנאה מה שי'חד כל הדברים אליו, ואמר איר זענט מיינע מענטשין ער איז מיינן תלמיד.

(תחשיד)

בשם הר"נ זי"ע אנשי הצבא בזזו איש לו. ר"ל שלא הסתכלו באחרים.

(תחשטו)

הר"נ זי"ע אמר לאחד מאנ"ש דוא זאלסט ניט ווערבעוויין קיין חסידים אין זאלסט מיר האלטיין העכער פאר זיך (ולא יותר) ער האט אויס גיהאריועט שרוב היו קוראין אותו בשמו, וסיפר שאמר הקדוש זי"ע על הר' הערש דובראוויציר ער וועט קיין מאל פין זיין אמונת חכמים ניט אראפ-פאלין וכו' וכו' וסיפר אז מענין עבודתו והתנצלותו לפני רבו זי"ע וטהרת המחטבה שלו.

(תחשטז)

ומעשה בהק' זי"ע שנסע לשקלאוו ובדרך עמדו בכפר ונכנס בחדר וראוהו אנ"ש שהיה בוכה ונופל אפיים ארצה וא"ל כי הוא זה אשר בנסיעתו הי' מחשבתו בדביקות ופתאום ראו אנשים שעמו שהוליכו שוורים משונים וגדולים מאד וראה הוא כמו"כ והפסיק רגע אחד מחשבתו ועבר על המשנה המפסיק ממשנתו ואמר מה וכו'.

(תחשיז)

המעשה של הק' זי"ע בדרך שרצו הסוסים בשיפוע ההר והיו בסכנה ונפחד כרגע וכו' וכל הענין, והמעשה אצל הק' זי"ע שנפל פ"א הזאק החדש של שבת במקוה ונתן לו המטרת הישן ואח"כ צעק הרגל שלי אינו שומע שבת עד שנודע לו וכו'.

(תתשיח)

המעשה מהר"ג מטשערנאוביל זי"ע שמצאו בעיר מומר אחד נהרג והעלילו על הר"ג זי"ע שהרגו והי' תפוס בבית האסורים ופסקו עליו די' הריגה ח"ו והמתינו על השופט הגדול שלהם שיחתום הפס"ד, ובאותו היום נאספו כמה צדיקים להתפלל ומהם הלכו למקוה להמתיק הדינים וראו שלא פעלו והלך הקדוש זי"ע לבה"א וא"ל הפוך צלותך והשיב הר"ג זי"ע המחשבה היתה גנוזה עס איז נאר א מחשבה דורך גיפלוויגין פארין כסה"כ ומאחר שנתגלה וכו' ואמר הקדוש זי"ע אצלו פעלתי ואא אצלי וכו' וניצל הר"ג זי"ע ע"י רופא אחד שמסר נפשו כו'.

(תתשיט)

והמעשה שהלך הלעכויציר בחורף למקוה עם אנ"ש והלכה אשה אחריה וקללו אומרה שיהא סופו כרבו וכו' - והמעשה מר"א הגדול שהלך לפני הערלים ודיבר וכו' כדי שיתקדש בו ט"ש וכשרצו הערלים ללכת להלשין התישבו האין ידברו כדבריו וחזרו ולא הלכו, וכו', והרי"ח סיפר על הר"ש וילינקיר המעשה של מסי"ג - והר"ש סיפר המעשה של שמירת ברי"ק וכו'.

(תתשכ)

אחד מאנ"ש של הקדוש זי"ע הי' פארבער של גיווענט ובכל שנה אחר ר"ה הי' הק' זי"ע אומר לו איזו גוון טוב בשנה זו והי' צובע כן והצליח, ופ"א לא אמר לו ועשה מעצמו ולא כיון יפה ואחר ימים נוראים שאל מהק' זי"ע איזו גוון יעשה והשיבו כי העולם מתנהג ע"י המדות שנמשך מלמעלה ולפי המדה שנתגלה בשנה זו ככה נמשך טבע הגוון כדאיתא בתקונים לבן מורה על חסד אדום על גבורה וכו', ולפי המדה כך היה אומר לו הגוונים, ובשנה זו נתאחר לו ידיעתו והודיע לו עתה מה לעשות והצליח. -

(תתשכא)

אין אמתיך איז ודבריו חיים וקיימים די ארייך פיריחץ וואס ערליכע אידען פירען ארייך אין אידען יש לו קיום לעולם נאהר עס קומען וואלקינגס אין פאר וואלקינען דריבער בעט מען נשיאים להסיע, ויזרה לו השמש, כך אמר הרמ"ק זי"ע בהוש"ר.

(תתשכב)

בשם הר"נ זי"ע. אאיד דארף אהן הייבין אלע טאג ע"ד והימים הראשונים יפלו כי טמא ימי נזרו וכו' מיט דעם אופן קאן מען זיין א הולך.

(תתשכג)

ועוד אמר אדמו"ר זי"ע שצריך לצייר בעת אכילה כאילו אוכל עם צדיקים בשולחנו.

(תתשכד)

רי"ח זי"ע בשם מא"ד זי"ע כנסת ישראל יהא בן זוגך בכל עת שישראל מתאספים ומתכנסים לעבודת השי"ת הוא בן זוג לשבת.

(תתשכה)

רי"ח זי"ע אמר בר"ה קודם התפילה בשם מחז"ל שנים שגכנסו להתפלל זהו המחשבה והדיבור וקדם אחד מהם הוא הדיבור והניח המחשבה ויצא וכו'.

(תתשכו)

רי"ח זי"ע בשם מא"ד זי"ע באמת כי ממך הכל ומידך נתנו לך ומידך שנתת לנו רשות לומר נתנו לך שנחתי כו"כ לצדקה.

(תתשכז)

בשם הר"נ זי"ע. אני אהבי אהב ויש אהבה ג"כ מרחוק ומשחרי אלו הדורשים אותו ביגיעה הם מצאונני.

(תתשכח)

הראנו ד' חסדך וישעך תתן לנו שהישועה תבוא ע"י חסדים ולא מתוך יסורים וכו'.

(תתשכט)

רמ"ק זי"ע. כפה פרשה לעני מתוך הכף (פי' על ידי שליח) וידי' שלחה לאביון שהוא תאב ומשתוקק מאד נותנת לו בידי' שלא ע"י שליח והבן.

(תתשל)

נשא את ראש בני גרשון - ר"ל המגורשים מהפלטרין - זאהג
זינא - גט הם למשפחותם לבית אבותם זיי זיינען אויך גרויסע מיוחסים
וכשיתחזקו יעזור להם השי"ת.

(תתשלא)

פ"א אמרה הרבנית לרי"ח דארפסט אביסיל אפ רועהן והשיב עהע אפ
רועהן, ואמר המשל שנים שהיו בספינה והי' אחד מנהיגה ע"י העץ שמערב
המים ואח"כ אבד העץ והוצרך לעשות כן בידיו ונתייגע וא"ל השני מאד אתה
יגע שאתה צריך לעשות הכל בידך ותנוח והשיבו חבירו שוטה, אם אנוח עתה
נטבע שנינו מה אתה אומר?

(תתשלב)

רי"ח זי"ע אמר בשם הק' זי"ע על מי מנוחות ינהלני אפילו אויף
שטילע וואסער דארפסטו מיר אויך פירען ואיני יכול בעצמי כלום.

(תתשלב)

אמר. כשרואה האדם שיצרו מתגבר עליו יאמר רבוש"ע הלא כל עיקר
כונת היצה"ר כדי שיגיע לך נח"ר עי"ז, יניח ממני היצה"ר וועליך דיר
אלין טאָהן אַ נח"ר. וסיפר המעשה מאחד שפגע בהיצה"ר וראהו דל וחלוש כח
ושאלו אתה הוא היצה"ר שכובש את כה"ע ובמה כחך גדול, והשיבו שיש לי
צאימאלעך אחד של גיאות ואחד של מרה שחורה וכו', ואמר הרא"ש סטאלינער
זי"ע - של מרה שחורה גרוע יותר.

(תתשלד)

אחד נתן מעות להר"נ זי"ע ותמה עליו שהי' יותר מכוחו והשיב לו
איך רעחין פרנסה איז אזוי וויא אקרעניצע וואס מי שעפסט מער קומט צו
וכו', והר"נ זי"ע חזר דבור זה.

(תתשלה)

מא"ד זי"ע אמר לאחד ששאלו מה חסידות. והשיב לו חסידות איז

(תתשלו)

בשם ר"ז זי"ע חסידות איז אשותפות וכו' לאמיר מאכען וכו' וועט
זיין א יד הגדולה.

(תתשלז)

בשם הק' זי"ע בזמן שאדם מצטער שכינה מה אומרת קלני מראשי
קלני מזרועי זו תש"ר ותש"י כו'.

(תתשלח)

המעשה של הקדוש זי"ע שכתב מ"כ ללעפלע לשלוח הנדן שהוצרך ורשם
לכאו"א מה שיתן וכו' וחתם הרוצה לפרסם אהבת הקב"ה לישראל - ואמר על
עצמו שהוא רוצה לאהוב את הצדיק עכ"פ כמו שהקב"ה אוהב את הרשע. -
והק' זי"ע הי' שותה טיי והציקער בידו ולא בפיו, ופ"א אמרו הרופאים
שישתה מיד טוב ולא רצה וכו' - אמר אדמו"ר ממלכת כהנים וכו'.

(תתשלט)

העיד לי ר"פ הכהן ששמע מבנו של קאשטאן החזן המפורסם שבהיותו
כבן י"ב שנים הוליכו אביו אצל השפיטיווקער זי"ע ואביו ניגן שם והוא
ג"כ סייעו הרבה ולא נחייש בעיני הצדיק תנועה שלו וניטל ממנו קולו
לגמרי ונעשה כמו דומם, ובכה אביו לפני הצדיק הרבה עד שהחזיר לו הקול
כבחתילה ממש באותו הרגע, כך שמע מפי החזן בעצמו. -

(תתשמ)

המעשה מצדיק אחד שהביא לו אחד כלי ודבש ושעם מעט, ואח"כ רצה
לדון לפניו בד"ת ונכנס לחדרו והקיא הדבש תחילה ואח"כ דן.

(תתשמא)

והמעשה מהצדיק ר' טודרוס שהי' לפניו ד"ת והי' אחד חייב גמור
בעיניו ואח"כ שלחו להביא טאבאק ובסתר נתן האיש בפושקע את הגראשין
שנתן לו על הסאבאק ושילם מכיסו בעד הטאבאק וכשהביא הטאבאק, עלה
במחשבת הדיין כמה מיני זכות ונצטער כל הלילה ובבוקר מצא הגראשין שלו
בשולי הפושקע. והחזירו לו וחזר הדיין.

(תחשב)

המעשה שסיפר הקא"ב מר' יעקב בזוי - והמעשה מר"מ זלאטשוב עם הבע"ג שלו - ומה הר"מ על ששאלהו למה אינו מבקש פרנסה וכו' - ופ"א ה' רעב גדול בביתו ובכתה אשתו והוריד דמעות וישן ואח"כ מצא רענדיל וחלקו לעניים ואח"כ ראה לאביו בחלום, וא"ל שהי"ל נס שלא נהנה מן הרענדיל כי דנו אותו בשמים ע"ז שהוא יוריד דמעות על עוה"ז ואביו ביקש רחמים עליו.

(תחשב)

וכן ה' בהרה"צ ר' צבי בן הבעש"ט זי"ע שהיה על קבר אביו והזכיר פרנסה ואח"כ ראה אמו בחלום. -

(תחשב)

בשם הקא"ב זי"ע רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה - שע"י הסתכלות בלבד חכמים שלמות ברשעים שיעשו תשובה - שמעתי.

(תחשמה)

סיפר מרמ"ל סאסיווער זי"ע שהלך והלכו אחריו אנשים ודברו ביניהם כמה עבים כתפיו של הרב וכו' שהיה בעל קומה וחזר אליהם ואמר אתם יודעים ע"י מה אני כך, וואָרום קיין מאהל האט מיר השי"ת קיין עולה נישט גיטאהן וכו'.

(תחשמו)

בשם ר' אהרן הגדול זי"ע וידעת היום וכו' אין עוד - קאי על הידיעה אין עוד צורך לדעת רק זאת.

(תחשמו)

שמעתי שהרב (בעל התניא) ז"ל סיפר לנכדו ריי"ש ז"ל כי הר"ר זושא זי"ע כשהיה רואה כוכב ה' אוחזו פחד עד שהגיעו לשלשול דם ואמר שזה ה' אצלו בשעת מוד"ג ואצל ראה"ג ה' כן תמיד - והריזינער זי"ע אמר על הר"א שהי' הפחד שלו כענין שעומד סביבו ט"ז אנשים שלופי חרב וזה ה' בעת מוד"ק אמנם במוד"ג יראה שלו וכו' ושמעתי שאמר הלעכויער

זי"ע לבנו מהו יראה והשיבו כאדם שהולך באישון לילה ואפילה יחידי
במקום גדודי חיה וליסטים וכו' וא"ל ודאי ג"ז הוא יראה אבל אינו ענין
כלל לעוצם היראה של צדיקים והר"ג שאל לאביו אם אונזערע גוטע אידין
זענען אויך פון ל"ו צדיקים והשיבו וכו'.

(תחשמח)

בשם הקאליסקער זי"ע מי עור כמשולם ר"ל שהוא טועה וחושב שהוא
אדם שלם. - ובשם ר"פ מקאריץ זי"ע לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ר"ל
שאינן הסריס מרגיש טעם ביאה כך השקוע בתאות אינו מרגיש טעם שבת.

(תחשמט)

שמעתי - מה יתאונן אדם חי פי' בשעת תו"ת שצריך להיות בחיות
אז הוא מתאונן ועצב - גבר - אימתי הוא גבר בגוברין - על חסאיו
- וד"ל.

(תחשנ)

בשם הלעחויצער זי"ע רזא דשבתא דא הוא שבת - ר"ז גימ' אור.
די ליכטיגקייט פון שבת דאס איז שבת - ועוד אמר שבת מעג מעהן אויך
זאגען השיבנו אבינו לתורחך (וקרבנו) נאר דאס נכלל אין וחקן חלקנו
בתורחך.

(תחשנא)

סיפר מר"ר מלך זי"ע כשהי' בא לפניו אורח שהוא פארגרעבטער
ונתן לו שלום אח"כ פלעגטער זיך האלטין אצייט מיט דער האנד ואמר ויד
רשעים אל תנידני.

(תחשנב)

אין ספק מוציא מידי ודאי אז אאיד זאל בעטין אויף רוחניות
וואלטער בודאי פועלין אין אז ער בעט אויף גשמיות איז אספק, איז
גלאכער צו בעטיז אויף רוחניות קאהן זיין אז מי וועט האבין גשמיות
אויך.

(תחשנג)

וידבר ד' אל משה - אמר לו דוא מיינסט וואס איך האב געטוהן אידען איז גבורות - אני ד' - דאס איז רחמים גדולים וחסדים נסתרים נאָר זאָג זיי אז איך וועל מיט זיי טאהן חסדים נגלים וואס זיי וועלין פאר שטיין אז דאס איז חסדים והוצאתי והצלתי וכו'.

(תחשנד)

ואהבת את ד' בכל לבבך - וואס איז עפעס נאר בכל לבבך עס איז פאראן וואס זיי דינען השי"ת מיט די הענט און מיט די פוס. נאר אז די הארץ איז ריין גייט דאס אריין אין אלע אברים.

(תחשנה)

והי' בשלח פרעה את העם ולא נחם א' ד' פלשתים - ווייל ארץ פלשתים איז גיווען פול מיט תענוגים רעים וואלטיין אידען דארפין זיך נעמין און הייבן די השחוקות און נעמין זיך מיט אהענוג אין מיט שמחה צוא די עבדות פון השי"ת דאס איז אגרויסע עבדות נאר כי קרוב הוא זיי זענען ערשט ארויס פון מצרים פון די פאר גרענקייט אז זיי וואלטיין זיך נעמען מיט אהבה יש מורא ח"ו זיי זאלין ניט אריין פאלין אין תאוות ויסב א' את העם דרך המדבר - מדבר איז בחי' יראה דארף אַאיד ניצין די מדה פון יראה.

(תחשנו)

סיפר שפעם אחד בא איש אחד לפני המגיד מקאזניץ זי"ע וא"ל וואס טוט מען עס ווילצאך ניט דאוונען, והשיבו, מי מוז דאוונען, וא"ל האיש הנ"ל איך הער ניט וואס איך זאָג וא"ל המגיד זי"ע פאר וואס הערסטו נישט וואס די זאגסט. אז מי שטעלט זיך דאוונען דארף מען שטיין וויא אפרענט, אז מי זאגט ברוך אתה דארפמען וויסען פאר וועמען זאגסט מען אתה פאר השי"ת וואס ער איז עיקרא ושרשא דכל עלמין. ואתה תצוה את ב"י השי"ת האט גיזאגט למשה, פאר זאָהג די אידען אז זיי וועלין זאגין אתה זאהלען זיי וויסען פאר וועמין זיי זאגין אתה, פאר השי"ת שהוא מלך מלכי המלכים.

(תחשנז)

בשם הקא"ב זי"ע כי יגורתי מפני האף והחימה - פי' שלאחר
 החטא של בנ"י האָט משה ניט אזוי מורא גיהאט פאַר זיך חטא כ"כ כי השי"ת
 מוחל וסולח ער איז דער מקור הטוב נאר ער האט מורא גיהאט טאמער וועלן
 יודין ח"ו אראפ פאלן אין מר"ש אין דאס איז מטמטם הלב וועלן זיי ניט
 קענען תשובה טאהן.

(תחשנח)

בשם הלעכו'ציר זי"ע מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה די מחשבה
 טובה לייטערט ביז מי קומט צו אמעשה.

(תחשנט)

וגם אני שמעתי את נאקת בנ"י אשר מצרים מעבידים אותם. אידען
 האבין גישריען צו השי"ת האנט זענין מיר זיך מתקרב צו דיר מחמת אונז
 איז ניט גוט, די מצרים (דינען מיט אונז) (מאכען אונז דינען גאט כצ"ל)
 מיר ווילן דיר דינען עבודת מתנה באי אינז זאל זיין דינען עבדות
 אמתנה שנעשה ברוב שמחה מיטין גרעסטין תענוג והשיבם השי"ת לכן אמור
 לבנ"י ולקחתי אתכם לי לעם, איך וויל אייך ארויס נעמין פון מצרים אין
 איר וועט זיך פרייען וואס איר זייט מיין פאלק.

(תחשס)

בשם הה"מ זי"ע בשמים יכסה פניו - זו הבושה מא זאל זיך
 שעמען פאר השי"ת ובשמים יכסה רגליו - רגל זו אמונה אִיוד דאַרף זיך
 שטארקן אין אמונה - ובשמים יעופף זו התשוקה - וסיים האטשו די
 צוויי זאכין איז שווער צי דער לאנגען אבער דאס דארף איטליכער יוד
 חזרין אין מצפה זיין וועט ער זוכה זיין טוען די עבדות מיט שמחה.

(תחשסא)

איש אחד מתלמידי הבעש"ט זי"ע פלעגטער דאוונען מיט שמחה.
 אמאהל איז ער זעהר צי בראכין גיווארין פון דאגת עוונות, ונדמה לו
 שזוהו טוב ער איז צי בראכין פאר השי"ת, ונמשך זה אצלו כחצי שנה. ואח"כ
 נתישב דעתו פאר וואס קומט אים ניט אריין אַז צו בראכינקייט בשעת דעם

עסין וואלט מען זיך אזוי נישט אריין לאזין אין תאות אכילה, האטער פאר-
שטאנען אז דאס איז פון יצה"ר האטער זיך ווייטער גינעמין מיט שמחה.

(תחשבו)

ויאמר ד' בא אל פרעה אותיות הערף כי אני הכבדתי את לבו, דער
אני מאכט שווער אין האַרץ די האַרץ, די גדלות פאר גרעסט די האַרץ, דער
וואס האט גדלות איז די קבלה בלב האט בא אים קיין קיום נישט. אבער דער
יוד וואס האט אציבראכט האט בא אים די קבלה בלב אַ קיום,
ווייל סי גייט אריין אין הארצין לכן דארף זיין איור ציבראכין אין צו
מורשט פאר השי"ת.

(תחשבו)

אין אַיודין איז פאראן דעם שם אלקים, אין ח"ו דער אנדרער פאל
נקרא אלהים אחרים, אַז אַאיד נעמט זיך מיטין (שכל אין מיטין דעת לעבודת
ד' שורה) רצון צי די עברות פון השי"ת שורה עליו א' מאלקים. אַז אַאיד
נעמט מיטין שכל ודעת שורה עליו ל' מאלקים כי הלמד הוא ג' יודין נגד
חו"ב ודעת, אַז אַאיד איז משעבד אלע זיינע מדות להשי"ת שורה עליו ה'
מאלקים כי כללי המדות הם חמשה בחינות, אַז אַאיד נעמט זיך צו שמירת
הברית שורה עליו יוד מאלקים, אַז אַאיד איז מקבל אויף זיך עול מלכות
שמים שורה עליו מ' מאלקים, ולפי שהקליפה נחיצונים יש להם יניקה מן
אותיות ה', דאריבער איז די צוויי זאכין שווערער פון אלץ שמירת ברי"ק
וקבלת עול מלכות שמים.

(תחשבו)

אַז אַאיד מאכט א ברכה שלא עשני גוי בבוקר דארף ער נעמין שמחה
אויף אַגאַנצין טאג.

(תחשבו)

ויצא הראשון אדמוני כולו כאדרת שער ער איז ארויס אַ פאַרטיקער
פול מיט מותרות. ואח"כ יצא אחיו וידו אוחזת בעקב עשו. יעקב האט צוא
גיהאלטין ער זאל אים ח"ו נישט צו טרעטען. אזוי דארף אַאיד צוא האלטין
דעם יצה"ר ער זאל ח"ו נישט צו טרעטין דעם איד.

(תחשסו)

מיט אגאנצי. הארץ קעמין דעם יצה"ר ניט צוא ברעכין, אז די הארץ איז צו בראכין קעמען דעם יצה"ר אריבער. זבחי א' רוח נשברה.

(תחשסן)

באיים לעכעוויטשער זי"ע אין גיווען מרגלא בפומי' אז אנואף וואלט וויסען דעם תענוג וואלטער אוועק ווארפין די מיאוסע תענוגים אין וואלט זיך נעמין צי אהענוג פון א מצוה.

(תחשסח)

עוד בשמו. ובאלקי אדלג שור. מיט השי"ת קעמען אריבער שפרינגען אלע הסתכלות וואס א מענטשען דוכטזאך.

(תחשסט)

הבעש"ט זי"ע אמר ברוך הגבר אשר יבטח בד', וואסער בטחון עס איז, אבער והי' לשון שמחה, די שמחה דארף זיין ד' מבטחו א איד דארף האבין אויף השי"ת אז ער וועט אים מציל זיין פון אלע תאוות זיינע און פון אלע יצה"ר. ויוכל לומר כמו כן והי' ד' לי לאלקים - והי' לשון שמחה פון א אידען דארף זיין פון דעם וואס ד' לי לאלקים. ד' איז רחמים. דיא גרעסטע רחמנות איז אז השי"ת איז מתפשט זיין אלקות אויף אונז.

(תחשע)

בימי הבעש"ט זי"ע היו גזירה שרצו לבטל תורה שבע"פ ח"ו, והי' אדם כשר וזוג ג"כ כשרה וצנועה ושמחו מאד בשבת ורקדו שניהם עד שכבו הנרות ופתחו הלאדינס מן החלונות ורקדו כנגד אור הלבנה, ואמר הבעש"ט שנמשך בו ניצוץ של מרדכי ובה ניצוץ של אסתר ונתבטל הגזירה.

(תחשעא)

ומבלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו ווארום יוסף האט אויף גיהויבן אלע זיינע תשוקות צוא די עבדות פון השי"ת ער האט שטענדיג משתוקק ומצפה גיווען צום רצון השי"ת. ומבלעדיך אהן השתוקקות לא ירים איש את ידו ואת רגלו למלחמת היצר, מי קאהן דעם יצה"ר ניט אריבער נאר

מיט השתוקקות וועהן וועל איך זוכה זיין טאהן דעם רצון פון השי"ת.

(תחשעב)

שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. שכר מצוה איז די שמחה של מצוה וזהו שכר מצוה בהאי עלמא דער וואס איז אריין גיטאהן אין דער וועלט - ליכא - איז ביא אים ניטא די שמחה אין דער תענוג פון אמצוה. דעריבער דארף זיך איוד אפ טרייסלען כדי ער זאל קענען דער הערען דעם שכר מצוה.

(תחשעג)

וגאלתי אתכם בזרוע נטוי' - איר זאלט זיך נעמען צו די עבדות פון השי"ת מיט גרויס שטארקייט - ובשפטים גדולים. כמרז"ל רשעים יצר הרע שופטן, צדיקים יצ"ט שופטן, מה אומר היצה"ר, אז די וועסט זיך נעמען צו עבדות וועסטו קיין הנאה ניט האבין פון דער וועלט, וואס איז דען די וועלט, פיל איז די וועלט. אבער וואס זאגט דער יצ"ט אז די וועסט נעמען צי עבדות וועט דיר גוט זיין בעולם העליון וואס דאס איז גרויס בלא שיעור ובלא ערך אויף אייביג וועליך דיר אויס לייזיין, די וועסט זיך נעמען צו די שפטים גדולים. פון דעם יצ"ט.

(תחשעד)

בשם הר"פ מקאריץ זי"ע. צדיקים אמרו. על הס' חולדות יעקב יוסף שנתחבר ברוה"ק ושמע המחבר זה ואמר אני איני יודע, רק בשעה שחברתי את הס' הנז' הייתי מקיים התורה מעוני ואמרו בתנא דבי אלי' שמתוך כך רוח הקודש שורה עליו.

(תחשעה)

בשם הר"ב זי"ע מה שמועה שמע ובא ר"ל למה לא קיים התורה בביתו אך ששמע קרי"ס ומלחמת עמלק, וראה גודל כח היצה"ר שאחר קרי"ס שמעו עמים ירגזון וכו' ועכ"ז נחעורר עמלק להלחם עם בג"י, זעט מען דער יצר הרע איז אזוי גרויס ואמר יתרו איך טאר ניט זיצן אין דער היים מי דארף זיין מיט דעם ערליכען יודען אין מיט אידען אינאיינעם.

(תחשעו)

אחת שאלתי מאד ד' - ומה שאלתי - אותה אבקש - שיהי' כל בקשתי ורצוני לחזות בנועם ד'.

(תחשעו)

כשאיש מישראל לוקח עצמו לעבדות בהתחלה טוב לו מאד עס איז אים זייער ליכטיג ואח"כ נוטל דב"ז ממנו. והמשל בזה אזוי וויא אפאטער לערינט זיין קינד גיין נעמטער איהם אהן פאר ביידע הענט און פירט אים, דאס קינד פרייט זיך ער מיינט ער גייט אליין. ובאמת שטעלט דאס קינד נישט אפילו איין פוס אליין נאר וואס דער פאטער פירט אים. והאב חפץ שבנו ילך מעצמו לאזטער אים איין כך הוא כביכול השי"ת שיקט אריין א לעכטיגקייט, ואח"כ נוטל ממנו ווייל השי"ת וויל אאיד זאל אליין האריווען. כן איהא ג'דווא צדק קי' גאפאל ג' יפסיק צנזי חלקן לזר

(תחשעו)

הה"מ זי"ע קודם שבא להבעש"ט זי"ע הי' לו חבר אחד גאון שלמדו יחד. ואח"כ נעשה חבירו אב"ד בקהלה גדולה ולמד חכמת התכונה ואלגעברא. פ"א בא החבר הנז' אל הה"מ וקבלהו בכבוד גדול, ושאלו מה השיג באותו העת והשיבו תכונה ואלגעברא ואח"כ שאל הוא להה"מ מה אתם יכולים, והשיבו איך קעהן גארנישט רק משל אני אומר לכם. מאי נפקא מינה ביני וביניכם. מלך א' הי"ל שני בנים א' הי' חכם גדול ועשה עמו שידוך ממרחקים כי אמר ער קאהן זיך שוין זיין שטייטיל אליין ביישטיין בחכמתו והבן השני שאינו חכם ומלומד עשה עמו שידוך והחזיקו אצלו לעולם, כי אמר אוואו וועל איך אים שיקין אז ער שויג גאר נישט, וזהו הנ"מ אתה חכם גדול וכו' ואני אינני יכול מאומה מוז כביכול השי"ת מיר האלטיין ביי זיך - וזהו ד' רועי אז איוד זאגט איך שויג גאר נישט מיז השי"ת אים שפייזין לא יחסר וועט אים געוויס קיין זאך נישט פעלין וד"ל.

(תחשעט)

יש חשובה שאפילו מלאכים אינם מכירים בו. והיינו כי מפני עומק המרירות שלו מחירא שלא יפול בלבבו לגמרי ביאוש ועצבות ח"ו ע"כ לוקח עצמו לשמחה גדולה ולהכיר חסדי השי"ת, והמלאכים תמהים מה זו תשובה בלתי מרירות והכנעה תמידית והקב"ה רואה מעמקי הלב כי פנימיות נקודת

לבבו תכליתו שפלות ומרירות עמוק והוא גונז הבושה, הבושה והכנעה בתוך השמחה. כך שמעתי.

(תחשפ)

מחז"ל הקב"ה חותר לו חתירה מתחת כסה"כ והטעם כי הדבר תמוה מאד בעיני המלאכים שאין ביכולתם להשיג רוב אהבת ד' אל בנ"י שיחבן שיקבלו בתשובה אחר רוב החטאים כ"כ ואין הקב"ה רוצה לעשות דבר שיתמהו כ"כ עליו ויקסרגו ע"ז ע"כ חותר חתירה במקום הגנוז שאינו להם רשות שלא יכירו בו. כנלע"ד שמעתי.

(תחשפא)

כשראה דוד שיצרו מתגבר עליו קם עליו והרגו. הכונה הגם שהאדם צריך להתהלך עפ"י רוב בדרך הממוצע אבל כשרואה שמתחזק ביותר יפרוש מאיזה פרט כל עיקר. ופ"א אמר כשהיצה"ר מתגבר מאד דארף מען טאן ארציהה והכונה בסגופים וכו' ופרישות.

(תחשפב)

בשם רי"ה שא"ל אשת פוטיפר ליוסף אם אינך שומע לי הריני חותך פרנסתך - יש בכל אדם שהיצר בא בטענות אלו וכשמתגבר עליו הר"ז כאפס.

(תחשפג)

כאשר האדם במיצר ומהסתם יעזרהו השי"ת ויצטרך להודות לפניו והנה תשועת ד' כהרף עין ויכול להיות מיד ולא ידע איך להודות ע"כ בעת צרה צריך להכין לו שירה להודות.

(תחשפד)

ע"י מחשבה אחת יכולים לשוב ולהיות צדיק ע"י שהולך עם המחשבה מעילוי לעילוי בכל הפרטים שלו זאח"ז וכן ח"ו במחשבה לא טובה. יוכל לירד ח"ו מטה מטה וכו'. עוד שמעתי בשמו וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח שישראל צריך להתבונן ולחשוב בכל עובדא שעושה אפילו תנועה מלה של יודח עי"ז התנועה מכבוד השי"ת והתקרבותו.

ליקוטים קצרים מלוקטים מתוך כתבי הר"מ מידנר ז"ל
סיפורים ודיבורים

(תתשפה)

אמר שגם החודה של מחט אין אדם יכול בעצמו בלתי עזר ד' וא"ת
א"כ מהו מעשה האדם רק דרכו במה שהוא בוחר ומיד עוזרין לו וסמך דב"ז
על הכתוב מה מצעדי גבר כוננו. - ורק - ודרכו יחפץ ודו"ק.
כן איגא דאוגא העלם ז"ל

(תתשפו)

המעשה מר"נ מטשערנוביל זי"ע עם האביון שגנב הלייכטער אחרי
שנתן לו נדבה ומלבוש ועכ"ז פייסו הר"נ ונתן לו דמים שימחול לו ועד"ז
אמרו מה"ש שעבודתו למעלה מן הטבע.

(תתשפז)

והמעשה שנתן נדבה בגד של אשתו והיא תפרה שני שקים ללבוש,
וכו'.

(תתשפח)

המעשה שהחסידיים גרשו אחד שמכר טריפות ר"ל ומה שאמר ע"ז מא"ד
זי"ע וציוה לקרבו.

(תתשפט)

מא"ד זי"ע אמר מי קאן אנדירש נישט אויף הייבין א אידין
סיידין אז מי שטעלט זאך נידריקר פאר אים.

(תתשצ)

פ"א הי' הר"ל קצינלבוויגין ז"ל בויילנא לבקר את אחיו הר"ש ז"ל
קצב"ג, ובאו אליו הלומדים לבקש תורה וא"ל דבר קטון ולא ערב להם,
ובקשו שיאמר להם ענין אחר ואחזו אחיו הנ"ל בידו ואמר לו די ווילסט
דאך זאגין נאך ערגיר מי דארפ נישט.

(חתשצא)

אמר אדמו"ר ששמע מר' שמואל האטאייזוויצער שאמר טייטש
בהתלהבות גדולה כ"כ הלואי שהי"ל התלהבות זה באמירת זוה"ק.

(חתשצב)

הרר"ב זי"ע אמר בשעת איך בין גיווען איונגער מאן האטצאך ניט
געהנגערט כי הייתי שבע מן התפילה שבענו מטובך. די וועלט פאר גרעסט
היינט האב איך דאס ניט.

(חתשצג)

הקא"ב זי"ע אמר רבובש"ע וואס קענען מיר טאהן מיר קאהנען מער
ניט נאר דעם גוף מיט דער נשמה מיט אלע רמ"ח אברים ושם"ה גידים גיבען
מיר אוועק צו דיר טו זיך מיט זיי וואס די ווילסט.

(חתשצד)

הקא"ב זי"ע אמר ביום הלולא דהר"א הגדול זי"ע ווער עס וויל
יר"ש זאלער זיך מקשר זיין מיט ר' אהרן וכו' הגם כי אין זה שלו כ"א
משל אחרים בכל זה א' רשימה וועט בלייבן. וסיים אדמו"ר ע"ז איך האב
ניט גיטאן קיין שום עובדא ומצוה בלי התקשרות מרן זי"ע וכאשר באתי
לפניו לא הוצרכתי לספר לו אווא איך האלט וידע ודיבר עמי וכו'.

(חתשצה)

סיפר ר' לייזע הכהן מטבריא שהקא"ב אמר לאדמו"ר שיתן לו
טאבאק מעט בפושקע וראה שהי' שופן על ארץ מרוב הפחד וכו'.

(חתשצו)

מעשה שהר' מיכלי מלעכויץ זי"ע במינסק וציוה לר' הירשיל לכתוב
לו מכתב להר"נ זי"ע וכשבא לתיבת ידידו אמר הא טאמער ניט אמת, ואח"כ
צעק ידידו, ואח"כ אמר עוד הפעם כנ"ל ואח"כ צעק ידיד נפשי וכו' וחתם
יחיאל מיכל מלעכויץ אנזיר סיטיל איז מלעכויץ וכו'.

(תחשצז)

הר"נ זי"ע אמר על אביו אשרי איש ירא את ד' במצותיו חפץ מאד.
איז דער טאטע. ועל הר"מ זי"ע אמר אבד חסיד מן הארץ.

(תחשצח)

סיפר אדמו"ר שישבו יחד הר"נ והר"מ והר' שאול זי"ע, ונכנסתי
גם אנכי ועמדתי וכו' וסיפר הר"מ זי"ע שהי' על ציון הקדוש זי"ע
מקארלין בסטאלין ועמד שם בזאקין כמה שעות ולא היה קר כלום ותמהתי
שהי' החורף חזק ונתישבתי שאמר הק' שקידש הד"א שלו בקדושת א"י וכו',
וואס האביך גיבעטין דארטין אייערע ליכטיגע אמונה וכו' אייערע ליכטיגע
שבתים די ליכטיגקייט וואס איה האט אריין גיטאן אין איטליכס מצוה וכו'.

(תחשצט)

סיפר הר' אהרן יואל ז"ל שהי' הצדיק ר"י מייאמפאלי אצל הרר"ב
זי"ע, ופ"א קודם שנכנס הר"ר ברוכיל לסעודת ר"ת ותיקן הר"י את השולחן
ודבר הרבה ובתוך כך נכנס הרר"ב זי"ע ועמד מאחוריו וקמו כל העם והר"י
לא ראה אותו ודבר עוד ובתוך הדבורים יצא הר"ב זי"ע ואמר מאיין מחותן
האטצאך אריין גילאזין אין לשכת פלהדרין וכו' אך הקאליר תקן אפילו
שאינו מענינו מאחר שהוא שוה ואח"כ התרעם הר"י מה שלא הודיעו לו שבא
הר"ב זי"ע. ואמר אפילו בין גאולה לתפלה הי"ל להודיעו וכו'.

(תחת)

דער וואס בשעת ליכטיג דינטער השי"ת אין אז ניט ליכטיג
שלאפטער האטער איין טריט ניט גטאהן אין איד.

(תחתא)

דער איד וואס וויל זאך נעמען. ראשית הוא אמונה.

(תחתב)

דער איד וואס וויל זאך נעמען ראשית הוא שמירת ברי"ק.

(תחתג)

אמת ואמונה חוק ולא יעבור. מחז"ל אמת דכר ואמונה נוקבא וכל מה שנתגדל בלבו האמת נתוסף לו האמונה. וכל מה שנתגדל האמונה נתגלה לו האמת. וכן לעולם לכך הוא חוק ולא יעבור.

(תחתד)

סיפר הר"מ מאה"ק בשנת תרל"א (כנראה שהוא זקני ר' מאסקי ז"ל) הי' כמה שבתים שלא ישב אדמו"ר זי"ע בשולחן בש"ק עם אנשים ולא אכלו האורחים בשולחן והטענה הי' בשביל מעות וחובות - והיו קצת אנשים מתרעמים וספרו להר"מ הנ"ל בנסיעתו וחשב בלבו שישאל ע"ז את אדמו"ר וכשבא לסלאנים כבר נחקק וישב עם האורחים ולא שאל כלום. וסיפר לו אדמו"ר מעצמו שזה כמה שבתים לא ישבתי עם האורחים ואמרתי לפני בני אדם שזה מפני חובות - אבל האמת הוא זיי קומען מיט אלע מחשבות שטערן זיי מיר. אז זיי שטייען פון יענער זייט וויינט שטענען זיי מיר מיט זייערע מחשבות. אח"כ ראיתי עם איז דאך זייער שווער צו צו שלאגין זאך צו שבת והתחלתי לישוב עם האורחים האט מיר השי"ת גיהאלפין איך האב זאך א עצה גיגעבין.

(תחתה)

וסיפר מהאפטער זי"ע שאמר לאחד איך רארף זאך בייזעריין אויף דיר נאר איך האב זיך שוין היינטיגען יאהר איין מאל גיבייזערט וסיפר לו שבנערותו הי' קפדן וקבל על עצמו שלא יקפיד רק פ"א ביום וכשהקפיד פ"א לא יקפיד יותר בשום אופן ואח"כ נתיישב מה זה תכלית אלע טאג בייזעריין זאך וקיבל פ"א בשבוע ואח"כ פ"א בחודש ואח"כ פ"א בשנה וכו'. ואני שמעתי מפי אדמו"ר זי"ע ענין אחר מזה.

(תחתו)

עוד סיפר ר"מ הנ"ל שבימי הרמ"מ זי"ע והקאל' זי"ע היו כל הכוללים ביחד והי' הסדר חלוקה וקדימה. והקדימה של הרמ"מ היו ששה מאות אדומים ושל הקאליסקיר ד' מאות. ובא אחד מגזע היחוס מוואליין שלא הגיע לו קדימה כנ"ל והקפיד וקרא אוחו הרמ"מ זי"ע וא"ל שמעתי שאתה מקפיד, ואמר לו רבי ח"ו ניט אויף נאר על הקאלס' שמגיע לו הרבה יותר ממני,

ואמר לו הרמ"מ דוא ווייסט גאר נישט קיין נפ"מ פון דיר צום קאלס' וְהַשִּׁיב
אֵין אַז ער איז אַהאַר העכער וואס איז? וא"ל הרמ"מ די גאנצע תורה שטייט
אויף א האר ותדע מה בין כָּלֵב לְכָלֵב וד"ל.

(תתחז)

סיפר אדמו"ר זי"ע כי הר"נ שו"ב סיפר לו פ"א בא אליו נשמה
לתקנה והי' אז סוכות וישב בתוך הסוכה ואותו אדם הנפטר הי' עומד חוץ
לסוכה ומדבר עמו וא"ל הר"נ הכנס לסוכה והשיבו שאינו יכול וא"ל אם כן
איני יכול לתקן.

(תתתח)

עוד סיפר לו הר"נ שבא אליו נשמה בסעודה שלישית לתקנה ושאלו
אם הי' יושב באותו סעודה עם חסידים והשיב שלא היה יושב עמהם וא"ל אם
כן איני יכול לתקן.

(תתתט)

פ"א הי' הר"נ שו"ב ז"ל חולה קצת ונסע א' לקברין וביקש
להזכירו לפניו וא"ל בלשון הזה זאג דעם קאבריינער כי לא אחפוץ במות המת
כי אם בשובו מדרכו וחיה מיט אלעבעדיקע תשובה מיט אזיסע תשובה.

(תתתי)

הקדוש ר' זושא זי"ע פ"א המשיך השבעה רועים בעולם וא"ל מה
שזכה לכך הוא כי הם שומעים תמיד קול השכינה שאומרת על הר"ז חזי במאי
ברא אתינא לקמן וכו'.

(תתתיא)

הקא"ב זי"ע דבר מאוה"ח מה שכתב בענין אהבת ד' וכו' ואמר
בלשון זה אהייליקע נשמה ואח"כ אמר הלואי וואלטין מיר האבין אזעטיגע
הייליגע נשמות וואס פאר אַ הייליגען גוף ער האט גיהאַט.

(תחתיב)

אדמו"ר אמר בחנוכה דער וואס איז אפרייליכער אפילו אייב ער האט ניט קיין עולם הבא ח"ו, אפרייליכין האבין אלע האלט, שיינקט אים איטליכע צו ביסלאך, אבל מר"ש אז ער האט ניט האט ער טאקע ניט.

(תתתיג)

מא"ד זי"ע היה נותן מעות א"י שבע פעמים ביום קודם כל תפילה ולאחריה וקודם אכילה ולאחריה וקודם השינה ולאחריה.

(תתתיד)

אמר רי"ח זי"ע א בעל עבירה קאהן אויף מיין פנים ניט קוקין, ויש אנשים כשהולכים סביבות הבית שטענען זיי מיר.

(תתתטו)

סיפר אדמו"ר זי"ע ששמע הקא"ב זי"ע אמר תהלים ואמר העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני ואמר העבר עיני מראות שוא בדרכיך - וד"ל - עוד סיפרו שאמר הקא"ב זי"ע ער"ה כשעמד בעמוד אמר אלקים אתה ידעת לאוולתי וכו' אך מה אעשה שב"י נשענו עלי - אל יבושו בי קוויך וכו'.

(תתתטז)

המעשה מר' אורי סטרעליסקער שהראו לו צורה שידבק אצלו והלך בגולה ואח"כ בא לר"ז זי"ע ובכה שאין לו כח ללכת כ"כ וא"ל שבקרוב ישיג עד שבא להקארלינער, ואשתו היתה משרתת ופ"א בכתה ואמר לה הק' שיש מורא מפני הדמעות שלה והלך אצלה וקראה מחוץ לעיר וביקש מאוד לתת לו רשות ללכת ונתנה לו והי' שם אצל הק' ארבע שנים רצופים ואח"כ הלך לביתו, ותומ"י צוה לקנות מאה לעפיל וקראה רעבעצין וציוה להנהיג.

(תתתיז)

אל האפטיר זי"ע נכנס אחד מאנ"ש שהי' סוחר שורים והי' ענין בהלה על שורים רח"ל והתנצל לפני הצדיק והשיבו דאס הארט דיר גאר ניט וואס מיא האט היינט דעם קרבן תמיד ניט מקריב גיווען וכו'.

(תתתיח)

ביום הלולא של הצדיק ר' אהרן הגדול זי"ע אמר הקא"ב זי"ע דער
טאג איז מסוגל צוא נעמין זיך צוא יר"ש.

(תתתיט)

הר"ר מרדכי ווילינקיר הי' ש"ב של ר' ישעי' ווילנר וסיפר
ששמע ממנו, שמתחילה נסע להר' חייקא אמדור זי"ע וכשבא אליו שאלו הר"ח
על איזו ענין הוא בא והשיבו איר זאלט פון מיר אוועק נעמין דיא גדלות
הטמאה וא"ל בני דבר גדול טאלת מיר האבין אלע ביינער, צי בראכין אויף
דעם, ונתעכב שם הר' ישעי' בנסיעה זו ג' שנים רצופים, ואח"כ נסע
ללעכויץ ופ"א בא אל הר' ישעי' הנ"ל אחיו שמו וועלוויל ונתן לו מסתו
לישן והוא וכו' ... וא"ל הר' חייקא האט בא מיר צו גינומען חאות משגל
מיר ווייסין גאר נישט וואס דאס איז וכו'.

(תתחק)

אדמו"ר זי"ע אמר לר' ארע מלח ביזיון איז סגולה צו אריכות
ימים.

(תתחקא)

אדמו"ר זי"ע אמר לאחד וואס איז די פעולה פון קוועצין זיך
ביים דאוונין גייט דאס איז יצא כברק חצו אלא וכו'.

ואמר לר' מאסקי מא"י דער זון האט קיין מאל קיין תורה נישט
גיזאגט אזער פלעגט זאגין פון א ספר פלעגט ער ווייזין אנעווייניג ופעם
הי' חוזר הדף וכו' פאר שטייסט וואס דאס איז וכו'.

(תתחקב)

פ"א היה קיסר פוילין בסלאנים והלכו כלם לראותו ואיש אחד הלך
עם הר"ג שו"ב וראה שלא הביט כלל עליו ושאלו מחז"ל שישתדל לראות מלך
וכו' וא"ל גלייב מיר ארגע פון שבת איז טייעריר פון זיין גאנצע מלוכה.

(תתחכג)

עוד פ"א שמע ר"נ זי"ע שו"ב אחד התפלל בעמוד בט"ב ואמר לבי
לבי על חלליהם וכו' והוכיחו וכי כך אומרים כשאני אומר לבי לבי על
חלליהם נמס לבי כמים וכן כשאומר מעי מעי וכו'.

(תתחכד)

אדמו"ר זי"ע שאל לר' לייביל הארידוקער, וויפיל טרעפט דיר
היסח הדעת מן השי"ת והשיבו ג' או ד' מינוטיין. ואחר זמן הזכירו אדמו"ר
שליט"א (זה כ"ק מהר"ש זי"ע) זה המעשה ושאלו עתה כמה יארע לך היסח
הדעת והשיבו תשעה או עשרה מינוטיין.

(תתחכה)

ר' הירש רעבזעוויצער למד עם הר"נ זי"ע המהרש"א מן תגרי לוד
והי"ל הצלחה שכיון יפה ונתפעל בעצמו ועבר עליו מחשבה אם הלעכוויציר
(מא"ד זי"ע) יאמר בן המהרש"א אכיר בזה הלמדן שלו. ומיד נכנס הלעכוויציר
בחדרו וא"ל הירשיל אז צדיקים האבין גילוי אליל' גליבסטו אין אז זיי
ווייסין א מהרש"א אתה מסופק ! וד"ל.

(תתחכו)

הקא"ב זי"ע אמר לאחד וואס דארפסטו ליגיין אין בעל הב' (היינו
בצרכי פרנסה) שעי"ז אתה שוכח מעבודתך וגם לפרנסה אין זה תועלת הרי
מוטב שתחשוב בעבודת ד' וזה טובה ודאי וגם בפרנסה יהי' טובה.

(תתחכז)

עוד אמר בשם צדיק אפילו אם יסתיר אדם א"ע ביער ויכנס מערה
לפניו ממערה שבעה מערות וגם שמה צריך רחמים להנצל מפניות ואמר לר'
יצחק מירר איז דאס אמת והשיבו אמה.

(תתחכח)

אמר (יסוה"ע זי"ע) מה שירד העולם בדורות הראשונים במשך נ'
שנה יורד עכשיו ביום אחד. ופ"א אמר בחנוכה מי יתן שאזכה לישב
"אינאיינעם" בגן עדן ואפילו בגיהנם הי' נעשה ג"ע.

(תתחכט)

עוד אמר התפלה עומד ברומו ש"ע בהכרח צריך להרים א"ע לתפלה -

וד"ל.

(תתתל)

וסיפר הקא"ב שפ"א לפני סליחות היצר לו מאד בנפש ובא לפני
אא"ד זי"ע ושפך לבו מאד וכו' וא"ל הלעכויציר זי"ע דוא וועסט מיר
פאָלגין. ואמר, בודאי! ושאלו עוד הפעם וכו' וציוהו שלא ילך לסליחות
כל העת ואפילו בעשי"ת כולו ויישן כל צרכו ויעשר סעודות גדולות עם
החברים וכו' ואמר הקא"ב שהי' כ"כ קשה לו אם היה יודע מתחילה.

(תתתלא)

הקא"ב היה חוזר לפרקים הפיוט שחר ונשף איחד להמליכך לבי חרד
עבודתך לחמוד - והמעשה שהראה הקא"ב זי"ע לר"נ שו"ב הפיוט עם זו בזו
להחדות וכו'.

(תתתלב)

בשם הר"נ זי"ע דרך צחות. גזירות טובות, מה שאנ"ש גוזרים על
אהובים לעשות כה ולתת כו"כ לטובתו הגם שהוא קשה לו נקרא גזירות טובות.

(תתתלג)

סיפר ר"נ מטבריא (ר' נח) ששמע כשבא הקדוש באמ"ח לצפת הי'
עמו בעל תשובה א' ובמקוה של האר"י ז"ל נמצאו נחשים שהי' ס"נ לטבול
שמה וציוה באמ"ח לבע"ת הנ"ל לילך שמה לטבול במקוה במסי"נ ומשם
ואילך מנוקה המקוה מנחשים.

(תתתלד)

היסוה"ע זי"ע אמר על חסיד הר"א הכהן (ר' לייזע) שכמה פעמים
איז ער גאר פלאציק נאר זיין שמחה טראגט אים אריבער איבער אלץ.

(תתתלה)

שמעתי שאמר אדמו"ר שליט"א (מהר"ש זיע"א) נשאתי אימך שנושא
האימה של יראת שמים בלבו - עי"ז - אפונה - מכל היראות חיצונות.

(תתתלו)

סמא דיטורי קבולי - נפ"מ לקבולי בשמחה - זהו הסם והרפואה להיסורים לסלקם.

(תתתלז)

ואמר בורא רפואות - בריאה הוא יש מאין שאפילו אם אין לו רפואה בעולם הקב"ה בורא לו רפואה חדשה.

(תתתלח)

ושמעתי שהקא"ב זי"ע סיפר על הר"א בנו של מא"ד זי"ע שמפני נקיותו לא היה יכול להזקק לענין פו"ר - ודיבר עמו אביו זי"ע מזה וכשהוצרך לכך היה רוקק דם מפני מאסו בזה וד"ל.

(תתתלט)

סיפר אדמו"ר זי"ע שהר" ברוך קושעס פ"א נתאחר נסיעתו ללעכוויטש וכשבא אל מא"ד זי"ע כמה שנים הוא שלא נסע א"ל ג' שנים וא"ל די בִּאָרְד איז ליינגער גיוואריץ דער איד איז קירציר גיוואריץ.

(תתתמ)

סיפר הר"ש מבוטעץ ז"ל שהר"נ זי"ע הלך בחוץ עם אחד וראה גוי תינוק קטן ואחזו הקאה, וחמה האיש בלבו וכי לא ראה מימיו עכו"ם, וא"ל הר"נ זי"ע שאני גוי גדול שעשה מימיו איזו טובה לישראל ואינו מתועב כ"כ משא"כ קטן וכו'.

(תתתמא)

מאדמו"ר שליט"א (מהר"ש זי"ע"א) לא תשא פני דל ר"ל שלא תגביה הדלות לעשותו מעלה לפסור א"ע בדלותו מן תורה ותפילה ואפילו מן הצדקה וכו'.

(תתתמב)

ואמר - מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות ר"ל איזו השתנות הגיע לך מן הלילה הזה וכו'.

(תחתמג)

שמעתי בשם ר"ש מבוטען (ר' שלמה בוטענער ז"ל) שסיפר ששני
חברים כרתו ברית שיגיד לו מה נעשה בדינו אחר פטירתו ואח"כ נתגלה לו
וסיפר שהי' למדן גדול בעוה"ז רק שהי' מעורב אותו הלימוד בפניות וכו'
אכן בשבת הי' דרכו ללמוד חומש עם פירש"י ושם לא הי' פלפולים ולא
נתערב בו פניות ובבואו לשם לא הי' למדן ולא ידע רק חומש עם פירש"י
וד"ל.

(תחתמד)

באותם השנים שנסע הקא"ב זי"ע להר"נ זי"ע באמונה ולא הרגיש
הארה בנסיעתו פ"א לבו נשבר מאד וחושב בלבו אולי אני הגורם שמתחילה
בימי מא"ד זי"ע הי' קורין אותו מאשקע ועתה קוראים אותי ר' משה וכו'
ואח"כ נכנס לפני הר"נ זי"ע קודם הסעודה והי' כשנוטל ידו אחת והי'
מנקה ידו השניה לרחצו וא"ל עם קאהן זאיין עם קאהן זיין התורה נמשלה
למים שמונחת מקום גבוה והולכת למקום נמוך.

(תחתמה)

ואח"כ נרדם הקא"ב על השולחן גדרעמילט ניט גידרעמילט וראה
אביו זי"ע וא"ל וכו'.

(תחתמו)

דרך מא"ד הי' טשעפען לבנו זי"ע ושאלוהו ע"ז והשיב אזילבערנע
כלי דארף מען רייבען.

(תחתמז)

ופ"א נכנס מא"ד זי"ע להתפלל קודם אור היום וא"ל שעדיין לילה
ואח"כ עוד וכו'.

(תחתמח)

ואמר הר"נ זי"ע בשולחן. טאטע טאטע האיינט איז גיווען אמופת
כשהתחיל הש"ץ יוצר אור האיר השחר וכו' וא"ל אביו זי"ע יוצר אור גייט
אויף אלמדן יוצר אור ער בינט איין די ליכטיגט. ובורא חושך ער מאכט
גזינט דעם חושך וכו'. ואח"כ השיבו אה מיין קינד מיר ווייסין.

(תחתמט)

סיפר ר"מ מסבריא בשם רד"א ז"ל שהקאליסקיר זי"ע הי' לו רפואות בביתו כמו אפטייקיל ליתן רפואה פשוטה ג"כ, ופ"א הרגיש ברוה"ק על אשה אחת שהיתה מעוברת מזיק רח"ל ואם היתה מולידה הי' מזיק אותה והלך באישון לילה עם עוד אחד ודפק בחלון לפתוח והאשה שאלה מי אתם ולא השיבו והתחילה לקלל וכו' כך עשו כמה פעמים עד שהוצרכה לפתוח, וכשפתחה וראתה הקאליסקער זי"ע נתפחדה מאד ומן הפחד הפילה ונשארה בחיים.

(תחתנ)

עוד סיפר שהבא"ד בנערותו הי' חתן נגיד ופ"א ידע שיש חולה בעיר ואנשי העיר הלכו כולם לביהמ"ד שהי' בליל יוה"כ והלך לשם וחיממו בפוטער ולא הועיל ושכב אצלו כמה שעות והתחיל להזיע וכו' ועי"ז בא לביהמ"ד בכמה שעות בלילה ואמר לעצמו כל נדרי ומן אז האש מיר אהן גיהויבין ליכסיג וועריין.

(תחתנא)

אחד מאנשי הבעש"ט נסע אליו על יוה"כ, ובעיוה"כ בוקר שהיה קרוב לעיר תש מוחו ונתתישב שינוח כאן איזו שעה מועטת ואח"כ יסע לעיר ובין עשה ועי"ז ישן שם כל היום וכשקם ראה שלא יתכן עוד ליסע והי' שם יוה"כ לעצמו ואחר יוה"כ בא להבעש"ט וא"ל הבעש"ט שעכבו אותו מן השמים שמה כדי לתקן תפלת עוברי דרכים.

(תחתנב)

עוד מעשה מר' דוד הקטן ז"ל שהיה דרכו לקום בחצות ופ"א ידע שהי' תינוק חולה אצל אחד וכו' וכמה ימים שלא נחו ובא לשם עם הספרים שלו וצוה אותם לישן והוא ישב במקומם לשמור התינוק ולתת לו הריצעפס וכו' ואמר אדמו"ר זי"ע אנשי הקאליקיר וכו'.

(תחתנג)

סיפר ששמע מר' חאזקיל שסיפר לו הבן כפר אצל סמארגאן שהי' לו דוחק וכו' וא"ל אדמו"ר זי"ע שיאמר אלקא דאברהם דיתייב בסלאנימא (ענני) וכו'.

(תחתנד)

ושמעתי מרא"י ששמע מפ"ק שסיפר על הר"נ שו"ב שהר' יעקב בערונער הי' מחזיקו הרבה כשהי' בעה"ב ואח"כ ירד רח"ל ומצאו הר"נ יושב בשטיביל במר"ש וגרשו הר"נ וכו' והיה חולה ר"ל וכו' (התוכן ידוע לי הכותב).

(תחתנה)

פ"א אמר הר"נ שו"ב להקא"ב זי"ע שנפל לו במחשבה אדון עולם גימ' אין סוף ושאלו אם כך הוא הגימט'.

(תחתנו)

הקא"ב אמר כי בא סוס פרע"ה לשון החגלות ברכבו ובפרשיו בים, ר"ל שהי' ממלא לבו מתו"ת ועבודה ועי"ז וישב ד' עליהם את מי הים ונטבע עבודתם וכו' משא"כ ויבואו בנ"י ביבשה ר"ל שהם יבשים שעדיין לא התחילו והם יבשים וכו'.

(תחתנז)

בשם הלעכויעער זי"ע חחילת העבדות הוא פססות לזכור אדנותו ית"ש וזהו יעבור נא אדוני, ר"ל האדנות - לפני עבדו קודם העבדות.

(תחתנה)

הקב"ה מקומו של עולם וזהו אל יצא איש ממקומו וכו'. בשם הקא"ב.

(תחתנס)

אבל עקרב פ"וס"ק ר"ל פ"ו הוא גימ' שם אלקים ס"ק הוא גימ' שם אקי' במילואו יודין קס"א ובאילו השני שמות יתחזק באמונה.

(תחתס)

אמר יתר שאת - כשהוא במוחד"ג, אז - יתר עז צריך להרבות ביותר גבורות ויראה שאל"כ - פחו כמים - שכשנופלים למטה - אל תותר - אין לו יתרון מן המוד"ג שנופל אח"כ בתענוג גשמי לכך צריך להתחזק ביראה.

(תתחסא)

- בשם הר"א ויעמוד בין המתים ובין החיים ר"ל שנזכר לו יום המיתה ועתה בשעה זו הוא חי ועי"ז וכו'.

(תתחסב)

הקא"ב אמר לעולם אל ימנע אדם עצמו מביה המדרש ר"ל בשעה שהוא בביהמ"ד אל ימנע א"ע מביהמ"ד וד"ל. - - -

(תתחסג)

הלעכו יצר זי"ע אמר כשאדם רוצה להשיג מדריגה צריך שישפיל עצמו למשל כמו אחד שרוצה לזרוק אבן למעלה מה שמשפיל ידו יותר למטה יוכל לזרוק האבן יותר גבוה כן העבדות השפלתו היא הגבהתו.

(תתחסד)

ויקבלו

ב"ה כ"ג חשון ש' חשב"ב יום הלולא של הרה"ק ר' משה מידנר זצ"ל בן בחו של מרן הרה"ק חסד לאברהם זי"ע.

העתק הנהגות שרשם לעצמו הרה"ק רמ"מ ז"ל מכתב ידו הק'.

(א) להשחדל שלא יאכל קודם התפילה ואם לא יתכן עכ"פ להשלים קוה"ת עד הודו שיהי' אמירת הקרבנות עכ"פ קודם האכילה.

(ב) שלא ידבר קודם התפילה ואם לא עכ"פ שלא ידבר עד שישלים להודו.

- (ג) להשלים סדר התפלה כסדרו שלא ידלג ולא דרך טלאי רק כסדר מתחילה ועד סוף.
- (ד) אם יתכן תקון לאה ושבע פעמים עלינו.
- (ה) למעט בדבור כבכל האפשר.
- (ו) מה שידבר ישתדל שיהי' מנוקה מן גאווה והנאת עצמו ולה"ר וכל מיני איסור.
- (ז) שיהי' גוף הדיבור מעט הכמות ורב האיכות.
- (ח) שיהי' הדיבור בלשון נקי' בכל האפשר שלא בלשון גנאי, בין מצד הלשון עצמו, בין שלא יהי' גנאי לשום אדם בדבורו.
- (ט) שלא יפליג הדבור בין לשבח בין לגנאי וזהו מן הקשות.
- (יוד) לשמוע דברי תורה צריך משקל וכן לדבר ד"ת לחבירו צריך משקל.
- (יא) לברוח משקר וכו'.
- (יב) לברוח מן מרה שחורה.
- (יג) לברוח מן הכעס.
- (יד) שלא להחליש את עצמו כמארז"ל קדם דכפנית אכול וכו'.
- (טו) מאני מכבדוחא והוא דבר גדול.
- (טז) שלא להרבות סעודתו בכל מקום.
- (יז) להשתדל ללמוד ה' שעות רצופים ולפחות ג' שעות.

- (א) הרה"ק מרא דכיא מלעכויטש זי"ע הי' לו שלשה בנים צדיקים.
הרה"ק ר' נח ז"ל והרה"ק ר' אהרן ז"ל והרה"ק ר' שלמה ז"ל.
- (ב) הרה"ק ר' אהרן ז"ל הנ"ל נשא בתו של הרה"ק ר' אשר סטאלינער
זי"ע והוליד את ר"ש הק' ר' שלמה חיים ז"ל אדמו"ר הזקן
מקוידינאוו.
- (ג) הרה"ק ר' אהרן הנ"ל נפטר בימי עלומיו בחיי אביו הלעכעוויטשער
זי"ע הרה"ק ר' שלמה חיים נתגדל אצל הלעכעוויטשיר אבי אביו עד
היותו בן י"ג שנה וכשנעשה בר מצוה נשא לאשה את בתו של
הרה"ק ר' שלמה קארלינער זי"ע. שם אביו ר' דוב משה נכד חכם
צבי.
- (ד) חתונה זו היתה בסטאלין בבית ר' אשר סטאלינער ז"ל כי הכלה
נתגדלה אצלו מפני שהיתה נכדת רבו ר' שלמה קארלינר והיתה
יתומה כי אבי' נפטר בימי עלומיו.
- (ה) הלעכעוויטשער נסע לסטאלין על חתונת נכדו ר' ש"ח ז"ל ונפטר ביום
החופה בסטאלין ומנו"כ שם.

העתק מכתבי (הבעש"ט) הרמ"מ ז"ל רשימת תלמידי הבעש"ט זי"ע.

- (אבגד) שנהגו אחריו (נ"ל הכותב כונתו המגיד הגדול ממעזריטש. החולדות.
הר" פנחס קאריצ'ר. הר" מיכל זלאטשוב ז"ל.)
- (הוז) שלשה ר' דוד. (נ"ל הכותב כונתו ר' דוד לייקיס. ר' דוד פורקעס.
ר' דוד מיקאלייעוור.)
- (ח) ר' לייב שרה"ס.
- (ט) ר' וואלף קיצעס.
- (יוד יא) רי"ח מרגליות. והר" מאיר נחיבים שמו ר' מאיר מרגליות.
- (יב יג) ר' נחמן הרידאנקער ור' מענדלי פרימישלאנער.
- (יד) ר' מענדל בארד.
- (טו) הר" שמערייל.
- (טז) הר" קאפיל חסיד (אביו של ר' מנדלי קסובר. אהבת שלום).
- (יז) ר' חיים קראסנער.
- (יח יט) ר' שמואל קאמינקער והר"י קאמינקער.
- (כ בא) הר" יוסף חאטינר בעל תשובה והר"י הנביא (?).
- (כב) ר' לייב מוכיח. ונראה פיסטניר (מובא בחולדות).
- (כג כד) ר' גרשון קיטובר ור' משה קיטובר.
- (כה) ר' צבי סופר.
- (כו) ר' סנדר שו"ב.
- (כז כח) בנו וחתנו (בנו ר' צבי וחתנו ר' יחיאל).
- (כט) חורג (לא ידוע מי הוא).
- (למד) ר' משה בר' נחמן קאסיווער.
- (לא) בעה"ב שלו ואולי הוא החנוני (לא ידוע).

בעזרת השם יתברך

צי"ב

זה"ל

פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומרי אמונים

ט פ ר

לקוטים יקרים

לקוטים ומאמרים יקרים וסיפורים ועובדות אמיתיים

מתלמידי הבעש"ט הקדוש ותלמידיהם זיעועבי"א

שנאספו ונלקטו ע"י הרה"ח ר' אהרן יוסף לוריא הי"ו

מזקני חסידי סלאנים מטבריה ת"ו

אשר רובם שמע מהרה"ק הגה"צ המפורסם

כמוהר"ר מרדכי חיים מטלונים זצוקללה"ה

וגם מזקני חסידים ממקורות נאמנים

פעיה"ק ירושלם חובב"א

שנת את אוצרו הטוב לפ"ק

* * *

כל הזכויות שמורות למו"ל
ואין רשות להעתיק מהספר אפילו חלק ממנו

המלים והלשון באידיש בספר זה שונה
בהרבה מקומות מלשון האידיש המדוברת אצלנו.

כמו כן ישנם הרבה מקומות ששני מלים
מתחברות למלה אחת, במקום שנים, בלשון
האידיש המדוברת.

כנראה שבמקומם הי' ביטוי לשון כזה.

סיפורים ששמעתי מרמ"ח נ"י

א. ר' אייזיק גריידינגער עם ר' דוד בידערמאן - ערפילט נאך נישט דעם טעם פון א"י. ר' דוד לובינער ז"ל כשחזר מא"י היה אצל הסיקוועריר ושאל אותו אם הרגיש קדושת ארץ ישראל והשיב ר' דוד לובינער מדוע לא תשאלו אותי אם אני מרגיש קדושת התפילין.

משה

ב. ר' דוד לייב הלך ג' ימים רגלי להקאברנינער מסלאנים 18 מאל. נולד שנת ת"ר ונפטר שנת תרעב. תרל"ה בא לא"י. כשנסתלק הקאברנינער זי"ע היה בן ח"י שנה. - - -

ג. רד"ל נמלך עם הסיקוועריר קודם שהלך לא"י ולא הסכים ובכ"ז אמר לו מיינן ברודיר (ר"א מטשארנוביל) איז דאך מרא דארעא דישראל, תשאלו לו וכשהי' אצל ר' אהרן מטשארנוביל הסכים ואמר לו ווער דען זאל פארין קיין ארץ ישראל, ואמר האיש שהיה עמו הלוא הוא חלוש שי' ואמר ר"א איך זייא דען נישט, איך זיי דען נישט?

רד"ל אמר פ"א לרמ"ח איך האלט דיך וויא מיינן קינד.

ד. ר"א טרוסקיר מגיד היה לו שני בנים ר' מאטילי וואלדאווסקי למד כל ימיו בעמידה ועוד בן ר' יעקב לייב.

ה. ר"א מטשארנוביל הי' לו שני בנים ר' ברוך אשר ור' זושא ור"ז הי' סגי נהור.

ו. הר' זושא וידבר ד' אל משה לאמר כמה פעמים בלבול השולחן ואח"כ אמר המגיד זי"ע דער מעיין התורה גייט צו אים גלייך וויא צו מיר נאר איך דארף אים עפינען.

ז. הרסי"ע אמר ר' אהרילע סטראשעליר נכנס בחקירה אם אצילות הוא עצם אלקות התחיל ולא גמר ר"ל ר"ל איך בין דער גאנגען שאין להשיג זה כ"א עפ"י נבואה. אמנם

מצאתי דרך בזה.

ר"א שטראשעליר

לובלינער יוד

לעכו"ציר חסיד התקשרות.

ח. פ"א חלה הלובלינער ושלח לאיש אחד מחסידים של הלעכו"ציר זי"ע שיתפלל עבורו והחסיד היה איזה פעמים אצל הלובלינער ואמר החסיד מדוע שלח אלי? הלא יש לו כמה צדיקים תלמידים מסתמא רוצה איך זאל נעמיין אויף זיך איך נעמיין אויף זיך קעהן נישט נאר דער וואס האט אמתע התקשרות און אמתע התקשרות איז נישטא נאר איך לעכעוויץ, וזה שהיא רוצה שאקבל חוליו עלי זה כי אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים ע"כ רוצה שאקבל עלי ואח"כ יבקש רחמים עלי וכן היה שנסע ללובלין לבקר וקיבל עליו והוא חלה ואח"כ נתרפא.

ט. חסיד אחד מאדליקער עזב רבו ונסע ללובלינער והרה"ק מאליק קללו וכו' ואמר הלובלינער יש לנו בקבלה שאפילו צדיק כשמקלל נחלבש בו ניצוץ של בלעם הרשע והיו שני צדיקים יושבים אצלו ואמר להם נאמר ביחד ולא אבה וכו' ויהפוך וכו'.

יוד. האפטיר אמר על ר' נתן ברסלוביר שהוא נשמה חדשה.

יא. הלובלינער ערב יוה"כ קלל להיוד הק' ור' דוד לעלוביר שמע, ובמוצאי יוה"כ אמר הלובלינער לר"ד חפשנו היהודי בכל עולמות הגבוהים ולא מצאנוהו עד שראיתי עמודא דנהורא ואמרו לי שזהו

עבודתו של היהודי ואמר הלוֹב' לא ידעתי שהוא גדול כ"כ.

ואח"כ סיפר זה ר"ד להיוד ואמר היוד מיר האבין זיך געמוזט צו אים באוואזין כי פחדתי ממנו שלא יעבירני מן העולם.

יב. ר' שמואל קאמינקער הי' בקי בספר שערי אורה בע"פ ובספר ראשית חכמה כולו בע"פ והרמב"ם למד ששים פעמים.

יג. האפטיר רב אמר העולם חושבים שהר"ר ברוכיל איז דער בייזיר איך איך בין דער גוטער. הוא הי' גבורה שבחסד ואני חסד שבגבורה.

יד. הטשארטקוביר אמר. בכל דרכיך דעהו איז חנאים ואמוראים גיווען שווער מקיים צו זיין, היינט איז דאס זייער גרינג.

טו. ר' וואוושטי שכתב האמרי קדוש מתלמידי הסטרעליסקיר. הי' עשיר גדול וצדיק גדול והנה הסטרעל' הי' מנהיג תלמידיו בעניות גדול רק ר' וואוושטי הי' עשיר. פ"א בא אל רבו עם געפיצטי שיך ושאל אותו רבו מה זה, והשיב לו טשעפיט מיר נישט, אשפראנזש צי די שיך אז סייט מיר פעליך וועט מיר שאטין צו עבדות.

טז. ר' וואוושטי הנ"ל פ"א אחד שבועות הפסיק מלאכול ואמר שאינו יכול לאכול מפני שבחג השבועות כשאמר הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים איז אים גיוואריך זייט זיין מאהל אז עס קעהן שוין נישט סובל זיין קיין שום מאכל.

יז. האווריטשער רב אמר די וועלט מענטש אז פין א היין מיט לאקשיין ווערט מען א גוטער יוד. וסיפר כשהיה ילד בן שמונה שנים למד פ"א בהתמדה כל הלילה בליל ששי וזקינתי שמעה זה והכינה לו ביום ששי חבשיל טוב בשביל זה וחשבתי אם כן למדתי בשביל הראסאלע; האב איך מיר אויס געביסין א שטיק פלייש.

- י.ח. שמעתי מן איטשי שו"ב סמארגאנר אשר בדידי' הוה עובדא שסובל כאב גדול של רומאטיז ביד ימינו ולא היה יכול לשחוט ונכנס לאדמו"ר מהר"ש זיע"א מסלאנים וסיפר לו ולקה אדמו"ר את ידו אין האש אים אויס גיטאבט די האנט מתחילתה ועד סופה ונלקח ממנו הכאב, ואמר לו שלא יגיד זה לב"א ואחר כמה שנים סיפר זה לרמ"ח שליט"א.
- י.ט. עוד פעם הי' סובל על המאגין ונתיאשו הרופאים מרפואתו והי' שבת בסלאנים בשולחן אדמו"ר מהר"ש זי"ע ונתן לו לאכול קאשא ובכל כף קאשא שנותן לו שאל אדמו"ר ליאסיל מלח איזא קאשי איז גיט ציט מאגין והשיב יוא וכן הי' כמה פעמים ויצא מן השולחן בריא אולם.
- כ. ר' הערשלי זידיטשוביר אמר נראה מי המה הצדיקים הגמורים כ"א מי שלא בא עדיין לעוה"ז ומי שבא לעוה"ז כבר הוא בגדר בעל תשובה.
- כא. ר' מיכלי זלטשובער אמרו צדיקים שנולד מן טיפה רוחנית ולא מטיפה גשמית. אביו ר' איצילע דראביטשער - אבי אביו ר' יוסילי ספראוידליווער.
- כב. ר' יוסילע דאלאסיטשער אמר בכל מקום שאמרו קשה לשכחה הכוונה שכחה בד' ית"ש.
- כג. ר' אלימלך גראדזיסקיר אמר ווער סיהאט ניש קיין יראת שמים אין שלאף הייסטניש קיין יר"ש.
- כד. ר' משה מרדכי אמר, אַ חלום רופט זיך אָן וואס מיהאט גיטראכט מיט פיער וואכין קריק.
- כה. הרה"ק הריזינער כשנתחתן עם ר' יצחק ראדוילער ז"ל בנו של המגיד מזלאטשוב, היינו שבנו של הריזינער ר' שלום יוסף לקח בת הרה"ק ר' דן חתנו של ר' יצחק הנ"ל. ונסע הריזינער במרכבה נהדרה מאד

בכבוד מלכות, ונסע לנגדו המחותן ר"י הנ"ל וכשנפגשו המחותנים התפלא הר"י צחק ראזויליר והביט בתמהון על יופי הדר המרכבה של הריזינר וביקשו הריזינר שיעלה אליו על המרכבה ושאלו הריזינר על מה תמהתם כל כך, והשיב לו מחותנו הר"י ראיתי החילוק של הקאריטע של זקניכם המגיד להאקאריטע שלכם, והשיב לו הריזינער דאיתא בגמרא ברכות דף נ"ה ע"ב כל ימיו של דוד לא ראה חלום טוב וכו' והא כתיב לא תאונה אליך רעה שלא יבהלוהו חלומות רעים כו' אלא איהו לא חזי' לי' אחריני חזו ליה ואמר הריזינר הכוונה שהעוה"ז נקרא חלום, כחלום יעוף, והגם שהכל ראו לדוד מתנהג במלוכה ויש לו כבוד מלכים אבל הוא עצמו לא ראה על עצמו שום טוב ולא נהנה מכל העושר והכבוד הזה. והבן. -

כו. מרן יסוד העבודה פירש מאמה"כ עמדו ואשמעה מה יצוה ד' לכם לפי שראה משרע"ה שבאו אצלו בלב נשבר אנחנו שמאים לנפש אדם למה נגרע ואמר להם עמדו בלייבט שטיין מיט אייער צובראכין הארץ אין פאר לירט נישט די ציבראכניקייט ואשמעה וועל איך קענין העריץ - מה יצוה ה' לכם - וואס השי"ת וועט זיך באהעפטין צו אייך. -

כז. ר' שמואל קאמינקער זצ"ל מיום שנעשה כ"ה שנה פירש מאשתו. לעת זקנתו הי' חולה גדול ובעל יסורים. פ"א ישב ב-וואַנע עם יארמילקע על ראשו ועמד אצלו חסיד אחד וראה איך שנראו עצמותיו מתוך בשרו מרוב כחישותו ותמה !

ואמר הר"ש ז"ל אל החסיד וואס קוקסטו אויף די ביינר אל תאמין ב"עצמך" עד יו"מ אפילו אין די דארע ביינר קען מין נאך אויך נישט גלייבין וכו'.

ב"ה ואו מנתם אב תרצב

בח. בשם ר' דוד לובינער זצ"ל. הרה"ק הריזינער הי' פ"א בבין המצרים במעינות הרפואה, ובתשעה באה אחר הצהרים ציוה לאחד מאנ"ש שילמוד מסכתא משניות ויעשה סיום בליל מוצאי תשעה באב ויסמכו ע"ז כל הקהל אשר שם ויאכלו בשר. ואמר בזה"ל ר' שמואל קאמינקער ז"ל אמר אשר סיום על מסכתא משניות חשוב כמו סיום מסכתא גמרא, ועל ר' שמואל קאמינקער יכולין לסמוך כמו על אחד מגדולי הפוסקים וע"ד האיסור ללמוד בת"ב אחר חצות דאָס נעם איך אויף מיר אין לאַזין יודין עסין פלייש. עכ"ל. -

כט. הר"ר נח זי"ע בנו של הלעכויציר זי"ע נעדרה ממנו בת יחידה בימי לידתה וקודם פטירתה סיפרה שזה איזה שבועות ראתה בחלום שדנו אותה בבית"ד של מעלה שתסתלק מן העולם, ושאלו שם סיו דאך אַרחמנות אויף ר' נח'ן והשיבו ניש קשה ר' נח איז אַ ערליכער יוד, ער וועט נישט ברוגז זיין - - -

למד. שמע מר' שמואל העניך. ר' לייב שרה'ס נזדמן עם הרה"ק ר' שמעון הנקרא שפטייוקיר רב, והשפטייוקיר שאל את ר' לייב שרה'ס מה נשמע בעניני המלוכה וא"ל ר"ל שהי' אסיפה בין גדולי המלכות לטכס עצה לגזור גזירות על ישראל ושאל שם אחד מהם מפני מה נודע לישראל הגזירות שאנו עושים טרם יצאו אל הפועל הגם שאנו עושים בסוד גדול מי מודיע להם, והשיב אחד מהם שיש מקרא כתוב עוף השמים יולין את הקול ומזה נודע להם הגזירות שלנו ומבקשים רחמים מד' ומבטלים הגזירה, ע"כ טיכסו עצה שלא ידברו שום דיבור כ"א בכתב, יכתבו הגזירה ולא יוציאו שום דיבור מפייהם. כך סיפר ר"ל שרה'ס להשפטיטווקיר ונצטער מזה השפטיטווקיר ואמר לר"ל שרה'ס א"כ מה נוכל לעשות שיוודע לנו הגזירה כדי שנודע לבקש רחמים, וא"ל הרל"ס שטעו בעצתם כי סיפא דקרא ובעל כנפים יגיד דבר ואפילו בלא הוצאת קול ודבור. - - -

- לא. גביר אחד שלח פר"ש להקאב' בצירוף א רענדיל וסיפר מה שראה פ"א כשהי' אצל הריזיניר זי"ע ורצה לכנוס וראה שבבית הריזיניר נמצאים שם הקברניר והמאגלניציר ועוד אנשים צדיקים, והריזיניר ישב ודיבר וכולם ישנו אצל השולחן והמאגלניציר נתעלף, והקאברניר ישב ופניו פני להבים ועיניו בולטות לחוץ והריזיניר מדבר ואח"כ סיים הריזיניר הן - הן מעסי מרכבה והגביר הנ"ל עמד אצל הפתח וראה כ"ז.
- לב. מתוך סיפור אחד. הרה"ק ר' מענדיל ליבאויטשיר בעל צמח צדק אמר רוח הקודש וואלגערט זיך נישט נאר דער יוד וואס היט די מחשבה איז דער מושכל הראשון זייניר רוח הקודש.
- לג. בשם רד"ל. בעל התולדות יעקב יוסף מפולנאה זי"ע, היו לו בכל יום ל"ו שיעורים ושיעור אחד מהם הי' ל"ו דפים בספר של"ה בכל יום. -
- לד. רד"ל בשם באר מים חיים. מה עשית ותגנוב את לבבי, פי' מנין יודע איש כמותך רמאות וגניבות דעת והשיב יעקב כי יראתי - פי' לא עשיתי כלום כ"א אני ירא מד' ועוזר לי.
- לה. ר' ישראל טשאנער ז"ל היו קורין אותו ר' ישראל שותק - ז' שנים לא דיבר - והי' מאחר מאד זמן תפלה. בליל ש"ק הי' הולך למקוה לכבוד שבת ושני גוים נשאו שתי נרות להאיר לפניו במקוה. והי' אומר איך בין ניש קיין שכיר יום בייס רבוש"ע, איך האַרביט אים אופ'ן שטיקיל - הרה"ק מבארדיטשוב נהג בו כבוד מאד. פ"א ביקש אותו על סעודה - והמנהג הי' תמיד להביא אל השולחן של הרה"ק מבא"ד זי"ע בשר מחותך כדי שהבא"ד לא יצטרך לחתוך כי מרוב דביקותו הי' חותך את ידיו ובסעודה זו ציוה לכבודו להביא בשר בלתי מחותך והוא יחתוך בשבילו לכבודו של ר' ישראל שותק וכן הוה שהתחיל לדבר עם ר' ישראל ובינתים חתך הבשר וחתך גם אצבעותיו עד שהוכרחו ליקח מידו הבשר.
- גם השארטקוביר זי"ע הי' מן המאחרים והתפלל מנחה בלילה ממש.

והי' אומר איך פֿטיר איין זאך נעם איך מיר צי דער אנדיריר -
ולא הי' משועבד להזמן. הסשארטקוביר הי' לו בן בכור ר' נחום ז"ל
ונפטר בחייו.

לו. הרה"ק ר' יודא הערש ראזדליר ז"ל חתנו של הרה"ק ר"צ זידיטשוביר
פ"א ישב חתנו לפניו ובכה מאד על ירידת הדור שהולך ויורד ר"ל,
צי וועמיץ וועט משיח קומען, וחותנו הקדוש האט פאר ווארפיץ די
קופ, ואח"כ נענה ואמר - וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה ובניכם
אשר לא ידעו היום טוב ורע - הרמז שיהיה לפני ביאת המשיח
זייער אַ נידריגער דור עד שלא ידעו שום חילוק בין טוב לרע ולא
יהיו להם דעת לבחור בין טוב לרע - המה יבואו שמה ולהם אתננה
- צי זיין וועט קומין משיח.

לז. הריזינר אמר להקאברניער. דער לעכויציר איז גיווען קודש קדשים
ער האט זיך גיקענט אראָפּ לאַזין צי רינַדאָריס, מיר קענין דאס
נישט.

לח. הקאברניר אמר. בעל יסוד ושורש העבודה (ר' זיסקינד הוראדנער
ז"ל) הי' לו כח לומר אַ קפיטיל תהילים כמה פעמים וירגיש בו טעם
כמו בפעם הראשון מיר קענין דאס נישט.

לש. עוד אמר היוש"ה כשהי' מריח טאבאק היה אומר איך דאנק דיר רבש"ע
פאר דעם וואס האסט מיר דאס באשעפֿט, כִּי אִם לא היה לי זה הי'
חסר לי.

מיר האבין ביים לעכעוֹיציר גיזעהן אסאך אהעכעריץ שמעק טאבאק
מיר זאלין חאטשי טוען וויא דער יוש"ה.

מ. היוש"ה בא אל המגיד ממעזריטש זי"ע ורצה לכוּנס בדרך החסידות
וא"ל המגיד גייט זיך אין אייער וועג צו אונזירס וועט איר נישט
קומין אין אייערס וועט איר אָן ווערין.

מא. החו"ד הי' בכפר אחד וראה שם מלמד אחד לומד עם תלמידים ושמע לימודו והבין בו שהוא גאון גדול ואח"כ הי' החוות דעת בווישניצא אצל ר' אריה לייב בעהמ"ח שו"ת ארי' דבי עילאי חתנו של ר' משה טייטלבוים זי"ע והי' קודם ר"ה וראה שהביאו לו צעטיל להזכיר לפניו אנשים מאותו כפר ונזכר שם אותו מלמד הנ"ל ותמה מאד הארי' דב"ע על קדושת המלמד הזה שהאיר מתוך הכתב ושאלו החוות דעת, שיאמר לו היאך הכיר זה מתוך הכתב והשיב לו שהוא צריך להיות כאן חצ"י שנה כדי ללמוד דבר זה והטכים לו החו"ד ואח"כ אמר לו איר זענט שוין צו אַלט.

מב. הפרי מגדים שמע שהרה"ק ר' מיכאלי זלאטשובער זי"ע מאחר להתפלל מנחה ונכנס אליו לשאלו בעת תפילתו ובחוץ הי' כבר לילה וכשנכנס ראה השמש על מסתו של המגיד הק' מזלאטשוב ושוב לא שאלו כי הבין דמשיא אסכימו עליו.

מג. ר' מאטילי טשערנוביליר זי"ע אמר על הר' נח מלעכויטש זי"ע בן מא"ד זי"ע שנשרף מאהבת ה' ועל ר' מעכילי לעכעויטשער אמר שאינו יודע אם מאהבה או מיראה.

היסוה"ע שאל מן הקאב' אם הר"נ הי' כמו אביו והשיב בתחילת לא ואח"כ הי' ממש כמו אביו.

מד. היסוה"ע הפליג בשבחו של הר"נ זי"ע ושאלו ר' נחום שו"ב הלא לא שמעתי כ"כ מן הזקנים והשיב לו מן הזקנים הסתיר את עצמו.

מה. בתו של הר"ר ברוכיל עבר עשר שנים ולא היה לה בנים מבעלה וכל חרבנים פחדו לסדר לה גט כי הרר"ב הי' מקלל למי שיסדר לה גט. ובא בעלה להר"ר יחיאל מושער ולא סיפר לו שהיא בתו של הר"ב וסידר לה גט וכשנודע מזה להרר"ב אמר מי הוא זה שסידר הגט יבא תיכף אלי, ובא הרר"י מושער עם האבן עזר תחת אציליו ושאלו הרר"ב אתה סידרת גט לבתי והשיב לו, לא אנכי כ"א זה הספר נתן לה גט, והראה לו הדין בשו"ע.

מו. הריזניר סיפר אביו של הר"ב הי' פרוש מן העולם ורצו מן השמים לכופו שיהיו לו בנים ואמרו מקודם צריך לשאלו ע"ז. והשיב אם יניחו לברר נשמות שהוא רוצה אז מסכים וברר נשמת הסאדילקאביר, וכשרצה ליקח נשמת הר"ב לא רצה לירד בזה העולם עד שיבטיחו לו לכל הצדיקים שבדורו יהיו תחתיו וכן הוה רק הרב לא רצה להיות תחתיו לכך עשה עליו מחלוקת.

מז. הרה"ק רמ"מ וויטפסקיר זי"ע אמר כשבא לא"י מצא בטבריא עיר שכולה צדיקים ובצפת עיר שכולה רשעים ואיזה זמן ישב בצפת ונסע משם לטבריא ואמר הטעם שהאיר זך שם ובכל שעה שומע בת קול מן השמים ואינו יכול לסבול וכו'.

הלובלינער הלך בכל העולמות לפעול שישאר זכר מן הרמ"מ והקאליסקר ולא פעל.

מח. הלובלינער קרא צעטיל והי' רשום שם הרנ"ח זי"ע והר' מיכלע והקאברנער ועוד אנשים וכשקרא שמות הר"נ והר"מ אמר זידיק (פי' רותח) ועל הקאב' אמר אַ פרייער איד ועל עוד אחד אמר וויא קומט דער - אין מיטען.

מט. בשם הה"צ ר"צ זידיטשוביר ז"ל והשובע לעשיר איננו מניח לו לישון עשיר הוא הצדיק שובע הוא הדביקות - לישון - כל עניני עוה"ז הם אצל הצדיק בבחי' שינה ודורמיטא ומפני גודל דביקותו בד' אינו יכול לעסוק בעניני עוה"ז.

נון. הרה"ק ר"ר מאטילי טשארנובלער זי"ע פ"א בשולחנו הקדוש ישב אחד בעל עבירה ר"ל ונתעורר בחשובה ונתאנח מלבן ואמר אז הרר"מ זי"ע אַז אַיוד איז נכשל גיווארין אין דער גרעסטער עבירה אין ער גיט אַ קרעכץ מעומקא דלבא אין ער גלייבט נישט אז דער אייבערשטער האט אים מוחל גיווען הייסט ער איין אפיקורס ר"ל. - - -

- נא. הרה"ק ר' אלעזר בנו של ר"ר אלימלך זיע"א אמר עליו אביו אם היה בני ר"א יודע גודל ערכו הי' יכול להביא משיח.
- נב. פ"א הי' הר"א חולה גדול ונכנס אליו אביו לבקרו וראה שהוא יושב ואומר תהילים ושאלו מה זה עמך כי הי' נראה כבריאל והשיב נגמר אצלי שאיני כדאי לילך מעוה"ז כי היכן אקח שם ספר תהלים לומר בו ע"כ נגמר אצלי שיותר טוב להיות פה ונעשיתי בריא.
- נג. הריזניר בימי חורפו הי' פרוש מאשתו וגם מאכילה וקיבלה אמו לפני האפסיר ודיבר עמו והשיב לו אני ירא פן לא יהי' לי בנים הגונים והשיב לו האפסיר אייערי קינדיר וועלין איין איביר יאגין וכשדיבר עמו מענין אכילה לא פעל אצלו וסיפר האפסיר ראיתי שאינו מעולם האכילה ורציתי להמשיך אותו לעולם האכילה וראיתי שהוא יכול להמשיך אותי אליו - אין איך וויל דיך טאקע עסין לכן הפסקתי לדבר עמו מזה.
- נד. היסוה"ע בשבת האחרון אמר וילך משה, משה הי' בחי' מחשבה יהושע הי' בחינת עשי' והצדיק כשהולך מעוה"ז הוא מתחיל להתנהג באותו הבחי' של הצדיק שאחריו לכך וילך משה שעשה פעולה. כשהצדיק נפטר מן העולם הסט"א מתגברת אלא די סיוע איז זייער גרויס אלע צדיקים פאר לייגין זיך.
- נה. הסאנזיר רב אשתו השלישית משלה עליו והיתה מצערת אותו ואמר בנו השיניווייר ז"ל שהיא לא תאריך ימים כי אביו הוא בחינת יעקב אבינו ועוד ישא רביעית.
- נו. ר' מענדיל ויטעפסקיר אמרו עליו כל הצדיקים שהי' ניצוץ משה רבינו וקודם פטירתו אמר סורו מעלי כי ה' נצב עלי.
- נז. אביו של הריזניר ר' אברהמלי פרוכישטיר הי' פרוש לגמרי ואשתו רצתה ליתן לו ריצעפס לתאווה והרגיש בזה ונתן לה גט בעל כרחא וקראה אותו לד"ת והי' שם הקצות החושן והרה"ק מבארדיטשוב ושאל

הרה"ק מבא"ד מדוע נתן לה (הרה"ק) הצדיק גט בע"כ ואמר הקצוה"ח מצא אחרת נאה הימנה והשיב הבא"ד ח"ו דעם מגיד'ס גקינדער זענין גיבאריין אָן אַ יצר הרע.

נח. זקן אחד סיפר ליסוה"ע שפעם אחד נתנו הקערה עם המאכל לר"ר מלך והגביה את הקערה ואמר אולי יש במאכל צד איסור אני מגביה אותו למעלה משורש התורה ולא קיבל היסוה"ע סיפור זה ואמר בלשונו העכיר פון שורש התורה איז נישטא ולא רצה לשמוע ממנו עוד סיפורים מהזקן הנ"ל.

יוד חשון חרצ"ג יום היא"צ של ר' מארים ז"ל

נט. הגאון"ק ר' מארים ז"ל הביאו לפניו שאלה בעוף ולא ראה בו טרפות וציוה להביא לפניו כל העוף כי אינו יכול להוציא מפיו שהוא כשר והביאו העוף ומצא בו טרפות גמורה.

סמך. פ"א נסע ר' מארים על הבאָן וראה אחד שהוא לובט שני טליתים קטנים ולא ידע שזה ר' מארים ועשה ממנו ליצנות ולעג ע"ז עד שבא לעיר וראה שהכל יצאו לכבודו ונכנס האיש הנ"ל לפייסו ושאלו על מה בא לעיר זו ואמר שנצרך לו איזה טובה אצל גביר אחד שיכניסהו למסחרו ואמר לו ר' מארים שתיכף ישחדל לטובתו בענין זה הגם שלולא זה לא היה נטפל לענין זה אבל עתה טיש חשש לא תטור וכו'.

סא. פ"א נסע על העגלה ונשבר האופן בלילה וירד לעזרו והבע"ג צוח עליו האלט גוט ולא ידע שזה ר' מארים.

סב. פריץ אחד הי' דיו"ד עם גוי אחד לפני ר' מארים ורצה ליחן לו כסף ולא רצה לקבל ממנו הגם שמישראל הוא מקבל כי הישראל יודע שזה שכר בטילה אבל הגוי יחשוב שזה שכר הפסק דין.

סג. נחקבל לרב בן חמש עשרה שנה ובשבת הראשון באו כל העיר לקבל פניו ואח"כ באמצע השבוע באו אליו אנשים והוא ישב ופניו אל הקיר ולמד

ושאלו אותו מדוע אינו מחזיר פניו לראות מי נכנס אצלו ואמר להם כי משבת הראשונה כבר מכיר כל אחד בפסיעותיו ואינו צריך להחזיר פניו לראותו.

סד. הלעכויציר הי' מצוה לפיביר לא יקחו שום ריצעפט כ"א ישתה א לאטשיק טיי והוא טשאניק גדול מלא טיי.

סה. שמעתי מר' נחום שו"ב שסיפר לר' מאטיל שהרה"ק ר' אשר הגדול מסטאלין זי"ע פטר שוחט אחד מפני שראה בו קצת גיאות ואמר הטעם כי לכל תנועה ופעולה צריך סייעתא דשמיא ובפרט שו"ב בודאי צריך סייעתא דשמיא שלא יצא מכשול מתחת ידו והנה חז"ל אמרו שכל המתגאה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור וא"כ אין לו סייעתא דשמיא והיאך יסמכו על שחיטתו. - -

סו. בשם רד"ל אותיות התפילה פועלים בעולמות העליונים אפילו לא שמע מה שמדבר כי אנשי כנסת הגדולה סדרו תיבות התפלה בכונות גדולות ולכך אם שכח טל ומטר חוזר כי נחסר בתיקון התפילה.

סז. הקאברנינער זי"ע סבל הרבה מחותנו שהי' מצערו הרבה והוא הי' עושה כל אשר ציוהו כי אחז"ל את לרבות חמיו.

ועובדא הוה שחותנו היה שוכב עם אשתו במטה אחת ופשט רגלו וציוה לחתנו שיחתוך לו צפרניו וכן עשה לקיים את לרבות חמיו, סבלנות למעלה מכח אנושי.

סח. ביאר לי רמ"ח שיש חילוק בין יסורים שאינו יכול לדחותם ליסורים שיכול לדחותם ובכל זה מקבל באהבה ועובד בזה את השי"ת כי בכל דבר יכולים לעבוד השי"ת וזה הי' דרך הלעכויציר והקאב" זי"ע, וד"ל - וזהו בכל דרכיך דעהו, הקברנינר בכל ענין שסיפרו לפניו מענין דחק ויסורים אמר שגם אצלו היה כך כי עבר כל מיני דוחק ועגמ"נ.

- סט. היסוד העבודה זי"ע אמר דער וילנער גאון האט נישט גיקענט שטעלין קיין אות אין קבלה אַקעגין גוטע אידיין.
- ע. אצל הריזניר הי' מונח תמיד על שולחנו הק' ספר פרי הארץ של רמ"מ ויטפסקיר זי"ע ואמר מי שמבין בספר פה"א הוא יודע לחבר חכמה עילאה עם חכמה תחתא.
- עא. ר' וועלוולי זבאריזיר בנו של המגיד מזלאטשוב זי"ע בימי בחרותו קודם הנישואין אמר לאחיו הקדושים שמלשון הגמרא מה אומנתו של אדם בעוה"ז יעשה עצמו כאלם כנראה שזה אומנות גדולה - כן אמר להם ואחר הנישואין שנה ראשונה לא דיבר כלום כל השנה כולה.
- עב. הטשארטקוביר נסתלק שנת תרס"ג והוא הי' האחרון מכל בני הריזניר זי"ע.
- היסוד העבודה לא היה אצל שום אחד מצדיקי דורו לבד מרבוהיו. פ"א היה אצל הרה"ק ר' אהרן טשארנובליר ז"ל ואמר עליו אצדיק אתמים כמו ר' יחיאל מושער אבער וויא קומט דאס צום קובריניר, ער פראויט יחודים פון משיח צו ער טרעפט צו ניין ווייס איך ניש.
- עג. ר' שמואל קאמינקער הי' בעל יסורים גדול ואמר עליו הריזניר שהוא מקבל עליו יסורים יותר מן "כמוך" שהוא טובל בעד כלל ישראל.
- עד. בשט רש"ק הנ"ל אתה יצרת עולמן מקדם - ובכל זה - כלית מלאכתך ביום השביעי - היינו ששבת חשוב אצל השי"ת יותר מן כל הברואים שהרי הפסיק מהבריאה בשביל שבת - אהבת אותנו ורצית בנו - היינו שישראל חשוב יותר מן השבת כי פקוח נפש ישראל דוחה שבת הרי שכל העולם נדחה מפני שבת ושבת נדחה מפני ישראל.
- עה. אצל הריזניר הי' קאפעלייע מכל מיני זמר והי' לו הויף כמו מלכות. ואמר שכל הצדיקים הם בחי' רב והוא בחי' מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול.

עו. פ"א הי' אצלו דודו הקדוש ר' מאטלי טשארנובליר וכיבדו לנגן לפניו הקאפעליע והי' שם קעסיל פויק ג"כ שהי' נשמע קולו למרחוק וכשניגנו לפני ר' מאטאלי נחדבק ברעיונותיו הקדושים ואח"כ שאל אם נמצא פויק ג"כ בין הקאפעליע.

עז. ר' נחום שטיפינעשטיר בנו של הריזיניר הי' דרכו לשחוק בקול, ואמר עליו הריזיניר ווען נישט דר לאַך וואלטער ער נישט איבייך גיטראגין והי' דרכו בקודש צו שטיפין. פ"א בשמחת תורה ציוה שהאברכים יתאבקו עם אברך גבור שמו אברהם וכולם לא יכלו להפילו לארץ וניגש הר' נחום ועזר להם ושלא בכונה דחף הגבור הנ"ל את ידו של הצדיק הנ"ל והתחיל לרעוד ולהזדעזע ובקש האברך שימחול לו כי אמר חשבתי שזה גוף ולא ידעתי שזה נשמה בלא גוף, ואמר הר"נ ז"ל בזה הלשון עם איז אַגוף נאר אקעגין אַן אנדערין איז דאס אנשמה.

עח. הב"ח כשנפטר ציננו הגיהנם שלוש יום מפני שהב"ח היה צריך לעבור דרך הגיהנם להעלות נשמות כמו בכל הצדיקים, ואח"כ כשעבר דרך הגיהנם העלה כל הנשמות ולא השאיר אחת מהם ונעשה הגיהנם נקי כבית מכובד והיו בהם הרבה שלא יכלו לבוא אל מקומם וגם לגיהנם לא החזירו אותם ומזה נתרבו הדיבוקים בעולם הזה שהם נשמות הצריכים תיקון וראו בי"ד של מעלה שהב"ח צריך לחזור לעוה"ז כדי שיתקן אותם אבל לא מצא בו שום חטא שבשבילו יוצרך לבוא בגלגול וחפשו הרבה עד שמצאו איזה עולה שפעם אחד עמדה עגלה עם בהמות המושכות שהיו כלאים והב"ח עבר שם ונזדמן שנשתעל הב"ח ומקול השיעול התחילו הבהמות לילך ולהנהיג העגלה ונמצא שהב"ח גרם להנהגת כלאים ובשביל זה חייבו אותו גלגול והוא הי' אח"כ ר' יואל בעל שם ז"ל נכדו של הב"ח שהי' צדיק מפורסם והי' עוסק בתיקון נשמות ודיבוקים ר"ל.

ר' יואל הנ"ל הי' לו פ"א נסיון שנסע בדרך בעש"ק וקדש עליו השבת ונשאר באמצע הדרך וראה פלטיין יפה עומד ונכנס בתוכו ולא ראה שם שום אדם כ"א אשה אחת יפ"ת מסתובבת שם וסגרה עליו הפלטיין

ותבעה אותו וראה שאינו יכול לפטור ממנה ואמר לה שבשבת קודש הוא מופשט מהגשמיות ואינו יכול לעשות עניני עוה"ז ע"כ ביקשה שתמתין עד אחר ש"ק ולא רצחה להניחו עד שישבע לה שאחר ש"ק הוא שלה וכן עשה ונשבע ובמוצאי ש"ק באה אליו ואמר לה שתמתין עד אחר ס' מלוח מלכה כי עד אז הוא בבחי' ש"ק ואחר מ"מ נעלם הפלסין והלך לדרכו עד שבא לביתו והפלוגנית באה אצלו לתבוע שבועתו ואמר לה שיש לו רב אחד ורוצה שיהי' לו ד"ת עמה אצל רבו, וכן הוה ופסק הרב שהשבועה ודאי בטילה דקיי"ל נודרין להרגין ולחרמין ולמכסין אבל בשביל החוצפה שהי' לה לתבוע צדיק זה ולהשביעו הוא מחייבה בקנס שתהי' כל הסט"א משועבדת ונכנעת לצדיק זה ולא יצטרך להסתמט בשמות ויחודים כ"א מה שיגזור בפיו צריכים לקיים תומ"י, וכן הוה.

עט. ר' אשר סטאלינער זי"ע והלובלינער היו אצל המגיד ממעזריטש זי"ע ואמר עליהם בחורים שלא טעמו טעם חטא.

פ. המגיד זי"ע הי' מתפלל ביחידות רק כשהי' אומר אין כאלוקינו נכנסו אצלו מניין והלובלינער הי' פ"א מהמנין שלו וראה הפמליא של מעלה ונתעלף ואמר עליו המגיד האברך הזה ביי רצוא האלטער שוין ביי שוב נאך נישט.

פא. הלובלינער אמר על עצמו קודם שבאתי לר"ר מלך כבר הייתי במדרגה והייתי שומע כרוזים של מעלה ובכ"ז כשבאתי לר"ר האט ער מיך גידארפט טעסין וויא מי טעסיט אַ דעמבינים האלץ.

פב. בשם ר' משה מרדכי ז"ל. מעשה באחד נסתר מל"ו צדיקים והי' חולה ושלח אחר רב העיר קודם פטירתו ובא אליו וביקש ממנו שיסגית על אמו ועל בתו ומתוך הדברים הכיר בו הרב כי אדם קדוש הוא ואח"כ נפטר וציוה הרב שילכו כל העיר ללוותו וכטבאו עם המטה על הבי"ע ראו כל אנשי העיר את האבות אברהם יצחק יעקב שיצאו לנגדו ונפל חרדמה על כולם יחד משך חצי שעה עד שנתעוררו. והענין כי כשנתגלה השורש אל הענפים אז בטלים הענפים אל השורש והאבות הם שורש נשמת ישראל לכך נתבטלו כולם אליהם. כן הסביר הרמ"מ ז"ל.

ב"ה. כסליו תרצ"ג

פג. הקארלינער זי"ע אחר פטירת המגיד נסע להמגיד רי"מ מזלאטשוב זי"ע וכנססתלק לא ידע הקארלינער רק אמר איך פיל ניש דעם רעביץ, ואח"כ כשהודיעו לו אמר מרה שחורה נעווייאטע נעווייאטע סיז ניש קיין סחורה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב.

טבת תרצ"ג

פד. הריזינר זי"ע אמר ע"ע זיי פרייגיין צו איך קען לערנען די גאנצי תורה איז נכלל בשם הוי' וכל שם הוי' נכלל ביוד של הוי' והיוד נכלל בקוצו של יוד וקוצו של יוד דאס בין איך, ופ"א הי' בשדה ורצו לומר נפילת אפים ולא היה שם ט"ת ואמר על עצמו כנ"ל שהוא כמו ט"ת.

טבת תרצ"ג

פה. סיפר ר' הערש מיכל ז"ל שהי' פ"א אצל היסוד העבודה זי"ע והי' שם אצל השולחן איזה בחורים והרגיש היסוד"ע במחשבתם שהי' חוקרים מהו הגיהנם והתחיל להסביר בפני קדשו מהו הגיהנם - זענין זיי גיוואריין בלאס וויא קאלך ואח"כ סיים בלשונו הקדוש אבער אַיוד אז ער גלייבט קען ער דארט נישט אַיין זיין, דער שר של גיהנם ווארפט אים ארויס ער קעהן דאך אים דעם גאנצין גיהנם אויס לעשיין.

פו. כשהי' ענין הלעוויר הידוע אמר היסוד"ע שזה בא לו מפני שהי' לו רב חבדני"ק ואם הי' לומר ספר שלי (חסד לאברהם) לא היה בא לענין זה ושאלו אותו אולי נשלח לו הספר עכשיו אמר שעכשיו לא יועיל כיון שהוא כבר בסט"א אַ רע קען מען מיט קיין שכל ניט אראפ פיריין פון זיינים.

פז. (שמעתי מרמ"ח ביאור שלו עה"פ וארשתין לי באמונה וידעת את ד', כי מצינו שהצדיקים בעוה"ז אינם יכולים להשיג השי"ת בידיעה

כ"א באמונה אבל השי"ת אינו מאמין בצדיקים כמאה"כ הן בקדושו לא
יאמין אלא שמצינו לשון ידיעה מהשי"ת אל הצדיקים כי יודע ה' דרך
צדיקים. וכן באע"ה כי ידעתיו למען וכו' אבל לע"ל יאמין השי"ת
בהצדיקים שלא יתקלקלו עוד וגם ישיגו השי"ת בבחי' ידיעה, וזהו
וארשתיך לי באמונה היינו מצד השי"ת וידעת את ה' היינו כנ"ל).

פח. הקאברניר קודם הסתלקותו נתבלטו הגידים על מצחו וראו כמו שין
על מצחו רשום.

פט. שמע מאחד ששמע מהריזניר זי"ע והי' עקב תשמעון והי' ר"ת ישמחו
השמים ותגל הארץ וואס וועט זיין די שמחה עקב אז סי וועט שוין
האלטין גאָר ביים סוף תשמעון אין מי וועט פאָרט צי העריץ סי וועט
זיין אציט סי וועט זיין אידין זייער שלעכט בפרט חסידים, בפרט
מינע חסידים האלט זיך, האלט זיך. עכלה"ק.

צא. בתולדות איתא רמז על הקץ על שנת תש"א רמז כי חשא את ראש בני
ישראל.

- צב. הגאון ר' יהושע לייב מבריסק ז"ל הי' בירושלים וכשהי' שואלים אותו אם להתישב ביפו לא הסכים ואמר אין יפו איז די וואסיר מטמא, (בשביל החפשויות שנחפשוט שם).
- צג. הרה"ק מסאנז זי"ע הי' אצל הריזניר זי"ע ואמר לו הריזניר, סאנזיר רב, איר זענט דאך דער חכם הדור, אין וועל האבין פאר איין אדין חורה מיט כביכול, איוד נעמט זיך צי אידישקייט גייט אים שלעכט אין אז איוד טרייט אפ פין יודישקייט ח"ו גייט אים גוט איז אחידוש אז איינער טרעט אפ פין יודישקייט, ושתיק הרה"ק מסאנז ואמר לו הריזניר איר מיינט נאר ביי איין בין אין גירעכט איך בין ביי פמליא של מעלה אויך גירעכט.
- צד. הרה"ק מאפטה אמר רבוננו של עולם אז איוד זאגט היינט שמע ישראל דארף ער בא דיר זיין חשוב וויא דער גרעסטער צדיק.
- ב"ה יג סבת חרצ"ג
- צה. הרה"ק מאפטה אמר רבוננו של עולם פאר משיח'ן אז צוויי יודין וועלין זיך אויס ריידן די הארץ איינער פארין אנדערין זאל דאס זיין גלייך וויא זיי וואלטין זיר אויס רעדן פארין גרעסטין צדיק.
- צו. רד"ל בשם צדיקים. אמרו אליו כל אלדינגס זאלט איר זיך ניט שעמען צי בעטין ביי השי"ת אפילו אַ אַניצע צי די שטיבל - חטא - גרויס מאכין דעם איזבירשטין - עון - ווען סי ווילט זיך אַ עון.
- צז. רד"ל בשם צדיקים. סגולה לאמונה להזכיר על כל דבר שנודמן לו שהוא השגחה פרטית ובזה תקבע האמונה בלבו.
- צח. הרבי ר' ברוכיל אמר על הר"נ מלעכויטש זי"ע ער וועט מאכין מיט זיין שטילקייט מער וויא דער פאטיר מיט זיין שארפקייט. -

צט. לבעל צמח צדק באה עגונה אחת בשביל ישועה שתוכל להנשא ושלח אותה אל הריזניר וכשנתנו הקוויטיל אל הריזניר השיב כל יצפנני בסוכו ביום וכו' ואח"כ באו אל הצ"צ ואמרו לו תשובת הריזניר, ואמר להם אולי יש אצלכם איזה סוכה אמרו לו כן אלא שנפלה ואמרו שיחפשו שם ומצאו בעלה מונח שם שנהרג בשעת נפילת הסוכה ולא ידעו מזה. - - ר"ל

הרה"צ ר' משה-לי ברדיטשוביר ז"ל שהי' בצפת סגר א"ע בביהמ"ס מקצריבר על שתי שנים ולמד שם קבלה ואכילתו היתה מעטה כציפור ואח"כ כל ימיו לא דיבר מעניני קבלה כ"א מעניני חסידות.

תמוז תרצג

ק. הרה"ק מאפטה זי"ע אמר טוט וויפיל איר וויסט וועט איר מער וויסין וועט איר נאך מעהר טוען וועט איר נאך מער וויסין.

קא. צדיקים אמרו על הרה"ר ברוכיל זי"ע שהוא עילוי בחכמת הקבלה. ופ"א היו כמה צדיקים אצל הרה"ב ועשה לפניהם סעודה וכיבד לכל אחד שיאמר מעט זוהר והי' שם הרה"ק מאפטה וכיבד גם אותו ואח"כ אמר הרה"ב בעצמו מעט זוהר הקדוש ונענה הרה"ק מאפטה ואמר מיר האבין גימיינט אז מיר קענין פירוש המלות אין זוהר איצטיר זעהן מיר אז מיר קענין קיין פירוש המלות אויך נישט.

תמוז תרצג

קב. הרה"ק ר' משה טייטלבוים בימי חורפו היה הולך ברעיונו שאם הי' לו חמשת אלפים רענדליך היה יכול לעבוד השי"ת במנוחה בלי טרדא והי' תמיד משתוקק לזה עד שראה את האריז"ל בחלום ואמר לו וכי כשיהיו לך חמשת אלפים רענדליך וועסטו שוין ניש דארפין אָן קומען צו גאָט ב"ה? ומאז עזב הרעיון הזה ומחשבתו.

כסליו חרצ"ד

קג. הרה"ק הריזינר זי"ע פ"א שאל את הרה"ק מסאוראן זי"ע וואס טוט איר אז סי קומט צו אייך אַבקשה והשיב איך בעט גאט ואמר לו הריזינר דאס קעהן דאך אַ באַביצע אויך? צי אינז אז סי קומט אַ בקשה זענין מיר מתקן דעם חסרון אין שורש ווערט בימיילא דא אויך גוט.

קד. הרה"ק ר"ר ברוכיל זי"ע אמר. הבעש"ט זקיני כשרצה להעביר שר או מלך מאומות העולם לא השחמש בשום תפלה רק נכנס אל השטאל של הסוסים והחליף את הסוס של המרכבה שלו מיר קענין דאס ניט נאר מיר באנוצון אויך ניט קיין תפלה נאר מיר דער ציילין אַ מעשה.

קה. בשם ר' דוד לובינר ז"ל. מעשה בצדיק אחד שהביאו לפניו איש שהי' בו דיבוק רח"ל ואמר לו הצדיק איך הייס דיר ארויס גיין, והשיב לו הדיבוק מי אתה שתצווה עלי לצאת הלא אני ואתה עשינו עבירה אחת ר"ל ביום פלוני ובמקום פלוני, כן אמר לו בפני רבים, והצדיק שתק מעט ואח"כ הודה לדבריו ואמר לו סיז אמת אכער נאך דעם האב איך תשובה גיטאהן און היינט בין איך אצדיק הייס איך דיר ארויס גיין והוכרח לצאת.

קו. סיפרו להלעכויטשיר זי"ע אשר הקאליסקער זי"ע בשעה שאומר תורה בסעודה שלישית של ש"ק שמעקט ער אויס אגאנצי פישקע טאביק ואמר הלעכוי' אחידוש מיר האבין מקבל גיווען פינ'ם רבין אז קיין אובריגען שמעק טאביק זאל מעהן נישט טוען.

טבת חרצ"ה

קז. הרה"ק בעל מגלה עמוקות בכל לילה הי' דרכו כשהגיע חצות לילה הי' מצוה לאשתו שתלך מן הבית וכן עשתה והיתה הולכת לבית אביה לישן שם עד אור הבוקר. פעם אחת סיפרה דבר זה לאחי' והי' לה עשרה או י"ב אחים ורצו האחים לידע מה הוא עושה שם והלכו כולם וסבבו את

הבית של מגלה עמוקות אחרי חצות לילה ושמעו קול שירה של מלאכים ומרוב מחיקות יצאה נשמתם ומתו כולם סביב ביתו.

קח. אחד בא בקובלנא לפני הריזניר על חתנו שקודם התפילה מסתובב בטל ואינו לומד ולא הולך למקוה כדרך החסידים, ושאלו הריזניר ומה הוא עושה אמר לו הוא הולך ומנגן לעצמו מהניגונים שלכם, והשיב הריזניר הניגונים שלי מטהרים לאדם כמו מקוה.

שבט הרצ"ד

קט. הרה"ק ר' אהרלע טיטיווער ז"ל נכד הבעש"ט זי"ע בנו של ר' צבי בן הבעש"ט הי' צדיק גדול. פ"א בא הר"ר מאטאלי טשארנובלר לעירו ונכנס לביתו והי' קודם קידוש לבנה ולא רצה ליתן לו שלום עד אחר קידוש לבנה מפני שקידוש לבנה הוא בחי' קבלת מלכות שמים, ואח"כ בשעת קידוש לבנה בשעת אמירת שלום עליכם נגש אלי' לאמור לו שלום עליכם בפנים שוחקות ולמחר הלך ר' מאטאלי וקיבץ נדבה בעיר עבור ר' אהרלע ונתן לו כי הי' עני גדול ואמר לו ר' אהרלע איך בין דער אמתר עני בן טובים איך קעהן זאגין את האלוקים אני ירא.

פ"א אמר ר' אהרלע אחר קידוש לבנה איר ווייסט וואס די לבנה האט מיר גיזאגט? די לבנה האט מיר גיזאגט אז פאר משיח'ן וועט זיין (אסאך) רבילך מיט קליינע נשמקאליך. ואח"כ אמר איר ווייסט נאך וואס די לבנה האט מיר גיזאגט די לבנה האט מיר גיזאגט אז זיי וועלין האבין א דעה אין היממיל וויא די גרויסע.

קי. הרה"ק ר"ר ברוכיל זי"ע אשתו השניה לקח בת ר' אהרלע טיטיווער הנ"ל ובשעת הנישואין היו הרבה צדיקים על שולחנו ואמר לה הר"ר ברוכיל בא דיין טאטין האסטו אויך גיזעהן אַזא טיש והשיבה לו בא דיר זעה איך אַ טיש מיט מענטשין בא מיין טאטין האב איך גיזעהן אַ טיש מיט מלאכים.

ה' אדר תרצ"ד

הריזיגיר אמר על בנו ר' שלום יוסף עד איז ראשית אוני
וסיפר לי מן הצניעות שלו במקוה עם המשרת וכו'
ר' שלומקי הנ"ל אמר איך בין גיווען אַ גבור שיכולתי ארויס
שלעפין ארעזי מיטין פלנגיר, וכששמעתי מהרופאים שייאשו את אבי ניטלו
ממני כל הכוחות ועכשיו שנסתלק הלואי איך זאל דאס איבער טראגין אַיאהר
ונסתלק תוך שנה ראשונה זי"ע.

הטשארטקוביר אמר מינע איברים האבין זיך קיין מאל ניט צו
גירירט צו וואס מעטאר נישט.

הר"ר ברוכיל זי"ע קודם הסתלקותו אמר רבוש"ע אויף וועמין לאסטו
די וועלט איך האב גיהערט אפילו אַז ר' שלומקע (אבי הריזיגיר) האט
גילאזט גוטע קינדער אבער הלהן תעגנה?

הר"ר ברוך וויזניצער זצ"ל בנו של ר' מענדילע ויזניצער אדמו"ר
מהר"ש זי"ע אמר עליו עד איז אַלייט שבלייט נסתלק מרוב סיגופים. פ"א
אמר לו הרופא איר ווילט זיך גלייכין צו די ריזיגיר קינדער, זיי
דארפין ניט קיין עסין זיי קענין לעבין פון לופט. הוא היה אומר על
מחז"ל ויתן ויתן צריך לחזור ולייטל עס שטעלט זיך צו
אומיטען וד"ל.

ר' שלומקע בן הריזיגיר עוד בבחרותו הפסיק מלאכול פ"א נחנו לו
בשר והראה להמשרת זעסט סי האט אפנים ווי דער טשעריק אויף מאיין האנט.

והמעשה של הריזיגיר של הפעטי טייבאלי ונעץ בו הגאפיל ובצבץ
השומן ואמר פע אייטער ונמאס אצל כל יושבי השולחן והשליכו אותה לחוץ
ואפילו הכלבים לא רצו לאכלה.

ר' מעכילע לעכויציר קודם שנסע ללעכעוויץ למד אצל הגר"א ז"ל.
הקאליסקער סיפר על עצמו שקודם שנסע למגיד זי"ע למד גמ' דף הראשון

עם השני ואח"כ עם הג' וכן עם הד' כן כל פעם התחיל מדף ראשון וחזר על כל הדפין והוסיף דף חדש עד שחזר כן חמשה עשר מאות דפים גמרא ואח"כ חשבתי בעצמי וואס בין איך אשאפע מיט ספרים ונסעתי להמגיד זוכין העכיר והי' דרכו שם ללמוד רי"ף יחד עם הרה"ק מבארדיטשוב קודם התפילה.

ב"ה ה' אדר תרצ"ד

הרה"ח ר' יודא לייב זצ"ל אביו של רמ"ח הי' דרכו לכנוס בכל לילה אצל היסוד העבודה זי"ע והי' מרן זי"ע מדבר עמו ומספר לו סיפורים כמה זמנות בכל לילה. פ"א בתוך הדיבורים באו איזה נכבדים לבית יסוה"ע ולא פנה אליהם והמשיך דיבוריו עם רי"ל ז"ל, רי"ל הרגיש חלישות דעתם ועשה עצמו כאילו הוא שלעפעריג כדי שיפסיק מלדבר עמו ויקבל פני הנכנסים ואמר לו יודא לייב אז איך רעד מיט דיר ביסטו שלפאריג? איך וועל דיר דערצעהלין א זאך וואס האסט נאך קיין מאל ניט גיהערט ר' מעכילע לעכעזישטער ז"ל הי' פ"א אצל הר"ר ברוכיל והר"ב דיבר עמו והי' שם כמה צדיקים ולא פנה לשום אחד מהם רק דיבר עמו והרגיש ר"מ ועשה עצמו שלעפעריג ואמר לו רר"ב זי"ע אז איך רעד מיט דיר ביסטו שלעפעריג? אגוטע נאכט - וד"ל.

וכשהי' הקאליסקיר באה"ק שלח לו הרה"ק מברדיטשוב פ"ש ושאלו צי ער חזירט נאך רי"ף והשיב מיר חזרין אז סיז דא א גאט אויף דער וועלט.

השאגת ארי' אמרו עליו שחזר על הרי"ף של כל הש"ס שש מאות פעמים והגר"א העיד על השג"א שחזר על הרי"ף אלף פעמים.

הגאון ר' ראובן והי' נקרא ר' ראובלי אדעסער הי' אצל הרה"ק מאפטא והתנצל לפניו ב"ה איך האב אגוטע קאפ ואני רוצה ללמוד רק שאין לי פרנסה ואיני יודע אם יקח עצמו למסחר, ואמר לו הרה"ק מאפטא אז די וועסט זיצין אין לערנין וועט דיר קומין די פרנסה דורך א שויב, וכן הוה, פריץ אחד מכר כל רכישו הון רב וקנה מרגלית אחת בשביל הכסף ותפרה בהכובע שלו והלך בשוק ונעשה רוח סערה ופרח הכובע מעל ראשו וישאתו הרוח דרך החלון לבית ר' ראובלי הנ"ל ונעשה עשיר גדול. זה

שמע מר' דוד לובינר ז"ל.

פ"א הי' אצל הריזניר ואמר לפניו חידוש עמוק והריזניר במלה אחת סתר כל החידוש שלו ונתפעל מאד ועמד על רגליו והתחיל לבכות ואמר הנה אחז"ל לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע נצחו מוטב וכו' וא"ל יעסוק בתורה וכו' וא"ל יקרא ק"ש וכו' וא"ל יזכיר לו וכו' ואני עוסק הרבה בתורה וקורא ק"ש ואינני ניצול מהיצה"ר והשיב לו הריזניר העצה של יעסוק בתורה אינו מועיל אלא למי שעוסק בתורה כבן עזאי שהשליך כל העוה"ז ואמר מה אעשה ונפשי חשקה בתורה וכו' ק"ש הוא ענין מסירת נפש ואמונה חזקה אין ארב קעהן דאס ניש האבין ער לעריגט תוספות אין קלערט טאמיר איז ניש ריכטיג וכו'. זה שמע מן ר' נחום שו"ב בטבריא.

הריזניר זי"ע אמר שהגדול שבתלמידי הקארלינר זי"ע הי' הלעכעוויטשיר זי"ע ואחריו הרא"ש מסטאלין זי"ע ואחריו הסטרעליסקיר זי"ע וכו'.

המעשה מר' פרץ תלמיד היהודי שהיה אצל האליקער מלובש כמו רינדאר וכו' ושאלו מענין שני כלות שנזדמנו לו וכו' והמשל על קבלת הרמ"ק והאר"י וכו'.

המעשה מהאליקער שהי' אצל הרר"ב זי"ע והבענקיל וכו' והוי דן לכף זכות וכו'.

המעשה מהלובלינער שאמר מיר זעהן ניש דעם געשחיזער (הר"מ מעשחיז זי"ע) אין הימעל ואח"כ בש"ק כשאמר וכו' אמר מיר זעהן אים אין מיר פארין צו אים ואחר ש"ק גסע אליו ושמע הנעשחיזער ויצא לקראתו ונכנס בתוך הקאריטע ונטעו יחד עד העיר והלובלינער לא הרגיש מנסיעתו עד שבאו לעיר ואז כשנכנסו לבית אמר לו איר זענט דאס גיפאריץ מיט מיר לא ידעתי כי לא ראית' אתכם רק נדמה כי שנכנס לתוך העגלה אַ שטיק פֿייער אַ פלאם וכו' ולא ידעתי כלל שאתם נסעתם עמי.

הרה"ק ר' אברהם יעקב מסאדיגורא ז"ל אמר. דער סאוריינער רב איז געקומען פון מוח צום הארץ, אין דער באר מיט חיים איז געקומען פון הארץ צום מוח אין דער אור החיים הקדוש איז גיווען ביידע גלייך.

העתק מכתבי גיסי הר' יצחק דוד לידער מה שנשמע מפי מרן אדמו"ר מהר"ש זי"ע בסלאנים.

יש אנשים שאינם יכולים לקבל התורה שראשם מלא במחשבות טמאות ר"ל וידיהם דמים מלאו ר"ל פג"ב ויד לא תגע בו אמר אדמו"ר זי"ע שזה קאי על ברי"ק.

סקל יסקל או ירה יירה עס איז קיין תירוץ ניש וואס מע טאר נישט טאר מען נישט אם בהמה אם איש סיי אקלענערער סארט מענטש סיי אגרעסערער.

עוד אמר עס איז אמצוה צו וויסין סיי פאר אינגלאך סיי פאר עלטער אידישן. חבר אני לכל אשר יראוך ולשומרי פיקודיך, חבר אותיות חרב, אז מע איז זיך מתחבר צו אגוטיין חבר איז חרב פיפיות פיין צוויי פיות העלפט אייניר דעם אנדערין מנצח זיין דעם יצה"ר, טובים השנים מהאחד - ואם נתחבר לחברים רעים ר"ל אזי וחרב איש ברעהו טוט אייניר דעם אנדריין אריין דעם רע זיינעם.

העתק ממכתבו של הרה"ח ר' אהרן יוסיל נ"י מביאליסטאק לר"א אשכנזי נ"י ר"ח אלול צ"ג בשם ר' משה מידניר ז"ל מי שהסתכל על דוד המלך הי' לו מחשבות טהורות.

כן שמעתי מרמ"מ הנ"ל בשם רה"ר מאטילע טשארנובלר, חסידים הם האותיות, מקודם צריך לדבק עצמו עם חסידים נעשה מזה אותיות אח"כ כשבאים אצל הצדיק הוא עושה מהאותיות תיבות.

ואמר מיט חסידים אליין איז ווייניג אין מיט אַצדיק אליין איז

ווייניג נאר מיר באַדאַרף האבין ביידע זאכען.

בשם אדמו"ר מהר"ש זיע"א לעבעדיקער מס"נ איז שוערר וויא טוטע
ווייל דאס איז אלע וויילע וכן הובא באור החיים על פסוק חמות נפשי מות
ישרים, - הקושיא - שטארבין וויא אַ איד פאר וואָס ניט לעבין וויא
אאיד, התירוך מס"נ בפעם א' יוכל האדם לפעול בעצמו אבל מס"נ בכ"פ
לעמוד בקשרי המלחמה נגד מלך זקן וכסיל ר"ל זהו מעבודה קשה שבמקדש.

בשם רמ"מ הנ"ל ז"ל שכתב פעם לאחד שווייגען קעהן אַ אידינע אויך
ריידין קען אַנאר אויך, העיקר החכמה וואס צי ריידין און ווען צי
ריידין.

הסיפור מהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שבימיו נעשה איש פשוט לבעל מופת
ומרפא חולים ושלח אחריו ושאלו מה אתו ולא רצה להגיד וא"ל אם לא תגיד
לי אתה אשאל מפי אליהו הנביא ויגיד, והרכין הר"ב ראשו ואח"כ הגיד לו
ידעתי מצאת איזה קונטרס מספר אדם הראשון שגילה לו רזיאל המלאך, רק
הצדיקים גנזו אותו את הספר האמיתי כדי שלא יחישו מלבקש רחמים מהשי"ת
והספר הנמצא אתנו הוא משובש ואתה מצאת מעט מהספר האמיתי, גוזר אני
עליך בגזירת מרא דאתרא כי תביא אותם אלי ואני אגנוז אותם, וכי תשאל
מפני מה אליהו מדבר עמי ולא עמך, מפני שזה ארבעים שנה שאני רחוק
מתאות ואתה לא, וסיים עוד זה חמשה ועשרים שנה שאיני יכול לסבול ריח
של תאווה.

חשון תרצ"ד

נצח הוד שני מדות אלו רומזים לדבר והיפוכו נצח להכניע ולנצח את
הדע, הוד להכניע עצמו אל השי"ת ולצדיקים ובכלל הכנעה לכל דבר טוב,
ומזה כל לשון הודאה הודו לה' מודה אני לפניך ומתחא לעילא מקודם
להכניע עצמו לטוב ואח"כ יוכל ויזכה לנצח ולהכניע את הרע.

העתק ממכתב כ"ק אדמו"ר מהר"א זי"ע
מביאליסטאק. מצאתי בכתבי גיסי רי"ד נ"י.

ח. אדמו"ר מהר"ש זי"ע סיפר לרמ"ח נ"י פ"א כשהייתי בא"י נסעתי על
הדרך רכבתי על הפרידה ופגענו ערבי אחד בכעס ורצה להכותי ולא
עניתי לו כלום כ"א איך האב א שמייכיל גיטאן ונתבטל כעסו.

ט. פ"א פגע בי ערבי אחד והתחיל להתקרב אלי כדרכם ואמר לי האט
סיגארא וצעקתי עליו מאפיס סיגארא ונתפטרתי מאתו.

והמבין ילמוד הרבה מסיפורים אלו.

מאיזה מהזקנים

יוד. לה"ר אשר הגדול מסטאלין סיפרו לו על חסיד שלו שהוא עורך חצות
ושאלו הר"א מה זה וכי ראית זה מאתי? והשיבו כן ראיתי כשהרב
יושב עם משיח עם אנשיו כל הלילה וכשהגיע זמן חצות האט איר אויס
גיטאן די פאנטאפיל אין פאר ווארפין די קאפ והבנתי שזה תיקון
חצות.

מהזקנים

יא. אצל הר"ר צבי בן הבעש"ט זיע"א הי' אצלו צדיקים ולנו אצלו בלילה
ובחצות לילה ראו שהתעורר משינתו אין האט אקרעחן גיגיבין און
זיך איביר גידרייט אויף דער אנדעריר זייט ואמרו שזה ת"ח שלו.

מר אליעזר הכהן

יב. תלמידי הבעש"ט היו תמיד עורכים תיקון חצות ואפילו בליל ש"ק היו
אומרים תיקון לאה.

בשם ר' דוד לובינר ז"ל

יג. פ"א באו בבקשה עבור חולה מסוכן לפני הרה"ק ר' מאטילי טשארנוביל
זי"ע קודם מנחה וציוה להביא מעות לפדיון ועד שהביא המעות כבר

עמד הר"מ שמונה עשרה וקיבל המעות באמצע שמונה עשרה ומנה אותם.

מהנ"ל

יד. ר' פנחס קאריצ'י ז"ל ע"ה היה מניח תפילין בשעת תפילת מנחה ואמר
איך האב ניש מורא מי זאל מיר נאך טוען ווייל אז מע טוט מיט א
אמת טוט קיינער נישט נאך. -

מאבי ז"ל

טו. המגיד ז"ל ע"ה אמר ע"ד הגר"א ז"ל אם הייתי רוצה אני יכול להביא
אלי כמשחל ביניחא מחלבא אלא שהשטן אמר לי שאם אעשה כן יעשה כל
העולם לחסידים ויערב הבר בחור החבן ע"כ הנחת זאת.

מר' חיים מווארשע ראדזינער

זה שמע מר' חיים ווארשעווי ששמע מהרה"ק ר"י פראגא הנ"ל.

ב"ה. טז תמוז תרצ"ב

יז. דבר זה שמעתי מהרה"ח ר' מאיר אייכלער מירושלים ששמע מרבו הרה"ג
אב"ד נאניש אונגריין תלמיד החתם סופר וישמח משה די וועלט מיינס
אז נועם אלימלך איז גרינג צי לערנין, נועם אלימלך איז אזוי ווי
א תהילים יעדיר אלינער פאר שטייט נאך זיין מדריגה.

יח. עוד סיפר בשם הרה"צ ר' אלעזר מענדיל בהרה"ק ר' משה מלעלוב זצ"ל די וועלט מיינט אז די גרויסקייט פון א צדיק איז מופתים פא דאס איז דאס קלענסטי א צדיק איז אז דער חסיד שלאפט אויף זיין בעטיל ווייטער מיט 500 מיל אין רייסט זיך חלילה אפ פונים שורש אין דער צדיק בינט אים קריק צי צום שורש אין דער חסיד הייבט זיך אויף אין דער פריא אין ווייסט פון גאר נישט דאס הייסט א צדיק.

כמדומה שזה מהר"ד בידערמאן בנו ז"ל

יט. ר' שלאמקע מחברון והי' אדם גדול (ר' מאיר פרומישלאנר הי' דודו) ואמר אנא ריינים היממל וויא אין טבריא לא ראיתי בכל ארץ ישראל. ואמר הרה"צ ר' אלעזר מענדיל האמת שראה כן אבל הוא בעצמו אינו יודע מפני מה והטעם הוא מפני שכחוב בחסד לאברהם אזולאי אשר בטבריא כבר נתגלה אור של משיח.

י"ג אב חרצ"ב

כ. בשם רד"ל חתנו של ר' דוד האניפאלי' פ"א טבל בפאלאיקע ננחלה ונסתכן והזכיהו חותנו הק' ר' דוד מדוע סיכנת את נפשך וא"ל חתנו והלא ראיתי מבט שאתם ג"כ בפאלאנקע וא"ל וואס גלייכסט דין צו מיר; מיך ברענט גיי איך אפ קילין. אבער א קאלטער מענטש אין א קאלטע פאלאנקע איז א סכנה.

מהזקנים

כא. ר' סענדער אחיו של ר' צבי מזידיטשוב היה מחענה משבת לשבת ושלה אחיו ר' צבי את ר' יהודא צבי ראזדליר בן ר' משה סמבריר חתנו אל אחיו ר' סענדער באמצע השבוע ביום רביעי להזכירו שיבא לביחו לאכול, וא"ל ר' סענדער לרי"צ הנ"ל מיין קינד איך וועל דין לערנין פאסטין אז מע פאסט אין מע איז הונגעריג הייסט נישט גיפאסט

מרד"ל ז"ל

כב. ר' פנחס קאריציר הלך לבקר חולה אחד מאנ"ש וכשהלך ממנו אמר לו
ר"פ סיז נישט קיין דר"א זאלסטי מיך נישט באַלייטן והחולה הבריא
תיכף וקם ללווחו.

מר' משה מברד' ז"ל

כג. ר' רפאל בערשטיר גר באומן ולאחר פטירתו הי' בביהכנ"ס שלו
הלמידו שמו ר' יונתן והיו שם אברכים בביהכנ"ס אין זיי האבין
פאַר פירט וגער בהם ר' יונתן וא"ל מיר האבין אַ קיי"ל אז צדיקים
זענין פוקד זייערע ערשיר איז נישט קיין דרך אדץ איר זאלט דא פאַר
פירין. -

מהזקנים

כד. הרה"ק מבעלזא מהר" שלום זי"ע אמר אין פראווע נישט מיט שמות נאר
אין האב זייער רחמנות זאגט מען אין הימעל אַז אַ בשר ודם האט
אזוי פיל רחמנות דארף מען דאך פונעם הימעל אזודאי רחמנות האבין.

אחד

כה. הרה"ק מריזין זי"ע אמר להרה"ק ר' מאיריל פרימישלאנער ז"ל כל
המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים שמלבד הצדקה שהוא נותן
אל העני צריך להמשיך עליו ג"כ רחמים מן השמים.

מהזקנים

כו. הרה"ק בעל שבט מוסר לקח עצמו פ"א בחודש אלול לקיים כל התרי"ג
מצות או במעשה או בלימוד ואח"כ ראה בחלום היאך שהוא יושב בגן-
עדן לבוש חילוקא ורבנן מאיר מאד שעשו לו מן המצות שעשה רק שהי'
חסר לו קאַלגיר וגזכר אח"כ ששכח לקיים מצות מעקה והבין שבשביל
זה נחסר לו הקאַלגער.

(סיפור זה מצאתי בספר איזור אליהו בשינוי קצת)

כז. בעל שבט מוסר חיבר ספר איזור אליהו מפני סיבה שפ"א רצה ליקח חגורה לחגור עצמו להחפלל חפלת מנחה והי' מונח נחש על הארץ ומרוב טירדא לקח את הנחש וחגר עצמו בו ואחר כך הרגיש מזה נחש ובשביל הנס הזה חיבר ס' איזור אלי'.

מהזקנים

כח. הרה"ק רר"ב ממעזבוז זי"ע אמר. כשאני עושה לי חשבון הנפש אני רואה שאין לי שום עצה כ"א לאבד א"ע לדעת רק אני חושב מה ארויח להוסיף על כל החטאים שלי עוד חטא של מאבד עצמו לדעת ע"כ איני עושה זה. -

מהזקנים

כט. הריזניר השתדך עם מחו' הגביר ר' ישראל היילפערין וקודם החופה דרך לחשוב היחוס וחשב ר"י הנ"ל יחוסים מרבנים גדולים שהיו אבותיו ואח"כ חשב הריזניר זי"ע יחוסו ואמר דער גרויסער מגיד הוליד את בנו המלאך וויא איוד דארפ האבין איודין וכן המלאך הוליד את אבי ר' שלום וויא איוד דארפ האבין איודין ואבי ר' שלום הוליד אותי וויא איוד וכו' וכן אני הולדתי את בניי וויא איוד דארפ האבין איודין. - - -

למד. הרה"ק הטשארטקוביר זי"ע אמר אנשמה קען מען באקומען אגוף וויא נעמט מען - פי' לזכך החומר.

מאבי ז"ל

לא. ר' מענדעלי פרימישלאניר זי"ע מעודו לא התנהג בסיגופים כי אמר וויא האב איך בכח צו טשעפין דעם גוף וואס דער אייבירשטיר האט מיר באשאפין רק כשהיו לו יסורים מן השמים הי' מלא שמחה וכשעבר זמן בלא יסורים אמר רבוט"ע האסט שוין אין מיר אין גאנצין פאר-געסין?

- לב. ר' מיכלי זלשטובער זי"ע קודם פטירתו נכנס תלמידו והזכירו מכה וידוי והתחיל להתודות ואמר איך האב קיין מאל נישט געטוען וואס מע טאר נישט איך האב קיין מאל פיל גירעט וכו' איך האב קיין מאל נישט גיטראכט וכו'.
- לג. אחד זקן מאוסטרא סיפר לרמ"ח שראה כחוב בפנקס של אוסטרא, שבאוסטרא היה מנהג הגלחים כשהיו נושאים נפטר ישראלים והדרך הי' עובר ע"י הקלויסטיר שלהם היו מצלצלין בגלאק שלהם להכעיס היהודים והמהרש"א קודם פטירתו צוה להניח ס"ת על מסתו ואח"כ כשעברו אצל הקלויסטער והתחילו לצלצל ישב המהרש"א על מסתו (לאחר פטירתו) ופתח הס"ת וקרא הפסוק שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא והקלויסטער הי' גבוה שלשה קומות בתים והתחילו לשקוע בארץ ולא נשאר אלא הקומה העליונה והיום דרים שם יהודים.
- לד. בשם זקנים. ליטוישע אידין האבין גראבע גופים מיט הויכע נשמות. פוילישע אידין קליינע נשמות מיט איידלע גופים.
- מר' מאטיל אמסטרדמער ז"ל
- לה. החתם סופר ז"ל אמר מפני הגיהנם אינני ירא כי שם ווערט מען דאך אלע מאל בעסיר פאר דער פאסקוסטוע פון דער עבירה האב איך מורא.
- לו. ר' יחיאל מושער ז"ל חי תשעים שנה והיה חשוך בנים מעודו. פ"א ביקש מהלעכעווציר על בנים ובין כך נכנס תרנגול, אמר לו הלעכ' התרנגול אומר שאתה עקר - ר' יחיאל מושער ראה פ"א תרנגול שותה מן הארץ בלאַטע ורץ והביא לו מים נקיים לשתות מפני רחמנות - כשהיו מביאים לחם מהתנור טרם הניחוהו על הארץ חטף ככר ונתנו להעניינים.
- לז. ר' יחיאל מושער אמר על הקוידניוור רש"ח ז"ל נכד הלעכויטשיר ווען דער לעכעווציר וואלט וכו' מע שפילט זיך נישט מיט קיין רעבאלין מע שפילט וכו', ועל הקאבריער אמר פיין פאר אַיאריין

ביזין היינט אהא אהא וכו' ער הייבט די מצוה אין די מצוה הייבט
אים אין דארף צי זיי ביידען ניט אן קומען אין קעהן לעבין מיט
די ספורי מעשיות וואס מיר האבין גיהערט פונים לעכעווציר.

לח. אשה אחת חשוכת בנים יעץ לה הגבאי של הרה"ק הר"מ סאווריינער
זי"ע שבערב יוה"כ לאחר שיעמוד משנתו וירצה לילך למקוה חעמוד
על הפתח ולא תניחנו לצאת עד שיבטיח לה בנים, וכן עשתה, ואמר
לה הסאווריינער בדרך רוגז וועסט מיך לאזין ארויס גיין צו נישט
כן א"ל כ"פ והיא עמדה על מקומה ולא זזה משם וא"ל הסאווריינער
נא וועסטו האבין קינדער אין קינדער אין קינדער עד ששה פעמים,
ואח"כ התחילה לילד שלשה בבת אחת ובפעם השניה באה לבקש מהסאוור'
שיהי' די ואמר לה עס איז פארפאלין וכן הי' ששה פעמים וכו'.

לט. הרה"ק רא"י מסאדיגורא ז"ל אמר. שכל הקיצים הנרמזים בספרי חז"ל
כולם אמת רק שהמה ראו לפי ערך מצב הדור שהי' אז, לזה ראו היטב
שלפי מצב הדור שהי' אז תהי' הגאולה בעוד אילו השנים אשר קצבו
אבל האמת שהגאולה יורדת לעולם אבל העולם יורד ג"כ ומתרחקים מן
הגאולה. גלייבט מיר די גאולה שסייט איבער יודישע קעפ, לאזין
נאר יודין אהייב טאן אביסעלע דעם קאפ וואלט שוין גיווען די
גאולה, עכ"ל.

ב"ה ד' תשרי תרצ"ג

מס. כשיצאה גזירת הצבא ברוסיה גזר הרה"ק מאפטא תעניתים רבים ואמר
אם היו ישראל שומעים לי ויחענו ארבעים יום רצופים ובלילה יאכלו
הי' מביא משיח. והרה"ק הריזניר זי"ע לא הסכים לזה כי הדור
חלוש ואין לגזור תעניתים בדור הזה. וסיפר הרה"ק מריזין מה ששמע
מהרה"ק מאפטא שסיפר לו בעצמו אשר פעם אחת נסעו בדרך בעגלה אחת
הרה"ק ר"ר אלימלך זי"ע ותלמידיו המה הרה"ק מאפטא והרה"ק רמ"ל
סאסוביר זי"ע ואותו היום הי' שבעה עשר בתמוז והי' חום גדול
והעגלה עברה על גב הנהר ושאלו התלמידים את רבם הנ"ל אולי ירדו
לרחוץ פה בנהר כי החום גדול והסכים להם, והם בהמתינם עד שירד

רבם תחילה כי לא יניחוהו יושב לבדו בין כך השליך רבם ראשו
לאחוריו ונתדבק נשמתו למעלה והמתינו עד שנתעורר מדביקותו וא"ל
נא מדוע לא רחצתם אספר לכם מה שהי' כעת בעולמות העליונים. נערה
אחת נחלשה מן התענית והרגישה כאב ראש ובאה לשאול אצל רב העיר
אם מותרת להפסיק התענית ולא מצא לה היתר לאכול מפני כאב ראש,
והנערה נחלשה ומתה ובב"ד של מעלה נעשה רעש מזה, והביאו לדין את
אנשי כנסת הגדולה מדוע גזרו תעניות על דור חלוש כזה והשיבו
אנחנו לא חשבנו שיתארך הגלות יותר מאלף שנים ובאלף הראשון עוד
לא היו הדורות חלושים כל כך. - הרי לכם שבדורות הללו אין
התעניות חמורים כל כך מפני חולשת הדור ואתם שואלים אם מותר
לרחוץ בנהר. וסיים הריזניר זו שמעתי מהרה"ק מאפטא בעצמו ולבסוף
הוא עצמו גוזר תעניות. - - -

מא. הרה"ק ישכר בער בעהמ"ח בת עיני היה סגי נהור והסיבה הי' מפני
שמהגו היה שלא לאכול בשר בהמה, ופעם אחת סעד בשולחן הרה"ק
רי"מ המגיד מזלאטשוב ונתנו בשר להמגיד ואליו, והמגיד אכל והוא
לא אכל ודנו אותו מן השמים למיתה על שהי' לו העזה בפני המגיד
שלא לאכול על שולחנו והמגיד הרגיש בזה והחליף דינו שיהי' סגי
נהור וסומא חשוב כמת ונעשה שם תיכף סגי נהור ובכל זה הגם שהי'
באותו שעה סגי נהור ובעת אכילתו היה סידור האר"י ז"ל פתוח
לפניו והיה מעיין בו.

מב. פ"א כשהביאו לפני הרה"ק ר' ישכר בער מזלאטשוב הנ"ל את המרק של
תרנגולות לאכול וכיון שרצה להושיט הכף עם המרק אל פיו החזירו
ולא רצה לאכול וציוה להביא לפניו את העוף והתחיל למשש בו עד
שמצא בו טרפות ושאלוהו מהיכן ידע ואמר אני כבר אין לי תאות
אכילה ומכבר שברתי תאוה זו וכעת בא לי תאוה לאכול המרק בחשק
גדול והבנתי שזה מן הסט"א ומסתמא יש בזה איסור - וכך הוה.

מג. פ"א היה הרה"ק רי"ב הנ"ל אצל ר' איציקל ראדויליר בנו של המגיד
מזלאטשוב וכשישב אצל השולחן משש את השולחן ושאל את ר"י הנ"ל,
הלא אביכם הי' מנהג שלא להשתמש בשום כלי שנעשית ע"י עכו"ם כ"א

ע"י ישראל והשולחן הזה נעשה ע"י עכו"ם, והשיב לו ר"י שזה השולחן וגם השאָפּע שיש לו שניהם יחד עשיתי אותם אצל יהודי, וא"ל ריש"ב הראו לי את השאָפּע והוליכו אותו אצל השאָפּע של ספרים ומשש אותה ואמר גם השאָפּע נעשתה ע"י גוי, והתפלא ע"ז הרה"ק ר' איציקיל ושלח לקרוא את היהודי הבעל מלאכה ושאלו ע"ז שיאמר האמת והודה ע"ז שהי' לו פועל נכרי והוא לא היה לו זמן לעבוד וציוה אל הפועל שלו ועשה את השולחן והשאָפּע.

מד. ר' מאטילי טשארנובילער זי"ע הי' אצל רינדאר אחד וא"ל הרה"ק הר"מ שיתן לו הטישטיך שעל השולחן וא"ל אם תרצה אוכל לאמר לך הנגון שניגן הקאַצאַפּ בשעה שעשה הטישטיך הזה. - - -

מה. ר' שמואל קאמינקיר תלמיד הרה"ק מאפּטא וציוה שיעשה מנהיג ולא הסכים והפציר בו עד שאמר לו תחשוב שזה גיהנם וצריך לילך לגיהנם בשביל כלל ישראל ואז הסכים ואמר בשביל גיהנם אני לוקח זה.

מו. הרה"ק ר"נ מלעכעוויץ זי"ע הי' באיזה עיר ונתנו לו כבוד מלכים ואמר רבוש"ע אני נסעתי בשביל כסף מפני שאני בע"ח אבל כבוד למי אני בע"ח אוי למי שהעולם מטעין בו שמכניסין הסעות בו, יה"ר שיהא זה כפרה על כל עונותי.

מז. הרה"ק מאפּטא אמר הלובלינער הוא אספקלריא המאירה - הינטין אין אויבין אויבין אין הינטין דאס זענין מיר.

הריזינר זי"ע אמר על ר' הערש משרת אויף אינז איז קיין חידוש נישט אָבער פון אַנא גראבע פעל אויס הארבעטיגן אזא דינע ליכט !

מח. ר' הערש משרת אמר על הריזינר ראיתי עליית נשמה מצדיקים והגוף הוא בעוה"ז והנשמה היא למעלה דעם ראזינר האב אין גיזעהן מיט די פאנטעפיל אויבין.

מט. מעשה נורא בצדיק אחד שהי' פרוש מאשתו שנים ונגלה אליו
הס"מ ר"ל ואמר לו שהוא שר התורה ומפני שהוא פרוש מאשתו אינו
יכול לגלות לו סודות התורה וכו' אמרה לו אשתו כזה כבר לא השגיחה
על עצמה אם היא טהורה ואמר לה שיש חזקת טהרה והאשה היתה חכמה
והבינה שאין זה פשוט כי ידעה את בעלה שרחוק מזה שצדיק הוא ע"כ
עשתה בחכמה והסכימה לדבריו רק שמקודם היא צריכה לצאת החוצה
לצורך והיא ידעה מאיש צדיק שהי' בעירה וכשיצאה לחוץ הלכה בלילה
אליו וסיפרה לו כל הענין ואמר לה הצדיק שתאמר לבעלה שזה מן
הסס"א והסימן שיבדוק במלאך הבא אליו ויראה בו שתי שערות לבנות
והוא סימן טומאה ויאמר לו צא טמא ויפטור ממנו וכן הוה.

נ. הרה"ק מסאווראן זי"ע הי' בבארדיטשוב אחר פטירתו של הרה"ק
מברדיטשוב ונכנס לביתו לבקר אשת הרב הק' והבינה שרצונו לקבל
רבנות של העיר והיא רצתה אשר בנה ימלא מקום אביו ואמרה לו כל
זמן שנמצא מקל של בעלי בברדיטשוב היאך יהי' איש לבוא במקומו,
וסיפרה לו אשר בעלה הקדוש מיום שנשאה לא היה עמה רק איזה פעמים
אחדות שמהם נולדו בני' ולא יותר האט דער סאווריינער אן גיהויבן
צי ריקיין דעם ארביל אויף דער האַנט והי' זה סימן תנועה של
התפעלות.

נא. הרה"ק מריזין זי"ע פ"א בלילה בעת שאכל וועטשערע נכנסה אליו
אשתו ותבעה אותו ואמר לה שפעטיר. אח"כ בעוד חצי שעה נכנסה עוד
הפעם ואמר לה שפעטיר וכן הוה כמה פעמים שדחה אותה עד אחרי חצות
נכנס אצל אשתו וראה שהיא ישינה על מקומה ולא יודעת שום דבר מכל
הענין והכל היה לנסיון.

נב. ר' דוד לובינער נסע לר' שמואל קאמינקער ואמרו עליו שהי' לו כל
התנועות של רבו.

נג. כשהי' הישיבה בוואלאזין אמרו צדיקים אַז משיח וועט נישט קומין
כ"ז די ישיבה אין וואלאזין וועט נישט בטל ווערין.

נד. בשם אדמו"ר מהר"ש זיע"א אמר בשמחת תורה סמיכת סוף התורה לתחלתה לעיני כל ישראל בראשית. יעדיר יוד דארף זעהן דר עיקר דער קאפ זאל זיין אפין אַרט ווייטער מעג זיך אלץ איבער קערין.

נה. עוד אמר אז איוד פארשטייט אז דאס איז זיין עבדות האטער נישט צו קוקין אויף קיין זאך אין דער וועלט כשידע מרדכי הצדיק שאסור לו להשתחוות להמן הגם שהיה בזה סכנה לכלל ישראל לא חשש לכל זה.

נו. בשם הטשארטקוביר זי"ע. בכל דרכיך דעהו אפילו תנאים ואמוראים איז גיווען ווייניג וואס האבין דאס גיקענט מקיים זיין האנט קען דאס יעדיר יוד.

נז. ר' וועלוויל באלטיר תלמיד הר"פ קאריצער זי"ע חברו של ר' רפאל בערשטיר היה לו שכינה גיסתו מרשעת שהיתה תובעת אוהו לזנות וסבל ממנה יסורים גדולים משך חשעה עטר שנה, ואח"כ נשמע הדבר לר"פ קאריצר וסיפר זה לתלמידו רר"פ בערשטיר שמעת וואס אונזיר וועלוויל האט געליטין 19 יאהר והשיב תלמידו רר"פ בתום דרכו ומה כל רעש מע סאר דאך נישט?

נח. ר' רפאל בערשטיר אמר להרה"ק מסאוורין איך וואלט אייך ליב גיהאט אזוי ווי ציצית ווען איר דאוינט קריאת שמע בזמנה.

נט. כשנתחדשה הגזירה של עבודת הצבא ברוסיא והרה"ק מאפטא ועוד צדיקים גזרו תעניתים והרעישו ארץ לבטל הגזירה והרה"ק מריזין זי"ע היקל בתעניתים ולא רעש כ"כ על הגזירה ושאלו אותו ואמר אונז האט מען געוויזין די טובה פון דער זאך קעהן איך נישט לארימען זיי האט מען נישט געוויזין די טובה דארפין זיי שרייען פאר וואס האט מען זיי נישט געוויזין די טובה ווייל עס איז נישט קיין טובה פאר דער וועלט זיי זאלין וויסין די טובה. עכלה"ק.

- ס. הרה"ק מאפטא הי' אצל הרב ר' ברוכיל זי"ע ושאלו הרר"ב זענט איר שוין געקומען צו אַ שלמות? והשיב הרה"ק מאפטא ח"ו האם תמנז - אם נכוא לשלימות - לגוע - אנו צריכים לילך מן העולם כי אין עוד מה לעשות פה. חסדי ד' כי לא תמנו והבן.
- סא. הבעש"ט אמר לצוליב איין פינטיל מיטין אויג פון גאטס ווייגיין איז כדאי די גנצו וועלט.
- סב. הקבריניר סיפר פ"א התעורר קודם אור היום והי' מותי חלוש ולא יכולתי לקום ללמוד והתחלתי בחשבון הכתוב בספרים שיחשוב האדם כאילו מעירים אותו למנות ממון האב איך גיפועלט נאר אויף מדרש.
- סג. הרב בעל התניא סיפר כשנפטר הבעש"ט טען השטן שלא מגיע לו שכר עזה"ב כי היה לו תענוג גדול מעבודת השי"ת ולא סיים הרב מה השיבו לו ושאלו אותו נא מה השיבו לו והשיב מע האט אים ארויס געשטופט.
- סד. בשמים דנו את המחבר ראשית חכמה על שהחמיר כ"כ בכל פרט וטענה אמו בשבילו נראה אם לא קיים בעצמו על מה שכתוב בו.
- סה. ר' דוד לובין סיפר על רבו ר' שמואל קאמינקיר שידע את הר"ח בע"פ ואמר שזה יותר מן רבוחא מן בקיאות בגמ'. גם הרמב"ם למד ששים פעמים.
- סו. הרב התניא זי"ע כשבא פעם ראשונה להמגיד והי' שם איזה שבועות ולא הרגיש עד שרצה לחזור וליסע לביתו ונכנס אל המגיד לקבל ממנו פרידת שלום. וא"ל המגיד תכנס גם לבני ר' אברהם ונכנס אליי ובשעת פרידתו אמר לו דע כי הסוס הבעל עגלה מכה אותו והוא רץ, מכה אותו והוא רץ וכך תמיד ונדמה להסוס שהוא בורח מן המכות, אבל מי שהוא בר דעת חוזר לאחוריו להתבונן מי מכה אותו והבין הרב ממשל זה שהוא צריך לשוב ונשאר אצל המגיד.

- סז. בשם ר' שמואל קאמינקיר - האספן - נעמט זיך צונויף -
ואגידה אתכם - לאמין איין צי נויף בינדין - אשר יקרא אתכם
באחרית הימים - אין די לעצטי יארין וועט דאס זיין זייער
טייער אהבת חברים.
- סח. ר' וועלוועלי זברירז הי' אצל הרה"ק מאפטא וכיבדו לומר תורה
בליל ש"ק והשיב זאגט איר וכן ביום ש"ק וכן בש"ס ושאלו הרה"ק
מאפטא מה זה שאתם משיבים זאגט איר ואמר ר' וועלוועלי אח"כ אלה
הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל משה רבינו אמר תורה שהי' בה
שייכות אל כל ישראל למדריגותיהם מגדול ועד קטן ווער סי קען אזוי
זאגין מעג זאגין תורה כו'.
- סט. אצל הבעש"ט הי' שני תלמידים כשהי' עוד שו"ב. פ"א עלה ברעיונם
לבדוק הסכין של הבעש"ט כשלא היה בביתו וראו בו פגם ואח"כ בא
הבעש"ט ושחט בו ואכל מן הבשר, והתלמידים אחד אכל ג"כ והשני לא
רצה לאכול ואח"כ לקח הבעש"ט הסכין והראה להם שאין בו פגם ואמר
להם שניכם עשיתם כהוגן הן זה שלא רצה לאכול והן זה שטמך על רבו
ואכל ומה שראיתם בו פגם זה היה בשביל הגאווה שלכם שהעזתם לבדוק
הסכין של הבעש"ט זי"ע.
- זב טבת תרצ"ג
- ע. אחר פטירתו של הק' הסטרעליסקיר זי"ע נסעו החסידים שלו אל
הריזניר והי' להם מנין בפ"ע ומתפללים בקולי קולות כדרכם אצל
רבם. פ"א נתנו כולם בקשות אל הריזניר וכל אחד ביקש בענין
רוחניות ועבודת השי"ת ושום אחד לא הזכיר מענין פרנסה, הגם שהי'
כולם עניים וקרא להם הריזניר זי"ע ושאל אותם מדוע לא מבקשים
על פרנסה תדעו כמו שאם אמר שמע ישראל בלי כוונה לא יצא י"ח כן
אם אמר פותח את ידיך בלי כוונה צריך לחזור והחזיר להם הקוויטלין
וכו"א הוצרך לרשות מבוקש פרנסה בתוך הקוויטיל.

פ"א באו לפני הנשחזיר זצ"ל לבקש עבור מקשה לילד ואמר אם הבעל של האשה הוא בתוך הבית לא תוכל לילד עד שיצא לחוץ ואמר הסעם כי זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם אלא בפניו ע"כ כשיצא מן הבית לא יגמרו חובתה שלא בפניו.

עב. ר"ר משה לייב סאטוביר הי' בא לאחר פטירתו בליל ש"ק לביתו כמו רבינו הקדוש כמובא בגמ' וכן הי' שנה שלימה ובסוף השנה ראתה אותו אשתו בוכה ושאלה אותו ע"ז אמר לה שלא יוכל עוד לבוא לביתו מפני שהוא צריך לעלות עתה לעולם יותר גבוה ולא יוכל לירד משם לזה העולם וזה שהוא בוכה מפני שכשעולים לעולם גבוה צריך ליתן עוד הפעם דין וחשבון ומה שמקודם לא היה נחשב לחטא חושבים עתה לחטא.

פ"א הי' עצירות גשמים והקדוש הריזיגיר ישב בביתו ועל שולחנו הקדוש עמד כוס עם מים וטבל אצבעו הקדושה במים ונטף על השולחן טיפת מים ואמר הפסוק האומר לשלג הוי ארץ וכן עשה ב' פעמים ותיכף נתהוה גשם ושלג.

הרה"ק ר' משה טייטלבוים כשהי' אוכל על שולחן חותנו והי' לומד בחדר מיוחד בשקידה רבה ובאו אל חותנו שני סוחרים נכבדים והתפאר לפניהם עם חתנו ונכנסו לחדרו לשמוע לימודו כי היו ג"כ בני תורה והתחיל הרה"ק ר' משה לדבר אל עצמו בזה"ל דער יצה"ר רעט מיר איין איך זאל איף העריין צי לערניין כדי מענטשין זאלין נישט זיין וויא איך לעריין, ניין איך וועל דייקא לעריניין - ואח"כ אמר עוד - דער יצה"ר רעט מיר איין איך זאל נישט אָן הויבין פין אָן הויב ענין כדי די אורחים זאל נישט קעניין זיך אריין מייסן איך רעדין מיט מיר איך לערניין - ניין איך וועל דייקא אן הויבין פין אָן הויב ענין והתחיל מתחילת הענין ע"כ - וזה ענין עמוק לבטל תחבולות היצר וד"ל.

הדה"ק הנ"ל ר"מ ט"ב זללה"ה הי' דרשן נעלא ומחותנו הקדוש קאליער רב ז"ל אמר עליו שהוא דורש על דרכו של הגאון משנה למלך בספר פרשת דרכים אבל בעל שם-סקע איז גאר עפיים אנדירש. דער בעל שם האט מייט דער

- סז. בשם ר' שמואל קאמינקיר - האספן - נעמט זיך צונויף - ואגידה אתכם - לאמיך צי נויף בינדין - אשר יקרא אתכם באחרית הימים - אין די לעצטי יארין וועט דאס זיין זייער טייער אהבת חברים.
- סח. ר' וועלוועלי זבריוזר הי' אצל הרה"ק מאפטא וכיבדו לומר תורה בליל ש"ק והשיב זאגט איר וכן ביום ש"ק וכן בש"ס ושאלו הרה"ק מאפטא מה זה שאתם משיבים זאגט איר ואמר ר' וועלוועלי אח"כ אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל משה רבינו אמר תורה שהי' בה שייכות אל כל ישראל למדריגותיהם מגדול ועד קטן ווער סי קען אזוי זאגין מעג זאגין תורה כו'.
- סט. אצל הבעש"ט הי' שני תלמידים כשהי' עוד שו"ב. פ"א עלה ברעיונם לבדוק הסכין של הבעש"ט כשלא היה בביתו וראו בו פגם ואח"כ בא הבעש"ט ושחט בו ואכל מן הבשר, והתלמידים אחד אכל ג"כ והשני לא רצה לאכול ואח"כ לקח הבעש"ט הסכין והראה להם שאין בו פגם ואמר להם שניכם עשיתם כהוגן הן זה שלא רצה לאכול והן זה ששמך על רבו ואכל ומה שראיתם בו פגם זה היה בשביל הגאווה שלכם שהעזתם לבדוק הסכין של הבעש"ט זי"ע.
- יב שבת חרצ"ג
- ע. אחר פטירתו של הק' הסטרעליסקיר זי"ע נסעו החסידים שלו אל הריזנינר והי' להם מנין בפ"ע ומתפללים בקולי קולות כדרכם אצל רבם. פ"א נתנו כולם בקשות אל הריזנינר וכל אחד ביקש בענין רוחניות ועבודת השי"ת ושום אחד לא הזכיר מענין פרנסה, הגם שהי' כולם עניים וקרא להם הריזנינר זי"ע ושאל אותם מדוע לא מבקשים על פרנסה חדעו כמו שאם אמר שמע ישראל בלי כוונה לא יצא י"ח כן אם אמר פותח את ידיך בלי כונה צריך לחזור והחזיר להם הקוויטליך וכו"א הוצרך לרשות מבוקש פרנסה בחור הקוויטיל.

עא. פ"א באו לפני הנשחזיר זצ"ל לבקש עבור מקשה לילד ואמר אם הבעל של האשה הוא בתוך הבית לא תוכל לילד עד שיצא לחוץ ואמר הסעם כי זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם אלא בפניו ע"כ כשיצא מן הבית לא יגמרו חובתה שלא בפניו.

עב. ר"ר משה לייב סאטוביר הי' בא לאחר פטירתו בליל ש"ק לביתו כמו רבינו הקדוש כמובא בגמ' וכן הי' שנה שלימה ובסוף השנה ראתה אותו אשתו בוכה ושאלה אותו ע"ז אמר לה שלא יוכל עוד לבוא לביתו מפני שהוא צריך לעלות עתה לעולם יותר גבוה ולא יוכל לירד משם לזה העולם וזה שהוא בוכה מפני שכשעולים לעולם גבוה צריך ליתן עוד הפעם דין וחשבון ומה שמקודם לא היה נחשב לחטא חושבים עתה לחטא.

פ"א הי' עצירות גשמים והקדוש הריזיניר ישב בביתו ועל שולחנו הקדוש עמד כוס עם מים וטבל אצבעו הקדושה במים ונטף על השולחן טיפת מים ואמר הפסוק האומר לשלג הוי ארץ וכן עשה ב' פעמים ותיכף נתהוה גשם ושלג.

הרה"ק ר' משה טייטלבוים כשהי' אוכל על שולחן חותנו והי' לומד בחדר מיוחד בשקידה רבה ובאו אל חותנו שני סוחרים נכבדים והתפאר לפניהם עם חתנו ונכנסו לחדרו לשמוע לימודו כי היו ג"כ בני תורה והתחיל הרה"ק ר' משה לדבר אל עצמו בזה"ל דער יצה"ר רעט מיר איין זאל איף הערין צי לערנין כדי מענטשין זאלין נישט זיין וויא איך לערין, ניין איך וועל דייקא לערנין - ואח"כ אמר עוד - דער יצה"ר רעט מיר איין איך זאל נישט אָן הויבין פין אָן הויב ענין כדי די אורחים זאל נישט קענין זיך אריין מישין איך רעדין מיט מיר איך לערנין - ניין איך וועל דייקא אן הויבין פין אָן הויב ענין והתחיל מתחילת הענין ע"כ - וזה ענין עמוק לבטל תחבולות היצר וד"ל.

הדה"ק הנ"ל ר"מ ט"ב זללה"ה הי' דרשן נפלא ומחותנו הקדוש קאליוער רב ז"ל אמר עליו שהוא דורש על דרכו של הגאון משנה למלך בספר פרשת דרכים אבל בעל שם-סקע איז גאר עפיים אנדירש. דער בעל שם האט מיט דער

ערשטיר משנה סוכה ממתיק גיווען אלע דינים פון אידין, מיר האבין אסאך משנות אזעלכע.

הרה"ק ר"מ ט"ב הנ"ל קודם דרשתו ה' מקדים איך שטעל זיך זאגין פאריין אייבערשטין לשם יחוד קוב"ה וכו' ואם יבא היצה"ר באמצע הדרשה ויסליך במחשבתי איזה פניה שלא לשמה איז דאס א רציחה, איך בין מגלה דעת אז איך וויל דאס נישט.

פ"א נכנס הרה"ק ר"מ ט"ב לביתו ומצא איש אחד יושב על כסאו כדמותו וכצלמו ונבעת מאד וברח אצל צדיק אחד והודיעו זה ואמר לו שזה הוא היצה"ר בעצמו.

ב"ה ב' שבט הילולא של הרבי ר' זישא זי"ע

בשם

ר' פנחס קאריצער אמר איך האב גליהארוועט י"ג שנה על אהבת ישראל ואת ר' זישא אני אוהב יותר מכל ישראל והשי"ת אוהב דעם גרעסטין פושעי ישראל מער וויא איך האב ליב ר' זושא.

ר' זישא היה אומר בלילה קודם שינתו רבוש"ע אגיסע נאכט דיר אגיסע נאכט אלע יודין איי וויא אזוי האט זישא אחוצפה צי זאגין דיר אגוטע נאכט נאר אז מי האט ליב די מאמע האט מין ליב די קינדער אגוטע נאכט דיר אגי"נ אלע יודין.

בשם הריזיניר זי"ע. לך אמר לבי - בקשו פני - איך וויל דען מי זאל פאדין צי מיר - און פניך ד' אבקש - וואס פארט מען צו מיר וויל איך בייט דיך בייט איך דיר אל תסתר פניך ממני.

אז סי קומט צי מיר אַ בקשה

הריזינר זי"ע אמר (רבוש"ע) אז איך בין אויף דער וועלט קען איך דאך גאר נישט העלפין אין אַז איך הייב מיך אויף צו (דיר) השי"ת זעה איך אז ס'ז אלדינג גוט רבוש"ע די ביזט דאך אויבין איך ביזט דאך דא קענסטו העלפין.

ב"ה ואו אייר תרצ"ג

היסוד העבודה אמר לר' יודא לייב ז"ל תלמוד מסכתא ותחזור עליו ד' פעמים הגם שזה הוא שלא לשמה וועסטו חשובה טאן אויף דעם וועסטו אויף הייבין דער ווייל וועסטו האבין אַ מסכתא.

פאר משיח'ן וועט זיין גוטע אידין מיט אייזערנע הערציר אין מיט קופערנע קישקיס שיוכלו לסבול הצרות שיהי' אז ר"ל. בשם הריזינר.

הריזינר זי"ע אמר שבשביל עון חמץ בפסח ובוועלי נדות האב איך מורא אז די ישועה וועט זיין בדרך הטבע ווייא וועט זיין די אויגין וואס וועלין דאס זעהן מי וועט נאך טרייבין יודין קיין ארץ ישראל.

הריזינר אמר רחוק מרשעים ישועה לכך איך להם כובע בראשם שנאמר חבש כובע ישועה בראשו.

המעשה מר' משה לאדמיר בן הקדוש מקארלין שהי' זקן והאריך ימים אחרי ר' אשר סטאלינער זי"ע ואמר קודם הסתלקותו לא איש א-ל ויכזב - כשאין איש צדיק שיבטל גזירותיו של הקב"ה ההוא אמר ולא יעשה ודיבר ולא יקימנה שהקב"ה בעצמו מבטל גזירותיו ואמר ואינו עושה דובר ואינו מקיים.

כשנפטר ר' אשר סטאלינער הי' בנו הק' ר' אהרן קרלינר בן עשרים שנה והי' אז ל"ט אצלו ושלח אותו ר' אשר הנ"ל לביתו קודם פטירתו לביתו שלא יהי' בשעת הסתלקות ומזו הל"ט נולד בנו ר' אשר ז"ל.

ב"ה.

ר' אשר סטאלינער אמר בשעת הבדלה קודם פטירתו שהתרגום מפרש על פסוק ושאתם מיט בששון ממעייני הישועה ותקבלון אולפן חדח מן קדם צדיקייא בחירייא ופירש די יונגע צדיקים.

מר' יודא לייב בשם אדמו"ר מהר"ש זיע"א השי"ת שומע תפילה רק שאין עונים תיכף רק אחר זמן עונים לו ואם בשעת העני' אינו אז בישוב הדעת אין למי ליתן ע"כ צריך האדם לשמור מאד הישוב הדעת.

פ"א אצל היסוד העבודה בשולחן הקדוש דחקו א"ע לשמוע ואמר וואס שטיפט איר זאך כי ההארה הולכת לכל אחד למקומו ואם יש הפסק ע"י אדם אחר יכול להיות שההארה צריך לילך דרך הצינור של אדם ואם הוא מדחה אותו יכול לדחות הצינור שלו ולא יהא לו כלום.

ואצל הריזניר זי"ע דחקו פ"א האנשים זא"ז ואמר וואס שטופט איר אַ גוף אויף אַ גוף.

ענין אתערותא דלתתא היינו שיהא עומד הכן לקבל אתערותא דלעילא והבן. זה אמר לי רמ"ת שליט"א.

ב"ה.

הרב ר' משה קליערס שליט"א בשם אדמו"ר מהר"ש זיע"א שאמר בשעת הדלקת נר חנוכה יש אומרים סיו נישט די צייטין פון אמאל סיו נישט די חסידים פון אמאל סאיו נישט די גוטע אידין פון אמאל דער אייבערשטער העלפט דאך אין ער איז נישט נשתנה גיווארין אין ער וועט נישט נשתנה ווערין עכ"ל.

היסוד העבודה קרא לרי"ל שיבוא לביתו באמצע הלילה ובא אליו ומצאו יושב נשען ראשו בשתי ידיו על השולחן ואח"כ אמר לו פינים לעכעוֹיטשער ביז דעם זין איז די וועלט אראפ, פינים זין ביז דעם

קאברנינר איז אויך די וועלט אראפ, פינים קברנינר ביז היינט איז אויך די וועלט אסאך אראפ, סיוועט נאך זיין אצייט מסיר שפה לנאמנים מי וועט אויף הערין צו שמיסין - וטעם זקנים יקח דער דעת וועט צי גינעמין מי וועט זיך דראפין אויף גלייכע ווענט - אַגוטע נאכט. עכ"ל.

הרה"ק אוריטשער רב ז"ל שהי' בצפת פ"א הלך להשתטח על הקברי צדיקים דשם בבית עלמין ושאל איש אחד בדרך דחי' מי יודע אם קבור פה זה הצדיק ואמר הרה"ק אזאך וואס איז אַ מסורה באַ סאַך יודין אין מע גלייבט נישט אין דעם איז דאס אפיקורסות ר"ל.

עוד אמר שהשפה הערבית מטמא למדבר בו.

עוד פ"א ר' שמואל העליר חלה אצלו ילד והלך למקוה וחשב להתענות היום והרגיש הצדיק הנ"ל והלך ואמר לו למעה"ש לא להתענות כי ע"י התענית מעורר דינים ר"ל. ר' שואל הרקיר היה מחלק בכל עש"ק ח"י רוביל לעניים והשליח הי' ר' אהרן הנקרא ר' אורי קפוסטיר ז"ל והי' ג"כ עני גדול ואליו לא נתן כלום ופ"א שאלו אותו ע"ז והשיב אינני רוצה שיהא בעל מקבל רק שיהא בעה"ב ויהי' לו פרנסה וכן הי' אח"כ.

בימי הרה"ק ר' מענדילי ליבאוויטשער זצ"ל הי' שם במדינתו עובדא ביהודי איש שעבד בעבודת הצבא אצל רוסיא ופ"א מצאו חבירו עומד על שפת הנהר ודואג ונבוך ברעיונו א"ל מה אתך וסיפר לו כי עד היום שמר א"ע מן מאכלות אסורות בין הצבא וכעת החליפו את הפאלקאוניק שלו והוא איש רע מאד ולא יניחו להיות זהיר בכשרות האכילה וא"ל חבירו ומה אתה חושב לעשות כאן וא"ל שהוא רוצה להשליך עצמו בנהר, וא"ל חבירו וכי זה הוא דבר של מסירת נפש ואינו ביהרג ואל יעבור וא"כ תהי' נחשב למאבד עצמו לדעת והשיב לו הזעלניר מתוך רגשות הלב וואס דער ציילסטו מיר מאבד עצמו לדעת איך וועל חלילה מטמא זיין דאס נפש? ותיכף השליך עצמו לנהר.

ורמ"מ ליבאוויטשער האט זיך שטארק גיקאכט אין דער מעשה.

הבית יוסף והאר"י ז"ל היו מתפללים בביהכנ"ס אחת בצפת והב"י האריך פ"א בשמונה עשרה וציוה האר"י שלא להמתין עליו ולומר חזרת הש"ץ ואמר הוא עומד ומחשב בדין אחד בהל' פסח אם זיעת חמור מחמיץ ואני אצטרך להמתין עליו.

הרה"ח ר' יודא לייב ז"ל הי' מעתיק ספר חסד לאברהם מה שכתב הרה"ק בעל יסוד העבודה זי"ע פ"א היה היסוד העבודה בדרך ורי"ל היה מעתיק המאמר שכתב בענין פרה אדומה ואח"כ כשבא יסוה"ע לביתו שאל את הרי"ל היאך נראה לך המאמר שכתבתי בענין פרה אדומה והשיב הרי"ל אינני יכול להאמין שיכול אדם להשיג ענינים כאילו בלא רוח הקודש והשיב לו רוח הקודש ווייס איך נישט נאר אַ לומד תורה מתוך הדחק בין איך גיווען ואמרו חז"ל כל הלומד תורה מתוך הדחק רוח הקודש שורה עליו.

אלול תרצ"ג

הגאון"ק ר' עקיבא איגר כששמע מדרך החסידות רצה לנסוע להמגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע ובנו הגאון ר' שלמה איגר לא נוחא לי' בזה, והזמין זקן אחד מעדת החסידים לבית אביו לסעודת הערב ונתן לו יין הרבה כדי שישתכר ואח"כ דיבר עמו ר' שלמה על מפתח הבית של רעק"א עד שיטן שט כל הלילה ובבוקר כשרצה הרעק"א לצאת מביתו ראה אחד אמר מי ישן פה ואמר לו בנו הרש"א זה האיש מחסידי קאזניץ שנשתכר בלילה אצלך עד שיטן על מפתח הבית משכרותו ועי"ז נמנע הרעק"א ליסע להמגיד מקאזניץ ובשביל עובדא זו נענש הר"ש איגר שניתן לו בן חסיד הוא הרב הצדיק ר' ליבלי איגר שהי' אדמו"ר לאלפים חסידים וכשהתחיל לילך בדרך החסידות רצה אביו הר"ש למונעו והגאון"ק הרעק"א ציוה עליו להניחו שילך בדרכו בקודש עד שנעשה מהצדיקים הגדולים זי"ע.

ב"ה ג' חשוון תרצ"ד

הרה"ק מהוסיאטין זי"ע אמר בלשוננו הקדוש.

ניש גזלנין ניש רבאוויץ נישט הולטאיינען ניש זאגין קיין ליגען

דאס איז אַ גוטער גוי מקיים זיין אלע תרי"ג מצות דאס איז אַיוד.

מקיים זיין די גאנצע תורה מבראשית עד לעיני כל ישראל דאס איז אַ ערליכער יוד אַ צדיק איז גאר עפּים אנדירש.

דער סוורינער רב איז גיקומען פון מוח צום הארץ אין דער באר
מים חיים איז געקומען פון הארץ צום מוח אין דער אור החיים איז גיווען
ביידע גלייך גיקוואלין איינס פונם אנדערין.

י"ח חשון תרצ"ד

הרה"ק ר' פנחס קאריצער ותלמידו ר' רפאל בערשטער זי"ע הי' דרך
עבודתם בקודש להקפיד מאד על מדת אמת ותנועה של שקר הי' חמור מאד.
והרה"ק מריזין זי"ע אמר ע"ז וואס וויל ער אזוי מיט אמת שלום איז דאך
העכער וויא אמת, אמת איז חותמו של הקב"ה ושלום הוא שמו של הקב"ה
ומותר לשנות מפני ד"ש וכו'.

פ"א סיפרו להרה"ק ר' רפאל בערשטער ז"ל על אשתו שהיא מפזרת
הרבה בהוצאת הבית יתר מן ההכנסה ונכנס אצלה לביתה וישב על הספסל
ואמר לה סערצי קרוין שלום שלום אין האב גיהערט אז די בריינגסט
אויס אויס אסאך געלט נאר סי שטייט דאך מחלוקת אחת דוחה ק' פרנסות
וואסזוי איז דער תועלת אז איך וועל זיך קריגין מיט דיר וועט דען זיין
בעסיר שלום שלום שלום עכ"ל.

חשון תרצ"ד

הרה"ק ר' נח מלעכעוויץ זי"ע וחבירו הר"מ מלעכעוויץ ז"ל אחרי פטירת
מארי דביא זי"ע נסעו ללובלין להרה"ק מלובלין זי"ע בדרך נפגשו בהרה"ק
ר' אשר סטאלינער זי"ע ושאל את הר"ר מיכלי נאך וואס פארט איר קיין
לובלין, והשיב הר"מ איך ווייס ער פֿאַרט פֿאַר איך אויך ושאלו וואס
הייסט ווייל ער פאהרט אין די ביסט אַ בהמה? והשיב יע יע נמשכין אחריך
כבהמה, ואח"כ שאל הר"ר אשר מסטאלין את הר"ר נח למה אתם נוסעים

ללובלין והשיב אמרו לי משמו אז עהר וויל מיך קענין ומצוה לשמוע דברי חכמים ושאלו הרא"ש האט איר נישט מורא טאמער וועט ער אייך רירען פון אייער אורט והשיב הר"נ עהר וואלף כיוצא בו וועט אונז נישט רירען פון אונזער ארט.

הרה"ק הרר"נ זי"ע בן מא"ד מלעכוויץ הי' בקי בכל התורה כולה רק היה נסתר ובימי אביו היה לומד יומם ולילה והיה קורין אותו דער למדן. נסתלק שנת תקצ"ב. -

הרה"ק רמ"מ ויסעפסקיר זי"ע קודם שנסע לאה"ק נסע לר' פנחס קאריצער זיך זעגונען מיט אים וקודם בואו שני שבועות ציוה ר"פ קאריצר לנקות הבית אין אויספיצן כל החדרים ואמר דער מלך ישראל דארף קומין ואח"כ כשהיה אצלו איזה ימים אמר רפ"ק לאנ"ש איך וואלט שוין געריין ער זאל אוועק פארין איך קעהן נישט טראגין די קדושה פון ר' מענדלען.

כ"ג חשוון תרצ"ד

הר"ר ברוכיל זי"ע אמר סי וועט זיין קליינע מלחמהלעך קליינע מלחמהלעך דער נאך וועט זיין אַ גרויסע מלחמה אין משיח וועט קומען, עכלה"ק.

דער רוסזינער זי"ע אמר יעדיר מלוכה וועט וועלין זיין מושל בכפה וועט דער אייבערשטיר זאגין נא וויא בין איך, אין מיר האט מען שוין גאר פאר געסין עכלה"ק.

דער אפטיר רב זי"ע אמר זיי וועלין זיך וועלין אלע אומות שלאגין וועלין זיי בארעכענין אַז סי וועט ארויס קוממען אַ טובה פאַר יודין, וועלין זיי זיר צי נויף קומין אויף אַ פאר גלייך כדי מע זאל זיך נישט שלאגין נאר סי וועט זיי נישט העלפין זיי וועלין זיך רייסיין בא די שטאפכניס ביז סי וועט אַ עק נעמין עכ"ל. וסיים מי מעג דאס דער ציילין פין מינינט וועגין כשומע מפי נביא עכ"ל. זה שמע רמ"ח שליט"א מפי איש שנסע לר' איטשי מאיר ז"ל בן הרה"ק מאפטא זי"ע.

כ"ד חשוון

הרה"ק יסוה"ע זי"ע אמר צ"ט חלקים של יצר הרע הוא פתיות וחלק אחד הוא רע ממש וכיון שלומד תוה"ק עדות ד' נאמנה מחכימת פתי פאלט אוועק צ"ט חלקים של יצה"ר ולא נשאר אלא חלק א' שצריך לעבוד כנגדו.

עוד אמר איך האב קיין מאל ניש גיהארוועט אויף תאוות נאר איך האב אזוי פיל גידאווינט איך גילערינט ביז סי ניש גיבליבען קיין כח אין קיין צאט אויף אן אנאנדיר זאך.

הרה"ק מאפטא זי"ע כשהייתי אינגער מאן האט מיר דער יצה"ר דאקושיט והתחלתי להתענות האב איך גיזעהן אז איך וועל פאסטין וועל איך דאך זיין הונגעריג האב איך האן גיהויבין מיך אריינטאהן אין דקות דקות סבדת הר"ן בין איך פטור גיוואריין.

(כ"ו טבת צ"ד)

בענין המחלוקת על הר"ר נחמן ברסלוביר ז"ל עיקר החולק הי' השפאליר זיידע זי"ע והרבה צדיקי הדור לא הבינו כל כך הרעש הגדול אשר הקים עליו הם"ק משפאלא רק כולם בטלו דעתם בפני הסבא קדישא אשר היה בזמנו ראש לכל צדיקי דורו. פ"א היו אצל הם"ק הרה"ק ר' וועלוועלי זיטמיר והשפיטיווקר רב, והרה"ק מברדיטשוב, ורצו להמליץ על הבראסליווער וענה להם הם"ק זי"ע פ"א בזה הלשון די בארדיטשעבער רב צו דיר קער אַ מקשה לילד, איך די שפיטיווקער רב צו דיר קער אַ שאלת עגונה, ואח"כ פנה אל הרה"ק ר' זאב מזיטאמיר בעל אור המאיר וא"ל דוא ביסט אפילו דער חכם הדור נאר וואס איז אגוטער יוד וואס נישט דאס ווייס איך.

אשתו של הרה"ק מברדיטשוב ז"ל היתה צדיקת גדולה קרובה לרוח הקודש והיא היתה קרובתו של השפאליר זיידע. פ"א היתה אסיפה בבארדיטשוב ע"ד הברסלוביר והמחלוקת של השפאליר זיידע נכנסה אשתו של הברדיטשעוור אל האסיפה ברעש ואמרה ווער סיוועט שטעפין מיטין שפאליר זיידע וועל איך אים ארויס שטעכין די אויגין מיט די שפיזליך.

בצפת היתה אשה אחת צדיקת נכדת הבעש"ט ופ"א היתה חולה מסוכנת בצפת וראתה את הבעש"ט בחלום ואמר לה מדוע אין אתה הולכת להתפלל על הציון שלי ותתרפא ושאלה אותו בחלום הלא אין הציון שלך בצפת ואמר לה שהוא קבור אצל האר"י ז"ל ובבוקר נשאה על מטתה אל ציון האר"י ז"ל ואמרה שם תהילים ונתרפאה.

והיא סיפרה אש הי' פ"א אצל הר"ר ברוכיל ודיבר עמו
מעט האט ער אים אראפ גישטופט פון אלע טרעפ.

עוד סיפרו הצדיקים ר' שמואל אבא ור' פנחס נכדי הר"פ מקאריץ זי"ע

מה ששמעו מהרה"ק ר' רפאל בערשטיין ז"ל שפ"א היתה אסיפה גדולה של ששה ושלשים צדיקים בבית הרה"ק בבארדיטשוב ואת ר' רפאל לא הניחו לכנוס בפנים ועמדתי אצל הפתח והצצתי דרך סדק וראיתי שהביאו הצדיקים את אליהו הנביא זל"ס

בעיר לאדמיר היתה בחולה אחת בזמן הריזניר והיו קוראים אותה די לאדמיר מויד והיתה צדיקת מופלגה בתורה ובעלת מדריגה והיתה מגלה דברים נפלאים ואמרה שהר"ר נפתלי כץ ז"ל הוא מחזיק טובה בכל יום אל הריזניר וסיפרו זה להריזניר ואמר שהוא אמת כי הר"ר נפתלי כץ היה מתנהג בהרחבה גדולה במלבושי כבוד כמו של מלכים והי' לו כר קטנה ורכה שהי' לובשה על לבו והי' שוה מאה ועשרים רענדליך ודנו אותו בשמים ע"ז הגם שהכל הי' לשם שמים מכל מקום היאך הכניס עצמו בדרך מסוכן הזה, ועכשיו כשאני מתנהג בדרך הזה ג"כ בהרחבה גדולה ועוד נאך סיפער אין נאך סיפער עי"ז הקילו לו לר"ר נפתלי גט כן בשמים ובשביל זה הוא מחזיק לו טובה. פ"א נכנס אצלה הר"ר יצחק מראדויל ז"ל ושאל אותה מה אומרים עלי בשמים והשיבה אַ טאטינס אַ קינד והקפיד עלי מער נישט? ואמר לה מער וועסטו שוין נישט זאגין, וכן הוה שניטל ממנה כח הזה ואמרו צדיקים עליה שהיא נשמה גדולה מצדיק אחד שבשביל עונש נתגלגל בה ולא רצו לגלות שם הצדיק וכל ימי' היתה בחולה ולסוף נסעה לארץ ישראל ועל הספינה שאל אותה איש אחד שהי' איידליר יוד מה אומרים עלי בשמים, והשיבה פין אזעלכע פראסט מענטשין וויא דו שמיסט מען נישט אין הימעל

ומנו"כ באה"ק.

פ"א בארץ ישראל שמעה מחזן אחד שהי' מגלגל בגרונו כשאמר השם וצעקה עליו מביהכנ"ס של נשים שחוצפה היא לגלגל בגרונו בשעת אמירת ד'.

שבט תרצ"ד

הרה"ק ר' וועלוועלי טשרנאוסטריר נסע לאה"ק עם עוד אחד חסיד שלו והחזיר אותו מאמצע הדרך נסיעתו לאה"ק ואמר לו שיחזור ויסע לקאסוב להרה"ק ר' מענדאלי קאסובר שעדיין לא היה מפורסם לרבי והוא איש עני, ויאמר לו בשמו שהוא מסמין אותו לרבי וכן עשה, וכשבא לביתו ראה בחצר שהיתה אשת ר' מנדאלי מכבה למכור סיד כבוי למי שצריך ומזה היתה מפרנסת ביתה בעניות גדולה ובאו ילדי' ושחקו זה עם זה בחצר ואגב מרוצחם הפכו את כל החביות עם הסיד על הארץ וכל עמלה היה לריק כי לא יחא לה מה למכור ונכנסה לבעלה הקדוש שהיה יושב ולומד בביתו ואמרה לו מתוך עג"נ גדול קום זע וואס דיינע קינדערליך האבין געטוען, והשיב לה ר' מענדעלי אז ס'ז שוין גאר שלעכט ווערט גוט ועל הדיבורים האלה בא השליח הנ"ל ונכנס אליו ואמר לו דער רבי ר' וועלוועלי שלח אוחו לאמור לכס אז איר מעגט שוין ווערען רבי ובאותו יום איז געקומען צו פאריץ א דייטש מיט א בקשה והלך ישר לביתו ושאל וויא איז דער רבי ונתן לו פדיון וקוויטיל עם עשרה רייניש ואח"כ כשבא ר' וועלוואלי לאה"ק כתב מכתב לר' מנדאלי קסובר הנ"ל (בעל המחבר אהבת שלום) בזה הלשון היום טבלנו בנהר דינור וקידשנו את הלבנה וחדשנו את המלוכה לו ולזרעו ולזרע זרעו אחריו עד סוף כל הדורות עכ"ל.

אדר תרצ"ד

הרה"צ ר' נחום שו"ב מחסידי לעכוויטש זי"ע וחי עד היסוד העבודה ובימיו נסתלק בן שמונים שנה לערך ובענין למדן הי' איש פשוט רק הי' שו"ב בסלאנים עפ"י פקודת מא"ד זי"ע והעיר הי' מחנגדים ולא רצו לקבלו לשו"ב והרבה אנשים נענשו ונעדרו במחלוקת זה. פ"א לקח את החלפים

והביאם למא"ד זי"ע ונתנם לפניו ואמר שאינו ראוי להיות שו"ב ואמר לו מא"ד אהאליבין בית חיים האב איך אוועק גילייגט פאר דיר זאלסט זיין שו"ב ועכשיו אינך רוצה והכריחו להיות שו"ב.

בימי זקנותו בימי חג הסוכות באה אליו להר"ג נשמה אחת מנפטר אחד ושמעו אנשים שהיו שם שדיבר עמה וואס ווילסטו? קום די אריין אריין אין סוכה והשיב שאינו יכול לכונוס לסוכה וא"ל נא גיי זי דיר.

ופ"א בא אליו נפטר אחד לתיקון ואמר לו וואס ווילסטו פון מיר ביסדען אמאל געקומען צו אונז שלש סעודות - ואח"כ צעק רבוס"ע ניש דרויף בין איך גיפאריין צו גוטע אידין נאר איך זאל קענין זאגין א אידש ווארט מיט אַ אמת.

הר"ג שו"ב הי' מתפלל בעבודה גדולה והי' נותן ראשו בסטענדיר, וכשנפטר הי' בנו ר' שלום ג"כ מתנהג כך ונתן ראשו בסטענדיר ואמר לו הר"ג בן מא"ד זי"ע גם כי אזעק ואשוע סתום תפלתי מפני שהי' נאך גימאכט.

הרה"ק ר' שלמה בן הסוורינער זי"ע פ"א בסעודתו חתך מן הלחם די דאָרע מן הצד ואכל וחשב אחד מאנ"ש אַז דער רבי האט ליב דאָרע וחתך ג"כ הדאָרע מן הלחם וקירב אליו שיאכל ואמר הרה"ק יהי דין נחש עלי דרך, הצדיק צריך להרגיש באכילתו טעם עפר כמו הנחש.

הקאזניצער מגיד זי"ע בימי נערותו היה יתום ועני קרוע בלי מלבושים וראה אחד לבש אַ נאייע קאפאטע ועלה בלבו קצת קנאה והתענה ע"ז הפסקה של ג' ימים.

בשעת גזירת הצבא המשיך הר"ר זישא זי"ע כל השבעה רועים אליו על פני השדה לשאלם מה לעשות לבטל הגזירה ואמרו לו אתה סבור שהמשכת אותנו על ידי השמות ויחודים שעשית רק מפני שעשית עובדות פשוטות, ואמר הקב"ה ראו ברי' שבראתי בעולמי ובאנו לראותך ולענין הגזירה אנו בעולם גבוה מאד ואנו רואים הכל חסדים אתם שאינכם יודעים טוט וואס איר קענט.

ר' חייקע אמדורר כשנסתלק הי' לו שני בנים אחד ר' שמואל אמדורר ואחד שמו בעריל והי' מתחילה איש פשוט עד החתונה והי' אחיו מלמדו שידע עכ"פ להתפלל וביום החתונה בא אביו אליו בחלום ולמדו נגלה ונסתר ואמר דרשה גדולה ואח"כ הי' מן הצדיקים הגדולים והי' מתעלף מרוב דביקותו, והי' לו משמש עם פאסטויל וכשהי' מתעלף פלייג ער אויס שיסיין ובזה הי' מקיצו. פ"א הי' בעיר אחת על שבת קודש ואמר אלו התיבות שביוצר אור שבת יקר וגדולה וכבוד יתנו, ואמר אותם בנעימות גדול וחזר אותם הרבה פעמים משך חמשה שעות וביום ראשון ביים זעגינין אמר ואהבת ווער איז דער דוא ונתעלף והוצרך המשמש לירות להקיצו.

המעשה מקאזניציר זי"ע שלמד בעלי' קומה שלישיית ובא אליו איש אחד אל החלון גבוה מן הארץ עד החלון ורצה תיקון ואמר לו שהוא מהבריוני שהחריבו ביהמ"ק ודיבר עמו סודות התורה ואמר לו שבזמן הבית, הקטן שבנו ידע סודות והשגות אלקות יותר מכס רק בדור הזה אתם הצדיק, ואמר הקאזניציר שהוא מתחרט על ב' דברים, אחד שעברתי על אסור להסתכל בדמות אדם רשע, ואחד על שגרם לי חלישות דעת אין פאָר אַצדיק טויג נישט קיין חלישות דעת.

כסלו תרצ"ה

בעיר בעלז בזמן הרה"ק ר' שלום בעלזער זי"ע היה שם איש אחד מלומד בחכמות וידע להסתכל ע"י המיקראסקופ (שפאָקטיפ) והי' מראה הארס של הדבורה כמו חרב בתוך נדחק ושני שערוותיו כמו שני קורות ובתוך כוס מים הראה בריות משונות - והביאו לו כוס מים מביתו של הרה"ק מבלז והסתכל עם השפאקטיף ולא מצא שם כלום והי' לדבר פלא. והקפיד הרב ע"ז שעשה הבחינה זו.

פ"א קרא הרה"ק מבעלזא להמשמש שלו ואמר לו פֿייליך (כן היה שמו) שמע ואספר לך מה שהי' ביים הייליגען רעביין פון לובלין. שני סוחרים היו אצלו בש"ק ובליל מוצש"ק נכנסו אצלו זיך זעגענין כי רצו תיכף לנסוע לרגלי מסחרם ואמר להם הרה"ק מלובלין זי"ע וואס היילט איר זיך, הלא אחז"ל לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב, והם רצו דוקא ליסע האט עך

זיי גיזייגינט ולייה אותם עד פתח הבית וכאשר נסעו ראו שאינם על הדרך הרגילה ותעו בדרך ופתאום ראו אכסניא גדולה ויצאו לקראתם והכניסו אותם ברוב שמחה ואמרו להם שיש כאן חתונה וראו שנכנס איש אחד עם שטריימיל וישב בראש השולחן בתור מחותן והחתן והכלה בצידו ועל השולחן כל מיני מעדנים והם הבינו שאין זה דבר פשוט ושמו עזמם שלא לטעום כלום, ואח"כ שאל המחותן פאר וואס טאנצט מען נישט והשיבו מפני שאין כאן משה סיספאלניק (והם ידעו משה זה מעירם שהי' בדחן על חתונות וזה איזה שנים שנפטר מהעולם והי' איש קל) אמר נו יביאו אותו והביאו אותו ואמר בדחנות והי' עושה עסקים עם הבתולות שהיו שם והיו כולם מרקדים סביבו ופתאום בא איש אחד עם רומח גדול ודקר אותו בבית נקובתו של הבדחן ועלה עמו עד תקרה ויצא דרך הגג ונשבת הריקודים. ואח"כ שאל עוד המחותן מדוע לא מרקדים והשיבו כנ"ל ואמר נו יביאו אותו והביאו אותו והי' עוד הפעם כנ"ל כן היה שלשה פעמים והי' לפלא בעיניהם והבינו הסוחרים את הענין שאמר להם הלוכלינר שלא יסעו כעת והתחזקו ושאלו את משה הבדחן מה אתן והשיב להם שהוא הי' בדחן ועבר עבירה ר"ל חמורה באיזה חתונה ודנים אותו על כך באופן זה בכל לילה וביקש מהם היות ואתם נוסעים אל הרבי מלובלין בקשו ממנו שיעשו לי טובה. ופתאום ראו שאין כאן לא דובים ולא יער וראו עצמם על הדרך הנכונה וחזרו אל הרה"ק מלובלין וכשבאו א"ל הלא אמרתי לכם שצריך לצאת בכי טוב אבל בדיעבד אני נהנה מזה שהייתם שם, די וועלט מיינט דאך אז ח"ו ליח דין ולית דיין זאלט איר זיין עדות אז אית דיין ואית דייין. -

הלעכוויציר זי"ע היו לו שלשה בנים ר' נח זי"ע ור' אהרן (נפטר בחייו) ור' יצחק ור' יצחק לא היה רבי ובכ"ז היה פועל ישועות. ופ"א בא אליו אחד שהיה לו מכה על ידו ר"ל במקום הנחת תפילין, האט ער אן גיטאבט בידו הק' על מקום המכה איז גאר נישט גיווארין והמכה הלכה לה.

ר' יעקב נאווימינסקיר הי' רבי והי' בנו של ר' יצחק הנ"ל או נכדו. פ"א הי' אצל היסוד העבודה ולא עשה ממנו פירוש כל כך ולא כיבדו כראוי לרבי ושאלו מדוע כשנכנסה שרהלי נכדת הר' נח זי"ע בן הלעכוויציר וקמתם מלא קומתו ונחתם לה כסף הרבה והשיב היסוה"ע היא נכדתו של רבי כי הר"נ הי' רבי שלי אבל אתם נכדו של הלעכוויציר זי"ע שלא הכרתי אותו ולא היה רבי שלי.

הר"ר מאיריל פרומישלאַנר שם אביו הצדיק ר' ארון לייב ז"ל ואבי אביו היה שמו ג"כ ר' מאיר פרומישלאַנר והי' לו חבר הצדיק המפורסם ר' מענדאלי פרומישלאַנר ונסע לאה"ק ומנו"כ בעיה"ק טבריא חו"ב וכשבא לאה"ק כתב מכתב לחבירו הר"ר מאיר הנ"ל שאינו מרגיש טעם בעבודתו באה"ק בעבודה שבלב זו תפלה ואח"כ כשעבר איזה זמן כתב לו מכתב שני שכבר מרגיש ב"ה טעם תפלה רק צי דער מנחה וואס מיר האבין אין איינעם גידאוונט דעמאלט אינטעריין בוים קומט דאס נאך ניש. וכשעבר עוד זמן, כתב לו מכתב שלישי שב"ה האירו תפילותיו באה"ק ביתר שאת מבחו"ל והשגחי אשר התפילה הפשוטה שהתפלל באה"ק בלי טעם היתה גבוהה יותר מן המנחה שהתפלל בחו"ל אינטעריין בוים.

ב"ה יום ב' פ' פנחס י"ד תמוז תרצ"ב עי"ק טבריא חו"א אה"ק.

סיפורים ששמעתי מהרה"ח ר' מרדכי חיים בהרי"ל שליט"א.

מאבי ז"ל

א. הסאוריינר סיפר פ"א אחר התפילה בענייני עולם ושחק עמהם והיה תמוה בעיניהם ואמר שהצדיקים יש להם כלות הנפש בשעת התפילה רק מפני שרוצים לחיות עוד לעבוד ד' מוכרחים לבקש עצה להשאר בגוף.

ר' צבי מבאד

ב. הסאנזיר רב הוצרכו פ"א לחתוך ברגלו ונתן להם וא"ל חתוכו מי דארף קעניין ארויס נעמין דעם חיות פון דעם פוס אין אריין טאן אין דער אנדעריין.

כמדומה מר' דוב מאזראני

ג. הטשארטקוביר סיפר על המגיד שבסוף ימיו נתן ידו נגד הנר והאיר אור הנר מעבר לידו מרוב זיכון גופו. ואמר הטשארטקוביר זיי האבין גיצויגין גיצויגין דעם גוף צי דער נשמה ביז זייא האבין

גיוזעהן אז זיי קענין אים מער ניש ציען האבין זיין אים איביר
גילאזט.

מר"מ מדאר

ד. אדם פשוט כשגמר דינו ומשפטו בעולם העליון ונכנס לגן עדן וכשבא
שבת כבדוהו בדרשה ואמר שאינו יכול ללמוד ושאלוהו מה היית לומד
ביום שבת ואמר הייתי רגיל ללמוד ספר שמחת הנפש (הוא ספר מוסר
בזארגאן) האט מין אים גיבראכט אפיערדיגין שמחת הנפש ואמר לפני
כל הצדיקים בגן עדן.

מר"ד מלובין

ה. פ"א נכנס המגיד מקאזניץ להמגיד הגדול זי"ע וא"ל רבי וואס טוט
מען מיט העמיד צלם בהיכל והשיב לו וחטאך בצדקה פרוק.

ב"ה.

ואו. בשם ר' דוד לובינער. האוה"ח היה בעיר רחוקה ולא ידע שאנשי
העיר הם ישראלים ובערב שבת שמע אחד חוטב עצים ואומר בשעת
החטיבה לכבוד שבת, וניגש אליו ושאלו אם יש מקום להיות שם שבת,
והוליכו אצל הרב והי' שם שבת ובשעת סעודה שלישית אמר הרב תורה
ממתיבתא דרקיע וענה האוה"ח באמצע התורה לא כך שמעתם וענה הרב
א"כ אני נשבע שאתם האוה"ח כי אני שמעתי במתיבתא דרקיע. בשם
האוה"ח.

ובעיר הנז' הי' שם פתחה של גיהנם ובאמצע הסעודה נכנס שר של
גיהנם ואמר להם שיגמרו ויתפללו מעריב מדוי שיוכל להדליק הגיהנם
וא"ל הרב שימתיך קצת מפני כבודו של אוה"ח, ואח"כ בא עוד הפעם
שר של גיהנם, וכעס עליו הרב וא"ל וואס איילט מיט דיר אזוי,
ויצא ממנו ותיכף אמר הלב לאוה"ח נגמור הסעודה ונתפלל ערבית
חומ"י כי בשביל הכעס שלי יוכל להדליק הגיהנם ולא ימתיך עלינו

ואח"כ שמעו קול ישובו רשעים לשאולה ונעשה רעש גדול והתחילו להתגלגל הספסלים והשולחנות מקול הרעדה.

ז. הרב בעל התניא אמר להר"ר ברוכיל זי"ע שיוכל להראות לו אשר גם בשלג נמצאים כל הד' יסודות ארמ"ע ושאלו הר"ב וועט דאס מיר ניציין צו עבדות ואמר לו הרב איני יודע א"ל הר"ב א"כ לא צריכא לי.

סיפורים אלו שמעתי מר' מאטיל י"ב אלול תרצ"ה

ר' שמואל העלר ז"ל אבד"ק צפת סיפר שראה בחלום אברך אחד שהיה לומד עם ר' שמואל הנ"ל ונפטר, וראהו ר' שמואל בחלום וא"ל מה נשמע שם ואמר לו האברך הנ"ל אַבלאַט גמרא איז דארט אזוי טייער.

האברך הנ"ל כשהיה ילד ואביו היה חבדני"ק והי' עמו במיראן אצל ר' שמעון ונפל הילד מן הגג ומת ר"ל ולקחו אביו תומ"י והכניסו למערת רשב"י ושב חיו.

ר' שמואל קאמינקר אמר אַז אַיוד לערינט אַפּ אַבלאַט גמרא גייט אים אראפּ אַבלאַטע פונים פנים והלך איש אחד ולמד פרק משניות ונכנס אליו ותיכף הכיר בו ואמר וואס ווילסטו אפרק משניות זאל זיין וויא אַבלאַט גמרא. (ע"כ).